

ศูนย์อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านและวิถีชีวิต: ศรีสัชชนาลัย
CENTER OF FOLK ARTS AND LIFE – STYLES CONSERVATION
: SRISATCHANALAI

รฟพ.
๑ 191๕
๒๕49-๒๕๕๐

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน **85104**
วัน,เดือน,ปี **๕ 4 ๒๕๕๐**

๖ ๒๕๔๗๒๕๙.....
.....

วิเทศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรี สถาปัตยกรรม
ศาสตร์บัณฑิต

(ผศ.นพพล สุวจนานนท์)

คณบดี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์กุลธร

เลื่อนขวัญ

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์สุภาวดี

รัตนมาศ

รองประธานกรรมการ

อาจารย์รุ่งโรจน์

วงศ์มหาศิริ

กรรมการ

อาจารย์กาญจนา

สิริภทวณิช

กรรมการและเลขานุการ

(รศ สุภณัฐ นิลรัตน์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์ **ศูนย์อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม พื้นบ้านและวิถีชีวิต**

: **ศรีสัชชนาลัย**

Center of Folk Arts and Life-Styles conservation

: **Snsatchanalai**

ชื่อนักศึกษา **นาย ถนอม ดาวเวียง**

ภาควิชา **สถาปัตยกรรม**

คณะ **สถาปัตยกรรมศาสตร์**

ปีการศึกษา **2549—2550**

บทคัดย่อ

ข้อปัญหา

วัตถุประสงค์สำคัญในการศึกษาโครงการนี้ เพื่อศึกษาแนวทางที่ถูกต้องในการออกแบบสถาปัตยกรรม ที่เป็นศูนย์กลางของศิลปะและวัฒนธรรมพื้นบ้านของอำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ซึ่งเป็นอำเภอที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งทางด้านวิถีชีวิต และทางด้านงานหัตถกรรม เช่นการทำเครื่องสังคโลกจากเตาเผาโบราณ และการทอผ้าพื้นเมืองที่เรียกว่า การทอผ้าตีนจกมีลักษณะที่สวยงามมีลักษณะเด่นเฉพาะตัว และที่สำคัญอำเภอศรีสัชชนาลัยเป็นที่ตั้งของอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชชนาลัยแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ทำให้ศรีสัชชนาลัยเป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว แต่ปัจจุบันยังขาดสถานที่ที่จะรวบรวมและเก็บรักษาศิลปะและวัฒนธรรมพื้นบ้านเหล่านี้จึงเห็นสมควรที่จะมีแหล่งรวบรวมเพื่อดำรงรักษาและสืบทอดคุณลักษณะที่แท้จริงของศิลปะและวัฒนธรรมพื้นบ้านของภูมิภาคนี้ขึ้น อันได้แก่ "ศูนย์อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม พื้นบ้านและวิถีชีวิต:ศรีสัชชนาลัย"

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลปวัฒนธรรมศรีสัชชนาลัย

2. ศึกษาสถานที่ที่มีความสำคัญทางวัฒนธรรมศรีสัชชนาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 3.สถานที่ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมศรีล้านนาลัย
- 4.พฤติกรรมหรือลักษณะของการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมและโครงการที่ใกล้เคียงกัน
- 5.ศึกษาถึงข้อมูลพื้นฐานในส่วนต่างๆขององค์กรโดยละเอียด
- 6.ศึกษาสภาพที่ตั้งแวดล้อม
- 7.ศึกษาแนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรมไทยเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับอาคารโครงการ
- 8.นำข้อมูลทั้งหมดมาศึกษาวิเคราะห์หาผลสรุปจากองค์ประกอบโครงการเพื่อจัดตั้งลงในที่ตั้งโครงการ

สรุปการวิจัย

- 1.ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตมีคุณค่าและมีเอกลักษณ์ที่เด่นชัดเป็นรูปแบบของตนเองสมควรรวบรวมรักษาและเผยแพร่ต่อไป
- 2.มีสถานที่ที่มีคุณค่าทางด้านวัฒนธรรมอยู่มากพอที่จะสนับสนุนโครงการนี้
- 3.การวิจัยจะต้องศึกษาลักษณะทางวัฒนธรรมแต่ละแขนงโดยละเอียดเพื่อที่จะนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง
- 4.ระบบของศูนย์วัฒนธรรมมีหลายระบบ ต้องมีการประยุกต์ที่ดี
- 5.ที่ตั้งโครงการควรเป็นสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมศรีล้านนาลัย

ข้อเสนอแนะ

- 1.อาคารของศูนย์ควรเป็นการบริการให้ประชาชนทั่วไปทั้งนี้เพื่อสะดวกสำหรับนักศึกษาประชาชนและนักท่องเที่ยวมาใช้บริการ
- 2.ทางศูนย์ควรมีโครงการหาเงินผลประโยชน์ในรูปของการนำชมอุทยานฯการจัดแสดงนิทรรศการ การบรรยาย การจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับศูนย์ ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระจากความช่วยเหลือของรัฐบาล รวมทั้งสามารถดำเนินการตามนโยบายได้
คล่องตัวขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.ทางศูนย์ควรมีโครงการที่น่าสนใจเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆเพื่อดึงดูดให้มีผู้ชมชมอย่างสม่ำเสมอซึ่งจะช่วยให้การเผยแพร่มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

4 การออกแบบโดยการจัดส่วนสนับสนุนให้ครบถ้วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จรูปร่างได้ดีด้วยปัจจัยและองค์ประกอบต่างๆมากมาย อันเนื่องมาจากที่ผู้ให้อุปการคุณรวมทั้งความช่วยเหลือในด้านต่างๆผู้จัดทำจึงขอขอบพระคุณแต่ผู้มีอุปการคุณรวมถึงความช่วยเหลือด้านต่างๆดังกล่าวมา ณ ที่นี้

ครอบครัวของข้าพเจ้าเป็นผู้อุปการะและให้กำลังใจมาตลอด

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งต่อ รศ.สุภณัฐ นิลรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิทยานิพนธ์ ท่านคณะกรรมการวิทยานิพนธ์ทุกท่านรวมทั้งคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและแนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์นี้ให้สำเร็จรูปร่างด้วยดี

ท้ายสุดนี้ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณผู้ที่ให้ความกรุณาให้ความช่วยเหลือด้านอื่นๆ ทุกท่าน ซึ่งข้าพเจ้ามิได้กล่าวนามข้างต้นไว้ ณ ที่นี้

นาย ถนอม ดาวเวียง

14 มีนาคม 2550

สารบัญ

บทคัดย่อ

กิตติกรรมประกาศ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาโครงการ	1
1.2 วัตถุประสงค์โครงการ	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษาโครงการ	4
1.4 ขอบเขตโครงการ	5
1.5 ขอบเขตของการศึกษาโครงการ	6
1.6 แนวทางการจัดตั้งและดำเนินงานของศูนย์อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม พื้นบ้านและวิถีชีวิต:ศรีสังขนาลัย	7
1.7 การได้มาซึ่งข้อมูลและเอกสาร	8
1.8 ประวัติความเป็นมาของอำเภอศรีสังขนาลัย	9
1.9 สภาพทางด้านกายภาพ	11
1.10 ความสัมพันธ์ของศรีสังขนาลัย,ตำบลหาดเสี้ยวและบ้านหาดสูง	12
1.11 ลักษณะการดำเนินชีวิตชาวบ้านโบราณชุมชนอุตสาหกรรมสังคโลก	14
1.12 วิถีชีวิตและการทอผ้าขึ้นต้นจก บ้านหาดสูง	18
บทที่ 2 ศึกษาลักษณะการดำเนินการของโครงการ	
2.1 ข้อมูลทั่วไปของโครงการ	
2.1.1 โครงสร้างการบริหารงาน	21
2.1.2 การจัดระเบียบการบริหารของศูนย์อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตพื้นบ้าน:ศรีสังขนาลัย	22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.3	เจ้าของโครงการ งบประมาณ และ ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ	23
2.1.4	โครงสร้างการบริหารงานภายในและ อัตรากำลังบุคลากร เจ้าหน้าที่	24
2.2	ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้โครงการ	
2.2.1	ประเภทและพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ	29
2.2.2	การคาดคะเนปริมาณผู้ใช้โครงการ	30
2.2.3	การศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ	31
บทที่ 3 อาคารตัวอย่าง		
3.1	CASE STUDY ต่างประเทศ	
3.1.1	JINCHOKAN MORIYA HISTORICAL MUSEUM	34
3.1.2	KAGA CITY MUSEUM OF HISTORY	37
3.2	CASE STUDY ในประเทศ	
3.2.1	ศูนย์ศึกษาและอนุรักษ์เตาสังคโลก(เตาทูเรียม)	40
3.2.2	สารพิพิธภัณฑน์ผ้าทองคำ	45
บทที่ 4 ศึกษารายละเอียดองค์ประกอบโครงการ		
4.1	ศึกษาองค์ประกอบโครงการ	
4.1.1	การวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของโครงการ	49
4.1.2	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ	52
4.2	ศึกษาวิเคราะห์พื้นที่การใช้สอยองค์ประกอบโครงการ	
4.2.1	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยองค์ประกอบโครงการ	58
4.2.2	สรุปพื้นที่ใช้สอยองค์ประกอบโครงการ	122
4.2.3	การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ	128
บทที่ 5 การกำหนดและวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ		
5.1	หลักในการเลือกพิจารณาที่ตั้งโครงการ	138

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2	การวิเคราะห์และพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ	
5.2.1	ที่ตั้งโครงการ A	142
5.2.2	ที่ตั้งโครงการ B	146
5.2.3	ที่ตั้งโครงการ C	149
5.3	การศึกษาและวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ	154
5.3.1	การวิเคราะห์ลักษณะสถาปัตยกรรมข้างเคียง ที่มีผลต่อโครงการ	161
5.3.3	สภาพปัญหาด้านสถาปัตยกรรม	164

บทที่ 6 อิทธิพลที่มีผลต่อการออกแบบ

6.1	องค์ประกอบที่มีผลต่อการออกแบบโครงการ	
6.1.1	องค์ประกอบทางเศรษฐกิจที่เหมาะสม	165
6.1.2	องค์ประกอบทางสังคม / วัฒนธรรมที่ยั่งยืน	166
6.1.3	องค์ประกอบทางการเมือง / การปกครองที่เหมาะสม	167
6.2	แนวทางการกำหนดระเบียบข้อบังคับการใช้ประโยชน์ที่ดิน	168
6.3	แนวทางการออกแบบโครงการ	
6.3.1	ส่วนสำนักงานบริหาร	170
6.3.2	ส่วนบริการการศึกษา	171
6.4	รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดพิพิธภัณฑ์	175

บทที่ 7 งานระบบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

7.1	ระบบโครงสร้างอาคาร	
7.1.1	ระบบเสาคาน (SKELETON CONSTRUCTION)	188
7.2	ระบบประปา	191
7.3	ระบบบำบัดน้ำเสีย	194
7.4	การป้องกันน้ำท่วมและการระบายน้ำที่ผิวดิน	197
7.5	ระบบระบายน้ำ	
7.5.1	การระบายน้ำฝน	197
7.5.2	ระบบการระบายน้ำผิวดิน	200

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.5.3	การระบายน้ำฝังใต้ดิน	201
7.6	การป้องกันอัคคีภัย	204
7.7	ระบบกำจัดขยะมูลฝอย	
7.7.1	การกองรวมกัน (DUMP)	207
7.1.2	ถมที่ดิน (SANITARY FILL)	207
7.1.3	เผา (INCINERATOR)	208
7.8	ระบบปรับอากาศในอาคาร	
7.8.1	เครื่องปรับอากาศส่วนกลาง (CENTRAL AIR-CONDITIONER)	209
7.8.2	ระบบปรับอากาศ (ROOM AIR-CONDITION)	209
7.9	การจัดการพลังงานในอาคาร	210
7.10	ระบบเสียงและระบบโทรศัพท์	212
7.11	ระบบรักษาความปลอดภัย	
7.11.1	การป้องกันการโจรกรรม	212
7.11.2	การป้องกันตลอด 24 ชั่วโมง	214
บทที่ 8 การศึกษา-วิเคราะห์และสรุปผลในการออกแบบ		
8.1	แนวความคิดในการวางผังอาคาร	215
8.2	แนวความคิดในการออกแบบ	217
8.3	ผลงานการออกแบบ	218

บรรณานุกรม

ภาคผนวก 1

ภาคผนวก 2

ประวัติผู้เขียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 2.1	แสดงโครงสร้างการบริหารงานภายในและอัตรากำลังบุคลากรเจ้าหน้าที่	24
ตารางที่ 2.2	แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย	30
ตารางที่ 2.3	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่	31
ตารางที่ 2.4	แสดงพฤติกรรมของกลุ่มผู้รับบริการโดยทั่วไป	33
ตารางที่ 4.1	แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของโครงการ	49
ตารางที่ 4.2	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ	52
ตารางที่ 4.3	แสดงการหาพื้นที่ส่วนจัดแสดง	74
ตารางที่ 4.4	แสดงการหาพื้นที่งานด้านสถาปัตยกรรมโบราณและโบราณคดี	93
ตารางที่ 4.5	แสดงการหาพื้นที่ โรงเรือนที่ใช้ในการเก็บดิน, บันขึ้นรูป และฝั่งลมและเก็บแกลบ	94
ตารางที่ 4.6	แสดงอัตราส่วนผู้ให้บริการต่อจำนวนสุขภัณฑ์ในอาคารสาธารณะ	97
ตารางที่ 4.7	แสดงอัตราส่วนผู้ให้บริการต่อจำนวนสุขภัณฑ์ในอาคารสาธารณะ	112
ตารางที่ 4.8	แสดงการสรุปพื้นที่ใช้สอยองค์ประกอบโครงการ	122
ตารางที่ 5.1	แสดงการเปรียบเทียบการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ	152

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2	แสดงลักษณะของเรือนพื้นถิ่นของชาวไทยพวน	162
ตารางที่ 7.1	ตารางเปรียบเทียบข้อดีของระบบจ่ายน้ำแบบต่างๆ	192
ตารางที่ 7.2	ตารางเปรียบเทียบข้อเสียของระบบจ่ายน้ำแบบต่างๆ	193
ตารางที่ 7.3	แสดงมาตรฐานในการออกแบบถนนเข้า-ออก	204
ตารางที่ 7.4	แสดงการเปรียบเทียบการสะท้อนของสีต่างๆเพื่อ ประกอบการให้สีภายในอาคาร	210
ตารางที่ 7.5	แสดงการเปรียบเทียบการสะท้อนของสีต่างๆเพื่อ ประกอบการให้สีภายในอาคาร	211

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 2.1 การบริหารงานของศูนย์รูปแบบการดำเนินการ	21
แผนภูมิที่ 2.2 การบริหารงานของศูนย์ตามสายงานและการทำงาน	22
แผนภูมิที่ 6.1 โครงสร้างและรูปแบบของการท่องเที่ยวฐานชุมชน	165
แผนภูมิที่ 6.2 แนวทางการกำหนดระเบียบข้อบังคับ การใช้ประโยชน์ชุมชนกับโบราณสถาน	169
แผนภูมิที่ 7 1 แสดง ผังการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย	196

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

จังหวัดสุโขทัยเป็นที่ตั้งอาณาจักรแห่งแรกของชนชาติไทยเมื่อประมาณ 700 กว่าปีมาแล้ว ร่องรอยความเจริญรุ่งเรืองในอดีตยังปรากฏให้เห็นเด่นชัดจากอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย อุทยานทั้งสองแห่งนี้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ทำให้สุโขทัยเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยได้รับการยกย่องให้เป็น "มรดกโลก (World Heritage)" ซึ่งผ่านเกณฑ์พิจารณาจากคณะกรรมการมรดกโลกของยูเนสโกในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลก (World Heritage Committee Convention) เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2534 ที่เมืองคาร์เทจ ประเทศตูนีเซีย นับเป็นมรดกโลกตามบัญชีในลำดับที่ 574 และเป็นมรดกโลกแห่งแรกในประเทศไทย

สุโขทัยมาจากคำว่า สุข + อุทัย สุข คือ ความสุข อุทัย คือ รุ่งอรุณ พระอาทิตย์แรกขึ้น ดังนั้นสุโขทัยจึงมีความหมายว่า "รุ่งอรุณแห่งความสุข"

สุโขทัยดินแดนรุ่งอรุณแห่งความสุข เมืองเล็กๆ แห่งนี้ได้ก่อร่างสร้างตัวขึ้นจากบรรพบุรุษของชาวไทยที่ต้องการความเป็นอิสระจนกลายเป็นราชธานีอันมั่นคง ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 18 และเป็นอาณาจักรมั่นคงยิ่งใหญ่มาถึง 200 ปี

การศึกษาอาณาจักรสุโขทัยทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี นอกจากจะมีซากปรักหักพังของโบราณสถานและโบราณวัตถุให้เห็นประจักษ์แล้ว การขุดพบโครงกระดูกมนุษย์ 15 โครงฝังร่วมกับภาชนะดินเผาและลูกปัดพื้นเมืองในเขตวัดขมจีน บริเวณเมืองเสลียง อำเภอศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย และที่แหล่งโบราณคดีบ้านวังหาด ตำบลลี้จัน อำเภอบ้านด่านลานหอย จ.สุโขทัยได้พบเครื่องมือเครื่องใช้ประเภทอาวุธ เช่น หอกมีด เหล็กและสำริด เครื่องประดับ เช่น ลูกปัด แก้ว กำไล จึงสันนิษฐานว่าแถบนี้เป็นชุมชนที่มีอายุยาวนานนับหลายพันปีล่วงมาแล้วและน่าจะเป็นมนุษย์สมัยปลายยุคโลหะ จึงเป็นที่น่ายินดีที่ดินแดนแห่งนี้มีประวัติศาสตร์ที่ควรค่าแก่อนุชนรุ่นหลังจะได้ภาคภูมิใจ

สุโขทัยมีแหล่งศิลปะและวัฒนธรรมที่สำคัญอยู่มากมาย มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์อยู่จำนวนมากศรีสัชนาลัยเป็นเมืองโบราณเมืองหนึ่งที่เกิดขึ้นก่อนอาณาจักรสุโขทัย เดิมชื่อ เมืองเสลียง ปัจจุบันเป็นโบราณสถานอยู่ในท้องที่ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เสลียงเมืองเก่าของศรีสัชนาลัยนั้นมีประวัติความเป็นมาสืบเนื่องมาแต่โบราณ มีทั้งวัฒนธรรมประเพณีและมรดกไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิถีชีวิตแบบเก่าแก่มาช้านาน เรารักษาดั้งเดิมส่วนเสี้ยวหนึ่งของศรีสัชนาลัยไว้แล้วที่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย บางส่วนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับคนบางกลุ่มบางเหล่าใน ขณะที่ความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมกลายเป็นสิ่งที่ต้องอนุรักษ์เท่านั้น อดีตบางส่วนยังคงเป็นวิถีชีวิตที่น่าภาคภูมิใจ ปัจจุบันของศรีสัชนาลัยยังมีความหมายยิ่งอยู่ที่หาดเสี้ยว ชื่อหาดเสี้ยวเป็นถิ่นฐานเดิมของพวกพวนจากเมืองเชียงขวาง ประเทศลาว พวกพวนที่หาดเสี้ยวศรีสัชนาลัย เข้ามาแต่สมัยรัชกาลที่ 3 จากจารึกที่วัดหาดเสี้ยวว่าได้สร้างวัดเสร็จเมื่อ พ.ศ.2387 แสดงว่าพวกพวนคงมาอยู่ก่อนแล้ว ภาพพจน์ของศรีสัชนาลัยในอดีตจึงเกี่ยวข้องกับพวกพวนที่บ้านหาดเสี้ยวอย่างแยกไม่ออก ในปัจจุบันลักษณะบ้านอยู่อาศัยของพวกพวนยังคงทิ้งโครงให้เห็นเรือนเก่าและยังคงรักษาขนบธรรมเนียมเดิมไว้ได้

สังคมที่หาดเสี้ยว ศรีสัชนาลัย ปัจจุบันเข้าสู่ภาวะการเป็นสังคมเมือง ร้านค้าของชาวจีนชาวไทยขายของนานาชนิดอยู่ในเมือง กำลังเป็นความเคยชินยิ่งกว่าเรือนไทย ชีวิตของชาวพื้นเมืองกำลังเปลี่ยนไป แน่แน่นอนที่สุดคนพื้นบ้านกำลังต่อสู้เพื่อรักษาดั้งเดิมและวิถีทางชีวิตของตนแต่ยังมีน้อยคนนักที่รู้จักการอนุรักษ์อย่างถูกต้อง จากหลักการดังกล่าว มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว พ.ศ.2550-2554 ของหน่วยงานศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดสุโขทัย ที่เน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงและเน้นการรวมกลุ่มของคนในท้องถิ่น รวมทั้งการสร้างความพร้อมและพัฒนาความเข้มแข็งทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เน้นการพัฒนานวัตกรรมและการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังช่วยสนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ให้สามารถดำเนินการตามวาระแห่งชาติด้วย "ทศวรรษสืบสานวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา" (พ.ศ.2541-2550) ซึ่งให้ทำนุบำรุงและให้ธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของชนชาติไทยไว้โดยให้มีการส่งเสริมเผยแพร่ไปตามชุมชนต่างๆ รวมถึงแผนแม่บทอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยศรีสัชนาลัยกำแพงเพชร

ด้วยเหตุข้างต้นจึงสมควรที่จะจัดตั้งโครงการ "ศูนย์แสดงวิถีชีวิต ศิลปะและวัฒนธรรมที่บ้านศรีสัชนาลัย จ. สุโขทัย" หมายถึง สถานที่รวบรวมจัดแสดงและเผยแพร่วิถีชีวิต ศิลปะและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชาวบ้านเมืองศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกเป็นแหล่งอนุรักษ์และเผยแพร่ข้อมูลแก่สังคมให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ข้อมูลอย่างถูกต้อง อนุรักษ์ให้ยังคงอยู่และพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องสืบต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเป็นศูนย์จัดแสดงนิทรรศการศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตพื้นบ้านของชาวศรีสะเกษนาลัย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยแสดงด้วยแบบจำลอง ภาพถ่ายภาพเคลื่อนไหวและสาธิตการแสดง
2. เพื่อเป็นศูนย์บริการด้านการศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของผู้คนที่มีความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ทั้งทางด้าน สังคม ศิลปะและวัฒนธรรม
3. เพื่อเป็นหน่วยงานที่ประสานงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. เพื่อเป็นศูนย์บริการทางข้อมูลข่าวสารทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีในด้านการท่องเที่ยว
5. เพื่อเป็นศูนย์ในการเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนทางด้านอาชีพที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้แก่คนในท้องถิ่น
6. เพื่อเป็นสถานที่ในการพบปะของประชาชน จัดกิจกรรมตามเทศกาลและประเพณีต่างๆ รวมถึงการแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี
7. เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนของคนในชุมชนและสร้างมุมมองที่ดีแก่ชุมชน

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษาโครงการ

1. เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมให้มีความสัมพันธ์กับชุมชนในท้องถิ่นให้มีการเชื่อมโยงและติดต่อกันกับตัวโครงการได้อย่างเหมาะสม
2. เพื่อศึกษาการออกแบบอาคารที่มีการจัดแสดงทั้งรูปแบบของนิทรรศการและรวมทั้งการจัดแสดงในรูปแบบการสาธิตรูปแบบของวิถีชีวิตในรูปแบบต่างๆ
3. เพื่อศึกษาการออกแบบอาคารที่พิพิธภัณฑน์ ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ และเส้นทางการสัญจรที่เป็นส่วนเชื่อมองค์ประกอบ
4. เพื่อศึกษางานสถาปัตยกรรมที่มีผลต่อชุมชน และสภาพแวดล้อมข้างเคียง
5. เพื่อศึกษาการออกแบบระบบโครงสร้างของอาคารที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบโครงการ ความต้องการของโครงการและสภาพแวดล้อม
6. ศึกษาการออกแบบงานระบบต่างๆที่มีประสิทธิภาพ ประหยัด อนุรักษ์พลังงานเพื่อสร้างให้โครงการมีประสิทธิภาพสูงสุด
7. เพื่อเกิดแนวความคิด เกี่ยวกับการนำวิถีชาวบ้านมาใช้ในงานออกแบบโครงการ
8. เพื่อศึกษากฎหมาย ข้อบัญญัติและข้อกำหนดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบโครงการ
9. เพื่อศึกษาระบบการบริหาร การดำเนินการของอาคารจัดแสดง
10. เพื่อเรียนรู้ถึงลักษณะการจัดวางผังกลุ่มอาคารเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้อาคาร และพื้นที่ใช้สอยอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด
11. เพื่อเรียนรู้การจัดการภูมิสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับภูมิอากาศและการวางรูปแบบอาคาร
12. เพื่อความเหมาะสมและกลมกลืนของสิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้นกับสภาพแวดล้อมเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ขอบเขตของโครงการ

ด้านการส่งเสริมและเผยแพร่

- เป็นสถานที่แสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของศรีสะเกษนาลย์ ในลักษณะ นิทรรศการ การสาธิตการบรรยาย การแสดงต่างๆ
- จัดสัมมนา อภิปรายและเผยแพร่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของ

ศรีสะเกษนาลย์

ด้านการศึกษาและอนุรักษ์

- เป็นสถานที่รวบรวมข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรมของชาวศรีสะเกษนาลย์ โดยจัดเอกสารและข้อมูลในรูปแบบต่างๆอย่างเป็นระบบประกอบด้วยห้องสมุดและส่วนบริการ ทัศนศึกษา ซึ่งจะจัดและรวบรวมในลักษณะของรูปภาพ, ภาพยนตร์ และสไลด์ เป็นต้น

ด้านการบริการและการประสานงาน

- ทำหน้าที่ในการดูแลและให้การแนะนำในส่วนราชการและภาคเอกชนทั่วไปให้ดำเนินการในด้านอนุรักษ์ส่งเสริมและเผยแพร่วิถีความเป็นอยู่
- บริการข้อมูล วัสดุ รูปภาพ และแบบจำลอง แก่สถานศึกษาและหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมต่างๆและเป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิง

1.5 ขอบเขตของการศึกษาโครงการ

ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของโครงการ

- ลักษณะการดำเนินงานและการบริหารของอาคารจัดแสดงงาน
- ศึกษาประวัติศาสตร์ความสำคัญของ อำเภอศรีสะเกษนาลัย
- ศึกษาประวัติศาสตร์ความสำคัญของ อำเภอศรีสะเกษนาลัย
- ศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น รูปแบบศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านสถาปัตยกรรม

การละเล่น งานหัตถกรรม เทศกาล ฯลฯ ของเมืองศรีสะเกษนาลัย

ศึกษารายละเอียดและองค์ประกอบของโครงการ

- ศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้อาคารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
- ศึกษาหน้าที่และความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบของโครงการ ระบบการสัญจรภายในและภายนอกอาคารให้สอดคล้องกับสภาพโดยรอบและเกิดประโยชน์สูงสุด
- ศึกษาอาคารตัวอย่างในประเภทของอาคารแบบเดียวกันเพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของอาคารตัวอย่าง

ศึกษาและวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

- ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นทางด้านกายภาพที่มีผลกระทบต่อโครงการ
- ศึกษาสภาพแวดล้อมโดยรอบที่มีผลต่อโครงการ
- ศึกษาถึงระบบสาธารณูปโภคที่มีผลต่อโครงการ
- ศึกษาเส้นทางการเข้าถึงที่มีผลต่อโครงการ
- ศึกษาถึงทัศนียภาพภายในโครงการและมุมมองที่มีผลต่อโครงการ
- ศึกษาถึงประวัติและความสำคัญที่ตั้งโดยรอบ

ศึกษาถึงอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบโครงการ

- ศึกษาถึงโครงสร้างที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพและสัมพันธ์กับโครงการ
- ศึกษางานระบบที่สัมพันธ์กับโครงการ
- ศึกษากฎหมาย ข้อบัญญัติและข้อกำหนดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
- ศึกษาถึงแนวทางการประหยัดพลังงาน

ศึกษาถึงรูปแบบอาคารที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6 แนวทางการจัดตั้งและดำเนินงานของศูนย์อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตพื้นบ้าน : ศรีสะเกษนาถ

แนวทางการจัดตั้งศูนย์อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตพื้นบ้าน : ศรีสะเกษนาถ เกิดจาก แผนนโยบายเกิดจากรูปแบบของนโยบายและแนวทางในการให้ความช่วยเหลือต่อประชาชนของ รัฐบาล และเกิดจากภาคประชาชนดังจะได้กล่าวต่อไปแนวคิดในการจัดตั้งมาจาก

1.6.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9(พ.ศ.2545-พ.ศ. 2549)

1.6.2 นโยบายยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดสุรินทร์

1.6.3 แผนแม่บทและแผนแม่บทอุทยานประวัติศาสตร์สุรินทร์ ศรีสะเกษนาถ กำแพงเพชร

1.6.4 การท่องเที่ยวใน อ.ศรีสะเกษนาถ

1.6.5 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (โครงการนำร่องเพื่อการ อนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อม อ.ศรีสะเกษนาถ)

1.6.6 ยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว พ.ศ. 2550-2554 ของหน่วยงานศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดสุรินทร์

ด้วยแนวคิดต่างๆนี้เองจึงนำมาซึ่งการจัดตั้งและแนวทางในการดำเนินการพัฒนารวมชนและ วิถีชีวิตของชาวศรีสะเกษนาถ

1.7 การได้มาซึ่งข้อมูลและเอกสารอ้างอิง

เก็บรวบรวมข้อมูล

- ข้อมูลปฐมภูมิ(PRIMARY SOURCE) โดยการสอบถาม สัมภาษณ์บุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์จากชาวบ้านและผู้มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาวศรีสุพรรณาลัย
- ข้อมูลทุติยภูมิ (SECONDARY SOURCE) เป็นการเก็บข้อมูลที่มีอยู่แล้วในรูปเอกสาร ข้อมูลสถิติต่างๆ เอกสารต่างๆ

วิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดส่วนประกอบต่างๆ ในโครงการ

แหล่งข้อมูล

- ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- สำนักงานที่ดินจังหวัดสุโขทัย
- สำนักงานผังเมืองจังหวัดสุโขทัย
- ข้อมูลจากเอกสาร รายงาน วิทยานิพนธ์ และหนังสือประกอบจากห้องสมุดของสถาบันต่างๆ
- สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง
- www.sukhothai.go.th

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.8 ความสำคัญทางประวัติศาสตร์

ศรีสัชนาลัยเป็นเมืองสำคัญในประวัติศาสตร์มาแต่ครั้งสุโขทัย เดิมชื่อเมืองเซียงเซียงเมืองเก่าของศรีสัชนาลัย นั้นมีประวัติความเป็นมาสืบเนื่องมาแต่โบราณทั้งในตำนานที่เกี่ยวข้องกับฤๅษีหรือวีรบุรุษทางวัฒนธรรมเป็นผู้สร้างเมืองและเกี่ยวข้องกับ "พระร่วงเจ้ากษัตริย์องค์ประเสริฐ" แห่งสุโขทัย บริเวณเมืองเซียงแม้เป็นชุมชนมนุษย์มาแต่สมัยปลายโลหะ สืบเนื่องมาจนถึงสมัยทวารวดี และอาจเป็นชุมชนในเส้นทางค้า ตั้งแต่ประมาณพุทธศตวรรษที่17 สมัยพระเจ้าสุริยวงษ์ที่1 เซียงเดิบโตเป็นชุมชนบ้านเมือง อยู่ในสมัยพุทธศตวรรษที่18-19 ตรงกับสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่7 แห่งอาณาจักรกัมพูชา พระองค์ทรงเผยแพร่พุทธศาสนาหายานไปในที่ต่างๆ ช่วงเวลานั้นละโว้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจการค้า การเมืองและศาสนาที่สำคัญในลุ่มน้ำเจ้าพระยา หลังสมัยแห่งความรุ่งเรืองของแคว้นศรีทวารวดี และเป็นศูนย์กลางของศิลปะสถาปัตยกรรมรวมที่เรียกว่า "ศิลปะลพบุรี" ซึ่งส่งต่อกระแสวัฒนธรรมนี้ต่อชุมชนบ้านเมืองในภูมิภาคส่วนในที่อยู่ห่างไกลทะเล แต่อยู่ในเส้นทางคมนาคมทางบกที่สำคัญ คือ สุโขทัยและศรีสัชนาลัย (เมืองเซียงเดิม)

ในช่วงพุทธศตวรรษที่18-19 นั้นได้เกิดชุมชนที่เป็นบ้านเมืองรุ่นใหม่ในภาคพื้นสยามประเทศหลายเมือง ที่ร่วมกับสุโขทัย-ศรีสัชนาลัย คือ เชียงแสน ทะเยาเชียงใหม่ อโยธยา ในส่วนของพัฒนาการของเมืองศรีสัชนาลัยนั้น ร่องรอยของโบราณวัตถุสถานสมัยลพบุรี ที่วัดพระบรมธาตุเซียง และวัดจันทร์ ยืนยันการเป็นบ้านเมืองของเซียงเดิม ท่าเลที่ตั้งเมืองเซียงตรงฝั่งตะวันตกของลำน้ำยมนั้นคับแคบ เพราะอยู่ตรงจุดที่ถูก ลำน้ำยมชนาบทั้งสองด้าน จึงได้มีการขยายเมืองขึ้นไปทางเหนือเกิดเป็นเมืองศรีสัชนาลัยพร้อมกับการขยายอำนาจทางการเมืองของราชสกุลผาเมือง อย่างไรก็ตามในที่สุดแล้วเซียงในชื่อเมืองศรีสัชนาลัยได้กลายเป็นเมืองสำคัญในอาณาจักรสุโขทัยสมัยราชสกุลบางกลางหาว ซึ่งภายหลังรู้จักกันในนามราชวงศ์พระร่วง มีอำนาจปกครองอาณาจักรสุโขทัย กษัตริย์องค์สำคัญของสองราชสกุลนี้ คือพ่อขุนบางกลางหาวและพ่อขุนผาเมืองได้ร่วมกันขับไล่พวก "ขอมละบาด" คือ ขอมป่าดง ซึ่งอาจสันนิษฐานว่าเป็นพวกเจ้าพระศรีบาลและแรงงานที่มีผู้ศรัทธากลับปนาไว้ตามศาสนสถาน รวมกันภายใต้นายขอมที่เรียกว่า "โหลญล้าหง" แล้วก่อการจลาจลในสุโขทัย หลังจากนั้นจึงได้มีการก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย ศรีสัชนาลัยตั้งอยู่ในชัยภูมิอันดี เป็นเมืองบริบทที่แข็งแรงมั่นคงมาแต่สมัยสุโขทัยแล้ว เพราะเป็นเมืองซึ่งกล่าวได้ว่าบรรพบุรุษผู้สร้างเมืองได้ตั้งธรรมชาติเข้ามาเป็นปราการสำคัญ สามารถสร้างให้เมืองนั้นโอบเขาและมีเขาล้อมเมือง ขณะที่อีกด้านหนึ่งคือลำน้ำยมเสมือนคูเมืองสำคัญ นี่คือ เมืองที่โอบเขาและเขาโอบเมือง มีการสร้างป้อมประตูกำแพงเชิงเทินอย่างแข็งแรง ซึ่งเห็นได้ชัดเจน

ประมาณพุทธศตวรรษที่20 และต้นพุทธศตวรรษที่21 เมื่อเมืองนี้กลายเป็นสมรภูมิการรบครั้งไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำคัญและเป็นเมืองรับศึกระหว่างสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถแห่งอยุธยาและพระเจ้าติโลกราชแห่งเชียงใหม่ ชัยชนะของอยุธยาในครั้งนั้นก่อให้เกิดวรรณคดี ลิลิตยวนพ่าย ผลอันสำคัญหลัง “ศึกยวนพ่าย” คือการที่ชุมชนอุตสาหกรรมสังคโลกแห่งเมืองศรีสัชนาลัยตกอยู่ใต้การควบคุมของอยุธยาอย่างจริงจัง นับแต่นั้นไปกล่าวได้ว่าเป็นยุคแห่งการผลิตและการค้าเครื่องสังคโลกอันรุ่งเรืองของศรีสัชนาลัย

ชุมชนศรีสัชนาลัยในประวัติศาสตร์นั้นได้สร้างผลผลิตทางวัฒนธรรมอันยิ่งใหญ่ให้สังคมมนุษย์ คือ เครื่องปั้นดินเผาเคลือบเนื้อดีที่เรียกว่า “สังคโลก” การผลิตสังคโลกแสดงความสามารถของชาวศรีสัชนาลัยทางด้านการประยุกต์สภาพแวดล้อม พัฒนาการใช้ดิน การทำน้ำเคลือบให้มีคุณภาพพิเศษ พร้อมทั้งรับวิทยาการทางด้านเครื่องปั้นดินเผาจากขอมและจีน เช่น การเคลือบและการเขียนลายมาปรับปรุง ในขณะที่การผลิตสังคโลกจากชุมชนศรีสัชนาลัยเป็นส่วนหนึ่งแห่งวิวัฒนาการของวัฒนธรรมเครื่องปั้นดินเผาสยาม สังคโลกก็กลายเป็นสินค้าสำคัญในวงการค้าทางทะเลในช่วงพุทธศตวรรษที่ 19-22 เป็นอย่างน้อยและโรยรา ใน พุทธศตวรรษที่ 23 เป็นต้นไป

ในทางการเมืองศรีสัชนาลัยลดความสำคัญลงเป็นลำดับ กลายเป็นเมืองใน พระราชอาณาจักรอยุธยา ปรากฏหลักฐานในพระอัยการตำแหน่งนายทหารหัวเมืองในชื่อว่า “สังคโลก” และไม่มีกษัตริย์ปกครอง เจ้าเมืองได้รับแต่งตั้งจากกษัตริย์อยุธยา

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์สวรรคโลกเป็นเมืองโท ต่อมาถูกรวมกับเมืองอื่นเป็นมณฑลพิษณุโลก แล้วเป็นจังหวัดสวรรคโลก พ.ศ. 2482 มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนนามจังหวัดสวรรคโลกเป็นจังหวัดสุโขทัย เมืองสวรรคโลก เมืองศรีสัชนาลัยเดิมอยู่ในฐานะอำเภอสวรรคโลกและอำเภอศรีสัชนาลัย ขึ้นกับจังหวัดสุโขทัย เมื่อมีการฟื้นฟูโบราณวัตถุสถานที่เมืองศรีสัชนาลัยเดิม โดยจัดเป็นโครงการอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยนั้น ภาพพจน์แห่งการเป็นบ้านเมืองของศรีสัชนาลัยยังได้รับการสืบต่อโดยการมาตั้งถิ่นฐานของพวกพวนที่หาดเลี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย ฉะนั้นปัจจุบันของศรีสัชนาลัยจึงอยู่ที่หาดเลี้ยว เมืองแห่งผ้าตีนจกหาดเลี้ยวนั่นเอง

1.9 สภาพทางด้านสภาพ

อาณาเขตและเขตการปกครอง

อำเภอศรีสำราชนาลัย เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสุโขทัยซึ่งอยู่ตอนเหนือสุดของจังหวัด เดิมชื่อ อำเภอตั้ง และอำเภอหาดเสี้ยว อำเภอศรีสำราชนาลัยมีพื้นที่ 2,893 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

- ทิศเหนือ จรดอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ และอำเภอวังชิ้นจังหวัดแพร่
- ทิศใต้ จรดอำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย
- ทิศตะวันตก จรดอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
- ทิศตะวันออก จรดอำเภอลับแลและอำเภอตอน จังหวัดอุตรดิตถ์

ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ศรีสำราชนาลัยอยู่ระหว่างหุบเขาและแม่น้ำซึ่งเป็นทั้งปราการธรรมชาติและเส้นเลือดชีวิตของเมืองนี้ เขาโอบล้อมเมืองทางด้านตะวันตกผ่านไปทางด้านตะวันออกถึงบริเวณแก่งหลวงในแม่น้ำยม ลำน้ำยมเป็นคูเมืองด้านตะวันออกของศรีสำราชนาลัย ส่วนเขาลำคัญ ได้แก่ เขาพนมเพลิงซึ่งทอดตัวตามแนวตะวันออก-ตะวันตก ฉะนั้นภูเขาพนมเพลิงจึงถูกโอบล้อมอยู่กลางเมือง ส่วนเขาพระศรีนั้นอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ และทอดตัวไปทางด้านเหนือของเมือง ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปจัดอยู่ในเขตร้อนของประเทศ จะมีฝนตกทุกในเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ได้รับอิทธิพลมาจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดนำความชุ่มชื้นผ่านและยังได้รับอิทธิพลของพายุติเปเรสชั่นจากทะเลจีนใต้ ทำให้ฝนตกทุกต่อเนื่องเป็นระยะเวลาานาน แต่ก็มีฝนทิ้งช่วงประมาณกลางเดือนมิถุนายน-กรกฎาคมฝนตกทุกในเดือนสิงหาคมถึงกันยายน

1.10 ความสัมพันธ์ของศรีสัชนาลัย, ตำบลหาดเสี้ยวและบ้านหาดสูง

เราศึกษาอดีตส่วนหนึ่งของศรีสัชนาลัยไว้แล้วที่โครงการอุทยานประวัติศาสตร์ ศรีสัชนาลัย บางส่วนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับคนบางกลุ่มบางเหล่า ในขณะที่ความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมกลายเป็นสิ่งที่ต้องอนุรักษ์เท่านั้น อดีตอีกบางส่วนยังเป็นวิถีชีวิตที่น่าสนใจ ปัจจุบันของศรีสัชนาลัยยังอยู่ที่หาดเสี้ยว

"หาดเสี้ยว" ตั้งอยู่ที่ อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย ผู้คนที่นี่คุ้นเคยอยู่กับที่ราบขุนเขาฝั่งน้ำอยู่ชั่วนาตาปี ด้วยเหตุที่บริเวณที่เขายู่อาศัยทางด้านเหนืออยู่ติดกับป่านิว มีเขาชื่อคอยปุยอยู่ในสายตา ด้านตะวันตกอยู่ติดกับหนองช้อและที่ราบทำไร่แม่ไผ่ผ่านที่ราบที่อยู่เลยหนองช้อออกไป เพราะฉะนั้นหาดเสี้ยวจึงเป็นตำบลที่แม่ไผ่ผ่านกลางฝั่งหนึ่งเรียกว่า บ้านหาดสูง ชื่อหาดเสี้ยว เกี่ยวพันกับประวัติศาสตร์ยุคใหม่ของศรีสัชนาลัยซึ่งกลายเป็น อำเภอศรีสัชนาลัยอำเภอนี้เดิมชื่อ ดั่ง ตั้งอยู่ที่บ้านปลายนา ตำบลบ้านตึก ภายหลังมีการย้ายที่ว่าการอำเภอมาอยู่ที่บ้านหาดเสี้ยว เพราะใจผู้ย้ายปล้นที่ว่าการอำเภอเมื่อ พ.ศ.2441 จนถึงปีพ.ศ. 2460 สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรสทรงให้เปลี่ยนเป็นอำเภอดั่ง เป็นอำเภอหาดเสี้ยว ต่อมา พ.ศ.2376 ได้เปลี่ยนชื่ออำเภอหาดเสี้ยว เป็นอำเภอศรีสัชนาลัยและเปลี่ยนเป็นศรีสัชนาลัย พ.ศ.2510

คำว่า"หาดเสี้ยว" นั้นเดิมสะกด "หาดเสี้ยว" ชาวพื้นเมืองอธิบายความว่าหมายถึง ทำน้ำที่หาดเสี้ยว คือ แหว่งไร เป็นหาดทรายที่มีต้นส้มเสี้ยวหรือต้นกาหลงใหญ่เป็นเครื่องหมาย เพราะฉะนั้นต้นกาหลงน่าจะเป็นสัญลักษณ์ของหาดเสี้ยวด้วยนอกเหนือจากผ้าทออันขึ้นชื่อ ชื่อหาดเสี้ยวเป็นชื่อของถิ่นฐานเดิมของ พวกพวนจากเมืองเชียงขวางประเทศลาว พวกพวนเหล่านี้ไปตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ใดก็ตั้งชื่อบ้านตามแบบเดิม เช่น บ้านหาดเสี้ยวที่ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย บ้านหาดเสี้ยวที่ตำบลแก่งคอย จังหวัดสระบุรีพวกพวนที่หาดเสี้ยวที่ศรีสัชนาลัย เข้ามาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่3 แล้ว จากจารึกที่วัดหาดเสี้ยวว่าได้สร้างวัดเสร็จเมื่อ พ.ศ.2387 แสดงว่าพวกพวนมาตั้งถิ่นฐานอยู่ก่อนหน้านี้อแล้ว หมู่บ้านหาดเสี้ยวปัจจุบันประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน คือ บ้านหาดเสี้ยว บ้านหาดสูง บ้านใหม่บ้านป่าไผ่ และบ้านแม่ราก

ภาพพจน์ของศรีสัชนาลัยในอดีตจึงเกี่ยวพันกับพวกพวนที่บ้านหาดเสี้ยวอย่างแยกไม่ออก ในปัจจุบันลักษณะบ้านอยู่อาศัยของพวกพวนยังคงทิ้งเค้าโครงให้เห็นเป็นเรือนเก่าใช้ดินสูงทำเสาปลายเสาใช้คาบค หรือผ้าเป็นง่ามรองรับคานบ้านได้ดูสูงชันเดี่ยว ฝากระดานปลูกเคียงกัน มักมีหูกทอผ้าประจำได้ดูบ้านและบนเรือน สมัยก่อนบางเรือนมีถึง 8 หูกต่างทอผ้า บางบ้านตีเหล็กตามเชิงเล็กๆ พวกพวนที่หาดเสี้ยวนี้เองที่เป็นผู้สืบต่ออดีตของศรีสัชนาลัยไว้ไม่ให้หายไปจากความทรงจำของคนปัจจุบัน อดีตที่มีชีวิต เราทำให้ผ้าตีนจกศรีสัชนาลัย เป็นที่เลื่องลือไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 1.1 สามคุณยายแห่งบ้านหาดสูง
ผู้ยังคงดำเนินชีวิตอย่างดั้งเดิมและมีความสุขกับการคบหาและทอผ้า

รูปภาพ 1.2 ความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ ของชาวบ้านหาดสูง

รูปภาพ 1.3 เสาบ้านชาวหาดเลี้ยว หาดสูง โดยใช้วงมุงค้ำยันเป็นเสาบาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.11 ลักษณะการดำเนินชีวิตชาวบ้านโบราณชุมชนอุตสาหกรรมสังคโลก

เครื่องสังคโลกหรือสังคโลกเป็นคำที่ชาวไทยทั่วไปรู้จักกันดีในนามของวัตถุโบราณที่มีคุณค่า ยิ่งมีลักษณะเป็นถ้วยชาม สิ่งของเครื่องใช้ เครื่องประดับสถาปัตยกรรม สิ่งผลิตขึ้นเนื่องมาจาก ความเชื่อในพิธีกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นเครื่องปั้นดินเผาในสมัยสุโขทัย ในระยะเริ่มแรกมนุษย์อาศัย วัสดุจากธรรมชาติมาประดิษฐ์ดัดแปลงเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำรงชีวิตและพัฒนาเรื่อยมา ตามลำดับของสังคมจากสังคมล่าสัตว์มาสู่สังคมกสิกรรม เครื่องใช้ที่สามารถกำหนดลักษณะของ สังคมการล่าสัตว์ ได้แก่ เครื่องมือหินแบบต่างๆ ส่วนเครื่องใช้ที่จะกำหนดสังคมการกสิกรรมนั้น ได้แก่ เครื่องปั้นดินเผา ซึ่งเป็นผลที่สืบเนื่องมาจากมนุษย์พบว่าดิน เมื่อถูกความร้อนจากการเผา ไหมจะมีลักษณะแข็งตัวคงรูปสามารถดัดแปลงให้มีรูปร่างตามที่ต้องการได้ จึงทำการผลิตชิ้นใช้ และปรับปรุงจนเกิดทักษะ มีความรู้ความสามารถ ในที่สุดก็รู้จักการควบคุมอุณหภูมิความร้อนได้ ระดับหนึ่งสามารถทำการประดิษฐ์เครื่องปั้นดินเผาเนื้อแกร่งหรือเนื้อเครื่องหินและวิวัฒนาการเรื่อยมาจน สามารถผลิตเครื่องปั้นดินเผาเคลือบได้ ในเวลาต่อมาจีนเป็นชนกลุ่มแรกที่รู้จักควบคุมอุณหภูมิ ความร้อน สามารถผลิตเครื่องเคลือบออกใช้และต่อมาจึงแพร่กระจายไปสู่ส่วนต่างๆของโลก สำหรับ ในเอเชียอาคเนย์นั้นได้พบหลักฐานการผลิตเครื่องเคลือบบริเวณที่ราบสูงพนมกุเลน อาณาจักร เขมรตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 13 โดยได้รับอิทธิพลและเทคนิคมาจากจีนในระหว่างพุทธศตวรรษที่ 13- 16 ชาวเขมรได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตที่ราบสูงโคราชตั้งชุมชนเกษตรกรรมในรูปรัฐขึ้นอย่าง มั่นคงแพร่กระจายไปจนถึงลุ่มแม่น้ำมูลและเมื่อเป็นรัฐเกิดขึ้นความจำเป็นในการใช้เครื่องใช้เพื่อยังชีพจึงเพิ่มมากขึ้น ก่อให้เกิดแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาเคลือบขึ้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ และแหล่งอื่นๆ บนที่ราบสูงโคราช ซึ่งช่วงที่ผลิตคงจะอพยพจากที่ราบสูงพนมกุเลนนอกจากในเขตภาคอีสานแล้ว ยังได้พบแหล่งผลิตเครื่องเคลือบในเขตภาคเหนือกระจายทั่วไป ซึ่งยังไม่อาจจะกำหนดอายุได้อย่าง แน่ชัด อย่างไรก็ตามแหล่งผลิตเครื่องเคลือบเหล่านี้บางแห่งอาจมีความสัมพันธ์ต่อกันได้

เครื่องสังคโลกที่จังหวัดสุโขทัย

ปัจจุบันแบ่งตามเตาเผาจะมีอยู่ 3 แหล่งดังนี้

1. เครื่องสังคโลกเตาสุโขทัย หรือเรียกว่าเตาทุเรียงสุโขทัย ปัจจุบันอยู่บริเวณอุทยาน ประวัติศาสตร์สุโขทัย ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ตั้งอยู่แนวคูเมือง เรียกว่าแม่โจน เป็นเตาสร้างด้วยอิฐกว้าง 2-3 เมตร ยาว 5-6 เมตร ลักษณะเป็นเตาขุดลงไปดินครึ่งหนึ่งก่อโค้ง เป็นรูปประทุนเกวียนแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นที่ใส่ไฟ ตอนที่ 2 ช่วงกลางเป็นที่วางด้วย ชาม และตอนที่ 3 เป็นปล่องไฟ เครื่องสังคโลกเตาสุโขทัยเป็นภาชนะเครื่องใช้ ประเภท ถ้วยโถโอชาม ที่เป็นเครื่องใช้ถอยเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะเฉพาะของเครื่องปั้นจากเตาทุเรียงแห่งนี้ การค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คือ เครื่องปั้นลวดลายสีดำหรือสีน้ำตาล เนื้อดินค่อนข้างหยาบ ฐานดินสีขาว ลวดลายสีดำแล้วเคลือบด้วยน้ำเคลือบใตการเรียงด้วยขามที่เตาเผาเหล่านี้จะใช้ที่ซึ่งเป็นงานที่มีราคาเป็นปุมวางคันระหว่างด้วยขาม ฉะนั้นเตาเผาแห่งนี้จะมีรอยที่ปรากฏอยู่ 5 จุด

2. เครื่องสังคโลกเตาทุเรียงป่ายาง ปัจจุบันอยู่ในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำยมเหนือแก่งหลวง ห่างจากกำแพงเมืองเพียง 500 เมตร เครื่องสังคโลกที่ได้จากเตาเผาแห่งนี้เป็นสังคโลกชั้นดี งดงามทั้งลวดลายและน้ำยาเคลือบรูปแบบพิเศษกว่าเตาเผาแหล่งอื่น แยกเป็นเตาเผารูปยักษ์ นาค มังกร และเตาเผารูปตุ๊กตา สันนิษฐานว่าเตาเผาที่น่าจะเป็นเตาหลวงที่ทำขึ้นใช้เฉพาะบุคคลชั้นสูง

3. เครื่องสังคโลกเตาทุเรียงเกาะน้อย ปัจจุบันอยู่ในอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ตำบลหนองฮ้อ อำเภอศรีสัชนาลัย เตาแห่งนี้อยู่ทางเหนือของเตाप่ายางประมาณ 4 กิโลเมตร และเตาแห่งนี้เองที่เป็นเตาเผาที่มีเตาเผาจำนวนมากหลายร้อยเตาเรียงรายอยู่ตามริมแม่น้ำยมฝั่งตะวันตก ลักษณะของเตาเกาะน้อยมีลักษณะเช่นเดียวกับเตาที่สุโขทัย คือเป็นเตารูปประทุน แบ่งเป็น 3 ตอนคือ ตอนหน้าเป็นที่ใส่ไฟ ตอนที่สองเป็นที่ใส่ภาชนะที่ต้องการเผา และตอนที่สามเป็นปล่องควัน เครื่องสังคโลกที่ได้จากแหล่งนี้เป็นภาชนะด้วยขาม งาน งานจริง โถ ขวด สีของเครื่องสังคโลกมีหลายสี เช่น สีเขียวไข่กา สีน้ำตาล สีเหลืองอ่อน สีขาว มีการตกแต่งลวดลายได้เคลือบวิธีสังเกตุเครื่องปั้นดินเผาจากแหล่งนี้สังเกตง่าย ๆ คือ จะใช้ที่แห่งกลมวางภาชนะ ฉะนั้นเครื่องปั้นดินเผาแห่งนี้จะมีรอยวงกลมของที่ปรากฏอยู่ที่ก้นภาชนะ

ชนิดและประเภทของเครื่องสังคโลก

ถ้าพิจารณาแบ่งเครื่องสังคโลกตามความแข็งแรงอ่อนจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ชนิดเนื้ออ่อนหรือเนื้อดิน ได้แก่ ภาชนะที่มีเนื้อดินมีความพรุนตัวค่อนข้างมาก สามารถดูดซึมน้ำได้ ใช้ความร้อนในการเผาด้วยอุณหภูมิประมาณ 600-1,100 องศาเซลเซียส มีสีส้มอมแดง ผิวด้านนอกไม่เรียบ บางชิ้นมีลายเชือกทาบหรือลายรูปสัตว์ลงบนผิวภาชนะ

2. ชนิดเนื้อแข็งหรือเนื้อหิน ได้แก่ ภาชนะที่มีเนื้อแน่นแข็ง น้ำและของเหลวไม่อาจไหลซึมผ่านได้ เวลาเคาะมีเสียงกังวาน ใช้ความร้อนสูงในการเผา คือประมาณ 1,200 องศาเซลเซียส สังคโลกชนิดนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ประเภทไม่เคลือบน้ำยา ส่วนมากมีเนื้อดินสีเทาและสีเทาอมม่วง ผิวค่อนข้างด้านมีบางชิ้นที่ผิวนอกมันและมีร่องรอยคล้ายเคลือบน้ำยาเป็นจุดประ ซึ่งเป็นการเคลือบเองโดยธรรมชาติระหว่างการเผาเรียกว่าเคลือบขี้เถ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารของงานวิจัยสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ประเภทผิวเคลือบน้ำยา แบ่งตามลักษณะของสีและการตกแต่งลวดลายได้ดังนี้

- ชนิดเคลือบน้ำยาสีเรียบ เรียกว่าเป็นเครื่องเคลือบดินเผาตระกูลเซลาดอนมีการตกแต่งลวดลายบนภาชนะอย่างงดงาม
- ชนิดเคลือบน้ำยาสีขาวขุ่น เครื่องเคลือบชนิดนี้พบที่เตาสุไรทัยและเตาป่ายาง ได้แก่ พวงโคมไฟ ตุ๊กตา กระเบื้อง เป็นต้น
- ชนิดเคลือบสีน้ำตาล สีของน้ำยาเคลือบมีสีน้ำตาลอ่อน จนถึงน้ำตาลเข้ม ได้แก่ ไหขนาด เล็ก ขนาดใหญ่ โถง ตุ๊กตา
- ชนิดตกแต่งลวดลายด้วยการทูลงสีลงในเนื้อดิน แล้วเคลือบ ส่วนใหญ่เป็นลายพันผู้ไม้ เลื้อย

นอกจากนี้ยังมีเครื่องปั้นดินเผาสีอื่นๆ อีก เช่นสีน้ำเงินเข้ม สีดำ แต่ที่มีลักษณะพิเศษจะงดงาม และมีราคาสูงมาก

ลวดลายที่ปรากฏในด้วยขามสังคโลก

เครื่องสังคโลกสุไรทัยมีลักษณะและลวดลายเฉพาะตัว เป็นเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง ลวดลายที่พบมากจากคำอธิบายของนายบุญชู ทิมเฒ่า ผู้ศกทุกคลีกับเครื่องสังคโลกมานาน กล่าว ว่าลวดลายที่พบมากก็คือ ลายกงจักร ปลา ดอกไม้ โดยเฉพาะลายปลาเป็นแบบเฉพาะของ ชาวสุไรทัย และก็ไม่มีแต่เพียงลายประหลาดอย่างเดียว ยังมีลายที่เป็นสัตว์น้ำหลายชนิด ได้แก่ หอย กุ้ง ปู ซึ่งอาจเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของเมืองสุไรทัยก็ได้ว่าเป็นดินแดนในน้ำมีปลาในนามีข้าว เครื่องสังคโลกนับว่าเป็นศิลปวัตถุที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และทางโบราณคดีอย่างยิ่งนับวันที่จะสูญหายไปตามกาลเวลาเพราะเป็นที่ต้องการจากนักสะสมนักอนุรักษ์ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ชาวสุไรทัยบางกลุ่มจึงได้คิดประดิษฐ์เครื่องสังคโลกจำลองขึ้น โดยใช้ฝีมือและความสามารถในเชิงช่างประดิษฐ์เลียนแบบให้เหมือนของจริงมากที่สุด ซึ่งเราเรียกวิชาชีพเหล่านี้ว่า "สังคโลกจำลอง" อันเป็นวิธีการช่วยอนุรักษ์เครื่องสังคโลกของสุไรทัยอย่างดีที่สุดในปัจจุบัน

ลวดลายบนเครื่องสังคโลก

เครื่องสังคโลกเป็นเครื่องปั้นดินเผาที่ทำขึ้นใช้สอยในสมัยสุไรทัย ถึงแม้ปัจจุบันการทำเครื่องปั้นดินเผานี้นี้จะไม่ได้สืบตามาจนถึงปัจจุบัน หากแต่เครื่องสังคโลกนับเป็นศิลปวัตถุที่มีคุณค่าในทางโบราณคดีสามารถให้ความกระจ่างเรื่องราวในประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดีไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนั้นในส่วนของความงามของเครื่องสังคโลกยังมีส่วนเฉพาะตัวของศิลปะสมัยสุโขทัยอีกด้วย ฉะนั้นในปัจจุบัน จึงมีการสร้างศิลปวัตถุในลักษณะของเครื่องปั้นดินเผาแบบ สังคโลกจำลอง กันอย่างกว้างขวางจนนับเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้กับคนในท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ การศึกษาเรื่องราวของลวดลายบนเครื่องสังคโลกจึงนับว่ามีความสำคัญและเป็นประโยชน์ในการ นำไปประกอบวิชาชีพและนำไปประยุกต์สร้างงานอื่นๆในโอกาสต่อไปได้

การจำแนกลวดลายบนเครื่องสังคโลกประเภทเครื่องถ้วยนี้ กฎกระทรวง (2535) ได้ ทำการศึกษาและแบ่งประเภทไว้ เป็น 5 ประเภทดังนี้

1.ประเภทลายพันธุ์พฤกษา ลายประเภทที่จัดอยู่ประเภทลายพันธุ์พฤกษามีหมายถึง ลวดลายต่างๆที่มีลักษณะสืบเนื่องจากลายพันธุ์ไม้ ลายดอกไม้ ลายกลีบดอกไม้และลายใบไม้ซึ่ง ลายพันธุ์ไม้เหล่านี้อาจเป็นลายกอดดอกไม้แล้วตกแต่งใบหรือดอกไม้เป็นลายสีทึบ ลายกอดดอกไม้หรือ ลายช่อดอกไม้ที่มีทั้งที่เป็นดอกไม้ที่เหมือนจริงตามธรรมชาติและดอกไม้ประดิษฐ์ส่วนใหญ่เป็นลาย เขียนอยู่ภายในเส้นวงกลม

2.ประเภทลายรูปสัตว์ ลายรูปสัตว์ที่ตกแต่งบนเครื่องถ้วยสุโขทัยมักเป็นลายที่ประกอบ อยู่กับลายไม้หรือพันธุ์พฤกษาหรือตกแต่งลายอื่นๆประกอบลายที่เป็นรูปสัตว์ส่วนใหญ่เป็นลายสัตว์ น้ำซึ่งเชื่อกันว่า เป็นเพราะสุโขทัยเป็นแหล่งที่มีปลาหรือสัตว์น้ำชุกชุมเป็นดินแดนในน้ำมีปลา ในนา มีข้าวลายสัตว์น้ำที่ประกอบอยู่บนเครื่องถ้วยสังคโลกส่วนใหญ่เป็นลายปลา หอย กุ้ง

3.ประเภทลายช่องกระจก ลายช่องกระจกเป็นลายที่เขียนเป็นช่องๆจากลวดลายได้ว่ารวม ลวดลายประเภทอื่นๆ ไว้ทั้งหมดเนื่องจากประเภทนี้เป็นลายที่นำลายอื่นๆ มาผสมกันโดยแบ่งลาย ออกเป็นช่องๆ ในแต่ละช่องจะสอดใส่ลวดลายเหมือนกันบ้างแตกต่างกันบ้างตามความเหมาะสม

4.ประเภทลายเรขาคณิต ลายประเภทลายเรขาคณิตเป็นลายที่เขียนอยู่ภายในเส้น วงกลมหรือเป็นลายระหว่างแนวเส้นวงกลมรนาบบางลายอาจมีลายพันธุ์พฤกษารวมอยู่

5.ประเภทลายเบ็ดเตล็ด

85104

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.12 วิถีชีวิตและการทอผ้าขึ้นดินจก บ้านหาดสูง

ที่ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีหมู่บ้านทอผ้าพื้นบ้านอยู่ 4 หมู่บ้าน คือ บ้านหาดเสี้ยว บ้านหาดสูง บ้านใหม่ และบ้านแม่ราก ผ้าที่ผลิตบริเวณหมู่บ้านเหล่านี้มักเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า ผ้าหาดเสี้ยว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บริเวณบ้านหาดเสี้ยวอยู่ใกล้ถนน การคมนาคมสะดวก เป็นแหล่งกลางในการซื้อขายผ้าทอพื้นบ้านแม้ผ้าที่ทอจากเขตอื่นของสุราษฎร์ธานีที่มีขายอยู่ในบริเวณบ้านหาดเสี้ยวก็มักถูกเรียกรวมไปว่าเป็นผ้าหาดเสี้ยวด้วย ชาวหาดเสี้ยวส่วนใหญ่เป็นคนเชื้อสายลาวทวนที่ถูกกวาดต้อนมาจากเมืองทวนตอนใต้ของเมืองหลวงพระบางในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว บางกลุ่มไปตั้งถิ่นฐานอยู่บางท้องที่ของจังหวัดปราจีนบุรี มหาสารคาม และอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ชาวไทยทวนปัจจุบันที่ที่ตำบลหาดเสี้ยวเป็นกลุ่มชนที่ยังรักษาวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมของตนไว้โดยเฉพาะวัฒนธรรมการทอผ้า การทอผ้าในบริเวณหาดเสี้ยวเป็นประเพณีที่มีการสืบทอดต่อกันมาในหมู่ผู้หญิงทุกคนที่จะต้องหัดทอผ้าให้เป็นก่อนอายุ 16 ปี โดยเริ่มด้วยการหัดกรอผ้าแล้วเริ่มทอผ้าขึ้นจก ซึ่งถือว่าเป็นผ้าทอที่มีกรรมวิธีที่ยากที่สุดเมื่อทอผ้าขึ้นจกได้แล้วจะสามารถทอผ้าอย่างอื่นได้ไม่ยาก ดังนั้นหญิงสาวแทบทุกคนจึงมีผ้าขึ้นดินจกประจำตัวแทบทุกคนเพราะขึ้นดินจกเป็นผ้าที่สำคัญสำหรับนุ่งในพิธีต่างๆ นอกจากนี้ลักษณะทางสังคมยังกำหนดให้ผู้หญิงที่จะออกเรือนแต่งงานเป็นผู้เตรียมเครื่องใช้ไม้สอยในการออกเรือนที่เกี่ยวข้องกับผ้าแทบทุกชิ้น เช่น ที่นอน ผ้าหอบนอน ผ้าห่ม ผ้าเช็ดหน้า ย่าม และผ้าขาวม้า เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นคัมภีร์บังคับให้ผู้หญิงต้องเป็นผู้ผลิต เป็นผู้ทอผ้าขึ้นเพื่อใช้ในวิถีชีวิตประจำวันของตน ครั้นเมื่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป ผ้าทอพื้นบ้านที่เคยผลิตเพื่อใช้ในครอบครัวก็เปลี่ยนเป็นการผลิตเพื่อจำหน่าย จนในปัจจุบันชาวหาดเสี้ยวจำนวนไม่น้อยที่ยึดการทอผ้าเป็นอาชีพหลัก

นอกจากบางส่วนที่ยังยึดอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลักและทอผ้าเป็นอาชีพรองผ้าทอพื้นบ้านที่ทอจำหน่ายทั่วไปของชาวหาดเสี้ยวได้แก่

- ผ้าห่มนอน หรือผ้าหอบนอน เป็นผ้าฝ้ายเนื้อหนา ลายจัดแบบผ้าขาวม้า แต่ตาใหญ่ลึบสีหมอนผา หรือ หมอนหวาน และหมอนสี่เหลี่ยมสำหรับหนุนนอนเป็นหมอนมีลวดลายหน้าหมอนเช่นเดียวกับหมอนอีสาน
- ผ้าขาวม้า เป็นผ้าขาวม้าฝ้ายทอเป็นตาสี่เหลี่ยมลึบสี แต่ผ้าเป็นผ้ากราบพระ จะมีรูปสัตว์ที่เจิงผ้า เป็นรูปม้า ช้าง คนรีม้าและลายเรขาคณิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผ้าเช็ดหน้า มักทอด้วยผ้าฝ้ายสีขาวยกดอกในตัว กว้างประมาณ สองคูณ สี่สิบ ที่ เจียงทั้งสองข้างทอเป็นรูปสัตว์ เช่น ช้างม้า หรือคนขี่ม้าประกอบลายเรขาคณิต แต่เดิมใช้ในพิธี แต่งงานสำหรับเจ้าบ่าว เจ้าสาว ใช้เช็ดหน้าวันรุ่งขึ้นของวันแต่งงานแล้วเก็บไว้เป็นสิริมงคลปัจจุบัน ผ้าประเภทนี้ได้ประยุกต์รูปแบบและลวดลายเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่น เช่น ผ้าพันคอ ผ้านวมไหล่ เป็นต้น

- ผ้าหม่ม เป็นผ้าหม่มคลุมออกนอกบ้านหรือหม่มไปวัดหรืองานพิธี เป็นผ้าฝ้ายค่อนข้างหนาด้วยหูหน้าแคบจึงต้องใช้สองผืนผืนติดกันตรงกลาง กว้างประมาณ 9 เซนติเมตร ยาว ประมาณ 150 เซนติเมตร มักทอยกดอกด้วยไหมสีดำหรือฝ้ายย้อมครามลายละเอียดเรียกว่า "ลาย ดอกพริกไทย" ที่ขอบทอเป็นลายสีดำ สีเหลืองและสีแดงสลับกันเชิงด้านหนึ่งจะทอลายกว้างเป็นพิเศษ แต่อีกด้านหนึ่งจะแคบกว่า และมักทำเป็นเชิงครุยปลายเส้นด้ายเป็นเกลียวไว้

- ย่าม ปิ่นรองไว้ที่ทำจากผ้าทอที่มีชื่อเสียงอีกชนิดหนึ่งของภาคเดียว แต่เดิมมัก เป็นผ้าสีขาวลายเป็นเส้นสีดำสลับลงมา มีสามขนาดขนาดใหญ่พิเศษใช้ใส่อุปกรณ์การทอผ้า ย่าม ชนิดนี้มักแขวนประจำหูก หรือใส่ด้ายดิบไปย้อมหรือใส่ผ้าที่ทอแล้วไปขาย อีกชนิดหนึ่งเป็นย่าม สำหรับเดินทางและอีกชนิดหนึ่งเป็นย่ามขนาดเล็กผู้เฒ่ามักใส่รองเล็กๆไปวัด

- จีนตีนจก จีนแต่เดิมเป็นจีนต่อกัน 3 จีน ลายขวางแบบจีนล้านนาไทยมักเป็นผ้า ฝ้ายอาจมีไหมบ้างแต่ไม่ค่อยพบ จีนภาคเดียวมี 2 ชนิด คือ จีนธรรมดาใช้ใส่อยู่กับบ้านและทำงาน และจีนตีนจกที่ใช้ในโอกาสพิเศษ เช่น งานบุญ งานเทศกาล และพิธีการสำคัญ จีนธรรมดามักเป็น จีนพื้นลายขวางลำตัว มีเชิงเป็นแถบสีดำและสีแดงอมส้ม ส่วนจีนตีนจกนั้นจะประกอบด้วยสาม ส่วน คือหัวจีน (ส่วนบน) ตัวจีน(ส่วนกลาง) และตัวจีน(ส่วนล่าง) ตีนจก คือ เจียงจีนที่ใช้เทคนิค การควักหรือล่องด้วยมือ ซึ่งอาจใช้ร่นเม่นหรือไม้ช่วยก็ได้ ทำให้เกิดลวดลายบนผืนผ้าสลับสีกัน สวยงาม ลายตีนจกของภาคเดียวจะมีลักษณะการทอที่ทอว่าหน้าลายลง ลวดลายที่ทอเป็นลาย เรขาคณิตเป็นหลัก

ลายที่พบมี 9 ลายด้วยกัน คือ

- 1.ลายสิบหกดอกตัด(ลายสิบหกขอ)
- 2.ลายสิบสองดอกตัด(ลายแปดขอ)
- 3.ลายสี่ดอกตัด(ลายสี่ขอ)

4.ลายเครือใหญ่(ลายดอกเครือใหญ่) ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.ลายเครือกลาง(ลายดอกเครือกลาง)

6.ลายเครือน้อย(ลายดอกเครือน้อย)

7.ลายอ่างน้ำ

8.ลายสองห้อง

9.ลายดอกสองห้อง

ลายใหญ่เหล่านี้จะทอดลึบลายหน้ากระดานเล็กๆเป็นชั้นๆสีที่ใช้มักออกวรรณะสีต่างๆแต่หนักไปทางวรรณะแดงอมส้ม สีส้มและสีน้ำตาลปนเหลือง ส่วนลายเล็กๆที่ยอมุมและสอดไส้จะเป็นสีเหลือง สีเขียว สีม่วง และสีครามเป็นส่วนใหญ่ รื่นตินจกของบ้านหาดเดียวเป็นผ้าทอพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์เฉพาะเด่นชัดและมีความประณีตและความงดงามอย่างยิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

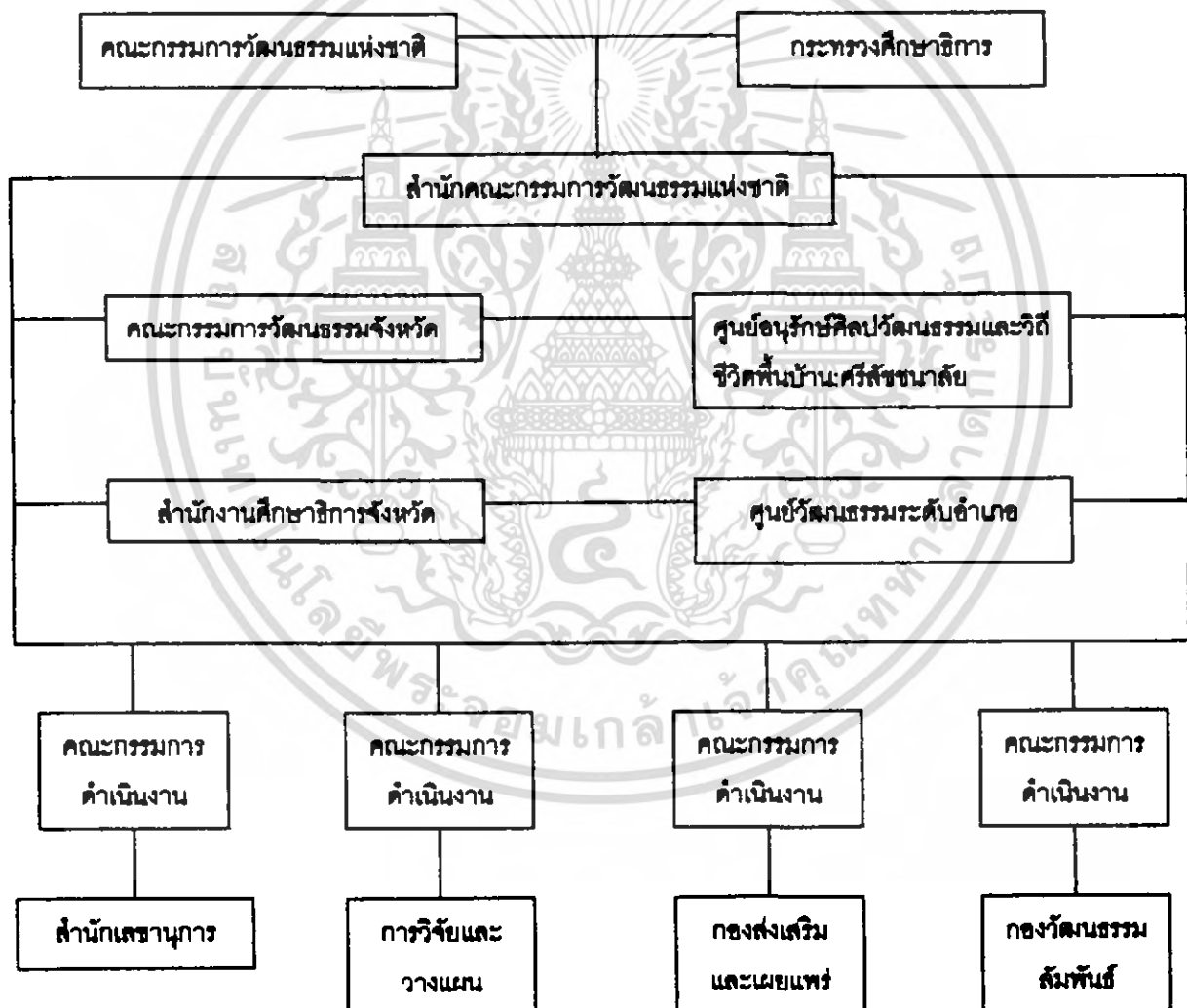
บทที่ 2

ศึกษาลักษณะการดำเนินการของโครงการ

2.1 ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

2.1.1. โครงสร้างการบริหารงาน

การบริหารงานของศูนย์ มีฐานะเทียบเท่ากับศูนย์วัฒนธรรมระดับจังหวัดโครงสร้างการบริหารงานมีดังนี้

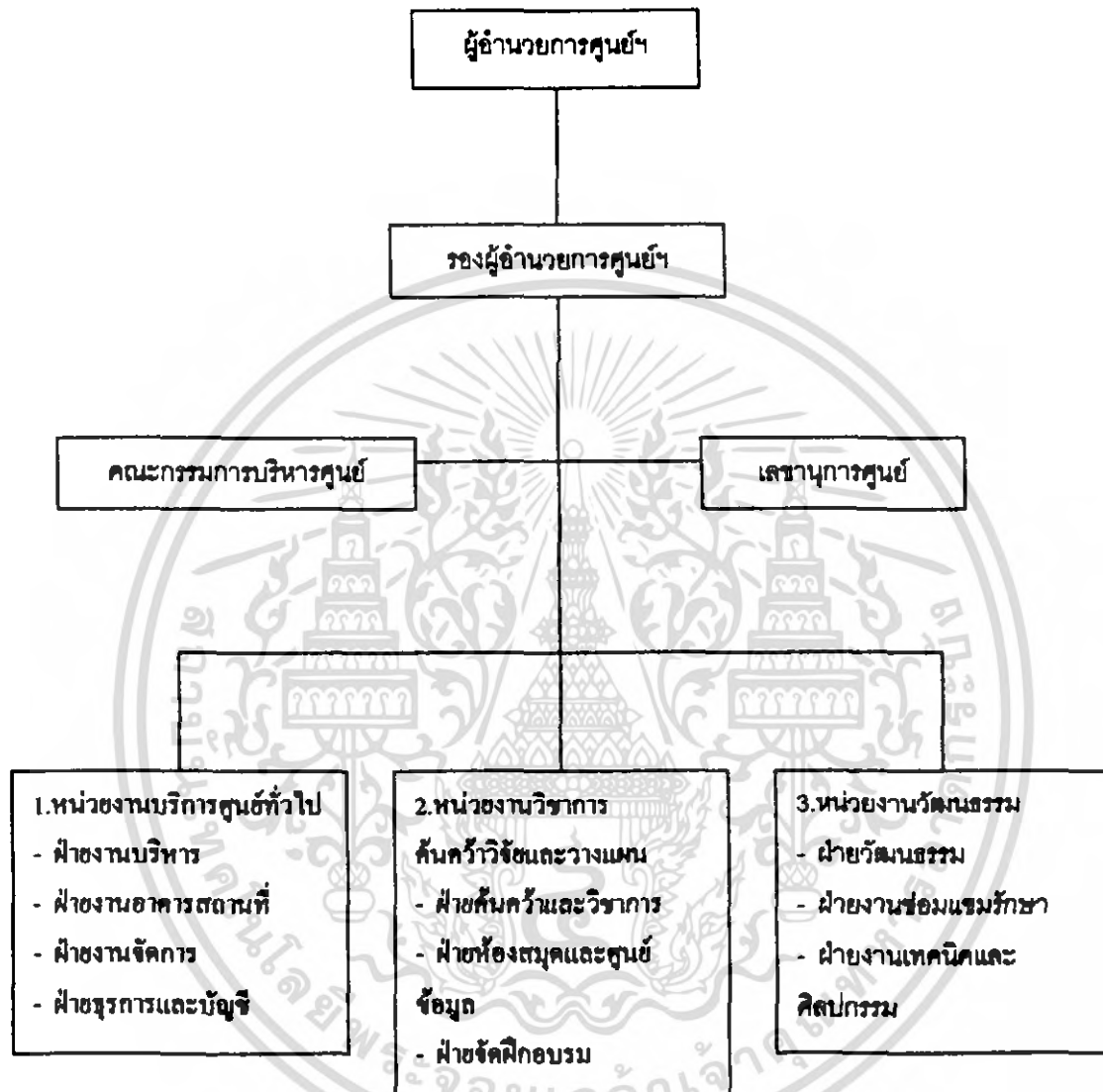

แผนภูมิที่ 2.1 การบริหารงานของศูนย์รูปแบบการดำเนินการ

ที่มา - เอกสารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.2. การจัดระเบียบการบริหารของศูนย์อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตพื้นบ้าน :
ศรีสะเกษขนาด้อย

แผนภูมิที่ 2.2 การบริหารงานของศูนย์ตามสายงานและการทำงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.3. เจ้าของโครงการ งบประมาณ และความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ

โครงการศูนย์อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตพื้นบ้าน : คริสต์ชนาลัย อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ

งบประมาณและการจัดทำงานงบประมาณ แบ่งเป็น

- งบประมาณประมาณการบริหาร คือ รายจ่ายส่วนบำรุงโครงการ เช่น อุปกรณ์ครุภัณฑ์ เงินเดือน
- งบประมาณการบริการทั่วไป คือ รายจ่ายในการจัดทำระบบต่างๆ เช่น งานสาธารณูปโภค งบประมาณซ่อมแซมอาคารสถานที่ บำรุงยานพาหนะ
- งบประมาณด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต คือ รายจ่ายด้านการบำรุงห้องสมุด และการจัดการแสดงต่างๆ
- งบประมาณด้านเทคนิค และระบบวิศวกรรม เช่น อุปกรณ์ในการจัดแสดงวิถีชีวิต เวิร์กงานต่างๆ และงานซ่อมแซมวัตถุจัดแสดง

งบประมาณพิเศษ หรือ โครงการปรับปรุงพัฒนา

เช่น จัดงานพิเศษ เช่น การจัดเทศกาลพิเศษมาจาก

- งบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเงินอุดหนุนจากการบริหารจากภาคเอกชน
- เงินรายได้จากการบริหารงานภายในศูนย์ เช่น ค่าทำเนียมจากการเข้าชมศูนย์ค่าธรรมเนียมร้านค้าภายในศูนย์ และรายได้จากส่วนแบ่งการขายของที่ระลึก
- เงินรายได้ประเภทอื่นๆ เช่น รายได้จากการจัดกิจกรรม เงินช่วยเหลือจากองค์กรเอกชน หรือ รัฐบาลต่างประเทศ หรือเงินจากคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

การปฏิบัติงานเกี่ยวกับเงิน จะถือปฏิบัติตามกฎระเบียบของราชการ หรือตามที่คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4 โครงสร้างการบริหารงานภายในและอัตรากำลังบุคลากรเจ้าหน้าที่

การดำเนินงานของศูนย์ แบ่งเป็นส่วน

1. ส่วนการบริหาร
2. ส่วนบริการศึกษาและแสดงงาน
3. ส่วนสนับสนุนโครงการ

ตำแหน่งอัตรา	อัตรา	หน้าที่
1. ส่วนบริหาร		
1.1 ฝ่ายบริหาร		
- ผู้อำนวยการ	1	- ดูแลกำหนดนโยบายร่วมกับหน่วยงานจังหวัด และรับผิดชอบนโยบายการดำเนินการ
- รองผู้อำนวยการ	1	- รับผิดชอบการดำเนินการทั้งหมดของโครงการ
- เลขานุการ	2	- ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย จัดทำรายงาน ข้อมูลการประชุม
1.2 ฝ่ายจัดการแสดงวิถีชีวิตชาวบ้านและเผยแพร่		
- นักวิชาการ	5	- รับผิดชอบงานค้นคว้า เก็บข้อมูลทางวิถีชีวิตชาวบ้าน
- เจ้าหน้าที่ธุรการ	1	- ติดต่อประสานงานกับคณะกรรมการฯ กับหน่วยงาน
- เจ้าหน้าที่งานสารสารบรรณ	1	- จัดเตรียมเอกสารทำรายงานการประชุมและอื่นๆ
- เจ้าหน้าที่งานประชาสัมพันธ์	2	- รับผิดชอบงานปฏิบัติงานตามแนวทางของคณะกรรมการและคณะทำงานการประชาสัมพันธ์ เช่นทำสื่อประชาสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในวงที่ควรศึกษาเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่ไปยังบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่งอัตรา	อัตรา	หน้าที่
- เจ้าหน้าที่จัดหาทุน	1	- รับผิดชอบขึ้นปฏิบัติการตามแนวทางของคณะทำงานจัดหาทุน เช่นจัดหาแหล่งเงินทุน
- เจ้าหน้าที่งานประเมินผล	1	- รับผิดชอบการประเมินผลโครงการ
1.3 ฝ่ายธุรการ		
- เจ้าหน้าที่ธุรการ	1	- ติดต่อราชการ พิมพ์รวบรวมเอกสารต่างๆ ได้ตอบจดหมาย
- เจ้าหน้าที่การเงิน	1	- จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการเงิน บัญชีรายรับ-รายจ่าย
2. ส่วนบริการการศึกษาและกิจการ		
- หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	1	- รับผิดชอบการดำเนินการของฝ่าย ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ในฝ่ายตามแผนงาน
2.1 แผนกคณาจารย์วิจัย		
- นักวิชาการ	5	- คณาจารย์วิจัยข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดแสดงภายในศูนย์
- เจ้าหน้าที่ธุรการ	1	- ติดต่อประสานงาน อำนวยความสะดวกแก่คณาจารย์
- เจ้าหน้าที่สารบรรณ	1	- อำนวยความสะดวกในด้านงานเอกสารแก่คณาจารย์
2.2 แผนกห้องสมุด		
- บรรณารักษ์	2	- จัดหาจดทะเบียน ซ่อมแซมหนังสือและข้อมูลเอกสารอ้างอิง ดูแลการดำเนินการของห้องสมุด
- เจ้าหน้าที่สารสนเทศปฏิบัติการ	1	- ดูแลให้บริการ และควบคุมสารสนเทศปฏิบัติการ
- เจ้าหน้าที่ธุรการ	1	- ให้บริการยืมคืนแก่ผู้ใช้บริการห้องสมุด
ตำแหน่งอัตรา	อัตรา	หน้าที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการใช้งานเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรณีใดๆ

2.3 แผนงานภัณฑารักษ์		
- ภัณฑารักษ์	2	- รับผิดชอบงานด้านวัตถุจัดแสดง และการจัดการแสดงโดยประสานงานกับคณะวิจัย
- วิทยากร	2	- ดำเนินการจัดบริการทางด้านการศึกษาและบรรยายสาริต
3. ส่วนสนับสนุนโครงการ		
3.1 ฝ่ายบริการ		
- หัวหน้าฝ่ายบริการ	1	- รับผิดชอบดำเนินงานทั้งหมดของฝ่ายประสานงานกับเจ้าหน้าที่ในแผนกต่างๆตามแผนงาน
3.2 แผนงานเทคนิค		
- หัวหน้าช่าง	1	- ควบคุม ดูแลการดำเนินงานภายในแผนก
- ช่างเทคนิค	2	- ทำงานเทคนิคต่างๆโดยทั้ศนุปรกรณ์
3.3 แผนกศิลปกรรม		
- หัวหน้าช่าง	1	- ควบคุม ดูแลการดำเนินงานภายในแผนก
- ช่างออกแบบศิลปกรรม	2	- ออกแบบงานศิลปกรรมสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ
3.4 แผนงานซ่อมบำรุง		
- หัวหน้าช่าง	1	- ควบคุม ดูแลการดำเนินงานภายในแผนก
- ช่างซ่อมบำรุง	2	- ทำงานซ่อมบำรุงทั่วไปเช่นประปาไฟฟ้า
3.5 แผนงานอาคารสถานที่		
- หัวหน้าแผนก	1	- ควบคุมดูแลการดำเนินงานและประสานงานภายในแผนก
- เจ้าหน้าที่ติดต่อสอบถาม	1	- ให้บริการติดต่อสอบถาม รับฝากซอง
- เจ้าหน้าที่จำหน่ายบัตร	1	- จำหน่ายบัตรเข้าชมนิทรรศการถาวร
- เจ้าหน้าที่จำหน่ายของที่ระลึก	2	- จำหน่ายของที่ระลึก
ตำแหน่ง	อัตรา	หน้าที่
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า		
2		
- ควบคุม ตรวจสอบวัตถุ และอุปกรณ์จัด		

- เจ้าหน้าที่ทะเบียน	1	แสดง
- เจ้าหน้าที่พัสดุ	6	- รับผิดชอบเก็บในคลัง ทำรายการเบิกจ่ายพัสดุ
- เจ้าหน้าที่ทำความสะอาด	2	- ดูแลทำความสะอาดภายในศูนย์
- แม่บ้าน	1	- อำนวยความสะดวก จัดเตรียมอาหาร เครื่องดื่ม
- เจ้าหน้าที่โสตทัศนูปกรณ์	3	- ดูแลควบคุมระบบต่างภายในห้องประชุม
- เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	3	- ให้บริการข่าวสารข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยว
- พนักงานขับรถ	3	- รับผิดชอบโครงการในโอกาสต่างๆ
3.5 แผนงานรักษาความปลอดภัย	1	- ควบคุมดูแล ดำเนินการประสานกับยามในส่วนต่างๆ
- หัวหน้าพนักงานรักษาความปลอดภัย	3	- ดูแลความปลอดภัยอาคาร
- พนักงานรักษาความปลอดภัย		

ตารางที่ 2.1 แสดงโครงสร้างการบริหารงานภายในและอัตราค่าจ้างบุคลากรเจ้าหน้าที่

สรุปอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่

1. ส่วนบริหาร

1.1 ฝ่ายบริหาร	4	อัตรา
1.2 ฝ่ายจัดการแสดงวิถีชีวิตชาวบ้านและเผยแพร่	11	อัตรา
1.3 ฝ่ายธุรการ	2	อัตรา

รวม 17 อัตรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ส่วนบริการการศึกษาและกิจกรรม

2.1 แผนกค้นคว้าวิจัย	8	อัตรา
2.2 แผนกห้องสมุด	4	อัตรา
2.3 แผนกภัณฑารักษ์	4	อัตรา
รวม	16	อัตรา

3. ส่วนสนับสนุนโครงการ

3.1 ฝ่ายบริการ	1	อัตรา
3.2 แผนกงานเทคนิค	3	อัตรา
3.3 แผนกศิลปกรรม	3	อัตรา
3.4 แผนกงานซ่อมบำรุง	3	อัตรา
3.5 แผนกงานอาคารสถานที่	23	อัตรา
3.6 แผนกงานรักษาความปลอดภัย	4	อัตรา
รวม	37	อัตรา
รวมทั้งหมด	70	อัตรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้โครงการ

2.2.1 ประเภทและพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการ

1.เยาวชน-นักเรียน-นักศึกษา เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของวิถีชีวิตและความเป็นอยู่แบบไทยของกลุ่มคนบริเวณอำเภอศรีษะนาถาย ซึ่งเป็นกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มายาวนาน มีวัฒนธรรมและประเพณีที่น่าสนใจและน่าอนุรักษ์ไว้

การบริการ - การศึกษาความรู้จากห้องสมุดและศูนย์ข้อมูล

- การเข้าฟังการบรรยาย เกี่ยวกับวิถีชีวิต

- การเข้าร่วมนิทรรศการและการแสดงวิถีชีวิต

2.นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เพื่อเผยแพร่วิถีชีวิตของคนบริเวณอำเภอศรีษะนาถาย ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย และเป็นการทำรายได้ให้กับศูนย์

การบริการ - การจัดแสดงวิถีชีวิต และการแสดงความเป็นอยู่ของคนบริเวณอำเภอศรีษะนาถาย

- การจัดการแสดงวิถีชีวิตของชาวศรีษะนาถาย

- อำนวยความสะดวกทั่วไปทั้ง ให้ข้อมูล ร้านอาหาร และขายของที่ระลึก

3.ประชาชนทั่วไป เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และแสดงความรู้ความเพลิดเพลิน

การบริการ - ส่วนพักผ่อน สันทนาการ

- การให้ความรู้ทางด้านการเกษตร

- เป็นที่แสดงความคิดเห็นในการพัฒนาชุมชน

- ให้ความรู้ในการพัฒนา รักษาวัฒนธรรมประเพณี

4.ผู้เชี่ยวชาญ สามารถใช้ส่วนของโครงการในการหาความรู้เพิ่มเติม ข้อมูลทางด้านวิชาการต่างๆ การค้นคว้าเฉพาะเรื่อง และเป็นกลุ่มที่สามารถให้คำแนะนำกับศูนย์ได้

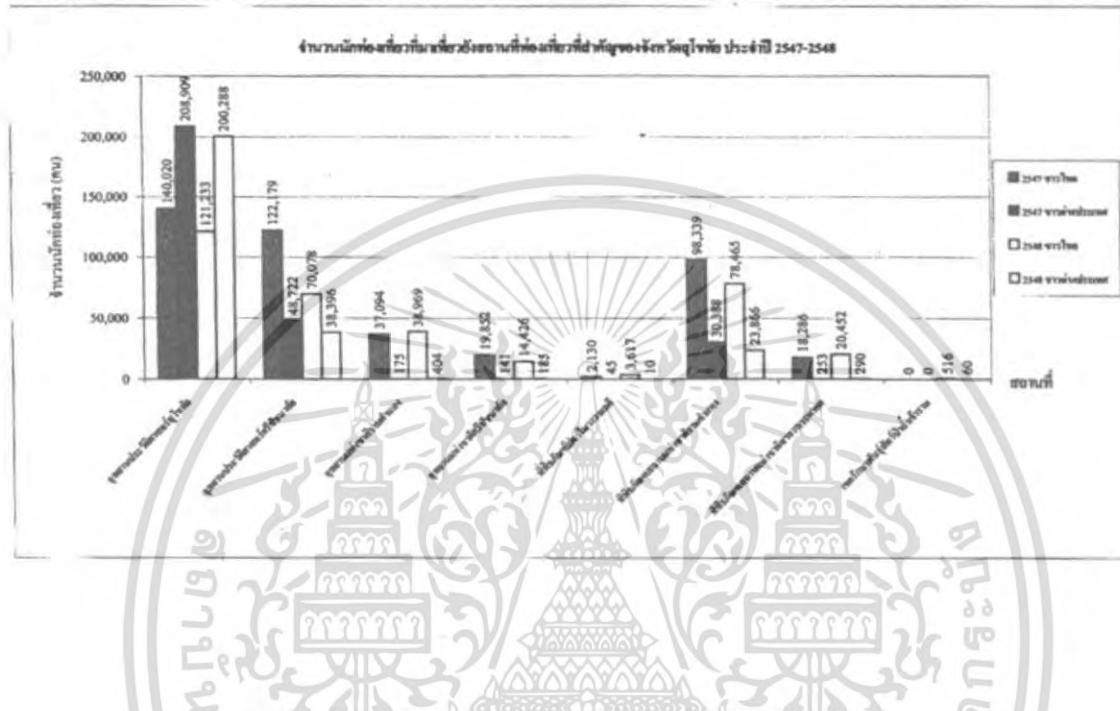
การบริการ - ห้องสมุด

- การจัดแสดงนิทรรศการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้โครงการ

จำนวนนักท่องเที่ยว	อุทยานประวัติศาสตร์ สุโขทัย	อุทยานประวัติศาสตร์ ศรีสัชนาลัย	อุทยานแห่งชาติ รามคำแหง	อุทยานแห่งชาติ ศรีสัชนาลัย	พิพิธภัณฑสถาน โบราณคดี	พิพิธภัณฑสถาน แห่งชาติรามคำแหง	พิพิธภัณฑสถาน แห่งชาติสวรรคตวันออก	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า แม่จริม
2547 ชาวไทย	140,020	122,179	37,094	19,852	2,130	98,339	18,286	ปรีทภัณฑสถาน
2547 ชาวต่างประเทศ	298,909	48,722	175	141	45	30,388	253	ปรีทภัณฑสถาน
2548 ชาวไทย	121,233	70,078	38,969	14,426	3,617	78,465	20,452	514
2548 ชาวต่างประเทศ	200,288	38,396	404	185	10	23,866	290	60

สรุปจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมอุทยานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสุโขทัย ประจำปี 2547-2548

เดือน	อุทยานประวัติศาสตร์ สุโขทัย		อุทยานประวัติศาสตร์ ศรีสัชนาลัย		อุทยานแห่งชาติ รามคำแหง		อุทยานแห่งชาติ ศรีสัชนาลัย		พิพิธภัณฑสถาน โบราณคดี		พิพิธภัณฑสถาน แห่งชาติรามคำแหง		พิพิธภัณฑสถาน แห่งชาติสวรรคตวันออก		เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า แม่จริม		รวม ทั้งหมด													
	จำนวนนักท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว																
มกราคม	16,096	20,113	26,199	27,896	3,293	78,467	3,922	65	3,967	2,807	0	2,186	700	2	701	16,579	2,931	19,460	4,743	42	4,787	201	6	207	95,942					
กุมภาพันธ์	7,508	22,025	29,333	13,469	4,632	18,181	2,115	42	2,897	2,447	33	2,470	157	0	157	7,086	3,117	10,997	992	49	1,461	88	3	91	64,887					
มีนาคม	7,810	20,220	28,030	12,916	3,232	16,166	1,686	29	1,715	1,084	53	1,827	110	0	110	3,213	2,606	11,819	1,824	25	1,949	57	0	57	59,975					
เมษายน	13,071	14,056	27,127	8,662	2,432	11,324	1,804	21	1,535	3,382	26	3,409	74	0	74	3,989	2,031	6,020	751	24	775	353	7	360	58,423					
พฤษภาคม	6,734	11,354	18,278	4,071	1,727	3,798	843	17	808	1,467	2	1,469	59	1	52	2,945	1,284	3,745	596	13	609	47	2	49	30,360					
มิถุนายน	4,395	9,269	13,664	2,674	1,840	4,496	1,845	27	1,866	500	1	500	0	0	0	715	1,716	2,261	2,408	26	2,434	76	0	76	25,467					
กรกฎาคม	6,888	17,274	24,162	6,327	1,984	9,391	3,347	35	3,382	1,369	29	1,398	0	0	0	798	2,729	3,470	0	0	0	172	13	185	43,988					
สิงหาคม																														
กันยายน																														
ตุลาคม																														
พฤศจิกายน																														
ธันวาคม																														
รวม	121,233	200,288	121,233	122,179	38,396	140,020	298,909	37,094	19,852	3,617	98,339	18,286	2,130	45	10	78,465	20,452	23,866	290	0	0	514	60	0	0	0	0	0	0	

ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย
ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการ จ.สุโขทัย

จากสถิติพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในส่วนที่เป็นเขตของศูนย์อนุรักษ์
ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตพื้นบ้าน:ศรีสัชนาลัย อ.ศรีสัชนาลัย นั้นเป็นจำนวนเฉลี่ย13,079
คน/เดือน คิดเป็นผู้เข้าชม 435คน/วัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.3 การศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ

พฤติกรรมต่างๆ ของผู้ใช้โครงการจะเป็นตัวกำหนด องค์ประกอบของโครงการ(ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ) การศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ จะศึกษาแนวทางจากพฤติกรรมของผู้ใช้พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ กรุงเทพฯ เนื่องจากเป็นการศึกษาจากพิพิธภัณฑ์ที่มีองค์ประกอบครบสมบูรณ์

พฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ แบ่งเป็น

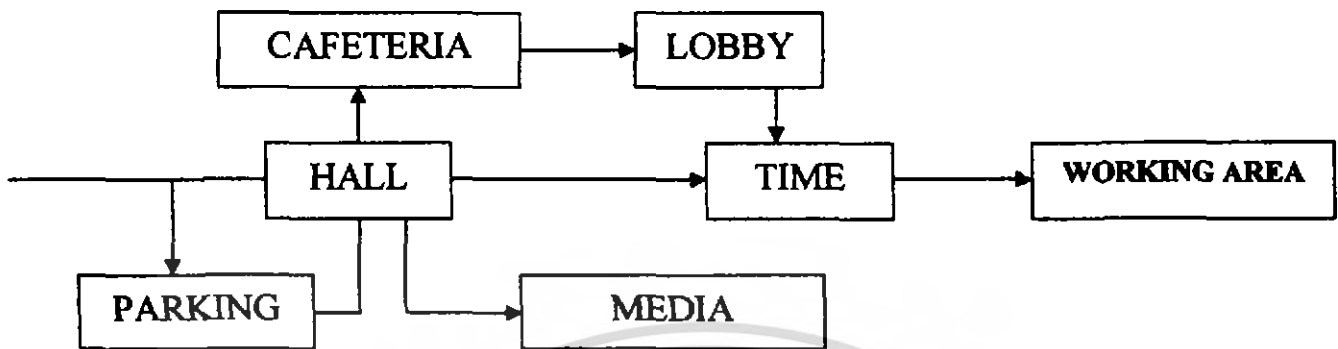
1.พฤติกรรมของกลุ่มผู้ให้บริการ

1.1 ผู้ที่บริการประจำ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประจำโครงการ ซึ่งพฤติกรรมจะขึ้นอยู่กับหน้าที่ของแต่ละบุคคล การเดินทางมายังโครงการ เดินทางมาโดยรถส่วนบุคคล รถโดยสารรับจ้าง รถโดยสารร่วมประจำทาง รถบริการรับ-ส่งของกองทัพอากาศ โดยกำหนดให้ทางเข้า-ออก ของเจ้าหน้าที่ แยกจากทางเข้า-ออก ของผู้เข้าชมโครงการ เพื่อความเป็นสัดส่วนของผู้ใช้โครงการแต่ละกลุ่ม ความสะดวกในการเข้าชมโครงการของผู้เข้าชม และการควบคุมเวลาในการปฏิบัติงานหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ

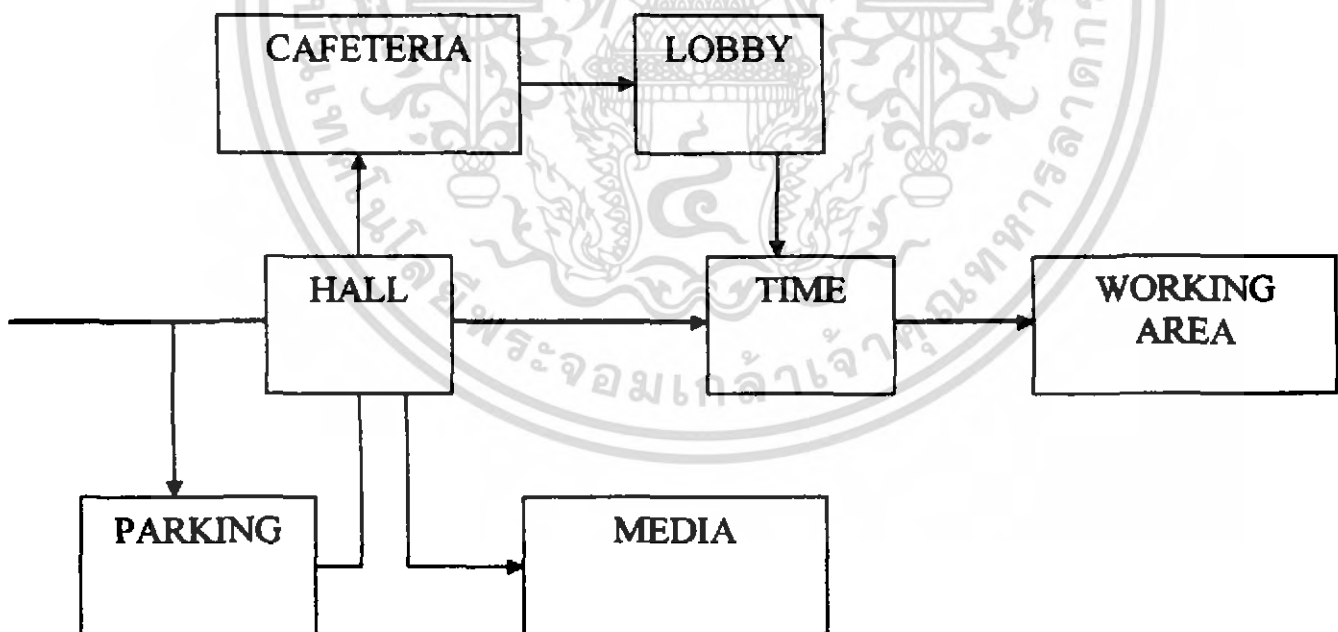
เวลา	พฤติกรรมเจ้าหน้าที่
ก่อน 08.30 น.	- เดินทางมาถึงโครงการ อาจจะรับประทานอาหารเช้า ทักผ่อนตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นพฤติกรรมส่วนบุคคลขึ้นอยู่กับความต้องการ - ลงวันเวลาเข้าปฏิบัติงาน
08.30-12.00น.	- ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของแต่ละบุคคล
12.00-13.00น.	- ทักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-16.30น.	- ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของแต่ละบุคคล
หลัง 16.30 น.	- เลิกปฏิบัติงาน ลงเวลาเลิกปฏิบัติงาน, เดินทางกลับ

ตารางที่ 2.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2กลุ่มผู้ให้บริการชั่วคราว ได้แก่ วิทยากรที่ถูกรับเชิญมา บรรยายให้ความรู้ การเดินทางมายังโครงการ และพฤติกรรมในการใช้โครงการ จะมีลักษณะเหมือนกันกลุ่มผู้ให้บริการประจำ จะแตกต่างกันในเรื่องของเวลาในการใช้โครงการ เนื่องจากกลุ่มผู้ให้บริการชั่วคราวจะไม่สามารถกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ วัน และเวลาในปฏิบัติหน้าที่จะขึ้นอยู่กับการถูกรับเชิญจากพิธีภักดิ์ และความพร้อมในการมาปฏิบัติหน้าที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. พฤติกรรมของกลุ่มผู้รับบริการ

2.1 กลุ่มผู้รับบริการโดยทั่วไป ได้แก่ ประชาชนทั่วไป นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนักเรียน นักศึกษา ผู้แทนจากต่างประเทศ

รูปแบบในการเข้าชมโครงการ แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. ส่วนบุคคล เดินทางมายังโครงการโดย รถส่วนบุคคล รถโดยสารรับจ้าง รถโดยสารร่วมประจำทาง

2. หมู่คณะ เดินทางมายังโครงการโดยรถโดยสารรับจ้าง เช่น รถตู้ รถบัส

พฤติกรรมของกลุ่มผู้รับบริการโดยทั่วไป

ส่วนบุคคล	หมู่คณะ
<p>1. เข้าสู่อาคาร ทางโถงทางเข้า</p> <ul style="list-style-type: none"> - ติดต่อสอบถามเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ - ฝากของ (ในกรณีที่มี) - ซื้อบัตรผ่านประตู รับเอกสารคู่มือ - ใช้บริการโทรศัพท์สาธารณะ ห้องสุขาหรือพักผ่อน 	<p>1. เข้าสู่อาคาร ทางโถงทางเข้า</p> <ul style="list-style-type: none"> - ติดต่อ พบวิทยากรเพื่อนำชมโครงการ - ฝากของ (ในกรณีที่มี) - รับเอกสารคู่มือการนำชมพิพิธภัณฑ์ - ใช้บริการโทรศัพท์สาธารณะ ห้องสุขาหรือพักผ่อน
<p>2. เข้าฟังบรรยายนำในรอบที่จัดไว้ หรือในโอกาสพิเศษ หรือ เข้าร่วมการจัดแสดงโดยไม่รับฟังการบรรยายนำ</p>	<p>2. เข้าฟังการปฐมนิเทศ และบรรยายนำก่อนเข้าชมการจัดแสดง</p>
<p>3. เข้าร่วมการจัดแสดง การสาธิต ตลอดจนคำอธิบาย</p>	<p>3. เข้าร่วมการจัดแสดง การสาธิต ตลอดจนคำอธิบาย จากวิทยากรนำชม</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.พักผ่อนอิริยาบถ หรือนั่งพักในบางช่วง	4.พักผ่อนอิริยาบถ หรือนั่งพักในบางช่วง
5.ชมการจัดแสดงต่อจนครบถ้วน หรือ พอแก่ความต้องการ แล้วออกจากส่วนจัดแสดง	5.ชมการจัดแสดงต่อจน แล้วออกจากส่วนจัดแสดง
6.กลับสู่โถง - ให้บริการห้องสมุด - รื้อของที่ระลึก - รับของคืน (ในกรณีที่พักของ) - ให้บริการโทรศัพท์สาธารณะ ห้องสุรา หรือพักผ่อน	6.กลับสู่โถง - ให้บริการห้องสมุด - รื้อของที่ระลึก - รับของคืน (ในกรณีที่พักของ) - ให้บริการโทรศัพท์สาธารณะ ห้องสุรา หรือพักผ่อน
หมายเหตุ พฤติกรรมในข้อ 6 นี้ ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของแต่ละบุคคล	หมายเหตุ พฤติกรรมการให้บริการห้องสมุดและรื้อของที่ระลึก ขึ้นอยู่กับหมายกำหนดการของแต่ละหมู่คณะ ส่วนพฤติกรรมข้ออื่น จะขึ้นกับความพึงพอใจของแต่ละบุคคล

ตารางที่ 2.4 แสดงพฤติกรรมของกลุ่มผู้บริการโดยทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การศึกษาอาคารตัวอย่าง

3.1 CASE STUDY ต่างประเทศ

3.1.1 JINCHOKAN MORIYA HISTORICAL MUSEUM

LOCATION : Chino-city ,Nagano ,Japan

ARCHITECT : Terunobu Fujimori ,Yoshio uchida

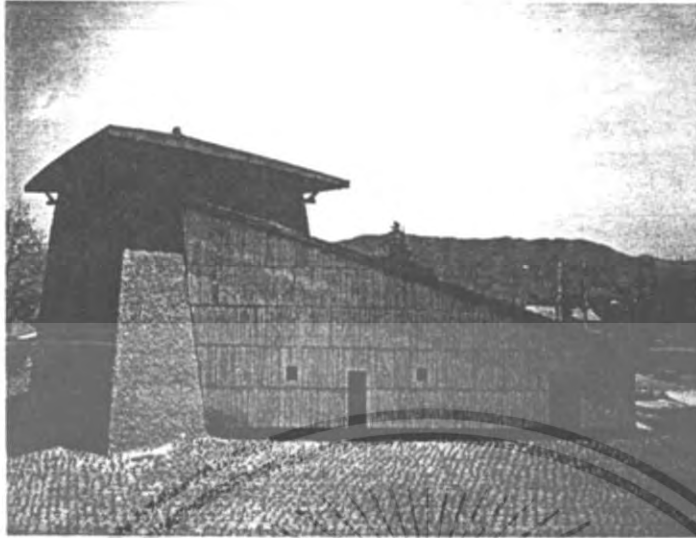

รูปภาพ 3.1 ด้านหน้าของพิพิธภัณฑ์

รูปภาพ 3.2 Lay-out

พิพิธภัณฑ์ที่เก็บสะสมและให้การศึกษาเกี่ยวกับประวัติของ Jinchokan Moriya และเรื่องราวที่เกี่ยวกับช่วงก่อนการเก็บเกี่ยวข้าวของชาวนา เป็นพิพิธภัณฑ์ที่เป็นธรรมชาติอย่างยิ่ง เป็นสิ่งก่อสร้างที่ตรงข้ามกับสิ่งก่อสร้างในยุคใหม่โดยสิ้นเชิง หลักนี้จากการใช้กระจกและเหล็กเป็นหลัก โดยใช้ดินและหญ้าที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาทำเป็นตัวอาคาร มีการใช้ไม้มาทำเป็นเปลือกของตัวอาคาร รูปแบบที่ออกมาจึงดูเข้ากับตัวท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี โดยสถาปนิกได้หยิบยืมรูปแบบมาจากประเทศทิเบตและเนปาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 3.3 รูปด้านข้างของอาคาร JINCHOKAN MORIYA HISTORICAL MUSEUM
ที่ตั้งอยู่บนสวนที่สร้างขึ้นมีลักษณะคล้ายนา

รูปภาพ 3.4-3.5 แสดงแสงที่เข้าสู่ตัวอาคาร

แสงที่เข้าสู่ตัวอาคารได้ทั้งทางด้านช่องเปิดได้หลังคา และทางกระจกที่ให้แสงเข้าได้
บางส่วน การให้แสงเข้าทางหลังคาเพื่อพื้นที่ที่สามารถควบคุมแสงได้เป็นอย่างดี เช่น ห้องจัด
แสดง หรือพื้นที่ที่ต้องการแสงในปริมาณที่พอเหมาะเช่น คลังเก็บของจัดแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 3.6-3.7 แสดงส่วนห้องจัดแสดง

ส่วนของห้องจัดแสดงที่มีวัสดุภายในเป็นวัสดุธรรมชาติทั้ง การใช้ไม้ในการประกอบของอาคารซึ่งเข้ากับวัสดุที่นำมาทำเป็นผนังคือดิน และการให้แสงที่พอเหมาะจึงดูเป็นส่วนหนึ่งส่วนเดียวกันและ มีการให้แสงสว่างได้โดยแสงที่เข้าจากผนังด้านบนใต้หลังคา และการให้แสงเฉพาะจุดจากภายใน

3.1.2 KAGA CITY MUSEUM OF HISTORY

LOCATION : Kaga-city ,Ibaraki ,Japan

ARCHITECT : Rengo Sekkeisha Ichigaya Architect & Associates,

รูปภาพ 3.9 แสดงมุมมองภายนอกตัว

รูปภาพ 3.10 แสดงทัศนียภาพภายนอกที่ใช้น้ำเข้ามาเน้นตัวอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

KAGA CITY MUSEUM OF HISTORY จัดแสดงประวัติศาสตร์ของเมืองและมีส่วนจัดแสดงผลงานของศิลปิน Senseki Takami พิพิธภัณฑสถานนี้ตั้งอยู่ใจกลางเมืองอุทยานประวัติศาสตร์ของเมือง มีการจัดรูปแบบให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของเมือง เข้ากับลักษณะของพืชพันธุ์ภายนอก ซึ่งคล้ายกับพิพิธภัณฑสถานนี้หลบตัวอยู่ใจกลางเมืองประวัติศาสตร์นี้ มีใช้รูปแบบของวัสดุผนังหลังคาที่เป็นรูปแบบเดียวกับอาคารเก่าโดยรอบ มีการจัดแสดงรูปแบบของศิลปะพื้นถิ่นโดยรอบตัวอาคารสามารถเดินออกมาชมได้จากในตัวอาคาร

รูปภาพ 3.11 แสดงการจัด Landscape

การจัด Landscape ภายนอกตัวอาคารมีการใช้น้ำเพื่อมากันพื้นที่ระหว่างภายในและภายนอกมีการใช้ต้นไม้ที่มีอยู่ในพื้นที่มาตกแต่งและมีการจัดแสดงศิลปะภายนอก

รูปภาพ 3.12 แสดงรูปแบบการวางผังของอาคาร

รูปแบบการวางผังของอาคาร แทรกอยู่ในธรรมชาติที่เป็นพืชพันธุ์ท้องถิ่นทำให้ดูเข้ากันกับอาคารโดยรอบ และมีการวางงานระบบต่างตามส่วนต่างๆของการจัดสวนเพื่อหลบสายตา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 3.13 แสดงบริเวณส่วนจัดแสดง

บริเวณส่วนจัดแสดง เปิดที่ติดกับสวนภายนอก และบ่อน้ำที่อยู่ภายในโครงการ

รูปภาพ 3.15 แสดงบริเวณส่วนจัดแสดง

รูปภาพ 3.14 แสดงบริเวณห้องจัดแสดงใหญ่

ลักษณะการจัดพื้นที่ภายใน มีการจัดแสงและส่วนจัดแสดงแบบร่วมสมัย และง่ายต่อการเดินชม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 CASE STUDY ในประเทศ

3.2.1 ศูนย์ศึกษาและอนุรักษ์เตาสังคโลก(เตาทูเรียม)

สถานที่ : บ้านเกาะน้อย อ.ศรีลัชนาลัย จ.ศรีลัชนาลัย

รูปภาพ 3.16 แสดงศูนย์ศึกษาและอนุรักษ์เตาสังคโลก(เตาทูเรียม)

พิพิธภัณฑ์จัดแสดงเกี่ยวกับการอนุรักษ์เครื่องสังคโลก ซึ่งตัวพิพิธภัณฑ์จัดแสดงหุ่นจำลอง และจัดแสดงจริงของเตาเผาเครื่องสังคโลก พิพิธภัณฑ์นี้ถูกออกแบบให้เข้ากับลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบสุโขทัย อย่างกลมกลืนไม่ขัดแย้งเป็นอาคารแบบไทยร่วมสมัยที่หยิบยืมเอา ลวดสลักรูป การเจาะช่อง และวัสดุธรรมชาติบางอย่างมาปรับใช้ให้เข้ากับการใช้งาน

รูปภาพ 3.17 แสดงการเจาะช่อง

การเจาะช่อง แบบสมัยใหม่ร่วมกับการเจาะช่องแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมสุโขทัยใช้วัสดุสมัย เช่น เหล็กผสมผสานกับวัสดุธรรมชาติ เช่น ไม้ อีฐ นำเอาลักษณะการเรียงอิฐของโบราณสถานมาปรับใช้แสดงวัสดุแบบเปลือยเปล่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 3.18 แสดงลักษณะทางเดินเชื่อมระหว่างอาคารโปร่ง

ลักษณะทางเดินเชื่อมระหว่างอาคารโปร่ง ใช้เสากลมมีการตกแต่งที่บริเวณหัวเสา วัสดุปูพื้นเป็นกระเบื้องดินเผาเคลือบ อาจมีฝ้าเพดานหรือไม่มีเพื่อโชว์โครงสร้างก็ได้

รูปภาพ 3.19 แสดงบ้านไต่

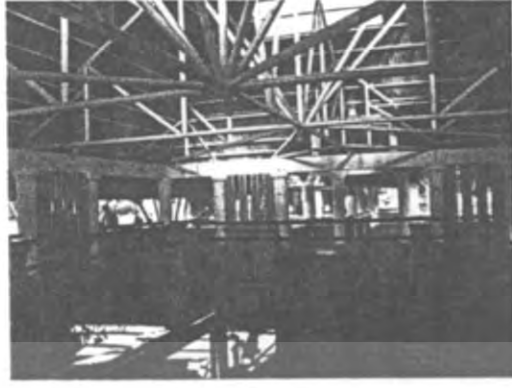
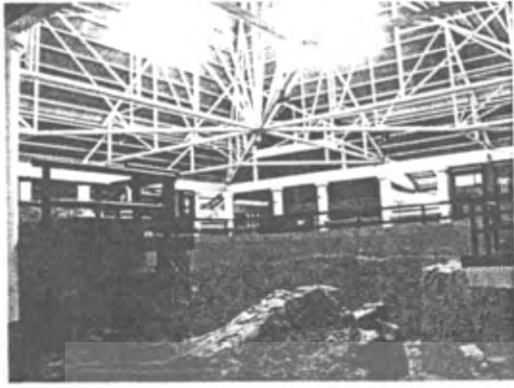
บ้านไต่ มีการออกแบบล้อกับบ้านไต่แบบโบราณ

รูปภาพ 3.20 แสดงที่นั่งพักผ่อน

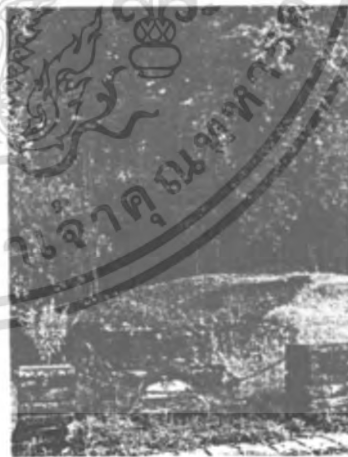
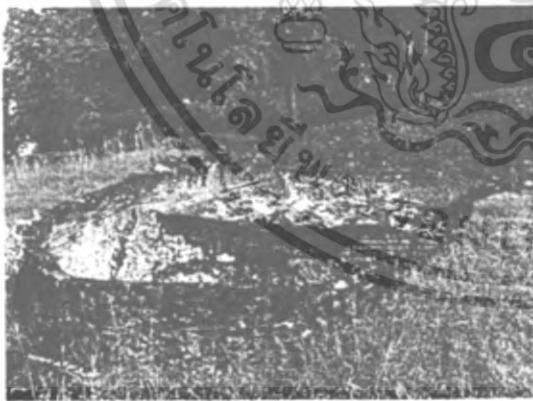
ที่นั่งพักผ่อน ใช้ไม้ซึ่งเป็นวัสดุธรรมชาติสอดแทรกกับตัวอาคารได้อย่างลงตัว วัสดุที่เป็นธรรมชาติ เช่น ไม้ อีฐ สามารถเข้ากันได้กับวัสดุสมัยใหม่ เหล็ก กระดาษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 3.21-3.22 แสดงโครงสร้างหลังคาคลุมเตาเผาสังคโลกโบราณ

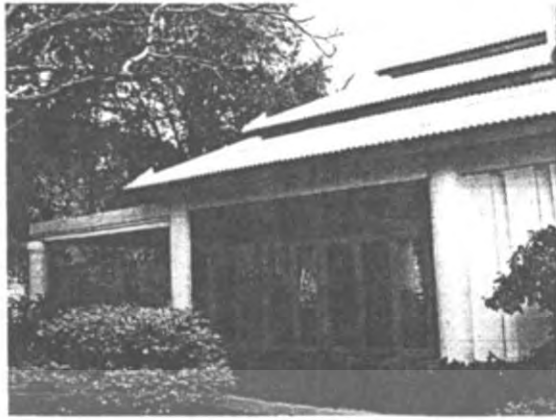
โครงสร้างหลังคาคลุมเตาเผาสังคโลกโบราณ ต้องการการพาดช่วงกว้างมากจึงนำหลังคา โครงสร้างเหล็กมาใช้กับอาคารหลังนี้ พาดช่วงกว้างประมาณ 15 เมตร ใช้เหล็กกลมหน้าตัด 10 เซนติเมตร เป็นโครงสร้างหลัก แปเหล็กกลมขนาดหน้าตัด 0.05 เซนติเมตร ห่างกัน 40 เซนติเมตร วัสดุคลุมหลังคาใช้กระเบื้องลอนคู่ และมีการเจาะช่องแสงธรรมชาติ เพราะตัวหลังคาคลุม กว้างขวางมากจึงต้องการแสงธรรมชาติ ในตัวอาคารไม่ใช้ระบบปรับอากาศ ให้เป็นแบบการระบาย อากาศโดยธรรมชาติทำให้รู้สึกโปร่งเย็นสบาย แบบธรรมชาติไม่รู้สึกอึดอัด เนื่องจากมีการเปิดช่อง ระบายอากาศรอบอาคาร การนำเอาวัสดุสมัยใหม่เข้ามาแก้ไขปัญหในการออกแบบกับความเป็น ธรรมชาติแบบเดิมๆ ของตัวเตาเผาสังคโลกเป็นวิธีคิดที่น่าสนใจมาก ทำให้ตัวพิพิธภัณฑ์ไม่ดู ขัดแย้งกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ

รูปภาพ 3.23-3.24 แสดงเตาเผาสังคโลกแบบโบราณกลางแจ้ง

การจัดแสดงเตาเผาสังคโลกแบบโบราณกลางแจ้ง สามารถเข้ากับธรรมชาติได้เป็นอย่างดี แต่การดูแลรักษาจำเป็นต้องมีมาตรการการดูแลอย่างถูกต้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 3.25-3.26 แสดงการจัดสวนแบบไทย

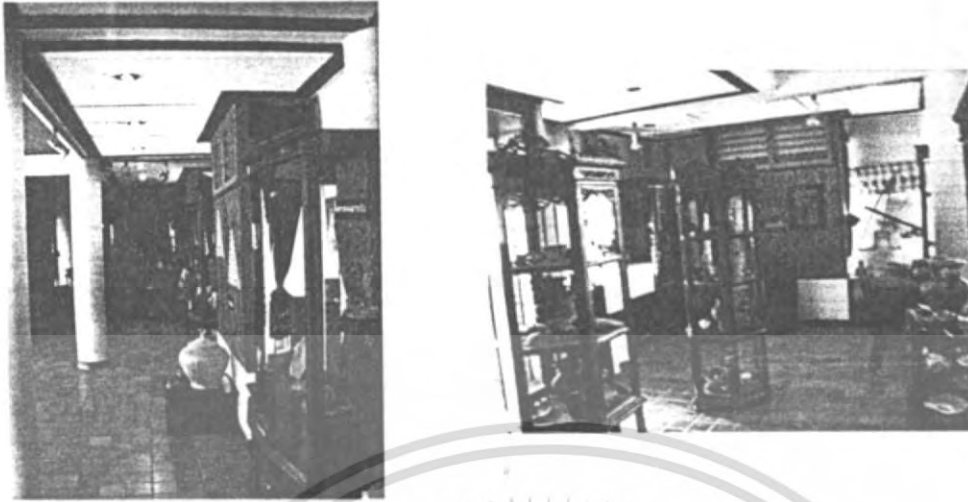
การจัดสวนแบบไทย การตกแต่งสวนแบบลานโล่ง ใช้นานดิน ทราย มีกรรปลูกต้นไม้ สอดแทรกกับตัวอาคารทำให้เกิดความเป็นธรรมชาติขึ้นรอบๆตัวอาคาร

รูปภาพ 3.27 แสดงสัดส่วนและสีส้มของอาคาร

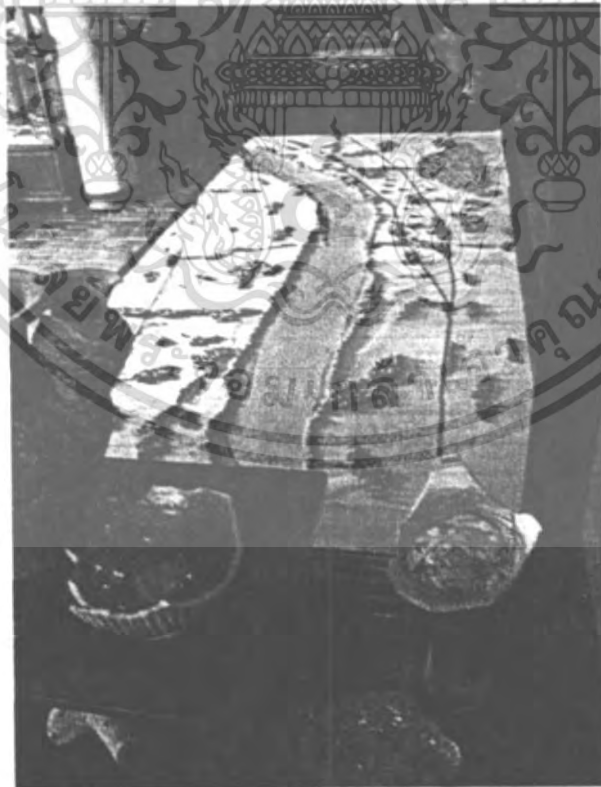
สัดส่วนและสีส้มของอาคาร ดูไม่ขัดแย้งกับตัววัสดุและธรรมชาติรอบข้าง การปลูกต้นไม้ กับรั้วเตี้ยๆที่ใช้วัสดุธรรมชาติ ดูเข้ากันกับตัวอาคารไม่ขัดแย้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 3.28-3.29 แสดงการจัดแสดงงานภายในตัวอาคาร

การจัดแสดงงานภายในตัวอาคาร จัดแสดงแบบใช้ตู้จัดแสดง และเว้นวางส่วนใหญ่เป็นการให้แสงประดิษฐ์ ส่องจากผิวเพดาน หรือส่องแสงจากภายในตู้ การจัดแสดงเครื่องสังคโลกแบบชิ้นเล็กจะจัดแสดงในตู้จัดแสดง ส่วนชิ้นใหญ่จะจัดแสดงบนแท่นวาง การตกแต่งภายในเป็นการตกแต่งด้วยของโบราณ พื้นปูด้วยกระเบื้องเคลือบดินเผา

รูปภาพ 3.30 แสดงการจัดแสดงงานภายในตัวอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2 สารพิพิธภัณฑ์ผ้าทองคำ

สถานที่ : อยู่ทางตอนเหนือของ ต.หาดเลี้ยว อ.ศรีราชา นนทบุรี จ.สุโขทัย

รูปภาพ 3.31-3.32 แสดงภายในพิพิธภัณฑ์

ภายในพิพิธภัณฑ์ จัดแสดงเรื่องราวความเป็นมาของผ้าทอมือลายโบราณอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยพวนบ้านหาดเลี้ยวได้อย่างครบถ้วน ทั้งผ้าตีนจก เก้าลายของบ้านหาดเลี้ยว ซึ่งมีทั้งชิ้นของเด็กและของผู้ใหญ่หลายสิบปี ผ้าที่ใช้ในพิธีแต่งงานซึ่งมีทั้งผ้าพุ่ง ผ้าจีน ผ้าขาวม้า ย้อม ผ้าที่ใช้ในพิธีบวชนาค ด้วยขบวนช้างผ้าจีนทองคำ (จีนไหมคำ) ซึ่งทอด้วยไหมและเส้นทองคำ ผืนเก่ามีอายุกว่า 100 ปี เป็นของเจ้านายฝ่ายเหนือเมืองเชียงตุงและมีผืนใหม่ซึ่งจัดทอขึ้นใช้ในพิธีแต่งงาน มีความประณีตงดงามมากและยังมีการจัดแสดงบ้านโบราณของชาวไทยพวนและอุปกรณ์สิ่งของเครื่องใช้ของชาวบ้าน มีการจัดการแสดงการทอผ้าและจำหน่าย

รูปภาพ 3.33-3.34 แสดงการจัดสิ่งของเครื่องใช้

การจัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้ชาวบ้านและอุปกรณ์การทอผ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 3.35-3.36 แสดงการจัดสิ่งของเครื่องใช้บริเวณใต้ถุนเรือน

การจัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้บริเวณใต้ถุนเรือนเป็นการจัดแสดงแบบกลางแจ้ง บางส่วนแสดงแบบชั่วคราว บางส่วนจัดแสดงแบบถาวร ลักษณะการจัด คือ มีการแขวนสิ่งของ การจัดวางบนแท่นวาง การจัดแสดงแบบการจัดที่อยู่อาศัยชาวเครื่องใช้แบบโบราณแสดงวิถีชีวิตของชาวไทยพวน

รูปภาพ 3.37-3.39 แสดงการจัดแสดงในตัวเรือน

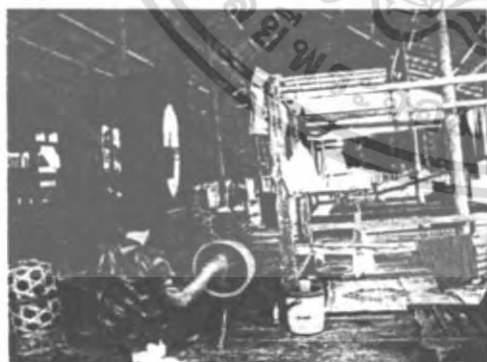
การจัดแสดงในตัวเรือน เป็นการจัดอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ตามลักษณะการใช้งานของชาวบ้าน การจัดวางตู้เก็บของ การจัดวางโต๊ะเครื่องแป้ง หีบใส่ของโบราณ ด้วยชามรูปภาพและอุปกรณ์ในการดำรงชีวิตต่างๆ ของชาวไทยพวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

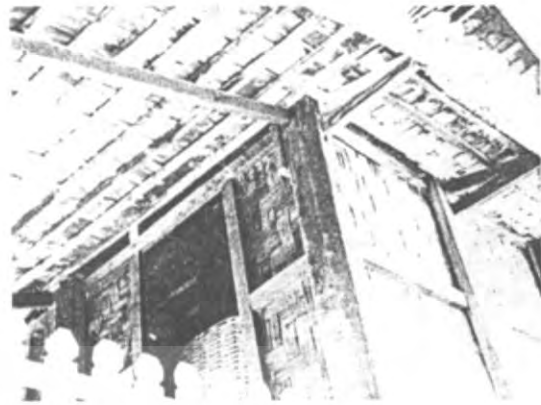
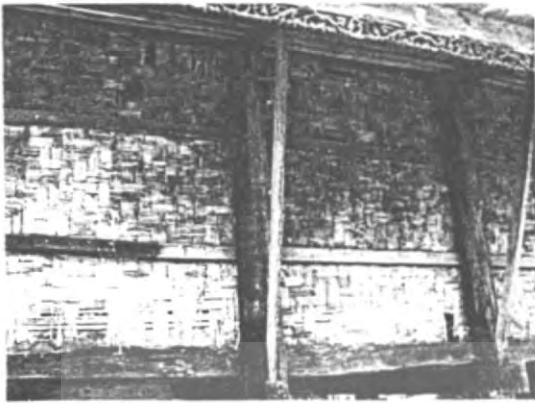
รูปภาพ 3.40-3.41 แสดงบ้านโบราณของชาวไทยพวนกับการจัดสวน

การจัดแสดงบ้านโบราณของชาวไทยพวนกับการจัดสวน ดูกลมกลิ่นเข้ากันกับธรรมชาติ
การจัดกลุ่มอาคารสอดแทรกกับธรรมชาติ งามรื่นรมย์ทางเดินเชื่อมต่อระหว่างตัวเรือนผ่านการจัดสวน
ไม้พุ่มเป็นแนวแกนนำสายตา ทำให้เกิดการเชื่อมต่อกันระหว่างตัวอาคาร

รูปภาพ 3.42-3.44 แสดงชาวไทยพวน
ทอผ้าบริเวณใต้ถุนเรือนผ้า

ชาวไทยพวนทอผ้าบริเวณใต้ถุนเรือนผ้า ส่วนหนึ่งนำมาใช้เอง และอีกส่วนหนึ่งก็ขาย การ
ขายเจ้าของจะวางขายบริเวณที่ทอผ้าที่นั่นเลยเป็นลักษณะการจัดแสดงการสาธิตการผลิตและจัด
จำหน่ายไปในตัว เป็นการจัดแสดงวิถีชีวิตของชาวไทยพวนกับการทอผ้าตีนจก การนำเอาอุปกรณ์
การทอผ้ามาวางเป็นการจัดแสดงแบบชั่วคราว
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 3.45-3.46 แสดงวิถีชีวิตชนชาติกับการปลูกเรือน

วิถีชีวิตชนชาติกับการปลูกเรือน เป็นภูมิปัญญาของชาวบ้าน เทคโนโลยีแบบชาวบ้านที่มีการสืบทอดวิธีการปลูกเรือนต่อกันมา การแก้ปัญหาต่างๆของชาวบ้านจนเป็นแบบที่ลงตัวถูกส่งต่อผ่านทางวัฒนธรรมประเพณีจนถึงรุ่นลูกหลาน การใช้ผนังจากลำไผ่ที่ถูกตีจนแตกเป็นแผ่นมาขัดกันแล้วตรึงด้วยเคร่าไม้ การใช้หลังคากระเบื้องไม้แบบธรรมชาติ

รูปภาพ 3.47-3.48 แสดงผ้าทอ

ผ้าทอ ถูกทอขึ้นมาจนเสร็จสิ้นจะนำมาจัดแสดงและจำหน่ายช่วยส่งเสริมรายได้แก่ชาวบ้าน และรายได้ส่วนหนึ่งจะนำมาดูแลโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การศึกษารายละเอียดองค์ประกอบโครงการ

4.1 ศึกษาองค์ประกอบโครงการ

4.1.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของโครงการ

จากวัตถุประสงค์ของโครงการและความต้องการของหน่วยงานต่างๆของโครงการสามารถนำมาพิจารณานาองค์ประกอบหลักของโครงการได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการดำเนินงาน	หน่วยงานที่ดำเนินงาน	องค์ประกอบหลัก
1. เพื่อเป็นศูนย์จัดแสดงนิทรรศการศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตพื้นบ้านของชาวศรีสะเกษนาถัย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยแสดงด้วยแบบจำลอง ภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหวและสาธิตการแสดง	- ส่งเสริมเผยแพร่โดยการจัดแสดงเกี่ยวกับวิถีชีวิตในยุคสมัยต่างๆของชาวศรีสะเกษนาถัย - ส่งเสริม เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยสื่อและกิจกรรมต่างๆ - สนับสนุนส่วนจัดแสดงให้ดำเนินงานจัดแสดง	- ส่วนเผยแพร่และจัดแสดง - ส่วนจัดนิทรรศการ - ส่วนเผยแพร่และจัดแสดง - จัดการแสดง - ส่วนเทคนิค - ศิลปกรรม - ส่วนซ่อมแซม	- ส่วนเผยแพร่และจัดแสดง - ส่วนเผยแพร่และจัดแสดง - ส่วนเผยแพร่และจัดแสดง - ฝ่ายเทคนิค - ฝ่ายศิลปกรรม - ฝ่ายซ่อมแซม
2. เพื่อเป็นศูนย์บริการด้านการศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของผู้คนที่มีความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ทั้งทางด้านสังคม ศิลปะและวัฒนธรรม	- ศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของผู้คนที่มีความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ทั้งทางด้าน สังคม ศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อค้นคว้าและนำมาพัฒนา - รวบรวมข้อมูลเพื่อการค้นคว้าแก่ประชาชนทั่วไป	- ฝ่ายส่วนวิชาการ - ศึกษาและพัฒนา	- ส่วนบริหาร - ฝ่ายวิชาการ - ห้องสมุดขนาดเล็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น เมื่อผู้ยูเอตเห็นจำเป็นต้องใช้ขอขานการวิจัยไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีดำเนินการ	หน่วยงานที่ดำเนินการ	องค์ประกอบหลัก
3. เพื่อเป็นหน่วยงานที่ประสานงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น	- ดำเนินนโยบายเพื่อกำหนดแนวทางเรื่องการอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น - ดำเนินการปฏิบัติการโดยทำงานตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ให้เสร็จลุส่ง เช่นการประชุมสัมมนา การจัดหาทุน - ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น - สนับสนุนด้านเอกสารทางวิชาการ การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- ส่วนบริหาร - คณะกรรมการ - ส่วนบริหาร - ฝ่ายธุรการ - ส่วนบริการ - ส่วนสาธารณะ - ส่วนวิชาการ - ฝ่ายศึกษาและพัฒนา - ฝ่ายวิชาการ - ประสานงาน	- ส่วนบริหาร - ฝ่ายบริหาร - ส่วนบริหาร - ฝ่ายธุรการ - ส่วนบริการ - ฝ่ายบริการโครงการ - ร้านอาหาร - ส่วนสาธารณะ - ส่วนที่จอดรถ - ส่วนวิชาการ - ฝ่ายศึกษาและพัฒนา - ส่วนบริหาร - ฝ่ายวิชาการ
4 เพื่อเป็นศูนย์บริการทางข้อมูลข่าวสารทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีในด้านการท่องเที่ยว	- บริการด้านข้อมูลการท่องเที่ยว - สร้างภาพพจน์ที่ดีในด้านการท่องเที่ยว	- ส่วนสาธารณะ - ประชาสัมพันธ์ - ส่งเสริมการท่องเที่ยว	- ส่วนสาธารณะ - บริการสาธารณะ - ส่วนที่จอดรถ
5. เพื่อเป็นศูนย์ในการเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนทางด้านอาชีพที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้แก่คนในท้องถิ่น	- เผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนทางด้านอาชีพที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น	- ส่วนวิชาการ - ส่วนศึกษาและพัฒนา	- ห้องบรรยาย - ห้องสมุดขนาดเล็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการดำเนินงาน	หน่วยงานที่ดำเนินงาน	องค์ประกอบหลัก
6. เพื่อเป็นสถานที่ในการพบปะของประชาชน จัดกิจกรรมตามเทศกาลและประเพณีต่างๆ รวมถึงการแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี	- เพื่อเป็นสถานที่จัดแสดงกิจกรรมภายนอกอาคารเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีและเทศกาลต่างๆ ที่สำคัญและเป็นที่ใช้พบปะในการแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี	- ส่วนสาธารณะ	- AMPHITHEATER - ลานชุมชน
7. เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนของคนในชุมชนและสร้างมุมมองที่ดีแก่ชุมชน	- ส่งเสริมทัศนียภาพของโครงการให้เหมาะสม	- ส่วนบริการ - บริการโครงการ	- ส่วนบริการ - ฝ่ายบริการโครงการ

ตารางที่ 4.1 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ

องค์ประกอบหลักที่ได้จากการวิเคราะห์ข้างต้นพบว่ามีกิจกรรมย่อยใน 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กันภายในองค์ประกอบและกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับองค์ประกอบอื่นๆ จากการวิเคราะห์จะใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดองค์ประกอบย่อยต่อไป

องค์ประกอบโครงการ	การดำเนินงาน	องค์ประกอบย่อย
1.ส่วนจัดแสดง		
ส่วนนิทรรศการ		
1.1 ส่วนจัดแสดงภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของวัฒนธรรมของศรีสุพรรณาลัย	-จัดแสดงลักษณะทางภูมิศาสตร์โบราณคดีและโบราณสถาน -จัดแสดงขนบธรรมเนียมประเพณีศาสนา -จัดแสดงวัฒนธรรมการดำรงชีวิต การแต่งกาย	-ส่วนนิทรรศการถาวร -ส่วนนิทรรศการถาวร -ส่วนนิทรรศการถาวร
1.2 ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตยุคโบราณของชาวศรีสุพรรณาลัยกับอุตสาหกรรมเครื่องสังคโลก	-จัดแสดงประวัติความเป็นมาของอุตสาหกรรมเครื่องสังคโลก -ส่วนแสดงเครื่องขามสังคโลกในลักษณะต่างๆ -ส่วนแสดงอุปกรณ์ในการผลิตเครื่องสังคโลก -ส่วนสาธิตการทำเครื่องสังคโลกแบบโบราณ -ส่วนการจัดแสดงเตาทุเรียงจริงเป็นการจัดแสดงภายนอกอาคาร -การจัดแสดงเตาทุเรียง(หุ่นจำลอง) -การจัดแสดงส่วนโครงสร้างของเตาทุเรียง	-ส่วนนิทรรศการถาวร -ส่วนนิทรรศการชั่วคราว -ส่วนนิทรรศการถาวร -ส่วนนิทรรศการกลางแจ้ง -ส่วนนิทรรศการกลางแจ้ง -ส่วนนิทรรศการถาวร -ส่วนนิทรรศการถาวร
1.3 ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตของชาวไทยพวนกับผ้าตีนจกและผ้าทอพื้นเมือง	-จัดแสดงประวัติความเป็นมาของชาวไทยพวนการทอผ้าตีนจก -ส่วนจัดแสดงผ้าตีนจกเก่าลวดลายแบบโบราณ	-ส่วนนิทรรศการถาวร -ส่วนนิทรรศการถาวร -ส่วนนิทรรศการชั่วคราว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรณีใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่ไปยังผู้ใช้ประโยชน์ด้วยการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบโครงการ	การดำเนินงาน	องค์ประกอบย่อย
1.4 ส่วนจัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้ชาวบ้าน	- ส่วนแสดงอุปกรณ์ในการทอผ้าตีนจก - ส่วนสาธิตการทอผ้าตีนจก - จัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้ชาวบ้าน	- ส่วนนิทรรศการถาวร - ส่วนนิทรรศการกลางแจ้ง - ส่วนนิทรรศการกลางแจ้ง - ส่วนนิทรรศการชั่วคราว - ส่วนนิทรรศการถาวร
1.5 ส่วนจัดแสดงสื่อและกิจกรรมต่างๆ	- จัดแสดงสื่อและกิจกรรม - นักวิชาการของศูนย์จัดทำรายการขออนุมัติหลักการทำนิทรรศการและจัดเตรียมแบบนิทรรศการ	- ส่วนนิทรรศการชั่วคราว - โถงจัดแสดงอนุกรมประสงค์ - ส่วนทำงานนักวิชาการ
1.6 ส่วนเตรียมการแสดง	- เจ้าหน้าที่ส่วนงานศิลปกรรมประสานงานกับนักวิชาการเพื่อออกแบบห้องแสดงและการจัดแสดง - เมื่อออกแบบเสร็จจะแบ่งการจัดทำเป็น 2 ส่วนคือจัดทำเองและว่าจ้างทำ - จัดเก็บอุปกรณ์ที่จัดเตรียมการแสดงรออุปกรณ์อื่น - เมื่ออุปกรณ์จัดแสดงทั้งหมดเสร็จสมบูรณ์จึงทำการติดตั้ง - มีการประชาสัมพันธ์การจัดนิทรรศการโดยแผ่นพับหรือสูจิบัตรดำเนินการโดยนักวิชาการของศูนย์อาศัยข้อมูลจากการศึกษาท้องถิ่นและวิถีชีวิตชาวบ้าน - สิ่งของจากการแสดงจะนำไปเก็บแยกเป็นหมวดหมู่	- ส่วนทำงานออกแบบศิลปกรรม - ส่วนทำงานช่างเทคนิค - ส่วนทำงานออกแบบศิลปกรรม - ห้องเก็บอุปกรณ์เตรียมจัดแสดง - ส่วนบริการ - ส่วนงานนักวิชาการ - ส่วนทำงานออกแบบศิลปกรรม - ห้องสมุดขนาดเล็ก - ห้องเก็บเอกสาร - คลังวัตถุจัดแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบโครงการ	การดำเนินงาน	องค์ประกอบย่อย
2. ส่วนเก็บและซ่อมแซมผลงาน		
2.1 ส่วนเก็บผลงาน	<ul style="list-style-type: none"> -เมื่อวัตถุหรืออุปกรณ์การแสดงมาถึงศูนย์จะเก็บไว้ชั่วคราวก่อนเก็บหีบห่อตรวจสอบสภาพวัตถุโดยเจ้าหน้าที่ทะเบียน -จัดทำทะเบียนประจำวัตถุ -หลังจากการทำทะเบียนจะเก็บผลงานที่เป็นชิ้นเล็ก(หุ่นจำลอง, อุปกรณ์เครื่องใช้ชาวบ้าน)ส่วนปิดที่สามารถควบคุมและเก็บรักษาผลงานที่จะนำมาจัดการแสดง 	<ul style="list-style-type: none"> -ส่วนเจ้าหน้าที่ทะเบียน -ห้องเก็บของชั่วคราว -ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ทะเบียน -ห้องทำงานช่างเทคนิค -ห้องทะเบียน -คลังวัตถุจัดแสดง
2.2 ส่วนซ่อมแซม	<ul style="list-style-type: none"> -ส่วนซ่อมแซมผลงานชิ้นเล็ก(หุ่นจำลอง, อุปกรณ์เครื่องใช้ชาวบ้าน) 	<ul style="list-style-type: none"> -ส่วนซ่อมแซมผลงานจัดแสดง
3. ส่วนให้บริการศึกษา		
3.1 ฝ่ายบริการการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> -ดำเนินการให้บริการทางด้านการศึกษาของศูนย์ -บรรยายสาธิตเกี่ยวกับการให้ข้อมูลทางด้านวิถีชีวิตของชาวศรีสุพรรณาลัย 	<ul style="list-style-type: none"> -ส่วนทำงานฝ่ายบริการการศึกษา -ส่วนทำงานฝ่ายบริการการศึกษา -ห้องบรรยายและสัมมนา -ห้องMULTIMEDIA -ส่วนเตรียมการสัมมนาและการบรรยาย -ส่วนพักคอยและส่วนรับรอง -ห้องน้ำ -ห้องโสตทัศนศึกษา
- ส่วนห้องสมุด	<ul style="list-style-type: none"> -รวบรวมและให้บริการด้านข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้า -จัดเก็บหลักฐานอ้างอิงใน รูปแบบต่างๆ ได้แก่ สื่อ, สิ่งพิมพ์, ภาพถ่าย ฯลฯ ผู้ต้องการใช้ต้องติดต่อเจ้าหน้าที่ -จัดเก็บและให้บริการหนังสือทั่วไปเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวศรีสุพรรณาลัย 	<ul style="list-style-type: none"> -ส่วนเก็บและอ้างอิงหนังสือ -ส่วนเก็บหนังสือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้อ้างอิงเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบโครงการ	การดำเนินงาน	องค์ประกอบย่อย
<p>- ส่วนของเจ้าหน้าที่</p> <p>4. ส่วนให้บริการนักท่องเที่ยว</p> <p>5. ส่วนบริการสาธารณะ</p> <p>- โถงเอนกประสงค์</p>	<p>- จัดเก็บและให้บริการหนังสือทั่วไปเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวศรีสัชชนาลัย</p> <p>- ให้บริการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการเพื่อศึกษาค้นคว้าด้วยสื่อต่างๆ</p> <p>- จัดจำหน่ายหนังสือ รายงานการวิจัยและสื่อทางการศึกษาด้านอื่นๆ ที่จัดทำโดยศูนย์</p> <p>- บรรณารักษ์ ควบคุมดูแลการดำเนินการของห้องสมุดเช่นการซื้อหนังสือ ตรวจสอบ ซ่อมแซมหนังสือ</p> <p>- อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการได้แก่บริการของจัดจำหน่ายหนังสือเพื่อการศึกษา ให้บริการยืมคืนหนังสือ</p> <p>บริการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว</p> <p>- ดือนรับนักท่องเที่ยว</p> <p>- ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยประสานงานกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</p> <p>- จำหน่ายของที่ระลึกชิ้นเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน</p> <p>เป็นโถงทางเข้าหลักของโครงการเพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ ได้แก่</p> <p>- ดือนรับผู้ใช้บริการพักผ่อนเตรียมตัวประกอบกิจกรรม</p> <p>- ให้บริการและอำนวยความสะดวก</p>	<p>- ส่วนอ่านหนังสือ</p> <p>- ส่วนถ่ายเอกสาร</p> <p>- ส่วนตู้บัตรรายการงาน</p> <p>- ส่วนจำหน่ายหนังสือ</p> <p>- ส่วนทำงานบรรณารักษ์</p> <p>- ส่วนเจ้าหน้าที่ธุรการ</p> <p>- ส่วนเจ้าหน้าที่โตดทัศนศึกษา</p> <p>- ส่วนเจ้าหน้าที่บริการ</p> <p>- โถงต้อนรับ</p> <p>- ห้องน้ำ-ห้องส้วม</p> <p>- ส่วนบริการข้อมูลนักท่องเที่ยว</p> <p>- ร้านขายของที่ระลึก</p> <p>- โถงต้อนรับพักผ่อน</p> <p>- ส่วนติดต่อสอบถาม</p> <p>- ห้องน้ำ-ส้วม</p> <p>- ห้องจำหน่ายบัตร</p> <p>- ห้องจำหน่ายของที่ระลึก</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบโครงการ	การดำเนินงาน	องค์ประกอบย่อย
<ul style="list-style-type: none"> - ห้องน้ำ-ห้องส้วม - ส่วนที่จอดรถ - ลานอเนกประสงค์ - ห้องเครื่อง <p data-bbox="185 1483 523 1569">6. ส่วนปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ 6.1 ฝ่ายบริหาร</p>	<ul style="list-style-type: none"> -ให้บริการแก่ผู้ใช้บริการโครงการ -ให้บริการเจ้าหน้าที่ในฝ่ายต่างๆ ของศูนย์ -เจ้าหน้าที่รักษาความสะอาด ดูแลรักษาทำความสะอาดเป็นประจำ -ยามรักษาการอำนวยความสะดวกความปลอดภัย -ลานชุมชนแสดงความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่เพื่อการพัฒนาชุมชน -เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาและซ่อมบำรุงดูแลรักษาอยู่เสมอ -บริการส่วนต่างๆของโครงการ -ผู้อำนวยการรับผิดชอบงาน -ผู้อำนวยการรับผิดชอบงานทั้งหมดของศูนย์ในระดับนโยบาย -ผู้จัดการทำหน้าที่รับผิดชอบงานในระดับปฏิบัติงาน 	<ul style="list-style-type: none"> -ห้องน้ำ-ส้วมผู้ใช้โครงการ -ห้องน้ำ-ส้วมเจ้าหน้าที่ -ห้องเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด -ห้องพักเจ้าหน้าที่ -ที่จอดรถผู้ใช้บริการ -ที่จอดรถศูนย์ -ที่จอดรถนักท่องเที่ยว -ที่จอดรถบริการ -ท่าเทียบเรือ -ขุมยามรักษาการ -ห้องเครื่องไฟฟ้า -ห้องเครื่องปั๊มน้ำ -ห้องระบบสื่อสาร -ห้องเก็บขยะ -ห้องทำงานช่างซ่อมบำรุง -ห้องทำงานผู้อำนวยการ -ห้องทำงานผู้อำนวยการ -ห้องทำงานผู้จัดการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบโครงการ	การดำเนินงาน	องค์ประกอบย่อย
6.2 ฝ่ายธุรการ	-หัวหน้าฝ่ายธุรการ รับผิดชอบงาน ในแผนกต่างๆ -งานธุรการ -งานการเงิน-งานบัญชี -งานสถิติ	-ห้องทำงานหัวหน้าฝ่าย -ส่วนเจ้าหน้าที่ -ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่
6.3 ฝ่ายวิชาการ	-หัวหน้าฝ่ายวิชาการ รับผิดชอบ งานในแผนกต่างๆ -งานศึกษาค้นคว้า -งานห้องสมุด -งานวิชาการ	-ห้องทำงานหัวหน้าฝ่าย -ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่ -ส่วนทำงานบรรณารักษ์ -ส่วนทำงานนักวิชาการ -ส่วนทำงานวิทยากร
6.4 ฝ่ายกิจกรรม	ดำเนินงานกิจกรรมภายในศูนย์ -งานกิจกรรมเพื่อการศึกษา -งานนิทรรศการเพื่อการ ประชาสัมพันธ์รณอกสถานที่ -งานกิจกรรมสาธิตวิถีชีวิตพื้นถิ่น	-ห้องหัวหน้าฝ่าย -ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่
6.5 ฝ่ายบริการ	ดำเนินการด้านการจัดเตรียม ดูแล ความสะอาดแก่การดำเนินงานของ ศูนย์ -แผนกงานเทคนิค รับผิดชอบงาน เทคนิคต่างๆ -แผนกงานช่างศิลป์ รับผิดชอบงาน ศิลปกรรม -แผนกงานซ่อมบำรุง รับผิดชอบ งานระบบต่างภายในอาคาร -แผนกงานอาคารสถานที่ -แผนกรักษาความปลอดภัย รับผิดชอบดูแลความปลอดภัย ภายในอาคาร	-ส่วนทำงานหัวหน้าช่างเทคนิค -ส่วนทำงานช่างซ่อมบำรุง -ส่วนทำงานหัวหน้าช่างศิลป์ -ส่วนทำงานช่างศิลปกรรม ส่วนทำงานหัวหน้าช่างซ่อมบำรุง -ส่วนทำงานช่างซ่อมบำรุง -ส่วนทำงานหัวหน้าแผนก -ส่วนติดต่อสอบถาม -ห้องพยาบาล -ส่วนทำงานหัวหน้ายาม -คุ้มยามรักษาการ

ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 ศึกษาวิเคราะห์พื้นที่การใช้สอยองค์ประกอบโครงการ

4.2.1 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยองค์ประกอบโครงการ

เมื่อสรุปเป็นองค์ประกอบของโครงการแล้วก็นำเอาศิลปและวัฒนธรรมของศรีสุพรรณาลัยนำมาสรุปเข้าด้วยกัน ซึ่งจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับส่วนของงานจัดแสดง จึงพอจะแบ่งการจัดแสดงเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ส่วนแสดงงานถาวร (PERMANENT EXHIBITION)
2. ส่วนแสดงงานชั่วคราว (TEMPORARY EXHIBITION)
3. ส่วนแสดงงานกลางแจ้ง (OUT-DOOR EXHIBITION)

4.2.4.1 ส่วนจัดแสดง

ส่วนงานนิทรรศการแบ่งการจัดแสดงออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ส่วนงานนิทรรศการถาวร (PERMANENT EXHIBITION)

1.1 ส่วนจัดแสดงภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของวัฒนธรรมของศรีสุพรรณาลัย

- หุ่นจำลองวัตถุโบราณ เพื่อการศึกษา เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม ชาติพันธุ์วิทยาของ ชาวศรีสุพรรณาลัยในอดีต
- ส่วนแสดงงานภาษา, วรรณกรรม, นิทานพื้นบ้าน, เพลงพื้นบ้าน ประเพณีตลอดจนความเชื่อของชนพื้นเมือง
- ส่วนแสดงงานการเล่น , ดนตรี
- ส่วนแสดงงานสถาปัตยกรรม
- ส่วนแสดงงานโบราณคดีของศรีสุพรรณาลัยก่อนและหลังประวัติศาสตร์
- ห้องโถงส่วนแสดงงานภาษา, วรรณกรรม, นิทานพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน

1.2 ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตยุคโบราณของชาวศรีสุพรรณาลัยกับอุตสาหกรรมเครื่องสังคโลก

1.3 ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตของชาวไทยพวนกับผ้าตีนจกและผ้าทอพื้นเมือง

1.4 ส่วนจัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้ชาวบ้าน

1.5 ส่วนจัดแสดงสื่อและกิจกรรมต่างๆ

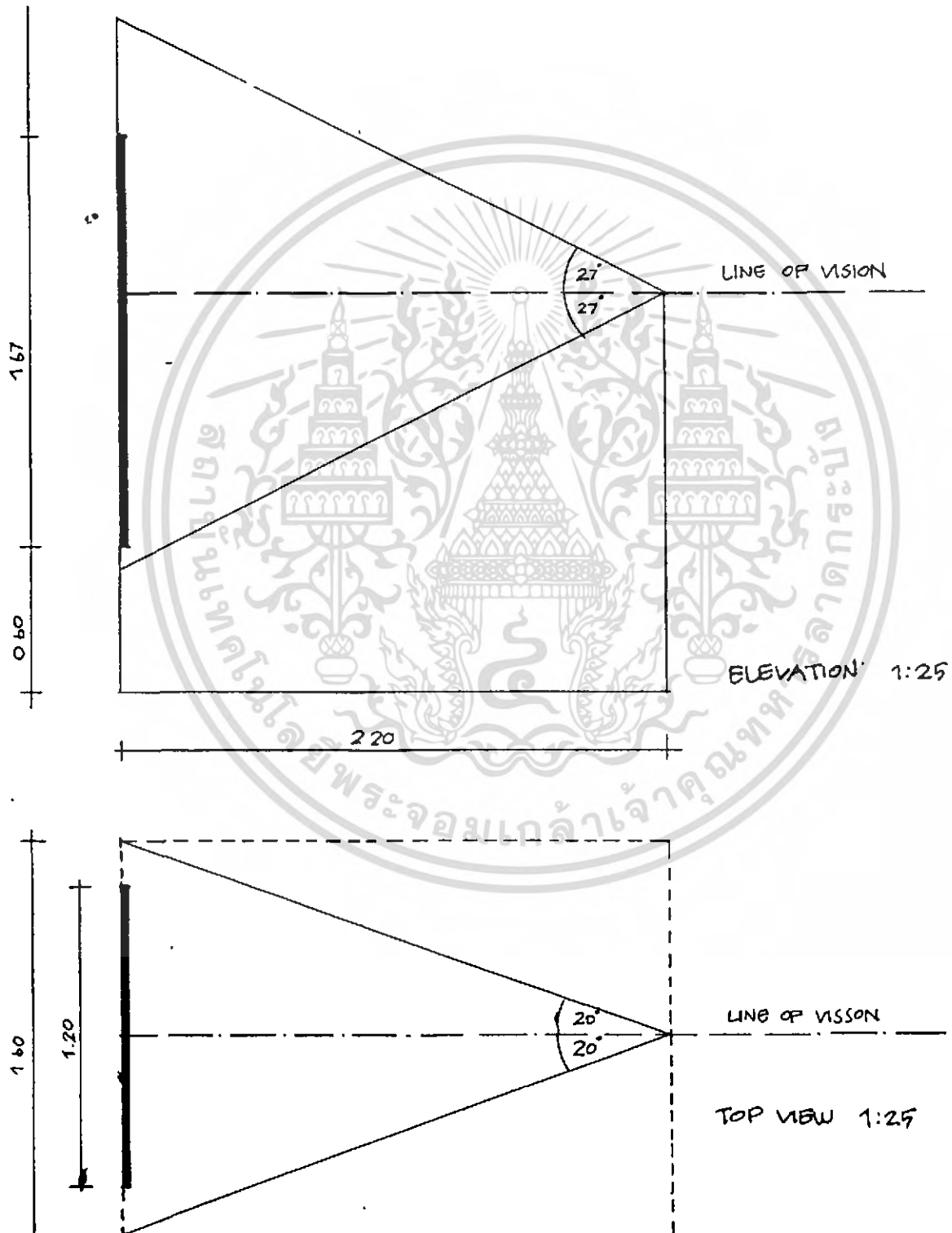
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การหารพื้นที่ ภาพตัดผนังประกอบคำบรรยาย

แผ่นผนัง ขนาด 0.80 x 1.20

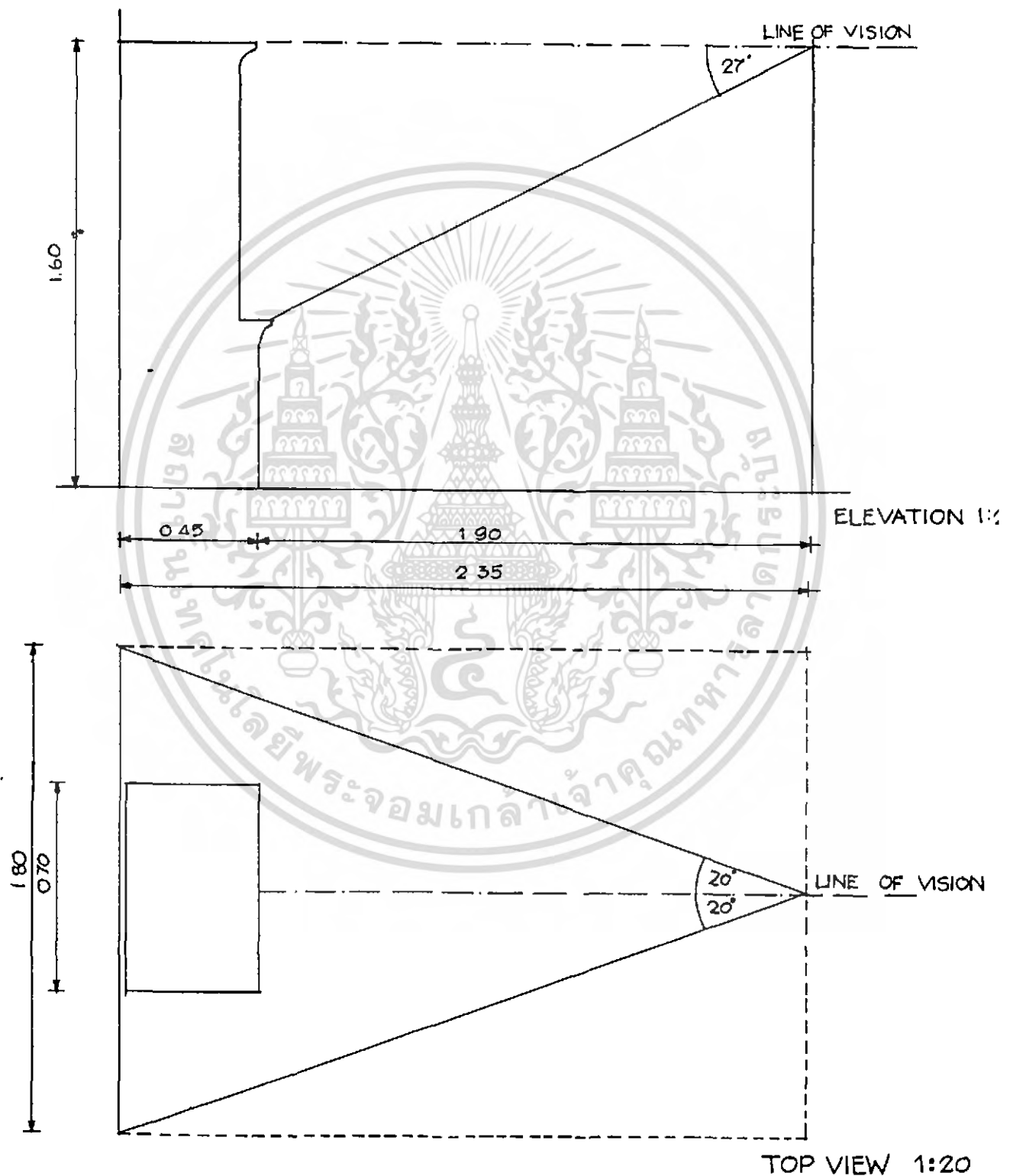
พื้นที่แสดงงาน ขนาด 1.20 x 1.67 ตร.ม

พื้นที่ใช้งาน $1.60 \times 2.20 = 3.52$ ตร.ม / ภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

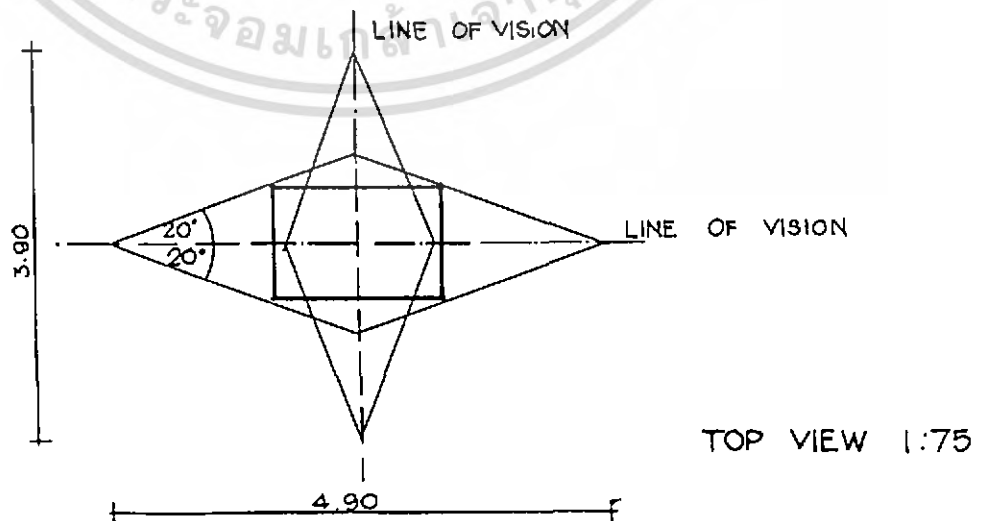
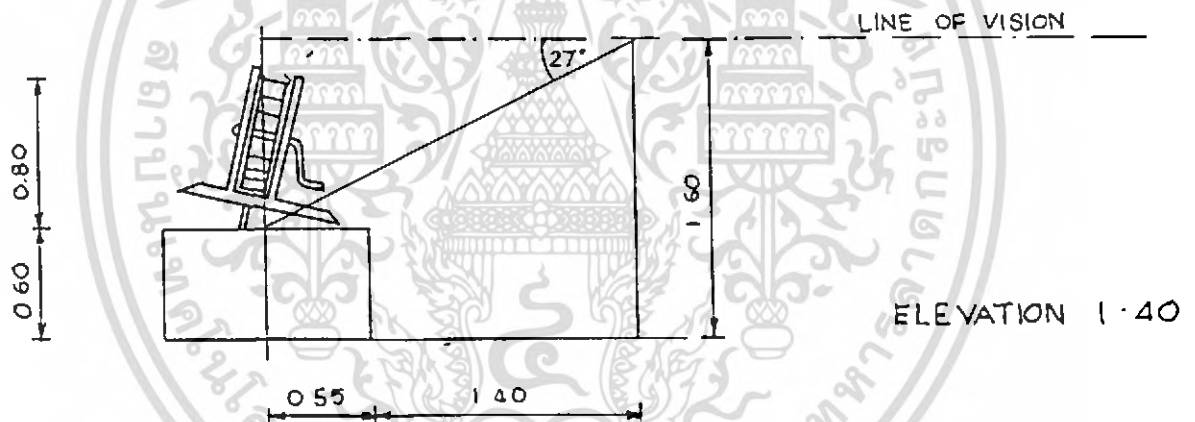
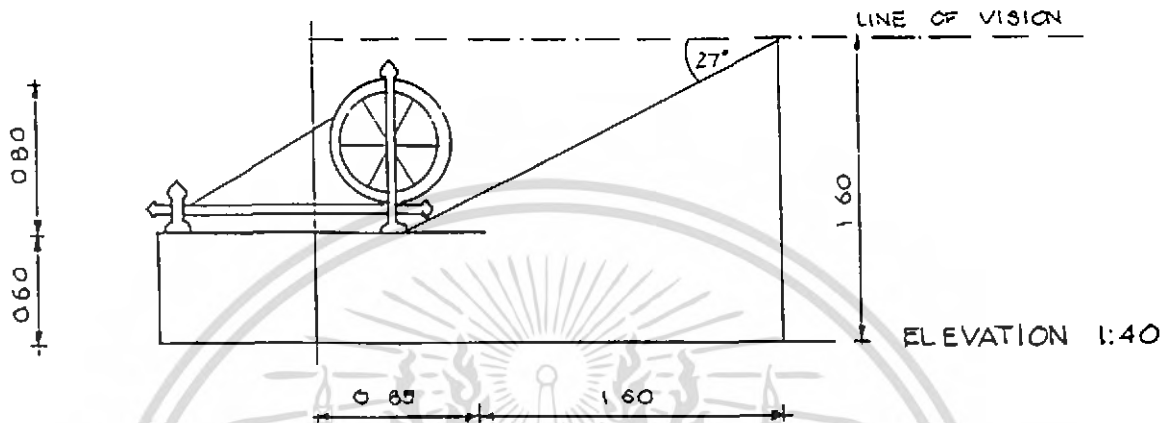
การหาพื้นที่ ตู้อเก็บวรรณกรรมขนาด $0.45 \times 1.80 \times 1.60$
พื้นที่แสดงงาน $1.70 \times 2.35 = 4.0$ ตร.ม / ชั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การหาพื้นที่ หลา หรือ ใน ขนาด 0 90 x 1 50 x 0 80

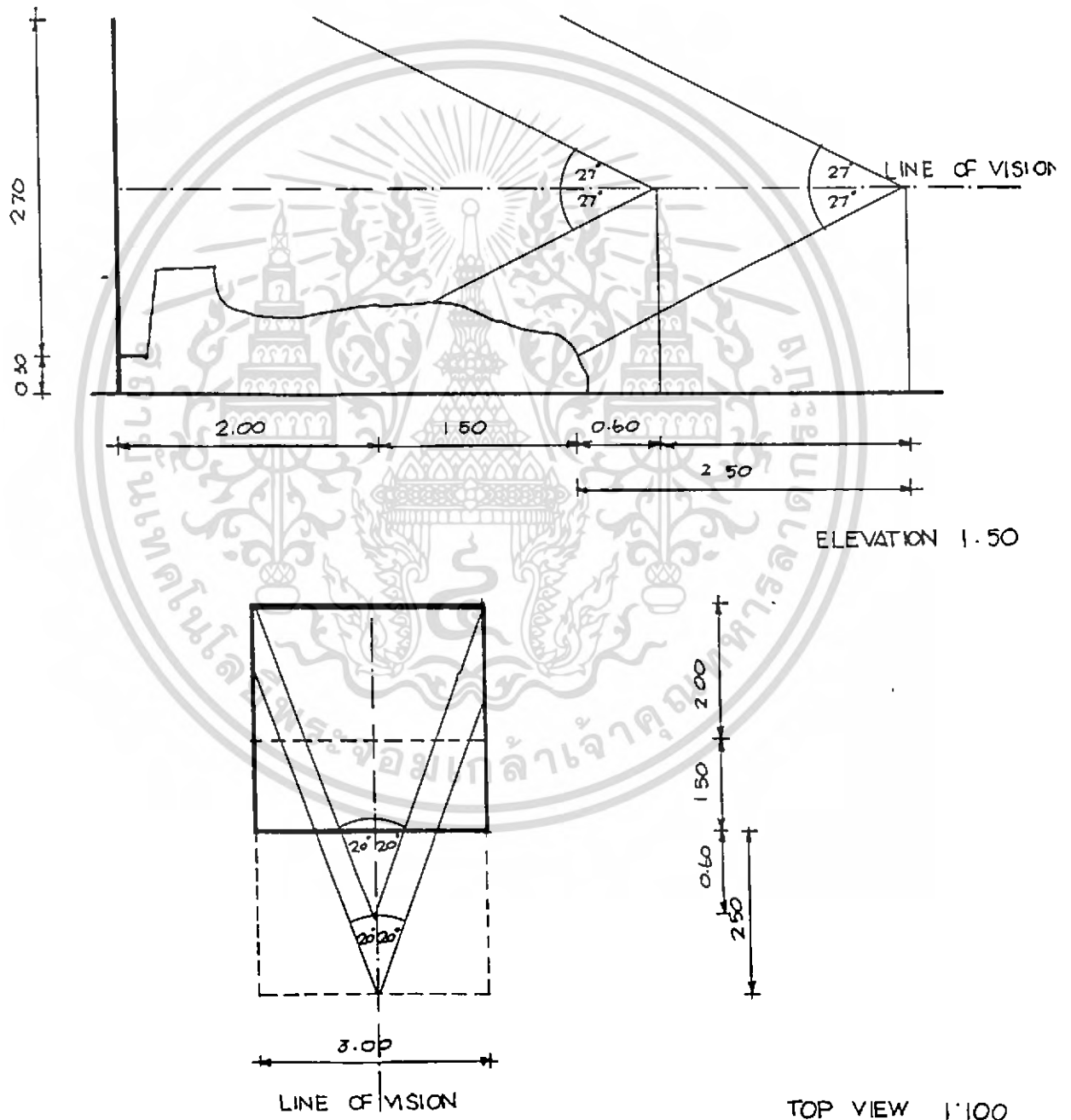
พื้นที่แสดงงาน 15 8 ตร ม / ชิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การหาพื้นที่ การจัดแสดงเตาทุเรียงขนาด 3 00 x 3 50

พื้นที่แสดงงาน 3.00 x 5.00 = 15 00 ตร ม / ชั้น

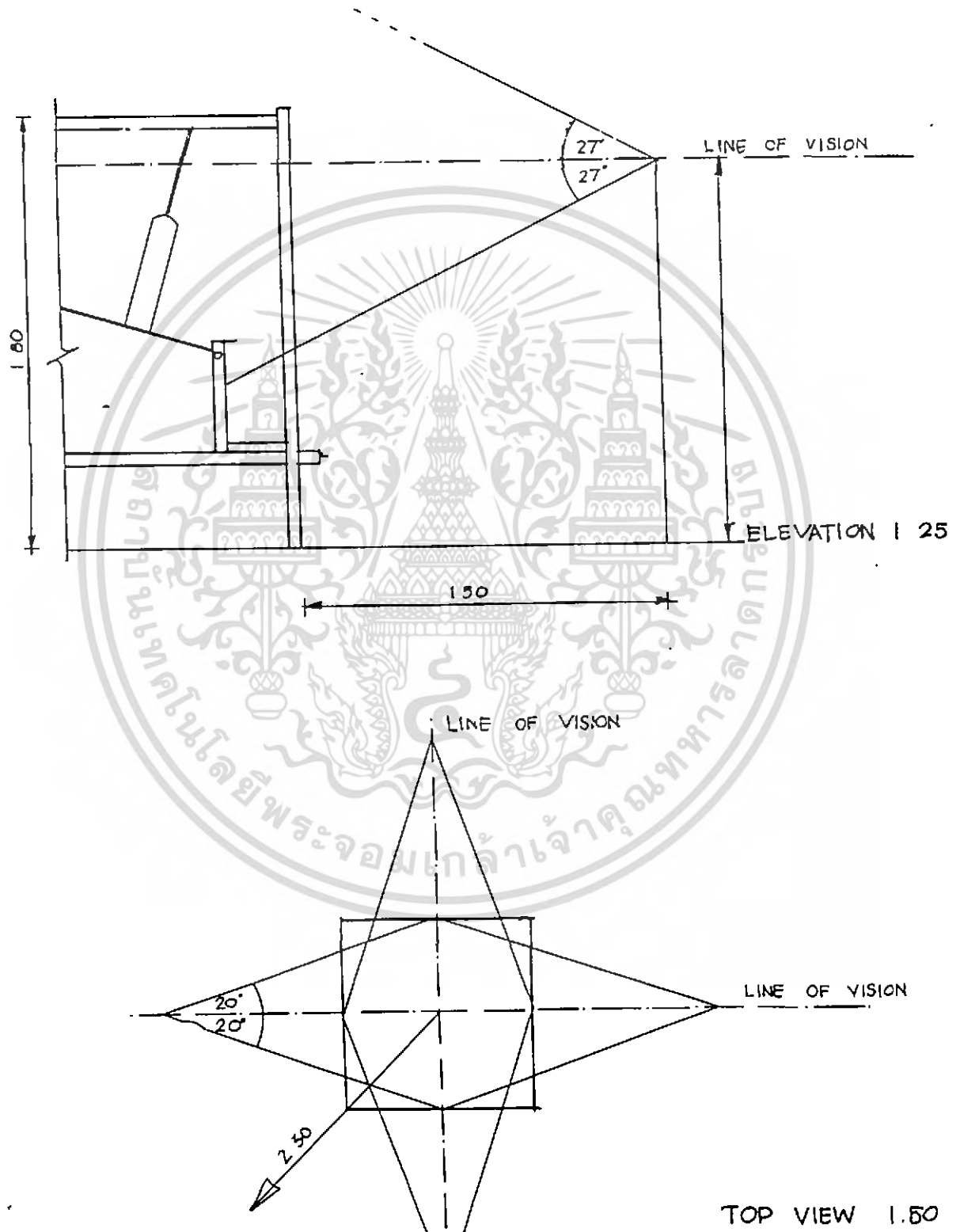

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การหาพื้นที่ กี่ทอผ้า

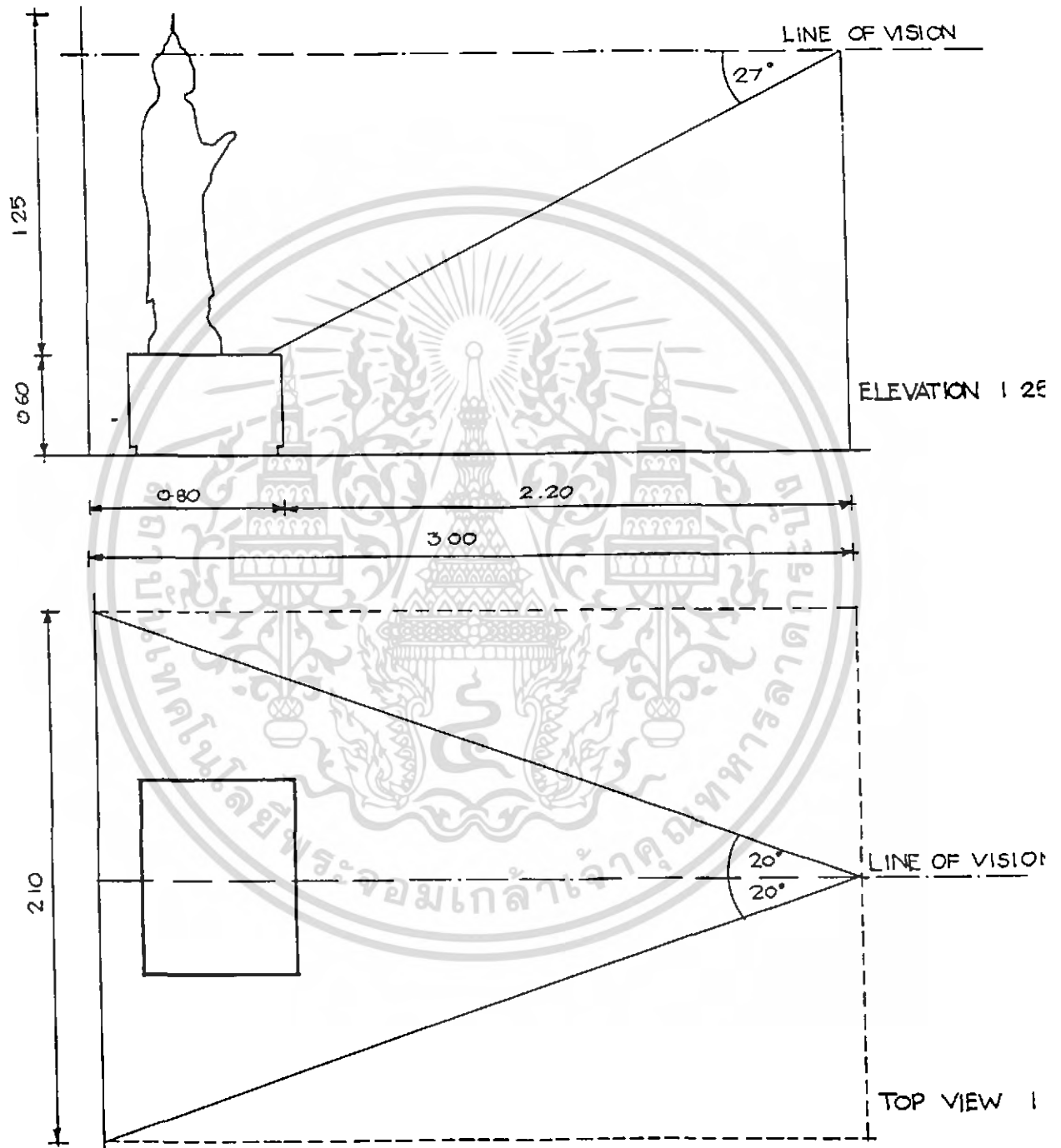
ขนาด 1.60 x 1.60 x 1.80

พื้นที่ใช้งาน $22/7 \times 23^2 = 166$ ตร.ม / ชั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

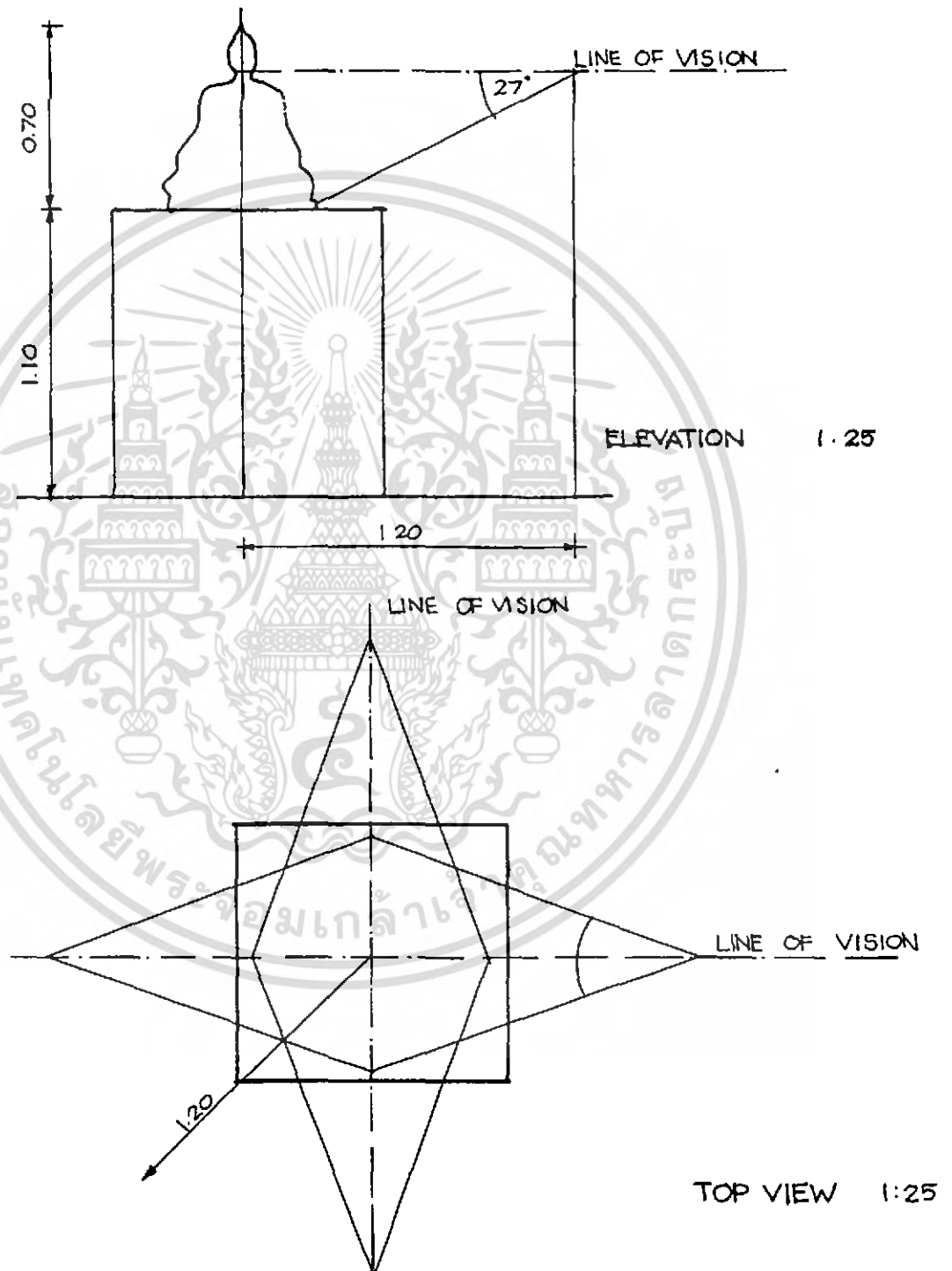
การหาพื้นที่ พระพุทธรูปขนาด $0.60 \times 0.80 \times 1.25$
พื้นที่แสดงงาน $2.10 \times 3.00 = 6.10$ ตรม./ชิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การหาพื้นที่ พระพุทธรูปขนาด 1.00 x 1.00 x 0.70

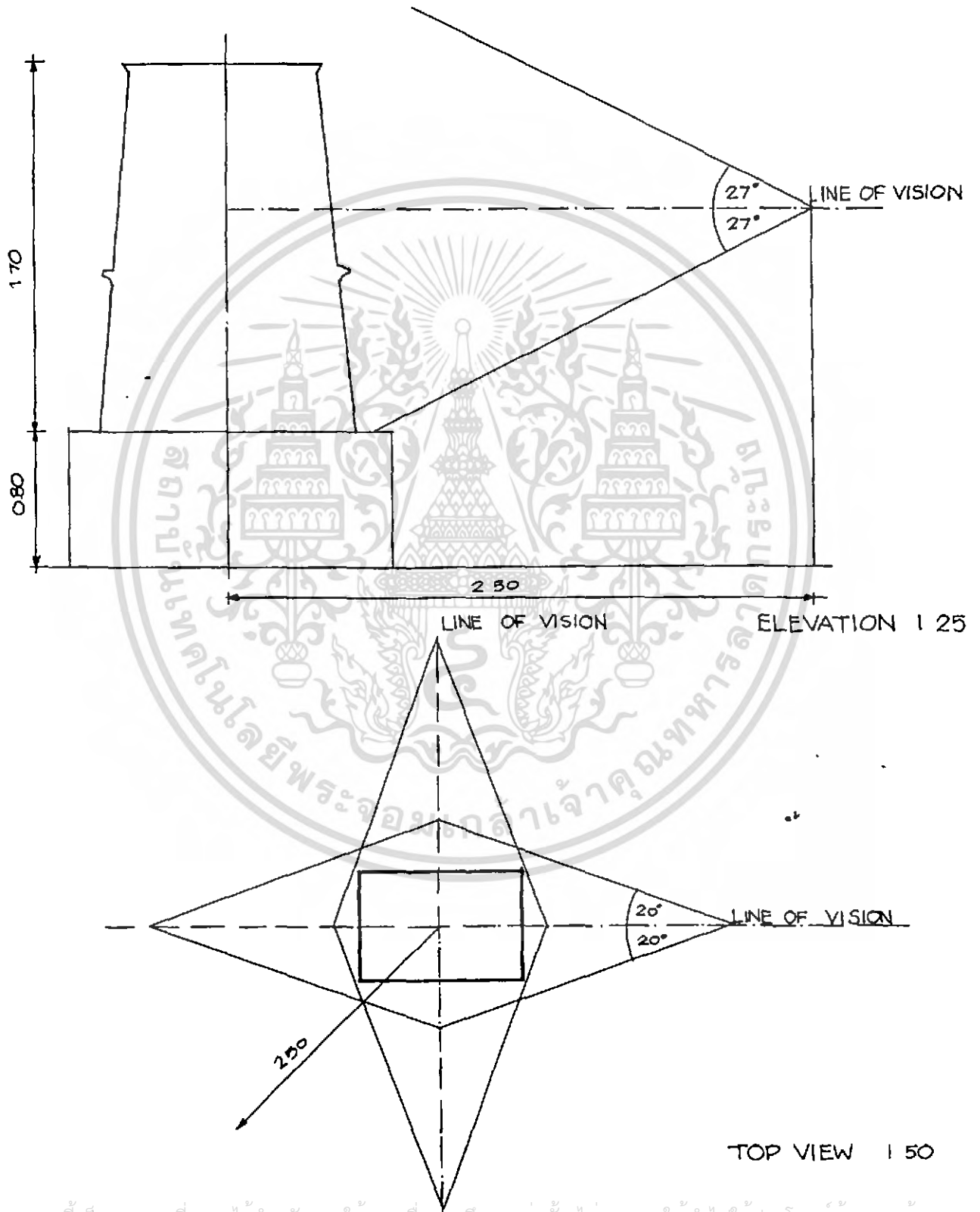
พื้นที่แสดงงาน $22/7 \times 1.20^2 = 4.50$ ตร.ม / ชิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การหาพื้นที่ ตูพระไตรปิฎกขนาด $0.80 \times 1.00 \times 1.70$

พื้นที่แสดงงาน $22/7 \times 2.50^2 = 19.64$ ตร.ม / ชั้น

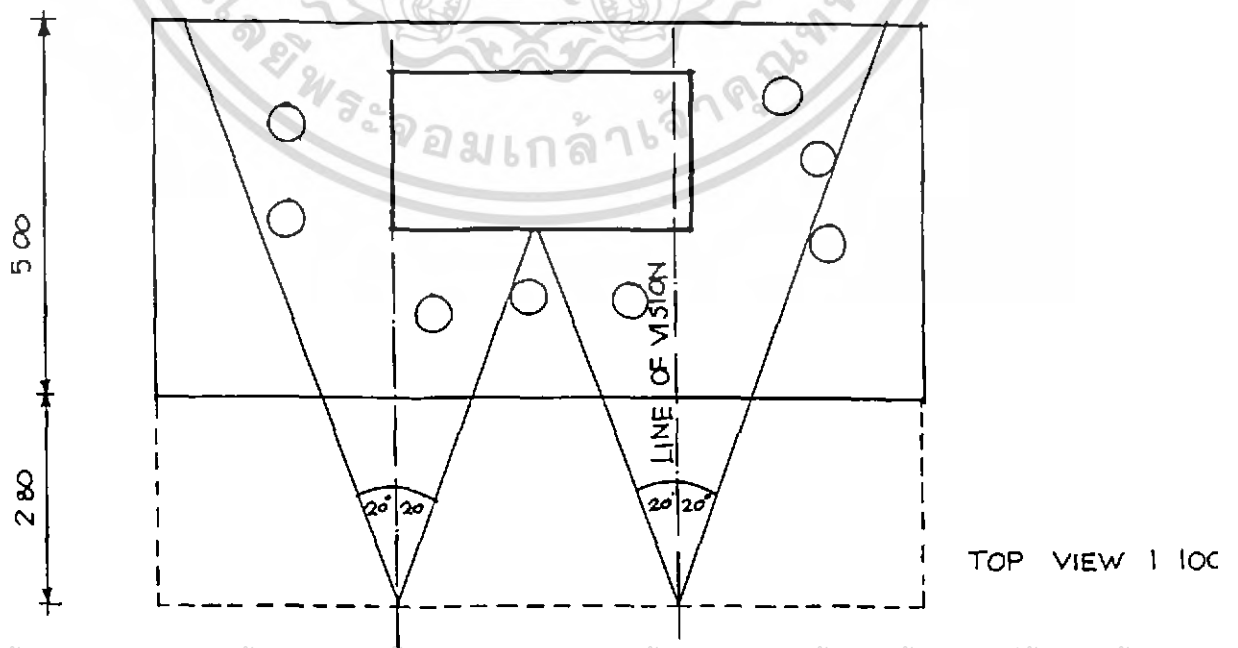
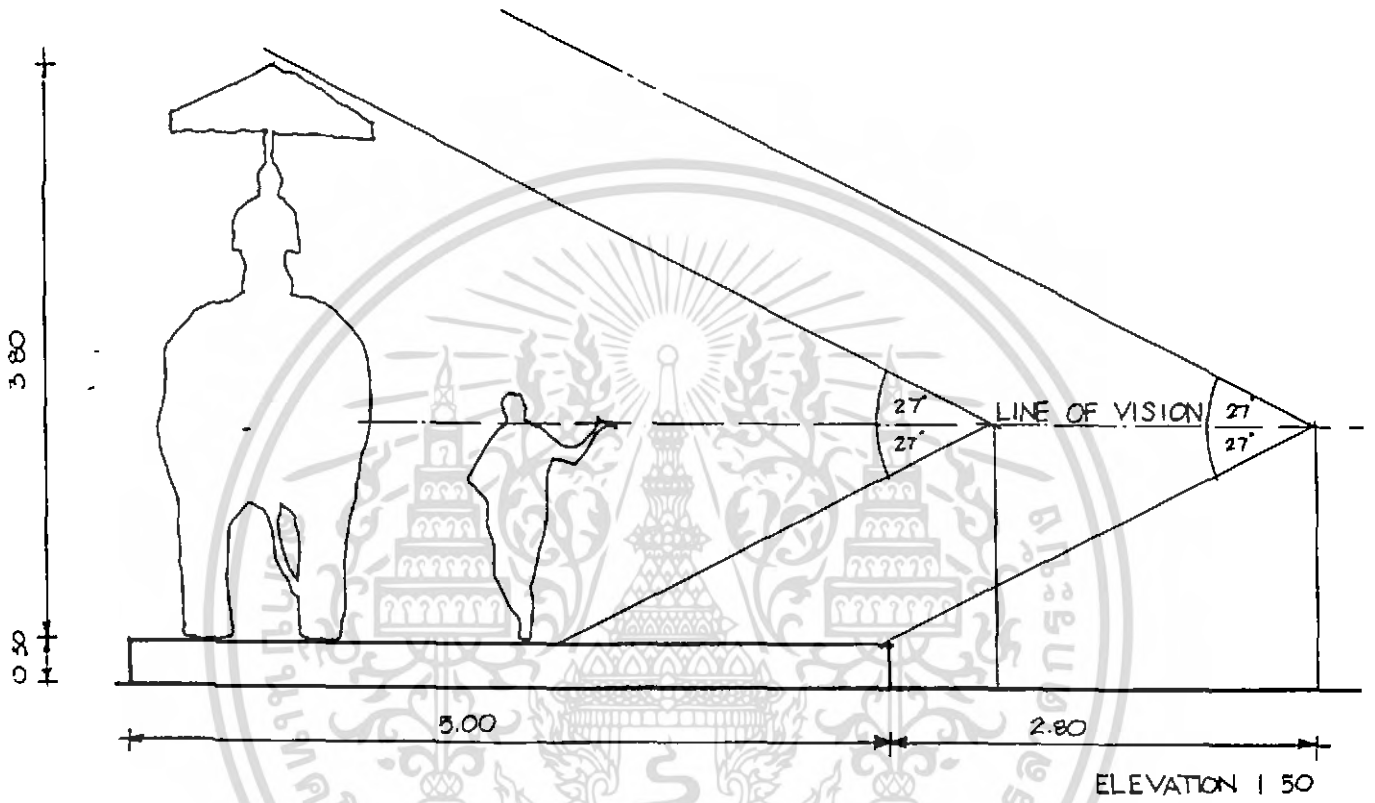

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การหาพื้นที่ การจัดแสดงการบวชข้างขนาด 5 00 x 10.00 x 3 80

พื้นที่แสดงงาน

7.80 x 10 00 = 78 ตร.ม./ ชั้น

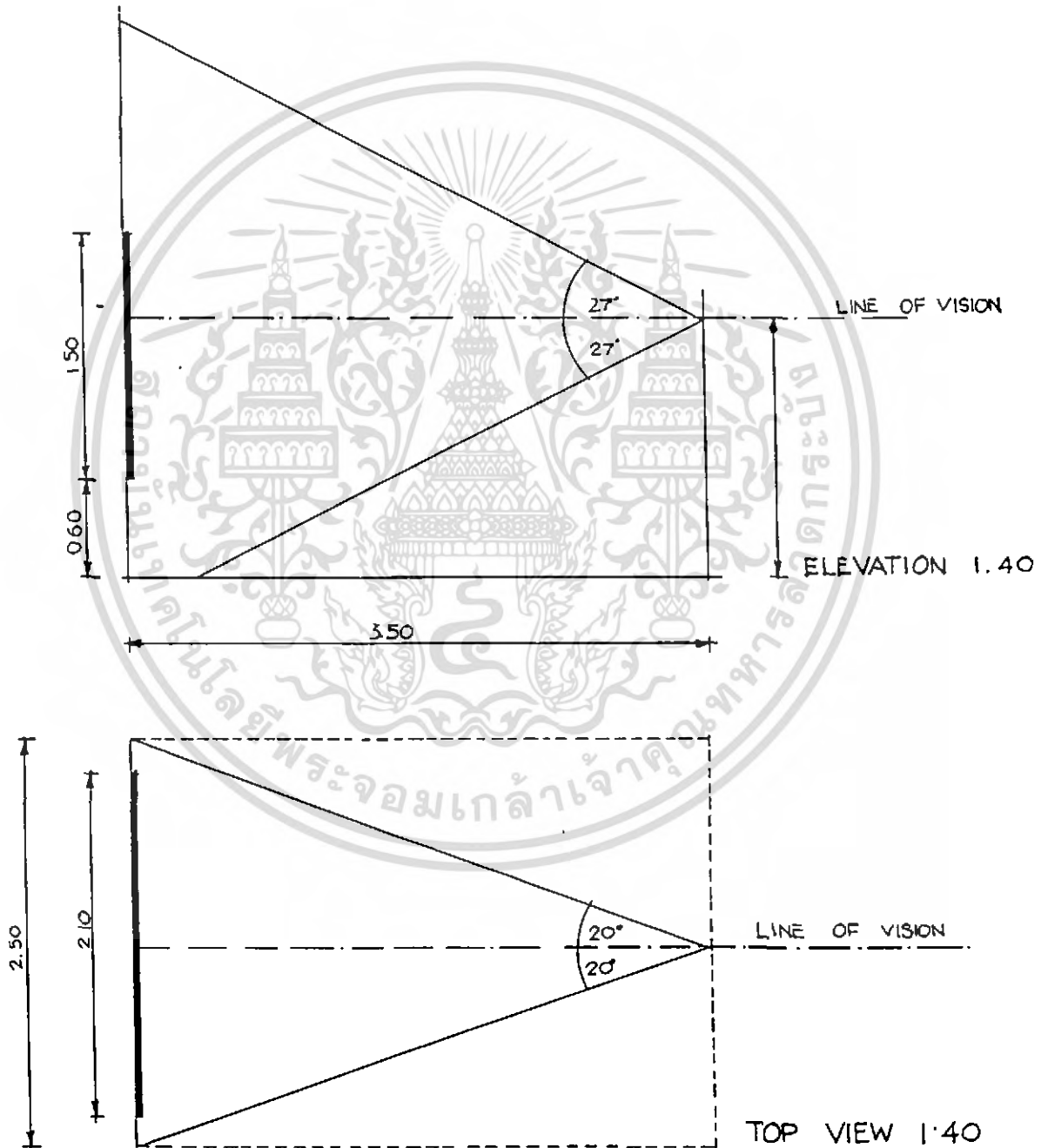

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อ 1000 เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การหาพื้นที่ ผังแสดงแหล่งวัฒนธรรมประกอบคำบรรยาย

แผนผัง ขนาด 1.50 x 2.20

พื้นที่ใช้งาน $2.50 \times 3.50 = 8.75$ ตร.ม./ ภาพ

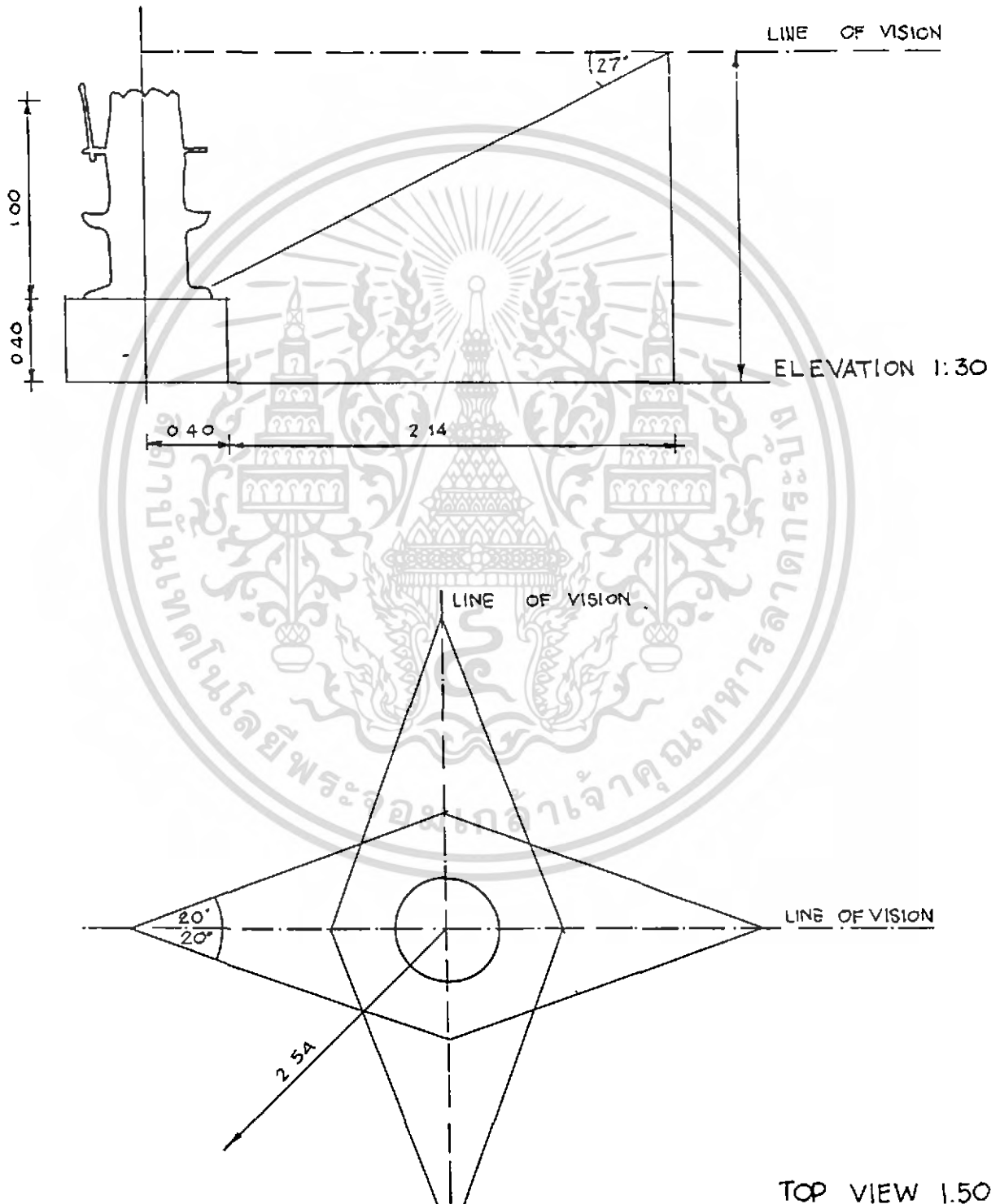

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การหาพื้นที่ โมธ้าว

ขนาด $0.60 \times 0.60 \times 1.00$

พื้นที่ใช้งาน $22/7 \times 2.54^2 = 20$ ตร.ม / ชั้น

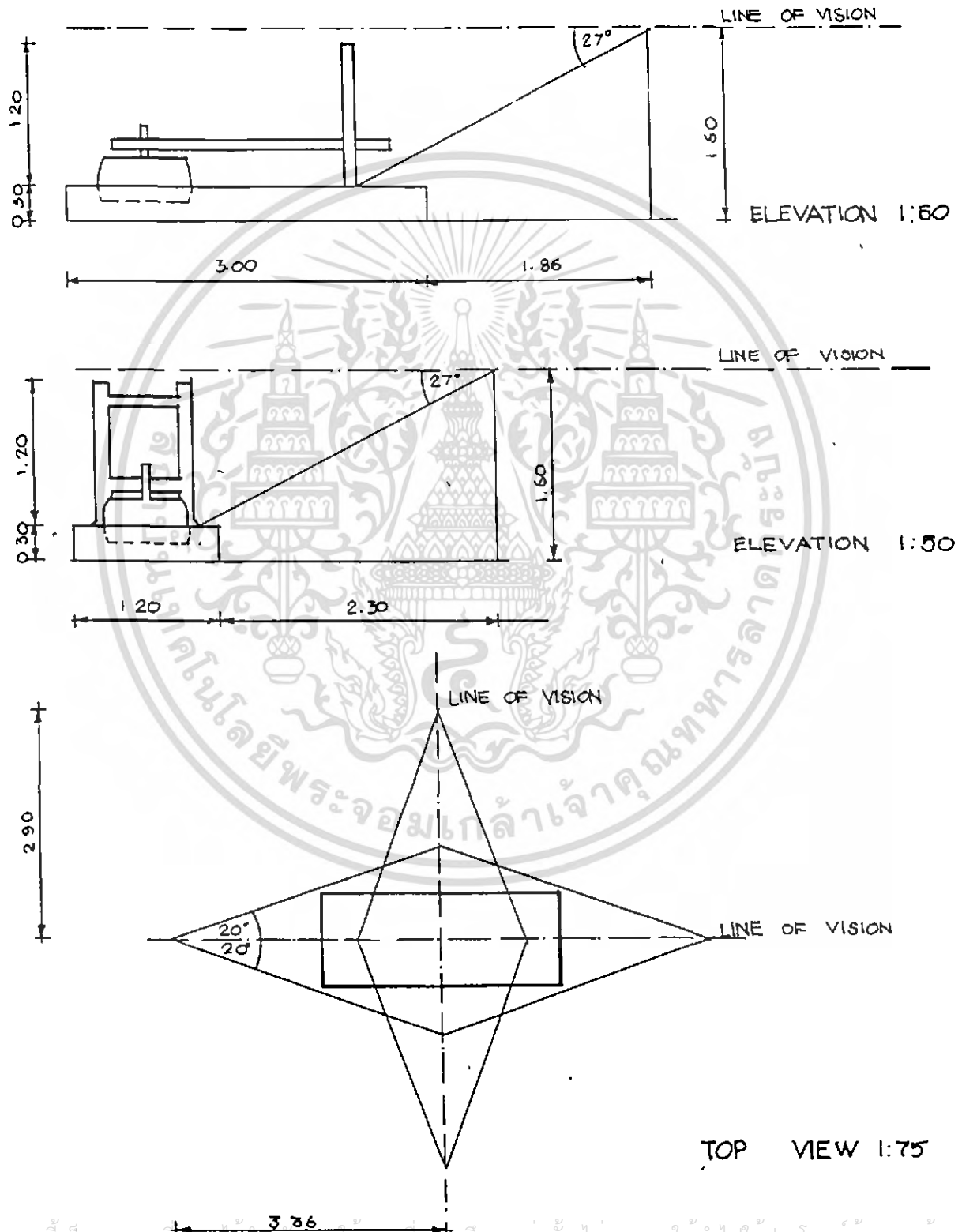

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การหาพื้นที่ ครกกระเดื่อง

ขนาด 0.80 x 2.40 x 1.20

พื้นที่ใช้งาน 31.7 ตร.ม / ชิ้น

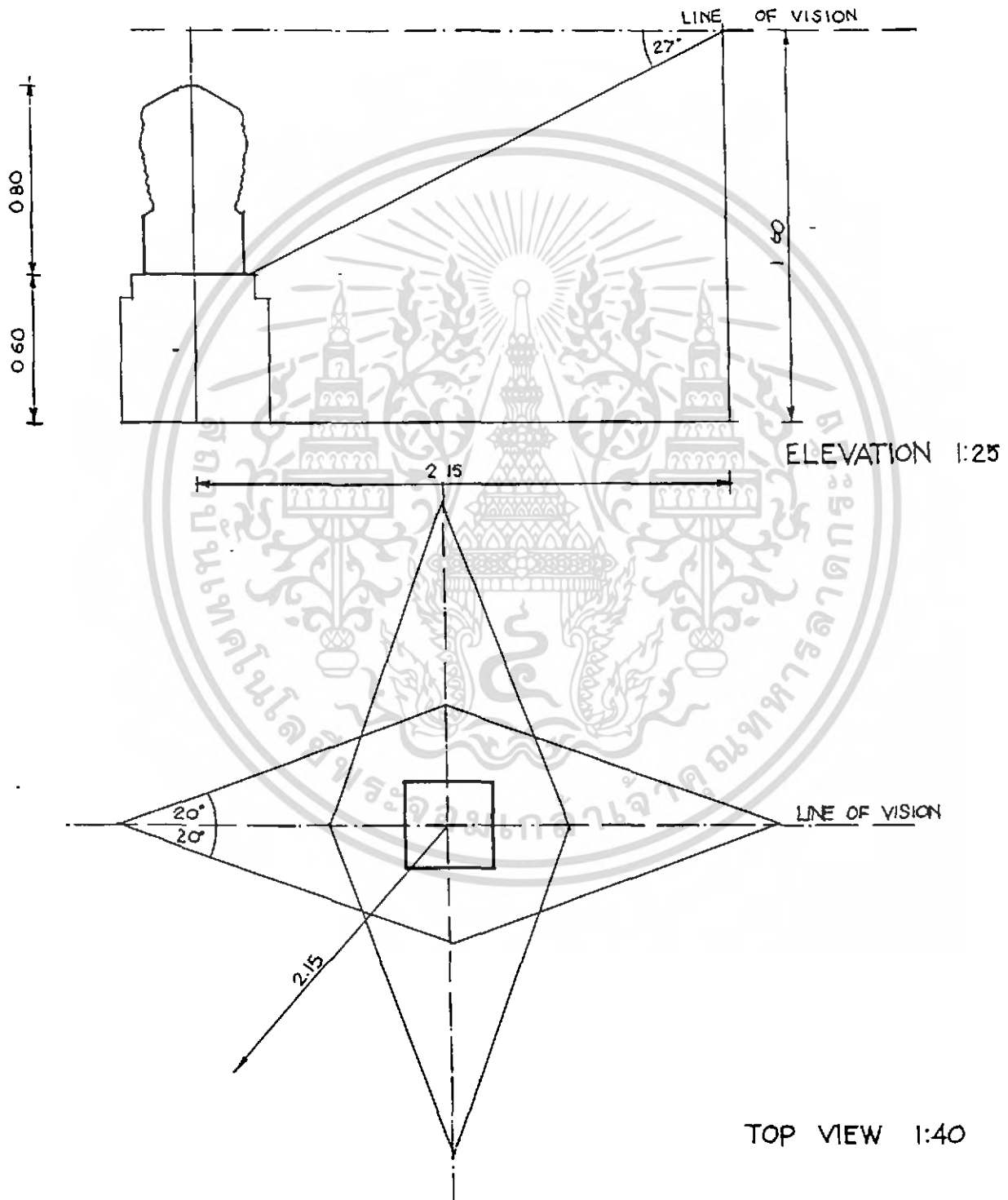

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การหาพื้นที่ หลักหิน ขนาด 0.80 x 0.40 x 0.40

ศิลาจารึก ขนาด 0.45 x 1.30 x 0.25

พื้นที่แสดงงาน $22/7 \times 2.15^2 = 14.5$ ตร.ม./ชิ้น

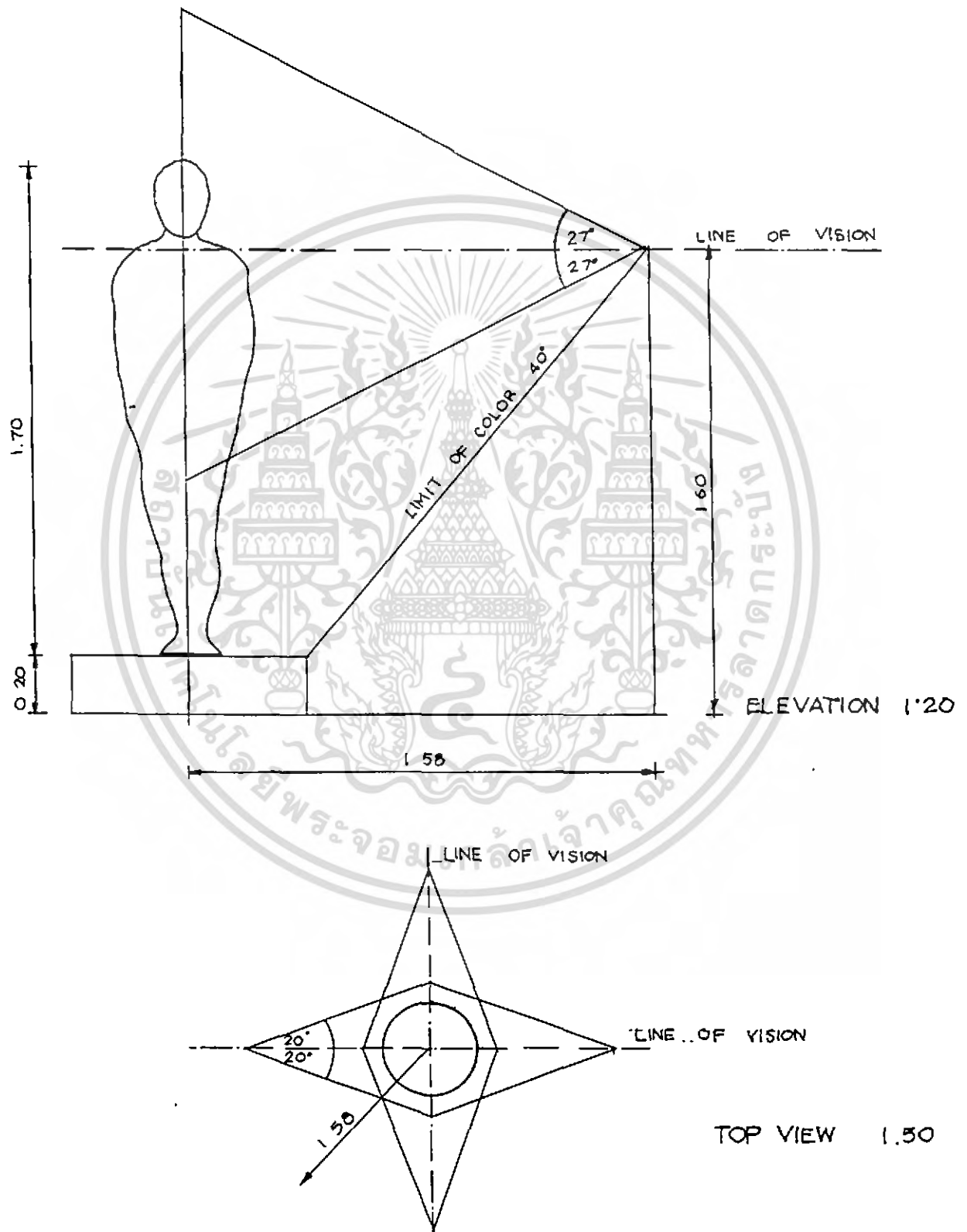

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การหาพื้นที่ หุ่นแสดง

ขนาด 0.80 x 0.80 x 1.70

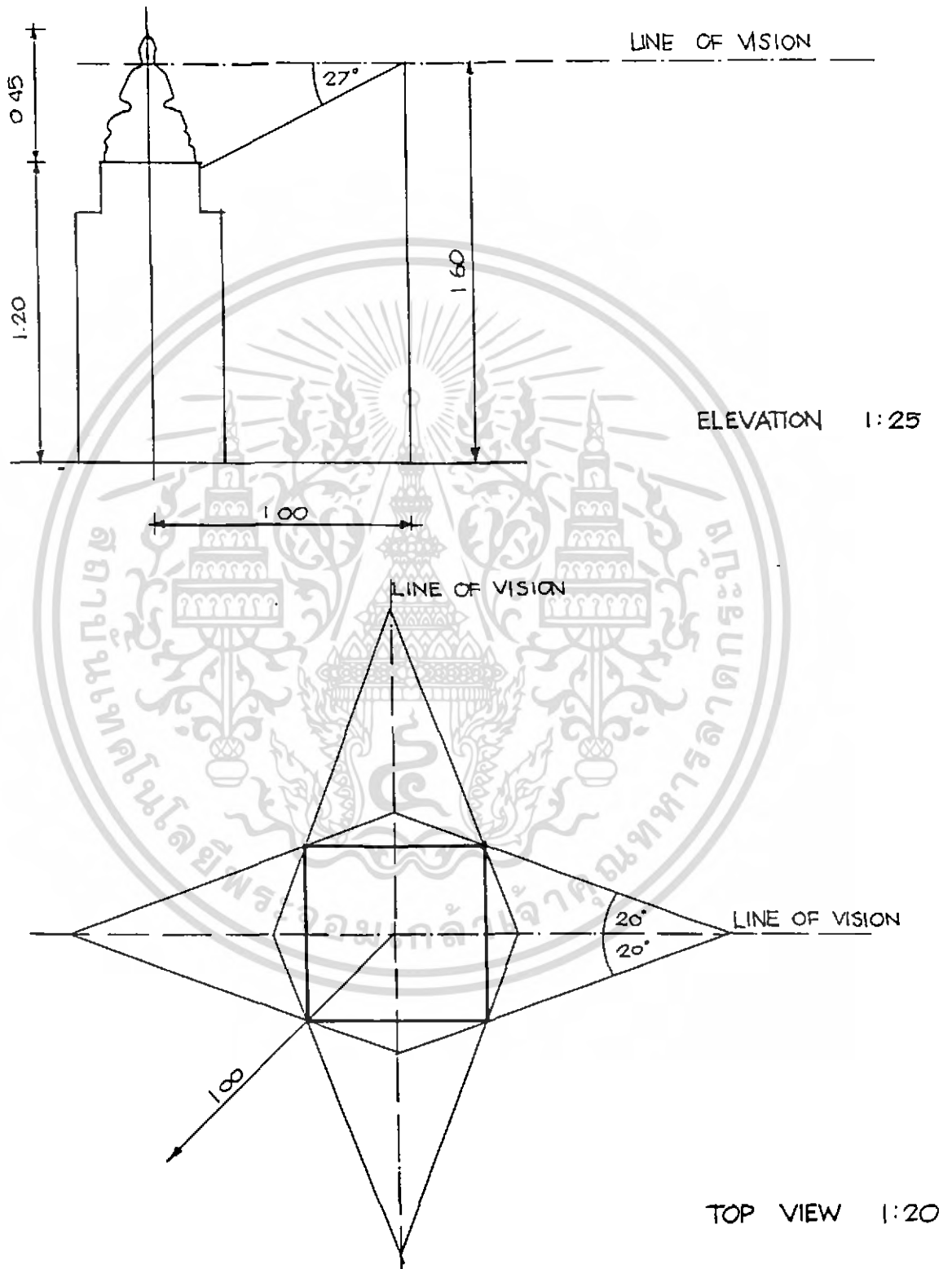
พื้นที่ใช้งาน $22/7 \times 1.58^2 = 7.8$ ตร.ม / ชิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การหาพื้นที่ พระพุทธรูปไม้ขนาด 0.25 x 0.40 x 0.45

พื้นที่แสดงงาน $22/7 \times 1.00^2 = 3.14$ ตร.ม./ชิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ส่วนงานนิทรรศการถาวร (PERMANENT EXHIBITION)

1.1 ส่วนจัดแสดงภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของวัฒนธรรมของศรีสุชนาลัย

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดง	ลักษณะการแสดง	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อ หน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อ หน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อ หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
แผนที่แสดงที่ตั้งและการแบ่งเขต ของอำเภอศรีสุชนาลัยพร้อม คำอธิบายอย่างละเอียด	การแสดงด้านข้อมูล	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)			
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	ผู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	1	0.90x1.50x0.80	3.90x4.90	15.8	15.8
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	1	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	1	-	-	-	-
		รูปภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
การแสดงเป็นพิเศษ	-	-	-	-	-	-	
ผังแสดงแหล่งวัฒนธรรมในยุค ก่อนและหลังประวัติศาสตร์ บริเวณโบราณสถานและชุมชน โบราณที่ค้นพบ	การแสดงด้านข้อมูล	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)			
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	ผู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	2	0.90x1.50x0.80	3.90x4.90	15.8	3.16
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	-	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
		รูปภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	7.04
การแสดงเป็นพิเศษ	-	-	-	-	-	-	

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดง	ลักษณะการแสดงผล	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อ หน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อ หน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อ หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
แผนที่แสดงการอพยพเข้ามาของ กลุ่มชนต่างๆพร้อม -อธิบายเกี่ยวกับเชื้อชาติ รูปร่าง หน้าตา ภาษาพูด	การแสดงด้านข้อมูล	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)			
		กระดานภาพ	4	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	14.08
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	การจัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	-	-	-	-	-
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	-	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
	รูปภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52	
การแสดงผลพิเศษ	-	-	-	-	-	-	
แผนที่แสดงบริเวณเมืองเก่า แหล่งศิลปกรรมและ โบราณสถานต่างๆ -แผนที่บริเวณเมืองเสลียงเก่า -แผนที่เมืองศรีสัชนาลัยบริเวณ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย -แผนที่เมืองบริเวณตำบลนา เสียวปัจจุบัน	การแสดงด้านข้อมูล	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)			
		กระดานภาพ	3	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	10.56
	การแสดงผลจริง (หุ่นจำลอง)	ผู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	3	0.90x1.50x0.80	3.90x4.90	15.8	47.4
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	1	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	1	-	-	-	-
	รูปภาพ	3	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	10.56	
การแสดงผลพิเศษ	วีดิทัศน์	-	-	-	-	-	

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดง	ลักษณะการแสดง	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อ หน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อ หน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อ หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
วรรณกรรม -ศุภชาติพระร่วง -ไตรภูมิพระร่วง -ศิลาจารึกหลักที่ 1	การแสดงด้านข้อมูล	หนังสือ	1		(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)		
		กระดานภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	7.04
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	ตู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	1	0.90x1.50x0.80	3.90x4.90	15.8	15.8
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	-	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
		รูปภาพ	3	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	10.56
	การแสดงเป็นพิเศษ	-	-	-	-	-	
นิทานพื้นบ้าน -ปลาพระร่วง -พระร่วงกับขอมคำดิน	การแสดงด้านข้อมูล	หนังสือ			(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)		
		กระดานภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	10.56
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	ตู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	1	0.25x0.45x1.30	Ø2.15	14.50	14.50
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	-	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
		รูปภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	10.56
	การแสดงเป็นพิเศษ	วีดิทัศน์	-	-	-	-	-

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดง	ลักษณะการแสดง	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อ หน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อ หน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อ หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	
เพลงพื้นบ้าน	การแสดงด้านข้อมูล	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)				
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52	
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	ผู้จัดแสดง	-	(ดูการวิเคราะห์ในหมวดการแสดงกลางแจ้ง)				
		แท่นวาง	-	-	-	-	-	
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	-	-	-	-	-	
		ภาพยนตร์	1	-	-	-	-	
		รูปภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52	
การแสดงเป็นพิเศษ	วีดิทัศน์	1	-	-	-	-		
ประเพณีวัฒนธรรมพื้นบ้าน -ประเพณีบวชช้าง -ประเพณีกำฟ้า	การแสดงด้านข้อมูล	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)				
		กระดานภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52	
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	ผู้จัดแสดง	2	5.00x10.00	7.80x10.00	78	156	
		การแสดงจริง	-	(ดูการวิเคราะห์ในหมวดการแสดงกลางแจ้ง)				
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	1	-	-	-	-	
		ภาพยนตร์	1	-	-	-	-	
		รูปภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52	
	การแสดงเป็นพิเศษ	วีดิทัศน์	1	-	-	-	-	

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดง	ลักษณะการแสดง	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อ หน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อ หน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อ หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
สมุนไพรมัน	การแสดงผลข้อมูล	หนังสือ	1		(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)		
		กระดานภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	10.56
	การแสดงผลจริง (หุ่นจำลอง)	ตู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แสดงจริง	-	-	(ดูการวิเคราะห์ในหมวดการแสดงผลกลางแจ้ง)		
	การแสดงผลโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	-	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
		รูปภาพ	5	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	17.60
การแสดงผลพิเศษ	วีดิทัศน์	-	-	-	-	-	
ปราชญ์ท้องถิ่น	การแสดงผลข้อมูล	หนังสือ	1		(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)		
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงผลจริง (หุ่นจำลอง)	ตู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	-	-	-	-	-
	การแสดงผลโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	1	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	1	-	-	-	-
		รูปภาพ	9	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	31.68
การแสดงผลพิเศษ	วีดิทัศน์	1	-	-	-	-	

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดงผล	ลักษณะการแสดงผล	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อหน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อหน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อหน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
อาชีพเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมในครัวเรือน	การแสดงผลด้านข้อมูล	หนังสือ	1		(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)		
		กระดานภาพ	4	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	14.08
	การแสดงผลจริง (หุ่นจำลอง)	ผู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	-	-	-	-	-
	การแสดงผลโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	1	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
		รูปภาพ	4	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	14.08
การแสดงผลเป็นพิเศษ	วีดิทัศน์	1	-	-	-	-	
อาหารพื้นบ้าน -อาหารคาว 7 อย่าง -อาหารหวาน 4 อย่าง	การแสดงผลด้านข้อมูล	หนังสือ	1		(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)		
		กระดานภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	10.56
	การแสดงผลจริง (หุ่นจำลอง)	ผู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	-	-	-	-	-
	การแสดงผลโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	11	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
		รูปภาพ	11	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	38.72
การแสดงผลเป็นพิเศษ	วีดิทัศน์	-	-	-	-	-	

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดง	ลักษณะการแสดง	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อ หน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อ หน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อ หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
ดนตรีและการแสดงของท้องถิ่น -ดนตรีพื้นบ้าน -มังละสุโขทัย -กลองยาวสุโขทัย -เพลงพื้นบ้าน -เพลงบัวรั้ง -เพลงยี่มโย	การแสดงด้านข้อมูล	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)			
		กระดานภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	10.56
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	ตู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แสดงจริง	-	(ดูการวิเคราะห์ในหมวดการแสดงกลางแจ้ง)			
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	1	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	1	-	-	-	-
		รูปภาพ	4	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	14.08
	การแสดงเป็นพิเศษ	วีดิทัศน์	-	-	-	-	-
งานศิลป์ท้องถิ่น -งานสถาปัตยกรรม -เจดีย์จำนวน 4 ชั้น -ลวดลายบนเครื่องสังคโลก -ลวดลายปติมากรรมปูนปั้น -ลายเครือเถาวิจิตรนางพญา -ลายปูนปั้นฐานเจดีย์6ชั้น (จากการสำรวจที่พิพิธภัณฑ์ แห่งชาติรามคำแหง)	การแสดงด้านข้อมูล	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)			
		กระดานภาพ	3	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	10.56
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	ตู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	11	0.30x0.30	1.00x1.00x0.80	12.57	138.27
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	6	0.80x1.00	0.60x0.60x0.60	10.18	61.08
		การฉายภาพนิ่ง	1	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
	การแสดงเป็นพิเศษ	รูปภาพ	3	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	10.56
วีดิทัศน์		-	-	-	-	-	

1.2. ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตยุคโบราณของชาวศรีล้านนาเดียวกับอุทยานธรรมชาติเมืองเชียงใหม่

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดง	ลักษณะการแสดง	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อ หน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อ หน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อ หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
จัดแสดงประวัติความเป็นมาของ อุทยานธรรมชาติเมืองเชียงใหม่ คำอธิบายอย่างละเอียด	การแสดงด้านข้อมูล	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)			
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	ตู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	-	-	-	-	-
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	1	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
	รูปภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52	
การแสดงเป็นพิเศษ	วีดิทัศน์	-	-	-	-	-	
จัดแสดงลักษณะวิถีชีวิตชุมชน โบราณกับการผลิตเครื่องสังค โลก	การแสดงด้านข้อมูล	หนังสือ	-	-	-	-	-
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	ตู้จัดแสดง	1	1.50x1.50	1.50x2.30 ²	15.91	15.91
		แท่นวาง	-	-	-	-	-
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	-	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
	รูปภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52	
การแสดงเป็นพิเศษ	วีดิทัศน์	1	จัดแสดงควบคู่กับการแสดงงานในตู้				

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดงผล	ลักษณะการแสดงผล	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อหน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อหน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อหน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
จัดแสดงเครื่องส่งคลื่นวิทยุ ลักษณะต่างๆประกอบคำอธิบาย (15 ชิ้น)	การแสดงผลด้านข้อมูล	หนังสือ	1		(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)		
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงผลจริง (หุ่นจำลอง)	ตู้จัดแสดง	60	0.15x0.30x0.30	0.35x0.35	0.12	7.2
		แท่นวาง	-	-	-	-	-
	การแสดงผลโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	10	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	1	-	-	-	-
		รูปภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	7.04
การแสดงผลเป็นพิเศษ	วีดิทัศน์	-	-	-	-	-	
แสดงอุปกรณ์ในการผลิตเครื่อง ส่งคลื่นแบบโบราณ	การแสดงผลด้านข้อมูล	หนังสือ	1		(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)		
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงผลจริง (หุ่นจำลอง)	ตู้จัดแสดง	6	0.30x0.90	0.40x1.00	0.40	2.40
		แท่นวาง	-	-	-	-	-
	การแสดงผลโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	6	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	1	-	-	-	-
		รูปภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
การแสดงผลเป็นพิเศษ	วีดิทัศน์	-	-	-	-	-	

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดง	ลักษณะการแสดง	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อ หน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อ หน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อ หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
จัดแสดงการสาธิตการผลิตเครื่อง สังคโลกด้วยวิธีแบบโบราณของ ชาวบ้าน	การแสดงด้านข้อมูล	หนังสือ	1		(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)		
		กระดานภาพ	-	-	-	-	-
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	ผู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		การแสดงจริง	(ดูการวิเคราะห์ในหมวดการแสดงกลางแจ้ง)				
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	4	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	1	-	-	-	-
		รูปภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
การแสดงเป็นพิเศษ	วีดิทัศน์	4	-	-	-	-	
จัดแสดงเตาทุเรียงใช้งานจริง จำนวน 3 เตา (จัดแสดงควบคู่กับ การสาธิตการผลิตเครื่องสังค โลก)	การแสดงด้านข้อมูล	หนังสือ	-	-	-	-	-
		กระดานภาพ	-	-	-	-	-
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	ผู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		การแสดงจริง	(ดูการวิเคราะห์ในหมวดการแสดงกลางแจ้ง)				
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	-	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
		รูปภาพ	3	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	14.08
การแสดงเป็นพิเศษ	วีดิทัศน์	-	-	-	-	-	

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดง	ลักษณะการแสดงผล	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อ หน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อ หน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อ หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
จัดแสดงเตาทุเรียง(หุ่นจำลอง) จำนวน3เตา พร้อมคำอธิบาย อย่างละเอียด	การแสดงผลด้านข้อมูล	หนังสือ	1		(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)		
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	ตู้จัดแสดง	3	3.00x3.50	3.00x6.50	24.8	74.4
		แท่นวาง	-	-	-	-	-
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	1	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
		รูปภาพ	3	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	14.08
การแสดงผลพิเศษ	วีดิทัศน์	1	-	-	-	-	
จัดแสดงส่วนโครงสร้างของ เตาทุเรียงจำนวน (หุ่นจำลอง) พร้อมคำอธิบายอย่างละเอียด	การแสดงผลด้านข้อมูล	หนังสือ	1		(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)		
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	ตู้จัดแสดง	1	3.50x3.00	3.00x6.50	24.8	24.8
		แท่นวาง	-	-	-	-	-
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	1	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
		รูปภาพ	3	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	14.08
การแสดงผลพิเศษ	-	-	-	-	-	-	

1.3 ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตของชาวไทยพวนกับผ้าตีนจกและผ้าทอพื้นเมือง

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดงผล	ลักษณะการแสดงผล	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อหน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อหน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อหน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
จัดแสดงลักษณะวิถีชีวิตของชาวไทยพวนกับการทอผ้าตีนจก	การแสดงผลด้านข้อมูล	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)			
		กระดานภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	7.04
	การแสดงผลจริง (หุ่นจำลอง)	ผู้จัดแสดง	1	-	-	-	-
		แท่นวาง	-	-	-	-	-
	การแสดงผลโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	-	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	1	-	-	-	-
		รูปภาพ	5	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	17.60
การแสดงผลเป็นพิเศษ	วีดีทัศน์	1	-	-	-	-	
จัดแสดงประวัติความเป็นมาของกาทอผ้าตีนจก	การแสดงผลด้านข้อมูล	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)			
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงผลจริง (หุ่นจำลอง)	ผู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	-	-	-	-	-
	การแสดงผลโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	-	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
		รูปภาพ	5	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	17.60
การแสดงผลเป็นพิเศษ	วีดีทัศน์	1	-	-	-	-	

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดง	ลักษณะการแสดง	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อ หน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อ หน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อ หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
จัดแสดงผ้าตีนจกเก่าตลอดสาย แบบโบราณพร้อมคำอธิบาย อย่างละเอียด(9ชิ้น)	การแสดงด้านข้อมูล	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)			
		กระดานภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	7.04
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	ผู้จัดแสดง	9	0.20x0.20	0.30x0.30	0.09	0.81
		แท่นวาง	-	-	-	-	-
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	9	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
		รูปภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	7.04
การแสดงเป็นพิเศษ	วีดิทัศน์	-	-	-	-	-	
จัดแสดงอุปกรณ์ในการทอผ้าตีน จก -อุปกรณ์ทอผ้า 11 ชิ้น -กี่ทอผ้า 2 หลัง	การแสดงด้านข้อมูล	หนังสือ	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)				
		กระดานภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	7.04
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	ผู้จัดแสดง	13	0.30x0.90	0.40x1.00	0.40	3.6
		แท่นวาง	-	-	-	-	-
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	12	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
		รูปภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	7.04
การแสดงเป็นพิเศษ	วีดิทัศน์	-	-	-	-	-	

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดง	ลักษณะการแสดง	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อ หน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อ หน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อ หน่วย (ตร.ม)	รวมพื้นที่ (ตร.ม)
จัดแสดงการสาธิตวิถีชีวิตการทอ ผ้าตีนจกจากชาวไทยพวน	การแสดงด้านข้อมูล	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)			
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงจริง (หุ่นจำลอง)	ผู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		การแสดงจริง	(ดูการวิเคราะห์ในหมวดการแสดงกลางแจ้ง)				
	การแสดงโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	1	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
		รูปภาพ	-	-	-	-	-
	การแสดงเป็นพิเศษ	-	-	-	-	-	

1.4. จัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้ชาวบ้าน

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดงผล	ลักษณะการแสดงผล	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อหน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อหน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อหน่วย (ตร.ม)	รวมพื้นที่ (ตร.ม)
จัดแสดงเครื่องมือเครื่องใช้ชาวบ้าน - เครื่องมือเครื่องใช้ใน การเกษตร 18 ชิ้น	การแสดงผลด้านแสดง	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)			
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงผลจริง (หุ่นจำลอง)	ผู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	18	0.80x0.90x1.50	4.90x3.90	15.80	284.4
	การแสดงผลโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	-	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
		รูปภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	7.04
การแสดงผลเป็นพิเศษ	วีดิทัศน์	-	-	-	-	-	
- ไม่ซ้ำ	การแสดงผลด้านแสดง	หนังสือ	-	-	-	-	-
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงผลจริง (หุ่นจำลอง)	ผู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	1	0.60x1.00x2.80	Ø2.54	20.00	20.00
	การแสดงผลโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	1	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	1	-	-	-	-
		รูปภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
การแสดงผลเป็นพิเศษ	-	-	-	-	-	-	

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดงผล	ลักษณะการแสดงผล	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อ หน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อ หน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อ หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
- เครื่องดักสัตว์ 15 ชิ้น	การแสดงผลด้านแสดง	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)			
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงผลจริง (หุ่นจำลอง)	ตู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	15	0.20x0.60x0.80	0.80x1.00	0.80	12.00
	การแสดงผลโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	-	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
		รูปภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	7.04
	การแสดงผลเป็นพิเศษ	-	-	-	-	-	
- ภาชนะต่างๆ 20 ชิ้น	การแสดงผลด้านแสดง	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)			
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงผลจริง (หุ่นจำลอง)	ตู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	20	0.20x0.60x0.80	0.80x1.00	0.80	16.00
	การแสดงผลโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	-	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
		รูปภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	7.04
	การแสดงผลเป็นพิเศษ	-	-	-	-	-	

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดง	ลักษณะการแสดง	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อ หน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อ หน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อ หน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
- เครื่องปั้นดินเผา 15 ชิ้น	การแสดงผลด้านแสดง	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)			
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงผลจริง (หุ่นจำลอง)	ตู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	15	0.15x0.30x0.30	0.35x0.35	0.12	1.80
	การแสดงผลโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	-	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	-	-	-	-	-
		รูปภาพ	2	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	7.04
การแสดงผลเป็นพิเศษ	วีดิทัศน์	-	-	-	-	-	
- เครื่องใช้โลหะ ทองเหลือง 12 ชิ้น	การแสดงผลด้านแสดง	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)			
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงผลจริง (หุ่นจำลอง)	ตู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	12	0.30x0.50	0.40x0.60	0.24	2.88
	การแสดงผลโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	1	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	1	-	-	-	-
		รูปภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
การแสดงผลเป็นพิเศษ	-	-	-	-	-	-	

ชิ้นงานแสดง	ลักษณะการแสดงผล	ลักษณะการแสดงผล	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเจดีย์ต่อ หน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อ หน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อ หน่วย (ตร.ม)	รวมพื้นที่ (ตร.ม)
- ครกกระเดื่อง	การแสดงผลด้านแสดงผล	หนังสือ	1	(ใช้เก็บแสดงในห้องสมุด)			
		กระดานภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงผลจริง (หุ่นจำลอง)	ตู้จัดแสดง	-	-	-	-	-
		แท่นวาง	1	0.80x1.20x2.40	5.80x6.72	21.70	21.70
	การแสดงผลโดยภาพ	การฉายภาพนิ่ง	1	-	-	-	-
		ภาพยนตร์	1	-	-	-	-
		รูปภาพ	1	0.80x1.20	1.60x2.20	3.52	3.52
	การแสดงผลเป็นพิเศษ	วีดิทัศน์	-	-	-	-	-

1 ส่วนเตรียมการแสดง

- โถงจัดแสดงอเนกประสงค์

ผู้ชมในแต่ละวันมีจำนวน	600		คน
เฉลี่ย 1 ชม. มีผู้ชม	600/8	= 75	คน
คิด 0.64 ตร.ม./คน	0.64 x 75	= 48.00	ตร.ม.
พื้นที่จัดแสดงบรรทัดประชาชนสัมพันธ์ก่อนทางเข้า	50.00		ตร.ม.
รวมพื้นที่โถงจัดแสดงอเนกประสงค์	98.00		ตร.ม.

- สรุปรวมพื้นที่การแสดง

1. ส่วนจัดแสดงภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของวัฒนธรรมของศรีสุพรรณาลัย

มีพื้นที่รวมเท่ากับ 767.69 ตร.ม.

2. ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตยุคโบราณของชาวศรีสุพรรณาลัยกับอุตสาหกรรมเครื่องสังคโลก

มีพื้นที่รวมเท่ากับ 66.79 ตร.ม.

3. ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตของชาวไทยพวนกับผ้าตีนจกและผ้าทอพื้นเมือง

มีพื้นที่รวมเท่ากับ 81.85 ตร.ม.

4. ส่วนจัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้ชาวบ้าน

มีพื้นที่รวมเท่ากับ 140.58 ตร.ม.

- พื้นที่ส่วนงานนิทรรศการถาวร (PERMANENT EXHIBITION)

รวมเท่ากับ 767.69 + 66.79 + 81.85 + 140.58 + 115.68 = 1272.59 ตร.ม.

รวม CIRCURATIOIN 30 % 1272.59 + 187.8 = 1460.47 ตร.ม.

2. ส่วนแสดงงานนิทรรศการชั่วคราว (TEMPORARY EXHIBITION)

โดยทั่วไปคิดพื้นที่เป็น 1 ใน 3 ของส่วนจัดแสดงงานถาวร (PERMANENT EXHIBITION)

(จากการสอบถามเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร)

เพราะฉะนั้นคิดเป็นพื้นที่ = 385.63 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ส่วนแสดงงานนิทรรศการกลางแจ้ง (OUT-DOOR EXHIBITION)

3.1 ส่วนแสดงงานด้านสถาปัตยกรรมโบราณและโบราณคดี

3.2 ส่วนแสดงงานด้านการจัดแสดงวิถีชีวิต

- ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตยุคโบราณของชาวศรีสุพรรณาลัยกับอุตสาหกรรมเครื่องสังคโลก
- ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตของชาวไทยพวนกับผ้าตีนจกและผ้าทอพื้นเมือง

3.1 ส่วนแสดงงานด้านสถาปัตยกรรมโบราณและโบราณคดี

ชิ้นงานแสดง	จำนวน (ชิ้น)	ขนาดเฉลี่ยต่อ หน่วย (เมตร)	ขนาดใช้งานต่อ หน่วย (เมตร)	พื้นที่ใช้งานต่อ หน่วย (เมตร)	พื้นที่รวม (ตร.ม.)
ช่างจำลองวัดช้าง ล้อม สุโขทัย	1	1.80x1.80x4.20	Ø7.80	47.80	47.80
ช่างจำลองวัดช้าง ล้อม ศรีสุพรรณาลัย	1	1.80x1.80x4.20	Ø7.80	47.80	47.80
โบสถ์มาหิน	10	0.30x0.50x1.80	Ø2.50	19.60	196.00
เตาทุเรียงจำลอง	1	3.00x3.50	3.00x6.50	24.8	74.4
หลักหิน	8	0.80x0.40x0.40	Ø2.15	14.50	116.00
เจดีย์ทรงพุ่มข้าว บิณฑังจำลอง	1	1.80x1.80x4.20	Ø7.80	47.80	47.80
พระพุทธรูปลีลาปูน ปั้นจำลอง	1	0.60x0.80x1.25	2.10x3.00	6.10	6.10
เจดีย์ทรงระฆัง จำลอง	1	1.80x1.80x4.20	Ø7.80	47.80	47.80
เจดีย์ทรงเรือนธาตุ จำลอง	1	1.80x1.80x4.20	Ø7.80	47.80	47.80

รวมพื้นที่

631.50

ตร.ม.

ตารางที่ 4.4 แสดงการหาพื้นที่งานด้านสถาปัตยกรรมโบราณและโบราณคดี

ที่ท่าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติรามคำแหง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 ส่วนแสดงงานกลางแจ้งแสดงงานด้านการจัดแสดงวิถีชีวิต

- ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตยุคโบราณของชาวศรีสัตนาลัยกับอุตสาหกรรมเครื่องสังคโลก
- ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตของชาวไทยพวนกับผ้าตีนจกและผ้าทอพื้นเมือง

เป็นส่วนแสดงงานที่มีขนาดใหญ่มาากๆซึ่งอาจสามารถนำมาแสดงนอกอาคารได้ตลอดจนเป็นส่วนแสดงงานหัตถกรรมพื้นบ้านแสดงถึงกรรมวิธีในการผลิตของหัตถกรรมพื้นบ้านตลอดจนสามารถนำมาเป็นที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้

- ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตยุคโบราณของชาวศรีสัตนาลัยกับอุตสาหกรรมเครื่องสังคโลก

1) โรงเรือนที่ใช้ในการผลิตเครื่องปั้นดินเผา

- 1.1) โรงเรือนที่ใช้ในการเก็บดิน, ปั้นขึ้นรูป, และผึ่งลมและเก็บแกลบ
- 1.2) โรงเรือนที่ใช้ในการเผา
- 1.3) โรงเรือนที่ใช้ในการเก็บผลิตภัณฑ์ที่สำเร็จแล้วและพร้อมที่จะจำหน่าย

การวิเคราะห์หาพื้นที่

- 1.1) โรงเรือนที่ใช้ในการเก็บดิน, ปั้นขึ้นรูป, และผึ่งลมและเก็บแกลบ

	จำนวน(ชุด)	ขนาดพื้นที่ต่อหน่วย (ตร.ม.)	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)
เก็บดิน, แกลบ, น้ำ	1	8.00	8.00
ผสมดินและแกลบ	1	6.00	6.00
ปั้นขึ้นรูป	4	2.25	10.00
ผึ่งแดด	1	10.00	10.00

ตารางที่ 4 5 แสดงการหาพื้นที่ โรงเรือนที่ใช้ในการเก็บดิน, ปั้นขึ้นรูป, และผึ่งลมและเก็บแกลบ
ที่มา จากการสำรวจ

รวมพื้นที่ 34 ตร.ม.
รวม CIRCULATION 30% = 39.1 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์พื้นที่ในการปั้นขึ้นรูป

1 2) โรงเรือนที่ใช้ในการเผา จากการสอบถามชาวบ้านและจากการสำรวจได้ความว่าขนาดพื้นที่ของเตาเผา เตามีขนาดต่างๆกันยาวระหว่าง 4-12 เมตรกว้างระหว่าง 2-5 เมตรโดยใช้เชื้อเพลิงจำพวกแกลบและฟืนในการเผาใช้เวลาในการเผาอย่างน้อย 24 ชั่วโมง

$$\begin{aligned} \text{เพราะฉะนั้นพื้นที่ของโรงเรือนเตาเผา} & \quad 5.00 \times 12.00 \quad \text{ตร.ม.} \\ & = 60 \quad \text{ตร.ม. (จากการสำรวจ)} \end{aligned}$$

1 3) โรงเรือนที่ใช้ในการเก็บผลิตภัณฑ์ ใช้เป็นโรงเรือนที่ใช้เก็บเครื่องสังคโลกสำหรับจำหน่าย โดยประมาณ จำนวน 100 ชั้น พื้นที่เฉลี่ยต่อชั้น $0.35 \times 0.35 = 0.129$ ตร.ม.

$$\text{เพราะฉะนั้นพื้นที่รวม } 100 \text{ ชั้น} \quad = 12.00 \quad \text{ตร.ม.}$$

ที่มา จากการสำรวจ

- ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตของชาวไทยพวนกับผ้าตีนจกและผ้าทอพื้นเมือง

การจัดแสดงจัดแสดงในลักษณะของการแสดงวิถีชีวิตของชาวบ้านพื้นถิ่นไทยพวนที่มีการเป็นอยู่ย้ายถิ่นมาจากเมืองพวนมีความผูกพันกับสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมและธรรมชาติ มีการเป็นอยู่แบบง่าย ๆ และมีชีวิตผูกพันอยู่กับการทอผ้าพื้นเมืองที่หาดเสี้ยว การจัดแสดงควบคู่กับการจัดแสดงลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น คือ เรือนพื้นถิ่นไทยพวน ที่มีการใช้ชีวิตแบบชาวบ้านใช้บริเวณใต้ถุนเรือนเป็นลานกิจกรรมทั้งพักผ่อนและประกอบอาชีพ

ลักษณะเรือนพื้นถิ่นไทยพวนที่พบในตำบลหาดสูง และตำบลหาดเสี้ยวเป็นพื้นที่ที่มีการสำรวจพบชาวไทยพวนมาก ตัวเรือนส่วนมากจะมีลักษณะดังนี้

1.) เรือนแฝดหลังคาปั้นหยาดอกกับหลังคาจั่ว วางเรือนขวางตะวัน มียุ้งข้าวอยู่ต่อเนื่องกับชานหน้าด้านทิศเหนือ ห้องนอนและห้องพระอยู่ในเรือนปั้นหยาด้านทิศตะวันออก เรือนครัวเป็นเรือนจั่วขวางด้านทิศใต้ต่อเนื่องกับห้องน้ำ-ส้วม ฝาเรือนหลักเป็นฝาไม้ตีตามนอน ฝาเรือนครัวขวงล่างเป็นฝาไม้ตีตามแนวนอน ขวงบนเป็นระแนงโปร่งบันไดบ้านชั้นทางทิศเหนือ พื้นเรือนมีระดับต่างกัน 5 ระดับ ใต้ถุนเรือนใช้ทอผ้าเก็บของและพักผ่อน

$$\text{จากการสำรวจพื้นที่ใช้สอยชั้นบน} \quad 212 \quad \text{ตร.ม. (จากการสำรวจ)}$$

ชั้นบนและชั้นล่างจัดเป็นส่วนจัดแสดงนิทรรศการชั่วคราว มีสิ่งของเครื่องใช้ชาวบ้านจัดแสดงหมุนเวียนกันไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.) เรือนจั่ว 2 หลังมีชานเล่นกลาง ปัจจุบันมีขายคาปิกนกคลุมชานกลางทั้ง 2 เรือนขนาดจั่วไม่เท่ากัน เรือนวางทิศวางตะวันออกเป็นเรือนนอน และห้องพระเป็นเรือนปิด ส่วนเรือนจั่วเล็กกว่าทางทิศตะวันตกเป็นเรือนครัวและอยู่ข้างเล็กๆ สุดโคงกลางทางทิศใต้เป็น "ข้างน้ำ" วางตม่น้ำเล็กๆไว้ให้ผู้มาเยือน ครัวเปิดโล่งด้านโคง มีผนังด้านทิศตะวันตก ฝาเรือนเป็นฝาไม้ตีตามแนวนอน มีหน้าต่างทุกช่วงเสาด้านนอกบันไดขึ้นบ้านทางทิศเหนือ พื้นเรือนมีความต่างระดับ 2 ระดับ ได้ถุนเรือนโล่งให้ทอผ้า เก็บของและเลี้ยงไก่

จากการสำรวจพื้นที่ใช้สอยชั้นบน 131 ตร.ม.(จากการสำรวจ)

ชั้นบนจัดเป็นส่วนจัดแสดงนิทรรศการชั่วคราว มีสิ่งของเครื่องใช้ชาวบ้านจัดแสดง หมุนเวียนกันไป

ชั้นล่างจัดแสดงการทอผ้าพื้นเมือง และแสดงวิถีชีวิต มีกี่ทอผ้า 2 ตัว และการจัดวางอุปกรณ์สำหรับทอผ้าขึ้นต้นจก

ส่วนลานชุมชน

พื้นที่สาธิตแสดงวิถีชีวิตชาวศรีสะเกษนาลัย

● ห้องแต่งตัวนักแสดง ห้องแต่งตัวแต่งหน้านักแสดงแยกเป็นชายและหญิง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตเห็นาไปรษณีย์ระโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนนักแสดง	ชายประมาณ 8 คน	หญิงประมาณ 8 คน
พื้นที่ห้องนักแสดงชาย		30.00 ตร.ม.
พื้นที่ห้องนักแสดงหญิง		30.00 ตร.ม.
รวมพื้นที่ห้องแต่งตัว		60.00 ตร.ม.

● ลานแสดงกลางแจ้ง

การใช้เนื้อที่ทางลึก 5 เมตรจากตัวอาคาร

การแสดงละครใช้ด้านกว้างประมาณ 10 เมตร

พื้นที่เวทีประมาณ 50.00 ตร.ม.

● ห้องน้ำนักแสดงแยกเป็นชายและหญิง

ห้องน้ำมีผู้ใช้ 15 คนซึ่งจะมีห้องน้ำ

โดยอัตราส่วนผู้ใช้บริการต่อจำนวนสุรภักดิ์ในอาคารสาธารณะ

จำนวนคน	อ่างล้างหน้า		ร่วม		ที่ปัสสาวะ
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
1-200	1	1	2	3	2
201-400	2	2	3	4	3
401-600	3	3	4	5	4
601-800	4	4	5	6	5
801-1000	5	5	6	7	6

ตารางที่ 4.6 แสดงอัตราส่วนผู้ใช้บริการต่อจำนวนสุรภักดิ์ในอาคารสาธารณะ

ส่วนที่ล้างหน้า (Lavatory)	พื้นที่	0.8x0.8 เท่ากับ 0.64	ตร.ม.
ส่วนโถปัสสาวะชาย (Urinal)	พื้นที่	0.75x0.80 เท่ากับ 0.60	ตร.ม.
ส่วนห้องร่วม (Toilet)	พื้นที่	0.90x1.50 เท่ากับ 1.35	ตร.ม.
-ชาย 2T 2U 1L	พื้นที่	4.50	ตร.ม.
-หญิง 2T 1L	พื้นที่	3.30	ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ลานทางเข้า

พื้นที่คนละ	0.64	ตร.ม.ต่อคน
พื้นที่ลานทางเข้าเท่ากับ	96.00	ตร.ม.

- ส่วนที่นั่งพักคอย

พื้นที่คนละ	0.64	ตร.ม.ต่อคน
พื้นที่ลานทางเข้าเท่ากับ	56.25	ตร.ม.

เพราะฉะนั้นส่วนแสดงงานกลางแจ้งด้านการจัดแสดงวิถีชีวิตมีพื้นที่รวมเท่ากับ

ส่วนแสดงงานด้านสถาปัตยกรรมโบราณและโบราณคดี 631.50 ตร.ม.

ส่วนแสดงงานด้านการจัดแสดงวิถีชีวิต

- ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตยุคโบราณของชาวศรีสัชชนาลัยกับอุตสาหกรรมเครื่องสังคโลก

111.1 ตร.ม.

- ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตของชาวไทยพวนกับผ้าตีนจกและผ้าทอพื้นเมือง

603 ตร.ม.

พื้นที่ส่วนแสดงงานนิทรรศการกลางแจ้ง(OUT-DOOR EXHIBITION)

รวมเท่ากับ 1615.65 ตร.ม.

สรุปพื้นที่ส่วนงานจัดแสดง

-พื้นที่ส่วนจัดแสดงส่วนจัดแสดงถาวร 1460.47 ตร.ม.

-พื้นที่ส่วนจัดแสดงส่วนจัดแสดงชั่วคราว 385.63 ตร.ม.

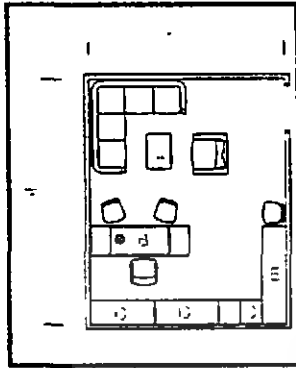
-พื้นที่ส่วนจัดแสดงกลางแจ้ง 1615.65 ตร.ม.

รวมพื้นที่ส่วนจัดแสดง 3461.75 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

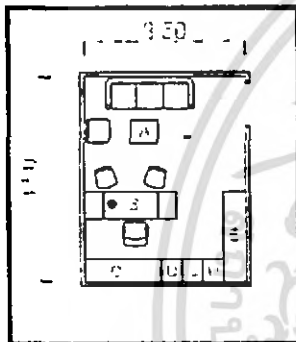
การจัดพื้นที่ใช้สอย (อ้างอิง ARCHITECT 'S DATA)

ห้องผู้อำนวยการ (director)

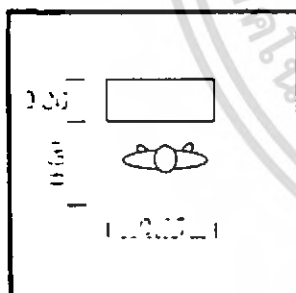
A.	ชุดรับแขก	5-6 คน
B.	โต๊ะทำงาน	ขนาด 2.00x0.08 สูง 0.75 เมตร
C.	ตู้บานเปิดเก็บเอกสาร	0.50x1.50 สูง 2.00 เมตร
	ลิ้นชัก	
	เก็บเอกสาร	0.50x0.65
D.	SIDE BOARD	0.50x0.65 สูง 2.00 เมตร
	พื้นที่	20.00 ตารางเมตร

ห้องรองผู้อำนวยการ และหัวหน้าฝ่าย

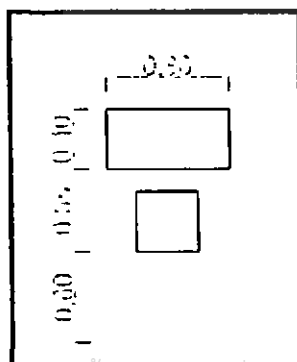
A.	ชุดรับแขก	3-4 คน
B.	โต๊ะทำงาน	ขนาด 0.50x0.80 สูง 0.75 เมตร
C.	ตู้บานเปิดเก็บเอกสาร	0.50x1.50 สูง 2.00 เมตร
D.	ลิ้นชักเก็บเอกสาร	0.50x0.65
E.	SIDE BOARD	0.50x1.50 สูง 2.00 เมตร
	พื้นที่	15.75 ตารางเมตร

TELEPHONE BOOTH

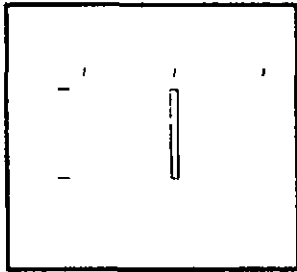
	พื้นที่	0.675 ตารางเมตร

TICKET BOOTH & SECURITY SECTION

	พื้นที่	1.24 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกองโสตทัศนศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

LAY-OUT BOARD & INFORMATION BOARD

พื้นที่

2.88

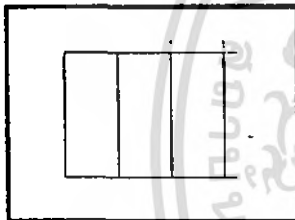
ตารางเมตร/บอร์ด

DRINK FOUNTAIN

พื้นที่

0.40

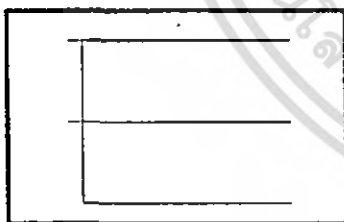
ตารางเมตร/DF.

MOTOR-CYCLE PARKING

พื้นที่

2.40

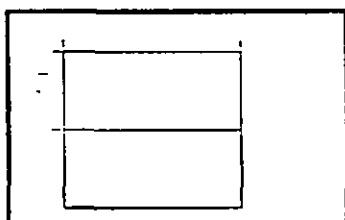
ตารางเมตร/คัน

MIDDLE-BUS PARKING

พื้นที่

40.00

ตารางเมตร/คัน

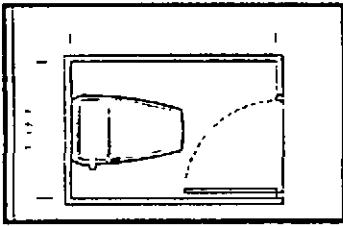
CAR PARKING

พื้นที่

25.00

ตารางเมตร/คัน

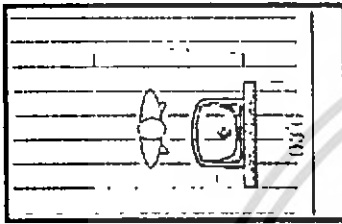
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาเพื่อเผยแพร่หรือส่งถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

WATER CLOSET

พื้นที่

1.50

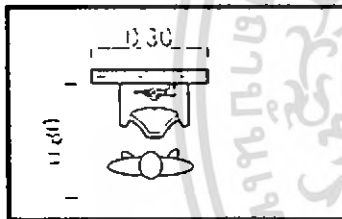
ตารางเมตร

AVATORY (LAV)

พื้นที่

0.80

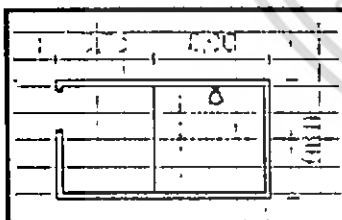
ตารางเมตร

URINAL (U)

พื้นที่

0.64

ตารางเมตร

SHOWER CUBICLES

พื้นที่

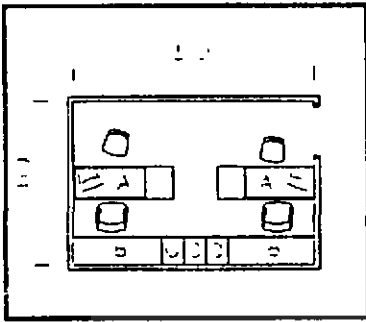
1.485 = 1.50

ตารางเมตร

รูปภาพแสดงการหาพื้นที่ใช้สอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องทำงานนักวิชาการ

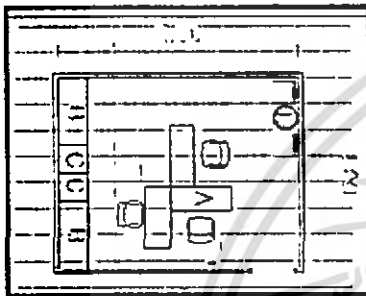
- A. โต๊ะทำงาน
 - B. ตู้บานเปิดเก็บเอกสาร
 - C. ลิ้นชักเก็บเอกสาร
 - D. โต๊ะวาง COMPUTER
- (ส่วนนั่งเล่น)

พื้นที่

12.20

ตารางเมตร

ห้องทำงานภัณฑกรักษ์

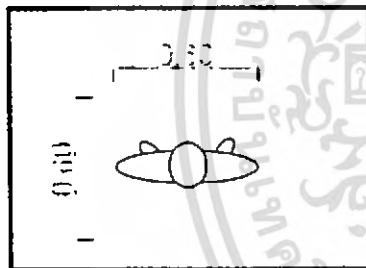
- A. โต๊ะทำงาน
- B. ตู้บานเปิดเก็บเอกสาร
- C. ลิ้นชักเก็บเอกสาร
- D. ส่วนพักผ่อน

พื้นที่

20.00

ตารางเมตร

HUMAN SPACE

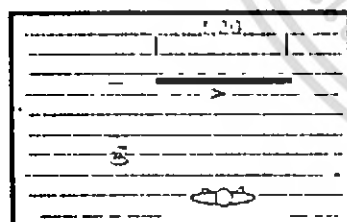

พื้นที่

0.64

ตารางเมตร

BULLET BOARD

- A. BOARD

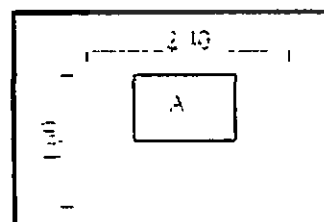
พื้นที่

1.20x0.80

1.80

ตารางเมตร

โต๊ะรับ-จ่ายหนังสือ

- A. BOARD 1.20x0.80

พื้นที่

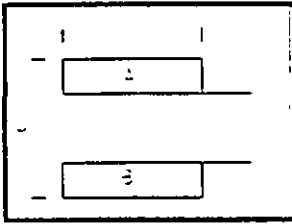
1.80

ตารางเมตร

รูปภาพแสดงการหาพื้นที่ใช้สอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่รับฝากของ

A. COUNTER 0.60x2.00

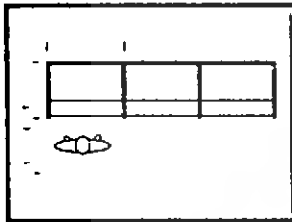
B. ตู้เก็บของ 0.45x2.00

พื้นที่

4.00 ตารางเมตร/ที่

= 8.00 ตารางเมตร

โสตทัศนศึกษา

- LISTENING BOOTH AREA

- V.D.O. BOOTH AREA

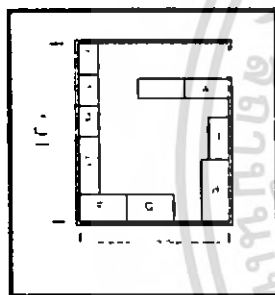
- SLIDE FILM STRIP AREA

- MICRO FILM

พื้นที่

0.86 ตารางเมตร/คน

ห้องซ่อมหนังสือ

A. โต๊ะตรวจเช็คทำรายการ 0.80x1.20

B. โต๊ะทำบัตรรายการหมวดหมู่ 0.60x1.20

C. หนังสือซ่อมเสร็จแล้ว 0.60x0.80

D. หนังสือต้องซ่อม 0.60x0.80

E. โต๊ะซ่อมหนังสือ 0.60x1.70

F. เย็บเล่ม 0.80x1.20

G. ทำปก 0.80x1.20

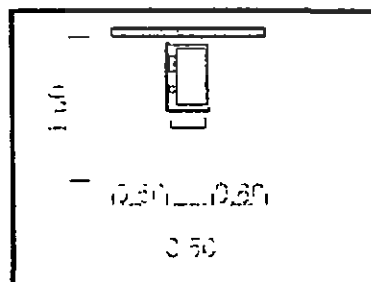
H. ตัดขอบ 0.80x2.00

I. ตู้เก็บหนังสือที่ต้องซ่อม 0.60x1.20

พื้นที่

17.50 ตารางเมตร

ส่วนถ่ายเอกสาร

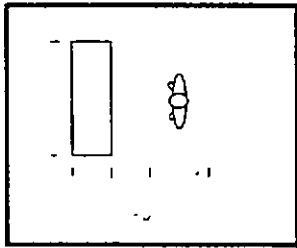
A. เครื่องถ่ายเอกสาร 0.575x1.00

พื้นที่ 3.00 ตารางเมตร

รูปภาพแสดงการหาพื้นที่ใช้สอย

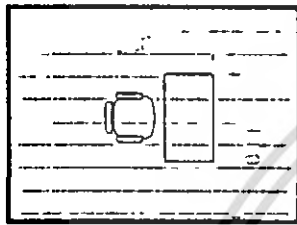
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตู้บัตรรายการ

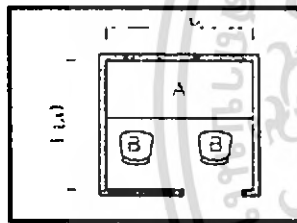
A	ตู้บัตรรายการ	1.40x1.20	
B	ตู้บัตรรายการ		
	พื้นที่	1.68	ตารางเมตร

ห้องพักพนักงาน-ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่

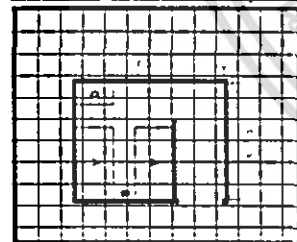
พื้นที่ 3.60 ตารางเมตร

ห้องควบคุมระบบรักษาความปลอดภัย

A	แผงควบคุม	1.00x2.00	
B	เก้าอี้ทำงาน	0.45x0.45	
	พื้นที่	3.60	ตารางเมตร

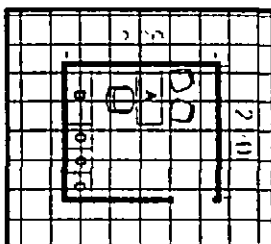
ห้องพักยาม (security staff)

A	เตียงนอน	1.00x2.00	
B	โต๊ะหัวเตียง	0.40x0.60	
	PANTRY COUNTER	0.60x1.00	

พื้นที่ 13.00 ตารางเมตร

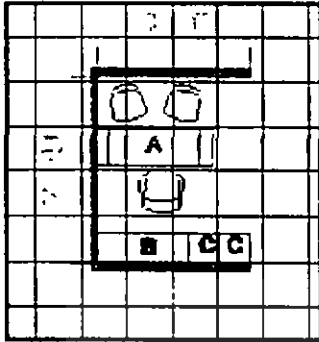
ห้องทำงานบรรณารักษ์

A	โต๊ะทำงาน		
B	ตู้บานเปิดเก็บเอกสาร		
C	ตู้ใส่บัตรชื่อเรื่อง		
	พื้นที่	8.40	ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเผยแพร่ และต้องส่งคืนถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

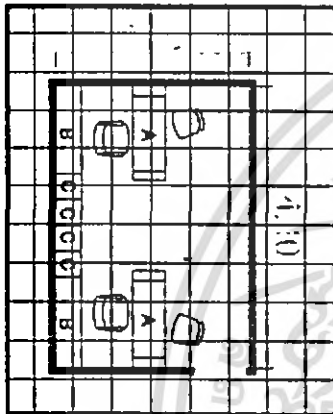
ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ธุรการ

- เจ้าหน้าที่สารบรรณ
- เจ้าหน้าที่พัสดุ

- A. โต๊ะทำงาน
- B. ตู้บานเปิดเก็บเอกสาร
- C. ลิ้นชักเก็บเอกสาร

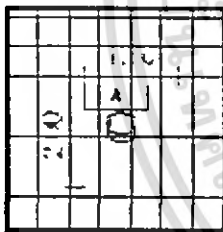
พื้นที่ 5.00 ตารางเมตร

- เจ้าหน้าที่การเงิน-การบัญชี

- A. โต๊ะทำงาน
- B. ตู้บานเปิดเก็บเอกสาร
- C. ลิ้นชักเก็บเอกสาร

พื้นที่ 13.20 ตารางเมตร

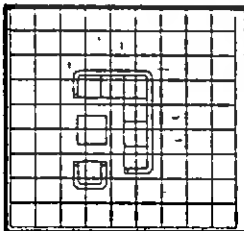

- เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด

- A. โต๊ะทำงาน 0.80x1.20 สูง 1.75 เมตร
- B. เก้าอี้ทำงาน 0.45x0.45 สูง 0.45 เมตร

พื้นที่ 3.60 ตารางเมตร

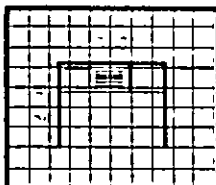
ส่วนรับแขก-พักคอย (waiting area)

- ชุดรับแขก 5-6 คน

พื้นที่ 6.00 ตารางเมตร

ส่วนเตรียมอาหาร (pantry)

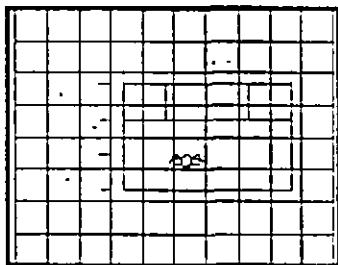

- SINK
- OVEN 0.80x1.00 สูง 0.90

พื้นที่ 7.50 ตารางเมตร

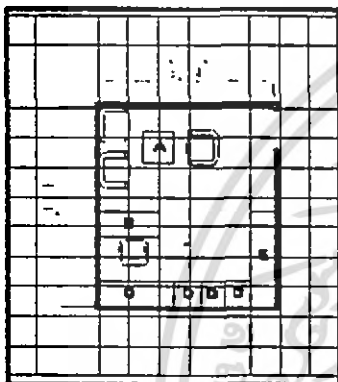
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

FILLING CABINET

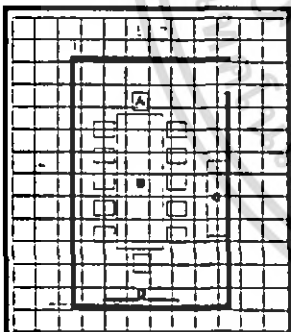
ตู้
พื้นที่ 0.94 ตารางเมตร/

ห้องรองหัวหน้าฝ่าย (หัวหน้าหน่วยงาน) และห้องเลขานุการ

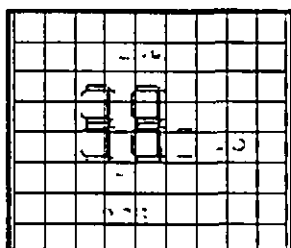
- A. ชุดรับแขก
B. โต๊ะทำงานขนาด 1.50x0.80 สูง 0.75 เมตร
C. ตู้บานเปิดเก็บเอกสาร 0.50x1.50 สูง 2.00 เมตร
D. ลิ้นชักเก็บเอกสาร 0.50x0.65
E. SIDE BOARD 0.50x0.50 สูง 2.00 เมตร
- พื้นที่ 14.00 ตารางเมตร

ห้องประชุม (conference room)

- A. เก้าอี้นั่ง 0.50x0.40 สูง 0.45 เมตร
B. โต๊ะยาว 3.60x1.20 สูง 0.75 เมตร
C. ตู้เก็บของ-เอกสาร 0.50x2.00 สูง 1.00
D. จอสไลด์-เครื่องฉาย
- พื้นที่ 26.00 ตารางเมตร

ห้องบรรยาย

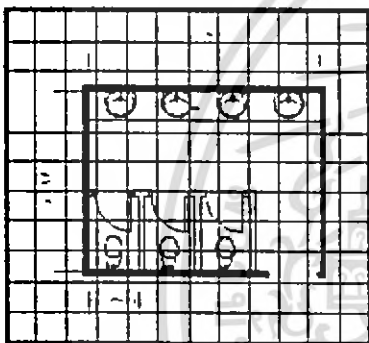
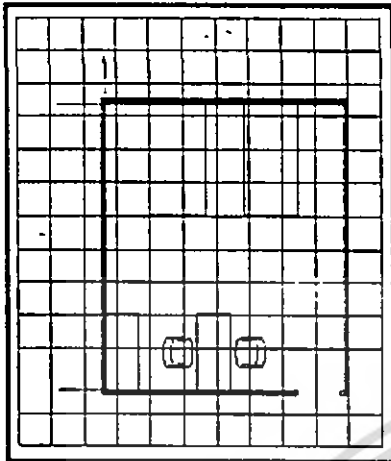

- ผู้ใช้ 30 คน

รูปภาพแสดงการหาพื้นที่ใช้สอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

FIRST AID 26.50 ตร.ม /หน่วย

ห้องน้ำ-ส้วมชาย
พื้นที่

12

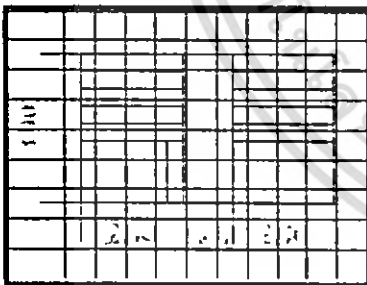
ตร.ม./หน่วย

ห้องน้ำ-ส้วมหญิง
พื้นที่

12

ตร.ม./หน่วย

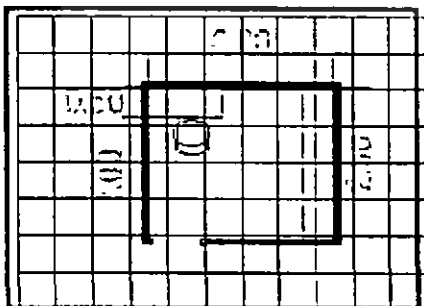
ห้องเก็บภาพและ MICROFILM

1 ตู้ติดรางเลื่อนขนาด
ปรับระดับชั้นได้

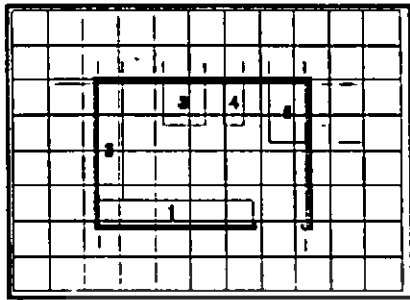
0.90x2.00x2.20

ห้องถ่าย MICROFILM และโทรทัศนวงจรปิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ **รูปภาพแสดงการหาพื้นที่ใช้สอย** ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องถ่ายสำเนาและล้าง MICROFILM

- 1 ตู้เก็บของ
- 2 อ่างน้ำ
3. เครื่องล้างไมโครฟิล์ม
4. เครื่องควบคุมไฟฟ้า
5. เครื่องถ่ายสำเนาไมโครฟิล์ม

รูปภาพแสดงการหาพื้นที่ใช้สอย

4.2.1.2. ส่วนเก็บผลงานและซ่อมแซมผลงาน

ส่วนเก็บผลงาน

- คลังวัตถุจัดแสดง

คลังนิทรรศการถาวรคิดเป็นพื้นที่ 40% ส่วนจัดแสดงถาวร

มีพื้นที่

380.00

ตร.ม.

- คลังนิทรรศการชั่วคราว

คลังนิทรรศการถาวรคิดเป็นพื้นที่ 40% ส่วนจัดแสดงชั่วคราว

มีพื้นที่

128.00

ตร.ม.

- ลานรับส่งของ

20.00

ตร.ม.

ห้องทำงานหัวหน้าจัดแสดงนิทรรศการ

14.00

ตร.ม.

ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ฝ่าย

2 คน

12.20

ตร.ม.

4.2.1.3. ส่วนให้บริการการศึกษา

ห้องทำงานหัวหน้าแผนก

14.00

ตร.ม.

ห้องทำงานเจ้าหน้าที่แผนก

3 คน

20.00

ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องบรรยายและสัมมนา

พิจารณาจากจำนวนผู้สัมมนามีความถี่สูงสุดในช่วง 0-50 คน ดังนั้นจึงนำมาพิจารณาจัดห้องบรรยายขนาด 50 คนคิดเนื้อที่ เป็น 0.64 ตร.ม.ต่อ1 ที่นั่ง (Neufert Architect Data)

คิดเป็นพื้นที่ 32.00 ตร.ม.

- ห้อง MULTIMEDIA

พิจารณาจากจำนวนผู้สัมมนามีความถี่สูงสุดในช่วง 0-40 คน ดังนั้นจึงนำมาพิจารณาจัดห้องบรรยายขนาด 40 คนคิดเนื้อที่ เป็น 0.64 ตร.ม.ต่อ1 ที่นั่ง (Neufert Architect Data) ซึ่งเป็นผู้รับสื่อ MULTIMEDIA ก่อนเข้าชมการจัดแสดง

คิดเป็นพื้นที่ 25.60 ตร.ม.

ส่วนเตรียมการสัมมนาและบรรยาย

ขนาด (3.00 x 5.00) 15.00 ตร.ม.

ส่วนเก็บอุปกรณ์การแสดงผลและสัมมนา

6.00 ตร.ม.

ห้องน้ำ

-ชาย 2T 2U 1L มีพื้นที่ 4.50 ตร.ม.

-หญิง 2T 1L มีพื้นที่ 3.30 ตร.ม.

ส่วนของห้องสมุด

สำหรับเจ้าหน้าที่ของห้องสมุด

- ส่วนรับฝากของและเคาน์เตอร์รับ-จ่ายหนังสือ

พื้นที่ประมาณ 1.80 ตร.ม.

- ส่วนทำงานของเจ้าหน้าที่ 3 คน 20.00 ตร.ม.

- ห้องเก็บหนังสือและซ่อมหนังสือ 17.50 ตร.ม.

- ถ่ายเอกสาร 3.00 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนบริการการศึกษา

ผู้เข้าใช้ห้องสมุดคิดเป็น 1/5 เท่าของผู้เข้าชมสูงสุด(สถิติจากศูนย์บริการเพื่อการศึกษา) โดยผู้เข้าชมมีจำนวน 600 คน โดยจะได้ผู้เข้าชมวันละ 120 คนโดยเข้าไปใช้ไม่พร้อมกันแบ่งเป็น 2 ช่วง จะได้ 60 คน เข้า-เย็น

- ส่วนโถงคิดเป็น 10 % ของพื้นที่นั่งอ่านหนังสือ

พื้นที่โถง	38.40	ตร.ม.
------------	-------	-------

- ส่วนที่นั่งอ่านหนังสือของผู้ใช้บริการ

พื้นที่อ่านหนังสือจะได้ 2.70 ตร.ม.ต่อคน โดยมีจำนวนผู้ใช้ 60 คน

พื้นที่	162.00	ตร.ม.
---------	--------	-------

- ส่วนพื้นที่คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา

จากตัวอย่างอาคาร(ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ไทยพาณิชย์)จะได้จำนวน 2 เครื่อง

- พื้นที่	2.40	ตร.ม.
-----------	------	-------

จะได้พื้นที่	4.80	ตร.ม.
--------------	------	-------

- ชั้นวางหนังสือของผู้ใช้บริการ

จากมาตรฐานการตั้งห้องสมุดเฉพาะทางต้องมีหนังสือไม่ต่ำกว่า 5000 เล่ม โดยที่หนังสือ 250 เล่ม ใช้พื้นที่ 1.30 ตร.ม. 5000 เล่ม

จะได้พื้นที่	26.00	ตร.ม.
--------------	-------	-------

- ตู้บัตรรายการ
	1.68	ตร.ม.

- ส่วนอ่านไมโครฟิล์ม

กำหนดให้พื้นที่นั่งอ่าน 2 ที่นั่งเป็น	3.60	ตร.ม.ต่อคน
---------------------------------------	------	------------

จะได้พื้นที่	7.20	ตร.ม.
--------------	------	-------

- ส่วนโสตทัศนอุปกรณ์(จำนวนผู้ใช้คิดเป็น 20 %ของผู้ใช้)

จำนวนผู้ใช้	12	คน
-------------	----	----

ที่นั่ง 1 คนใช้พื้นที่	0.96	ตร.ม.
------------------------	------	-------

พื้นที่เจ้าหน้าที่ควบคุมใช้พื้นที่	4.00	ตร.ม.
------------------------------------	------	-------

รวมพื้นที่	15.52	ตร.ม.
------------	-------	-------

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Tape Storage	6.00	ตร.ม.
- Storage	6 00	ตร.ม.
- ส่วนรับฝากของ	4.25	ตร.ม.
รวมพื้นที่ส่วนให้การศึกษา	451.74	ตร.ม.
เพิ่มพื้นที่ Circulation 30% เป็น	587.26	ตร.ม.

1.2.1.4. ส่วนให้บริการนักท่องเที่ยว

โถงทางเข้า

เวลาทำการของศูนย์แบ่งเป็น 2 ช่วง

ช่วงเช้า 9.00-12.00 น.

ช่วงบ่าย 13.00-16 00 น.

รวม 6 ชั่วโมง

ผู้ชมแต่ละช่วงเช้า-บ่าย แบ่งเป็น 50 คน

พื้นที่โถงทางเข้าหลักเท่ากับ 32.00 ตร.ม.

- นิทรรศการขนาดเล็ก

แสดงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด ขนาด 3.00x4.00

คิดเป็นพื้นที่ 12.00 ตร.ม.

- บริการข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด

จำนวนพนักงาน 2 คนคิดเป็น 19.50 ตร.ม.

- ขายของที่ระลึก

ร้านขายของที่ระลึกด้านหน้าโครงการ จำนวน 2 ร้าน 7 50 ตร.ม ต่อ

ร้าน

คิดเป็นพื้นที่ 15.00 ตร.ม.

- เกือบของ

ด้านหน้าโครงการเกือบอุปกรณ์ในการซ่อมบำรุงอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ส่วนเตรียมอาหาร ประกอบด้วย

1 โต๊ะทำงาน

2 ตู้เก็บเอกสาร

โดยพื้นที่จากการคำนวณ 1.80x1.80 3.24 ตร.ม.

ฝ่ายบริหาร

- ห้องทำงานผู้อำนวยการ

ประกอบด้วย

1. โต๊ะทำงาน

2 ชุดรับแขก 4-5 คน

3.เก้าอี้ผู้มาติดต่อ

4.ตู้เก็บเอกสาร

5. Sideboard

พื้นที่จากการคำนวณ 4.00x5.00 เท่ากับ 20.00 ตร.ม.

- ส่วนเลขานุการฯ

1. โต๊ะทำงาน

2.ชุดรับแขก 4-5 คน

3.เก้าอี้ผู้มาติดต่อ

4.ตู้เก็บเอกสาร

พื้นที่จากการคำนวณ 3.50x4.00 เท่ากับ 14.00 ตร.ม.

- ห้องทำงานรองผู้อำนวยการ

ประกอบด้วย

1. โต๊ะทำงาน

2 ชุดรับแขก 4-5 คน

3.เก้าอี้ผู้มาติดต่อ

4 ตู้เก็บเอกสาร

5. Sideboard

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่จากการคำนวณ 3.50x4 50 เท่ากับ	15.75	ตร.ม.
- ห้องประชุมคณะกรรมการ	พื้นที่ 2	ตร.ม.ต่อคน
- ห้องทำงานหัวหน้าแผนก		
ประกอบด้วย		
1.โต๊ะทำงาน		
2.ชุดรับแขก 4-5 คน		
3.เก้าอี้ผู้มาติดต่อ		
4.ตู้เก็บเอกสาร		
5 Sideboard		
พื้นที่จากการคำนวณ 3.50x4.50 เท่ากับ	15.75	ตร.ม.
<u>ฝ่ายธุรการ</u>		
- แผนกธุรการและประสานงาน		
ห้องทำงานหัวหน้าแผนก	15.75	ตร.ม.
ห้องทำงานเจ้าหน้าที่แผนก 3 คน	20.00	ตร.ม.
- แผนกการเงินและการบัญชี		
ห้องทำงานหัวหน้าแผนก	15.75	ตร.ม.
ห้องทำงานเจ้าหน้าที่แผนก	20.00	ตร.ม.
- แผนกเอกสาร		
ห้องทำงานหัวหน้าแผนก	15.75	ตร.ม.
ห้องทำงานเจ้าหน้าที่แผนก 2 คน	12.20	ตร.ม.
ห้องเก็บเอกสารและวัสดุ	6.00	ตร.ม.
ห้องพิมพ์เอกสาร	11.70	ตร.ม.
<u>ฝ่ายวิชาการ</u>		
ห้องทำงานหัวหน้าแผนก	15.75	ตร.ม.
ห้องทำงานเจ้าหน้าที่แผนก 3 คน	20.00	ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนเทคนิค

- แผนกศิลปกรรม

ห้องทำงานแผนกศิลปกรรม 3 คน	20.00	ตร.ม.
----------------------------	-------	-------

- แผนกซ่อมสงวนรักษา

ห้องทำงานแผนกซ่อมสงวนรักษา	20 00	ตร.ม.
----------------------------	-------	-------

ห้องซ่อมสงวนรักษา	12 96	ตร.ม.
-------------------	-------	-------

ห้องเก็บวัสดุภัณฑ์	20 00	ตร.ม.
--------------------	-------	-------

รวมพื้นที่ส่วนปฏิบัติการเจ้าหน้าที่	296.58	ตร.ม.
-------------------------------------	--------	-------

เพิ่มพื้นที่ Circulation 30% เป็น	385 55	ตร.ม.
-----------------------------------	--------	-------

4.2.1.5. ส่วนบริการสาธารณะ

ส่วนบริการสาธารณะสำหรับผู้ใช้โครงการ

- โถงทางเข้าหลัก

จากการคาดคะเนพื้นที่ผู้ใช้โครงการใน พ.ศ 2550 ประมาณ 600 ต่อวัน จากการวิเคราะห์โถงทางเข้าหลักจะต้องรองรับปริมาณคนได้อย่างเพียงพอ

เวลาทำการของศูนย์แบ่งเป็น 2 ช่วง

ช่วงเช้า	9 00-12.00 น.
----------	---------------

ช่วงบ่าย	13.00-16.00 น.
----------	----------------

รวม 6 ชั่วโมง

ผู้ชมแต่ละช่วงเช้า-บ่าย	แบ่งเป็น	300	คน
-------------------------	----------	-----	----

พื้นที่โถงทางเข้าหลักเท่ากับ	96 00	ตร.ม.
------------------------------	-------	-------

- ส่วนที่พักคอย

ใช้จำนวนคน 20% ของจำนวนคนทั้งหมด	60	คน
----------------------------------	----	----

ใช้พื้นที่คนละ	0.64 ตร.ม.	ใช้พื้นที่ทั้งหมด
----------------	------------	-------------------

พื้นที่ส่วนพักคอยเท่ากับ	32.00	ตร.ม.
--------------------------	-------	-------

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนรับรองแขกเท่ากับ		15.12	ตร.ม.
- ห้องน้ำ ผู้ใช้ 300 คน			
ชาย 3T 3U 2L	มีพื้นที่	7.13	ตร.ม.
หญิง 3T 2L	มีพื้นที่	5.33	ตร.ม.
รวมพื้นที่		12.46	ตร.ม.
- โทรศัพท์สาธารณะ			
จำนวน 4 หน่วย	พื้นที่หน่วยละ	0.675	ตร.ม.
	พื้นที่ส่วนโทรศัพท์สาธารณะ	2.7	ตร.ม.
- บอร์ดประชาสัมพันธ์		1.80	ตร.ม.
- ห้องพยาบาล			
ประกอบด้วย			
1.เตียง 2 เตียง			
2.โต๊ะเจ้าหน้าที่			
3.เก้าอี้เจ้าหน้าที่			
4.ตู้ยา			
โดยพื้นที่จากการคำนวณ เท่ากับ	4.00x4.00	= 24.00	ตร.ม.
- เคาน์เตอร์ต้อนรับผู้มาใช้โครงการ		8.80	ตร.ม.

ส่วนร้านค้า

เลือกจัดแบบ Booth โดยแต่ละร้านจะมีตู้เก็บของ และประตูปิดเพื่อควบคุมเพื่อป้องกันการขโมย รวมทั้งจัดพื้นที่ส่วนนี้เพื่อป้องกันการดูแลได้อย่างทั่วถึง ร้านค้าจะเปิดให้เขา หรือ ดำเนินการขายสินค้าตามปกติ โดยใช้มาตรฐานเดียวกันโดยจะขายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง โดยมี 3 ร้าน

ใช้พื้นที่ร้าน 14.40 ตร.ม.รวมพื้นที่ 3 ร้าน 43.20 ตร.ม.

ส่วนร้านอาหาร

เลือกระบบบริการอาหารแบบ Cafetena เพราะมีผู้ใช้บริการจำนวนมาก มีความสะดวก และคล่องตัวในการให้บริการใช้งานเหมาะสมกับโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สำหรับผู้ดำเนินการ

ส่วนบริการขายอาหาร

ใช้เนื้อที่ 20% ของสวนครัว

ใช้พื้นที่เท่ากับ 11.08 ตร.ม.

สวนครัว(ขนาดพื้นที่ 20% ของพื้นที่รับประทานอาหาร)

ใช้พื้นที่ 55.39 ตร.ม.

ส่วนเตรียมอาหาร (15 % ของครัว) เท่ากับ 8.31 ตร.ม.

ที่เตรียมอาหาร 4%

ที่เตรียมผัก 7%

ที่เตรียมเนื้อ 4%

ส่วนประกอบอาหาร(85%ของครัว)เท่ากับ 47.08 ตร.ม.

ของหวาน 12%

ของคาว 20%

ล้างจาน 10%

เก็บอาหารเตรียมบริการ 6%

ทางเดิน 37%

ส่วนบริการครัว(65%ของครัว) เท่ากับ 36.00 ตร.ม.

ที่รับอาหาร 10%

ที่เก็บของ 10%

เก็บของแห้ง 10%

เครื่องต้ม 5%

เก็บขยะ 5%

ห้องทำงาน 5%

บริการอื่นๆ 20%

เอกสารนี้เป็นเอกสารลับ
 ส่วนนี้รับประทานอาหารจำนวนผู้เข้าชม 150 คน ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(จัดโต๊ะแบบ 4 ที่นั่งใช้พื้นที่ 4.84 ตร.ม.ต่อชุด) (Neufert Architect Data)

ใช้พื้นที่รับประทานอาหาร	181.50	ตร.ม.
ห้องน้ำแยกเป็นชายและหญิง		
ห้องน้ำมีผู้ใช้ 15 คนซึ่งจะมี		
ชาย 2T 2U 1L มีพื้นที่	4.50	ตร.ม.
หญิง 2T 1L มีพื้นที่	3.30	ตร.ม.

ส่วนบริการสำหรับเจ้าหน้าที่

- ส่วนพักผ่อน สำหรับเจ้าหน้าที่พนักงาน

จำนวน 10 คน(รวมคนจากภาคเอกชนที่เข้ามาทำงานในโครงการด้วยส่วนหนึ่งเพราะ
ต้องมีที่รองรับให้ด้วย)

ผู้ใช้พื้นที่	2.00	ตร.ม.ต่อ คน
พื้นที่ประมาณ	20.00	ตร.ม.
- ห้องน้ำมีผู้ใช้	10	คน
ชาย 2T 2U 1L มีพื้นที่	4.50	ตร.ม.
หญิง 2T 1L มีพื้นที่	3.30	ตร.ม.

- ที่นั่งประจำของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

พื้นที่ส่วนนี้เท่ากับ	16.00	ตร.ม.
-----------------------	-------	-------

ห้องเครื่องและห้องควบคุม

- ห้องควบคุมระบบ	17.84	ตร.ม.
- ห้องเครื่องไฟฟ้า	40.00	ตร.ม.
- ห้องเครื่องไฟฟ้าสำรอง		
เครื่องปั่นไฟสำรองขนาด	5.00	ตร.ม.
ถังน้ำมัน	5.00	ตร.ม.
แผงควบคุมการทำงาน	0.45	ตร.ม.

พื้นที่ทำงานภายใน	0.15	ตร.ม.
-------------------	------	-------

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ส ให้รับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญ ชาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยรถยนต์ส่วนตัวเป็น 70% ของผู้มาใช้โดยรถส่วนตัว

ได้จำนวนผู้มาใช้โดยรถส่วนตัว = 147 คน

(กำหนดให้รถยนต์ส่วนตัวบรรจุ 4 คนต่อคัน)

ได้จำนวนรถยนต์ส่วนตัว 35 คัน

(พื้นที่จอดรถยนต์ 1 คัน 23 ตร.ม.(ที่มา Neufert Architect Data))

พื้นที่จอดรถยนต์ส่วนตัวเท่ากับ 805.00 ตร.ม

- ที่จอดรถจักรยานและจักรยานยนต์

คิดเป็น 30% ของผู้มาใช้โครงการโดยรถส่วนตัว

ได้จำนวนผู้ใช้รถจักรยานและจักรยานยนต์ที่มาใช้โครงการ 40 คน

(กำหนดให้รถจักรยานยนต์จุคน 2 คนต่อคัน)

ได้จำนวนที่จอดรถจักรยานยนต์ 20 คัน

(พื้นที่จอดรถประมาณคันละ 1.32 ตร.ม.) (Neufert Architect Data)

พื้นที่จอดรถจักรยานและจักรยานยนต์ 26.40 ตร.ม.

● สำหรับเจ้าหน้าที่

- ที่จอดรถส่วนบุคคล

จำนวนเจ้าหน้าที่ศูนย์ 100 คน

(จากสถิติประชากร 10 คนมีรถยนต์ 1 คัน)

ได้จำนวนที่จอดรถยนต์ 10 คัน

(พื้นที่จอดรถยนต์ 1 คัน 23 ตร.ม.)(Neufert Architect Data)

พื้นที่จอดรถยนต์ส่วนตัวเท่ากับ 230.00 ตร.ม.

- ที่จอดรถจักรยานและจักรยานยนต์

คิดเป็น 30% ของผู้มาใช้โครงการโดยรถส่วนตัว

ได้จำนวนเจ้าหน้าที่ใช้รถจักรยานและจักรยานยนต์ที่มาใช้โครงการ 30 คน

(กำหนดให้รถจักรยานยนต์จุคน 2 คนต่อคัน)

ได้จำนวนที่จอดรถจักรยานยนต์ 15 คัน

(พื้นที่จัดรถประมาณคันละ 1 32 ตร.ม.) (Neufert Architect Data)

พื้นที่จัดรถจักรยานและจักรยานยนต์	19 80	ตร.ม.
- ที่จัดรถที่ใช้ในงานบริการ		
รถบริการอาหารจำนวน	1	คัน
รถบริการศูนย์จำนวน	1	คัน

(พื้นที่จัดรถยนต์ 1 คัน 23 ตร.ม.)(Neufert Architect Data)

พื้นที่ในการจอดรถในการบริการเท่ากับ	46.00	ตร.ม.
รวมพื้นที่ในการจอดรถทั้งหมด	1247 20	ตร.ม.
เพิ่มพื้นที่ Circulation 80% เป็น	2244 96	ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.2 สรุปพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบโครงการ

องค์ประกอบ	จำนวน หน่วย	จำนวน ผู้ใช้	เวลา	พื้นที่ หน่วย	พื้นที่ รวม	แหล่งอ้างอิง
1 ส่วนจัดแสดง						
1.1 ส่วนจัดแสดงภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของวัฒนธรรมของศรีสะเกษวิทยาลัย						
-ส่วนนิทรรศการถาวร	1		9.00-16.00	-	767.69	การวิเคราะห์
1.2 ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตยุคโบราณของชาวศรีสะเกษวิทยาลัยกับอุตสาหกรรมเครื่องสังคโลก						
-ส่วนนิทรรศการภายนอกอาคาร	1		9.00-16.00	-	111.1	ตัวอย่างอาคาร
-ส่วนนิทรรศการถาวร	1		9.00-16.00	-	166.79	การวิเคราะห์
1.3 ส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตของชาวไทยพวนกับผ้าตีนจกและผ้าทอพื้นเมือง						
-ส่วนนิทรรศการภายนอกอาคาร	1		9.00-16.00	-	603	ตัวอย่างอาคาร
-ส่วนนิทรรศการถาวร	1		9.00-16.00	-	81.85	การวิเคราะห์
1.4 ส่วนจัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้ชาวบ้าน	1		9.00-16.00	-	385.63	ตัวอย่างอาคาร
1.5 ส่วนจัดแสดงสื่อและกิจกรรมต่างๆ	1	75	9.00-16.00	-	98.00	Neufert Architect's Data
พื้นที่สาธิตแสดงวิถีชีวิตชาวบ้าน	1	15	9.00-16.00	-	60.00	ตัวอย่างอาคาร
-ห้องแต่งตัวนักแสดง						
-ลานแสดงกลางแจ้ง						
-ห้องน่านักแสดง	1		9.00-16.00	-	60.00	ตัวอย่างอาคาร
-ลานทางเข้า	1	15	9.00-16.00	0.64	50.00	Neufert Architect's Data
-ส่วนที่นั่งพักผ่อน	1	150	9.00-16.00	0.375	7.8	ตัวอย่างอาคาร
	1	150	9.00-16.00	-	96.00	Neufert Architect's Data
	1	150	9.00-16.00	-	56.25	Neufert Architect's Data
รวมพื้นที่ในส่วนจัดแสดง			3461.75 ตารางเมตร			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	จำนวน หน่วย	จำนวน ผู้ใช้	เวลา	พื้นที่ หน่วย	พื้นที่ รวม	แหล่งอ้างอิง
2 ส่วนเก็บผลงานและซ่อมแซม ผลงาน						
2 1ส่วนเก็บผลงาน						
คลังวัตถุจัดแสดง						
-คลังนิทรรศการถาวร	1	-	9 00-16 00	-	400 00	การวิเคราะห์
-คลังนิทรรศการชั่วคราว	1	-	9 00-16 00	-	120 00	การวิเคราะห์
-ลานรับส่งของ	1	-	9 00-16.00	-	20 00	Neufert Architect's Data
-เก็บของชั่วคราว	1	-	9 00-16 00	-	30 00	ตัวอย่างอาคาร
-ห้องทำงานหัวหน้าแผนก	1	1	9 00-16 00	-	17.28	Neufert Architect's Data
-ห้องทำงานทะเบียนวัสดุ	1	2	9 00-16 00	4 32	8 64	Neufert Architect's Data
2 2ส่วนซ่อมแซม						
2 2 1ส่วนซ่อมภายในอาคาร						
-ห้องทำงานส่วนซ่อมรักษา	1	3	9 00-16.00	4 32	12.96	ตัวอย่างอาคาร
-ห้องเก็บอุปกรณ์ซ่อมแซม	1	-	9 00-16 00	-	8 00	ตัวอย่างอาคาร
-ห้องซ่อมวัสดุจัดแสดง	1	-	9 00-16 00	-	40 00	ตัวอย่างอาคาร
รวมพื้นที่ในส่วนเก็บผลงานและซ่อมแซมผลงาน 656.08+ Circulation 30% เท่ากับ					853.14	ตารางเมตร
3.ส่วนให้การศึกษา						
3 1ส่วนบริหารการศึกษา						
-ห้องหัวหน้าฝ่ายบริการ	1	1	9 00-16 00	-	17.28	การวิเคราะห์
การศึกษา	1	4	9.00-16 00	4 32	17 28	การวิเคราะห์
-ส่วนทำงานของฝ่ายบริการ						
การศึกษา	1	50	9 00-16.00	0 64	32 00	Neufert Architect's Data
-ห้องบรรยายและสัมมนา	1	40	9 00-16 00	0 64	25.60	Neufert Architect's Data
-ห้อง MULTIMEDIA	1	-	9 00-16 00	-	15 00	การวิเคราะห์
-ส่วนเตรียมการสัมมนาและ						
บรรยาย	1	-	9 00-16.00	-	6 00	การวิเคราะห์
-ส่วนเก็บอุปกรณ์	1	50	9 00-16 00	0 46	23 00	การวิเคราะห์
-ส่วนพักคอยและส่วนรับรอง	1	-	9 00-16 00	-	7 8	Neufert Architect's Data
-ห้องน้ำ						
3 2ส่วนของห้องสมุด	1	-	9 00-16 00	-	8.25	Graphic standard
-ฝากของและรับจ่ายหนังสือ	1	3	9 00-16 00	4 32	12 96	Neufert Architect's Data
-ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่	1	-	9 00-16.00	-	17 50	Standard
-ห้องเก็บและซ่อมหนังสือ	1	-	9.00-16 00	-	3 40	Neufert Architect's Data
-ถ่ายเอกสาร						

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	จำนวน หน่วย	จำนวน ผู้ใช้	เวลา	พื้นที่ หน่วย	พื้นที่ รวม	แหล่งอ้างอิง
3 ส่วนบริการการศึกษา						
-โถง	1	60	9 00-16 00	0 64	38 4	การวิเคราะห์
-ส่วนนั่งอ่านหนังสือ	1	60	9 00-16 00	2 70	162 0	การวิเคราะห์
-ส่วนพื้นที่คอมพิวเตอร์	1	2	9 00-16 00	2 40	0	Graphic standard
-ชั้นวางหนังสือ	1	-	9 00-16 00	-	4 80	Graphic standard
-ตู้รายการบัตร	1	-	9 00-16.00	-	26 00	Graphic standard
-ส่วนอ่านไมโครฟิล์ม	2	2	9 00-	3 60	1.50	Graphic standard
-สวนโสตทัศนอุปกรณ์	12	12	16 00	-	7 20	การวิเคราะห์
-Tape storage	1	-	9 00-16 00	-	15 52	Graphic standard
-ห้องเก็บของ	1	-	9 00-16 00	-	6.00	Graphic standard
-รับฝากของ	1	-	9 00-16.00	-	6 00	Neufert Architect's Data
			9 00-16 00		4 25	
รวมพื้นที่ในส่วนให้การศึกษา 451.74 + Circulation 30% เท่ากับ 587.26 ตารางเมตร						
4 ส่วนการให้บริการ นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว						
-โถงต้อนรับ	1	50	9 00-16.00	0 64	32 00	การวิเคราะห์
-นิทรรศการขนาดเล็ก	1	-	9 00-16 00	-	12 00	การวิเคราะห์
-บริการข้อมูล	1	3	9 00-16 00	6 50	19 50	การวิเคราะห์
-ขายของที่ระลึก	2	-	9 00-16.00	7.50	15 00	การวิเคราะห์
-เก็บของ	1	-	9 00-16 00	-	16 00	การวิเคราะห์
รวมพื้นที่ในส่วนให้การศึกษา 94.50 + Circulation 30% เท่ากับ 122.85 ตารางเมตร						
5 ส่วนปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ศูนย์						
5.1 ส่วนบริการ						
-โถงทางเข้า	1	5	9 00-16 00	0 64	3 20	การวิเคราะห์
-ส่วนพักคอย	1	5	9 00-16 00	0 64	3 20	การวิเคราะห์
-ห้องรับรอง	1	5	9 00-16 00	-	15 12	Neufert Architect's Data
-ป้ายประชาสัมพันธ์	1	-	9 00-16 00	1 44	1 44	การวิเคราะห์
-ห้องน้ำ	1	-	9 00-16 00	-	7 80	Neufert Architect's Data
-ที่เตรียมอาหาร	1	-	9.00-16 00	-	3 24	Neufert Architect's Data
-ส่วนพักผ่อนเจ้าหน้าที่	1	20	9 00-16 00	0 2	12 00	Neufert Architect's Data
-ห้องเก็บของ	1	-	9 00-16 00	-	6.00	การวิเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	จำนวน หน่วย	จำนวน ผู้ใช้	เวลา	พื้นที่ หน่วย	พื้นที่ รวม	แหล่งอ้างอิง
5.2 ฝ่ายบริหาร	1	1	9.00-16.00	-	22.68	Neufert Architect's Data
-ห้องทำงานผู้อำนวยการ						
-ห้องทำงานรองผู้อำนวยการ	1	1	9.00-16.00	-	17.28	Neufert Architect's Data
-ห้องทำงานผู้จัดการ	1	1	9.00-16.00	-	17.28	Neufert Architect's Data
-ส่วนทำงานเลขานุการ	1	1	9.00-16.00	-	6.72	Neufert Architect's Data
-ห้องประชุมคณะกรรมการ	1	12	2 ชั่วโมง	2.00	32.00	การวิเคราะห์
5.3 ฝ่ายธุรการ						
-ส่วนธุรการประสานงาน	1	5	9.00-16.00	5.00	25.00	การวิเคราะห์
-ส่วนธุรการบัญชี		3	9.00-16.00	5.00		การวิเคราะห์
-ส่วนเอกสาร	1	2	9.00-	5.00	15.00	การวิเคราะห์
-ห้องเก็บเอกสารและวัสดุ	1	-	16.00	-	10.00	การวิเคราะห์
-ห้องพิมพ์เอกสาร			9.00-16.00	-	6.00	Neufert Architect's Data
5.4 ฝ่ายวิชาการ	1		9.00-16.00		11.70	
-ส่วนวิชาการ		5		5.00		การวิเคราะห์
5.5 ส่วนเทคนิค	1		9.00-16.00		25.00	
-ส่วนศิลปกรรม	1	3		4.32		การวิเคราะห์
-ส่วนซ่อมรักษา	1	3	9.00-16.00	4.32	12.96	การวิเคราะห์
-ห้องเก็บวัสดุ			9.00-16.00	-	12.96	การวิเคราะห์
			9.00-16.00		20.00	
รวมพื้นที่ในส่วนให้การศึกษา 296.58 + Circulation 30% เท่ากับ					385.55	ตารางเมตร
6 ส่วนบริการสาธารณะ						
6.1 ส่วนสาธารณะ						
-โถงทางเข้าหลัก	1	150	9.00-16.00	0.64	96	การวิเคราะห์
-ส่วนพักผ่อน	1	50	9.00-16.00	0.64	32	Neufert Architect's Data
-ส่วนรับรองแขก	1	-	9.00-16.00	-	15.12	Neufert Architect's Data
-ห้องน้ำ	1	100	9.00-16.00	-	12.46	Neufert Architect's Data
-โทรศัพท์สาธารณะ	4	-	9.00-16.00	0.64	2.56	Neufert Architect's Data
-บอร์ดประชาสัมพันธ์	1	-	9.00-16.00	-	1.44	การวิเคราะห์
-ห้องพยาบาล	1	-	9.00-16.00	-	8.80	การวิเคราะห์
-ร้านค้า	3	-	9.00-16.00	14.40	43.20	การวิเคราะห์
-เคาเตอร์ต้อนรับ	1	2	9.00-16.00	4.40	8.80	Neufert Architect's Data
6.2 ส่วนห้องอาหาร						
-ส่วนบริการขายอาหาร	1	-	9.00-16.00	-	11.08	Neufert Architect's Data

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	จำนวน หน่วย	จำนวน ผู้ใช้	เวลา	พื้นที่: หน่วย	พื้นที่ รวม	แหล่งอ้างอิง
-สวนครัว	1	-	9 00-16 00	-	55 39	Neufert Architect's Data
-เตรียมอาหาร	1	-	9 00-16 00	-	8 31	Neufert Architect's Data
-ประกอบอาหาร	1	-	9 00-16 00	-	47 08	Neufert Architect's Data
-ส่วนบริการครัว	1	-	9 00-16 00	-	36 00	Neufert Architect's Data
-ที่นั่งรับประทานอาหาร	1	150	9 00-16 00	1 21	181 5	การวิเคราะห์
-ห้องน้ำ 3 ส่วนบริการสำหรับ เจ้าหน้าที่	1	150	9 00-16 00	-	7 80	Neufert Architect's Data
-ส่วนพักผ่อน	1	10	9 00-16 00	2	20 00	Neufert Architect's Data
-ห้องน้ำ	1	10	9 00-16 00	-	7 80	Neufert Architect's Data
-ที่นั่งประจำเจ้าหน้าที่รักษาความ ปลอดภัย	1	4	ตลอดเวลา	4 00	16.00	การวิเคราะห์
6 4ห้องเครื่องและห้องควบคุม						
-ห้องควบคุม	1	-	9 00-16 00	-	17 84	การวิเคราะห์
-ห้องเครื่องไฟฟ้า	1	-	9 00-16 00	-	40 00	การวิเคราะห์
-ห้องเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรอง	1	-	9 00-16 00	-	10 60	การวิเคราะห์
-ถังเก็บน้ำบนอาคาร	1	-	9 00-16 00	-	13 88	การวิเคราะห์
-ห้องปั๊มน้ำ	1	-	9 00-16 00	-	12.00	การวิเคราะห์
6 5ที่จอดรถ						
-ที่จอดรถBusเป็นหมู่คณะ	3	120	9 00-16 00	40 00	120 00	การวิเคราะห์
-ที่จอดรถส่วนบุคคล	35	80	9 00-16 00	23 00	805 00	การวิเคราะห์
-ที่จอดรถจักรยานของผู้ชม	20	44	9.00-16 00	1 32	26 40	การวิเคราะห์
-ที่จอดรถยนต์เจ้าหน้าที่	10	35	9.00-16.00	23 00	230 00	การวิเคราะห์
-ที่จอดรถจักรยานเจ้าหน้าที่	10	30	9 00-16 00	1 32	19 80	การวิเคราะห์
-ที่จอดรถที่ใช้ในบริการ	2	-	9 00-16 00	23 00	46.00	การวิเคราะห์
รวมพื้นที่ในส่วนบริการสาธารณะ 498 66 + Circulation 30% เท่ากับ					684.25	ตารางเมตร
รวมพื้นที่ในส่วนจอดรถ 1240 60 + Circulation 80% เท่ากับ					2233 08	ตารางเมตร

ตารางที่ 4 8 แสดงการสรุปพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบโครงการ

รวมพื้นที่โครงการ

8327.88

ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการอ้างอิง	อ้างอิงจากหนังสือ Neufert Architect's Data และ Graphic standard
การวิเคราะห์	จากการวิเคราะห์พื้นที่ที่ขอรื้อ การต่อจำนวนคนที่มาใช้
การสอบถาม	สอบถามจากผู้เชี่ยวชาญและชาวบ้านที่มีความรู้และ เกี่ยวข้อง
ตัวอย่างอาคาร	ดูจากตัวอย่างอาคาร และนำมาประยุกต์ใช้

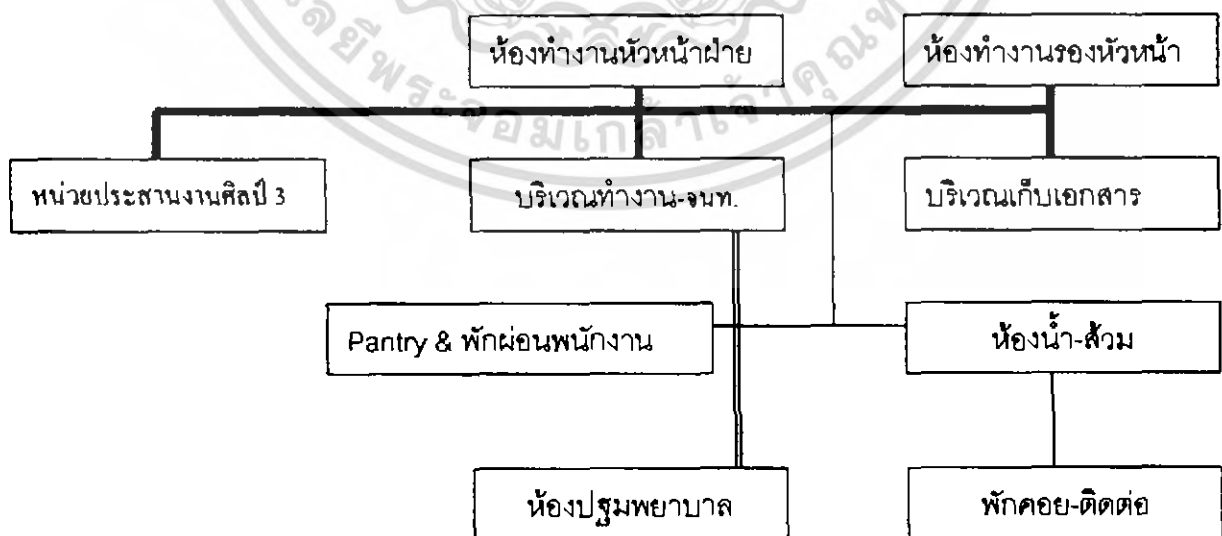
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4 2.3 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ

- a. ไม่มีความสัมพันธ์เลย _____
- b. มีความสัมพันธ์น้อย _____
- c. มีความสัมพันธ์ปานกลาง _____
- d. มีความสัมพันธ์มาก _____

การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของฝ่ายธุรการกลาง

	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	ห้องทำงานหัวหน้าฝ่าย										
2	ห้องทำงานรองหัวหน้า	3									
3	บริเวณทำงานพนักงาน	3	3								
4	บริเวณเก็บเอกสาร	3	3	3							
5	ห้องเก็บของทั่วไป	0									
6	Pantry & พักผ่อนพนักงาน	1	2	3	0	1					
7	ห้องปฐมพยาบาล	0	0	1	0	0	0				
8	บริเวณพักคอย-ติดต่อ	0	0	1	0	1	0	1			
9	ห้องน้ำ-ส้วม	1	1	1	0	0	2	1	0		
10	หน่วยประสานงานกับหน่วยศิลปะ 3	3	3	2	2	1	3	1	2	1	

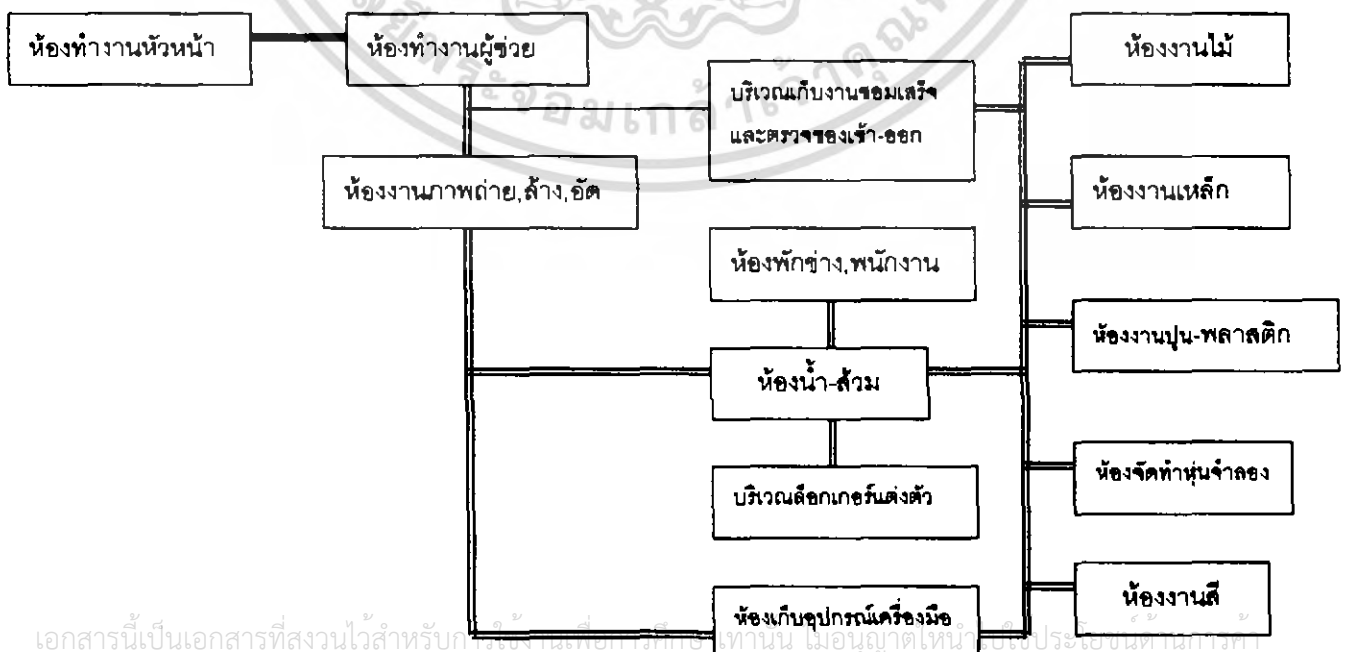
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบฝ่ายงานเทคนิค

INTERACTION MATRIX,

	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	ห้องทำงานหัวหน้า													
2	ห้องทำงานผู้ช่วย	3												
3	ห้องพักช่าง, พนักงาน	1	2											
4	ห้องน้ำ-ส้วม	1	1	2										
5	บริเวณล็อกเกอร์แต่งตัว	0	0	3	2									
6	ห้องงานไม้	1	1	2	2	1								
7	ห้องงานเหล็ก	1	1	2	2	2	1							
8	ห้องงานปูน-พลาสติก	1	1	2	2	2	2	2						
9	ห้องจัดทำหุ่นจำลอง	1	1	2	2	2	2	2	3					
10	ห้องงานสี	1	1	2	2	2	2	1	2	2				
11	ห้องงานภาพถ่าย, ล้าง, อัด	1	1	2	2	2	2	0	2	2	1			
12	ห้องเก็บอุปกรณ์เครื่องมือ	1	1	2	2	0	2	0	2	2	2	2		
13	บริเวณเก็บงานซ่อมเสร็จ และตรวจของเข้า-ออก	1	1	1	0	0	2	2	2	3	2	2	2	

RELATIONSHIP DIAGRAM

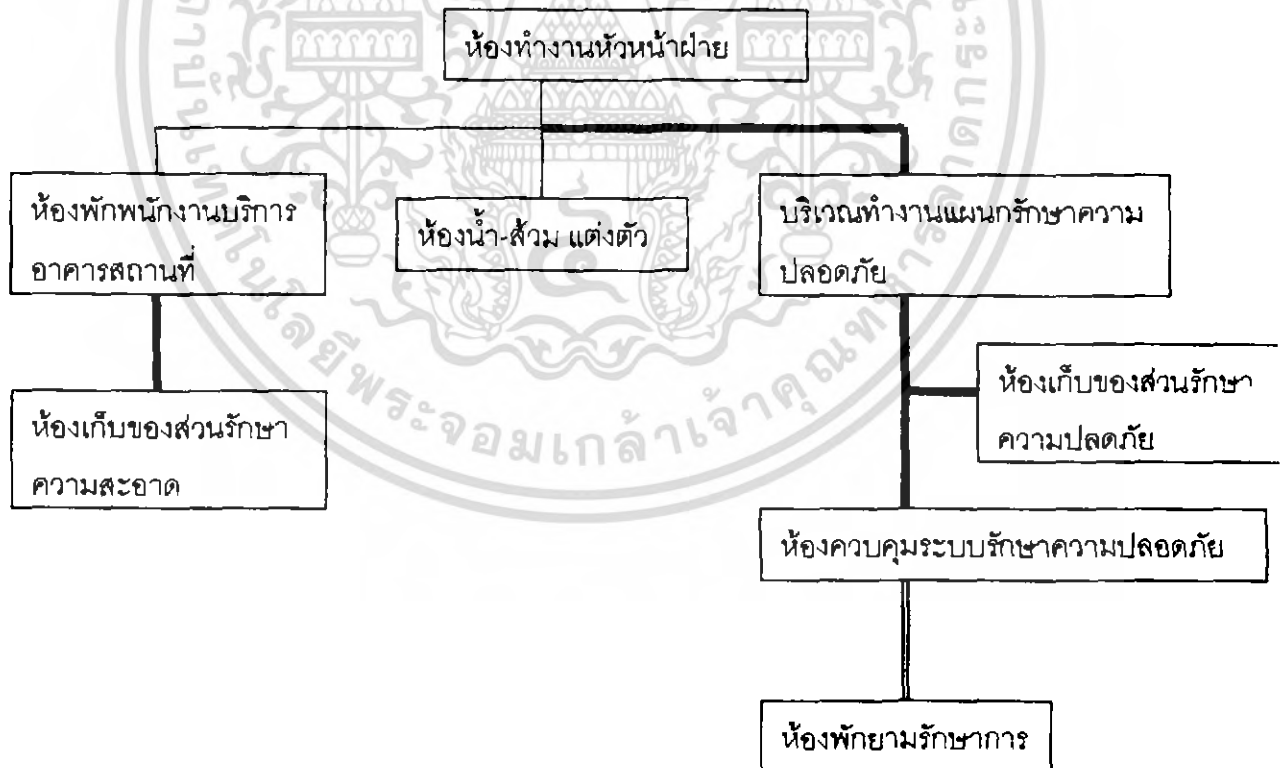
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่หรือใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของฝ่ายงานอาคารสถานที่ และรักษาความปลอดภัย

INTERACTION MATRIX

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8
1 ห้องทำงานหัวหน้าฝ่าย								
2 ห้องพัคนักงานบริการอาคารสถานที่	1							
3 ห้องน้ำ-ส้วม แต่งตัว (ล็อกเกอร์)	1	3						
4 ห้องเก็บของส่วนรักษาความสะอาด	0	3	0					
5 บริเวณทำงานแผนการรักษาความปลอดภัย	3	0	1	0				
6 ห้องควบคุมระบบรักษาความปลอดภัย	3	0	0	0	3			
7 ห้องเก็บของส่วนรักษาความปลอดภัย	3	0	0	0	3	3		
8 ห้องพัคยามรักษาการ	0	0	1	0	2	2	1	

RELATIONSHIP DIAGRAM

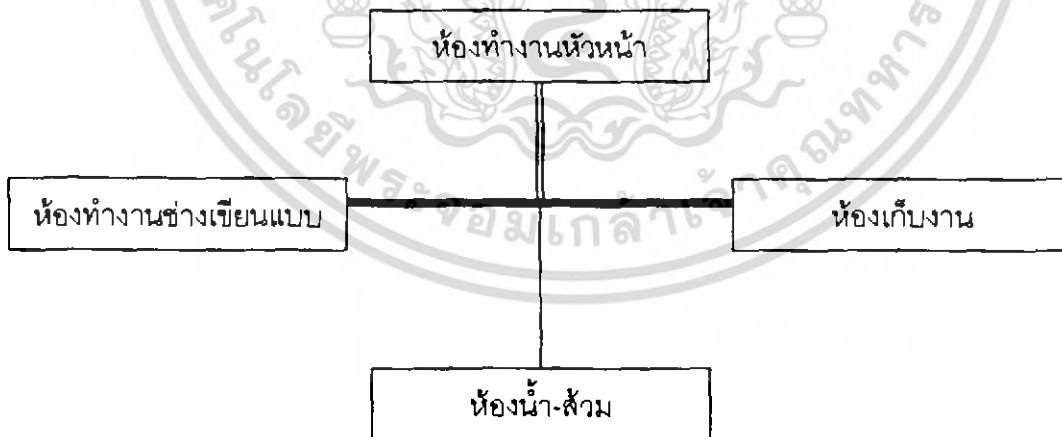
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของฝ่ายงานศิลปกรรม

INTERACTION MATRIX

	องค์ประกอบ	1	2	3	4
1	ห้องทำงานหัวหน้า				
2	ห้องทำงานช่างเขียนแบบ	3			
3	ห้องเก็บงาน	2	3		
4	ห้องน้ำ-ส้วม	1	1	0	

RELATIONSHIP DIAGRAM

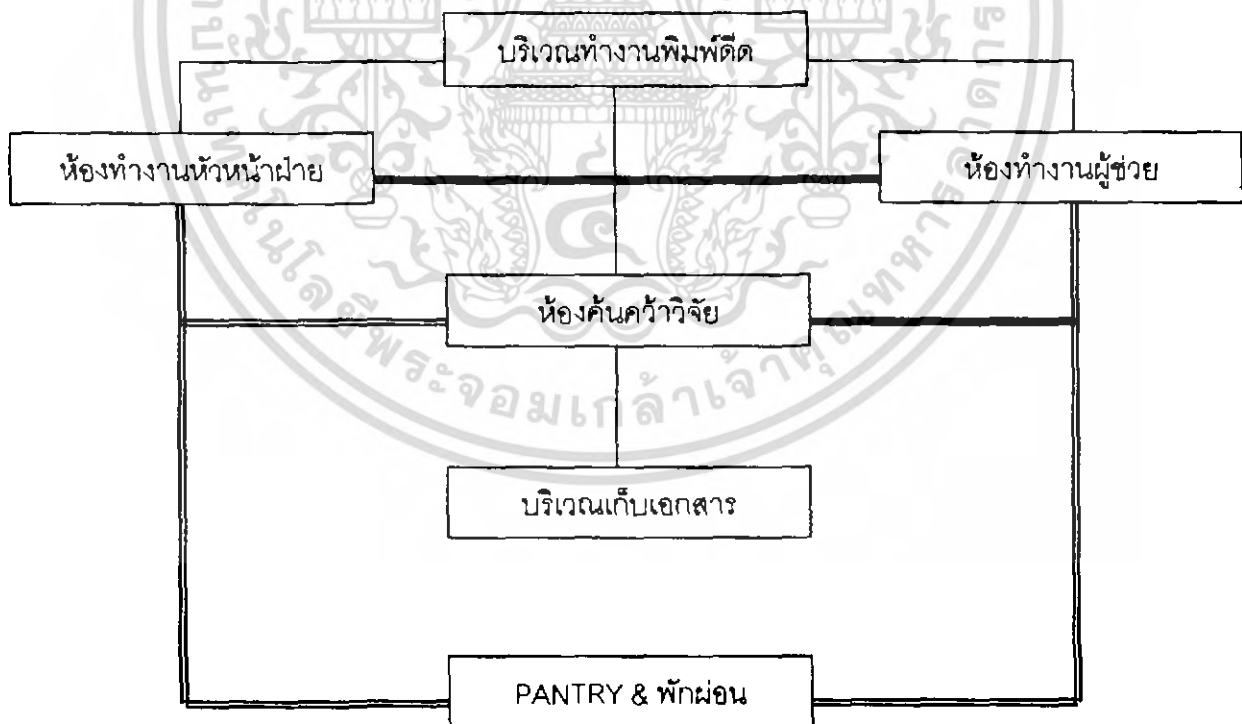
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของฝ่ายงานวิชาการ

INTERACTION MATRIX.

	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6
1	ห้องทำงานหัวหน้าฝ่าย						
2	ห้องทำงานผู้ช่วย	3					
3	ห้องค้นคว้าวิจัย	2	3				
4	บริเวณทำงานพิมพ์ดีด	1	1	2			
5	บริเวณเก็บเอกสาร	2	2	2	2		
6	PANTRY & พักผ่อน	2	2	1	0	0	

RELATIONSHIP DIAGRAM

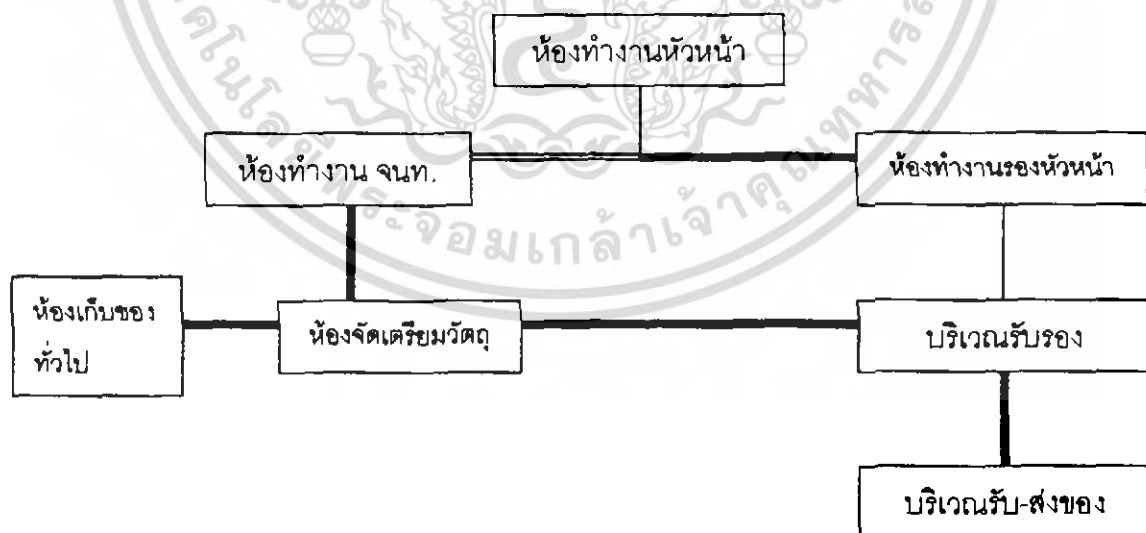
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของฝ่ายงานทะเบียนวัดถ

INTERACTION MATRIX

	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7
1	ห้องทำงานหัวหน้า							
2	ห้องทำงานรองหัวหน้า	3						
3	ห้องทำงาน จนท	2	2					
4	บริเวณรับรอง (RECIEVING)	1	1	2				
5	ห้องจัดเตรียมวัดถ (PACKING PREPARE)	0	0	3	3			
6	บริเวณรับ-ส่งของ	0	0	3	3	3		
7	ห้องเก็บของทั่วไป	0	0	1	2	3	2	

RELATIONSHIP DIAGRAM

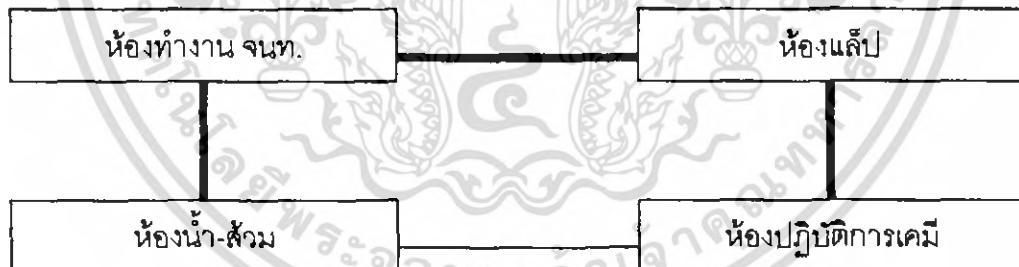
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของฝ่ายงานซ่อมสงวนรักษา

INTERACTION MATRIX

	องค์ประกอบ	1	2	3	4
1	ห้องทำงาน จนท.				
2	ห้องแล็บ	3			
3	ห้องปฏิบัติการเคมี	3	3		
4	ห้องน้ำ-ส้วม	1	1	1	

RELATIONSHIP DIAGRAM

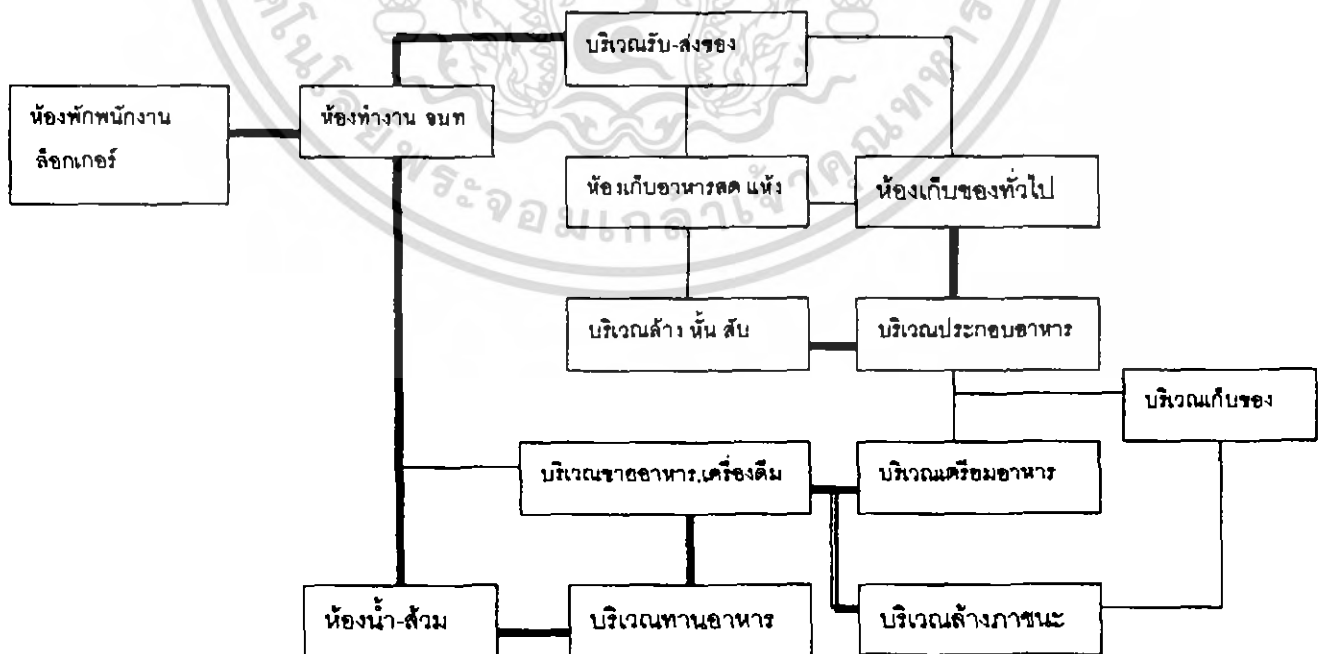
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนร้านอาหาร

INTERACTION MATRIX

	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	บริเวณทานอาหาร													
2	บริเวณขายอาหาร, เครื่องดื่ม	3												
3	บริเวณล้างภาชนะ	0	3											
4	บริเวณเตรียมอาหาร	0	3	2										
5	บริเวณประกอบอาหาร	0	2	2	3									
6	บริเวณล้าง, หั่น, สับ	0	0	0	3	3								
7	ห้องเก็บของทั่วไป	0	1	1	0	3	1							
8	ห้องเก็บอาหารสด, แห้ง	0	1	0	2	2	1	1						
9	บริเวณรับ-ส่งของ	0	1	0	0	0	3	2	2					
10	บริเวณเก็บของ	0	1	1	0	2	0	0	0	0				
11	ห้องน้ำ-ส้วม	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0			
12	ห้องพักพนักงาน, ล็อกเกอร์	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3		
13	ห้องทำงานเจ้าหน้าที่	0	1	0	0	0	2	0	0	3	0	3	3	

RELATIONSHIP DIAGRAM

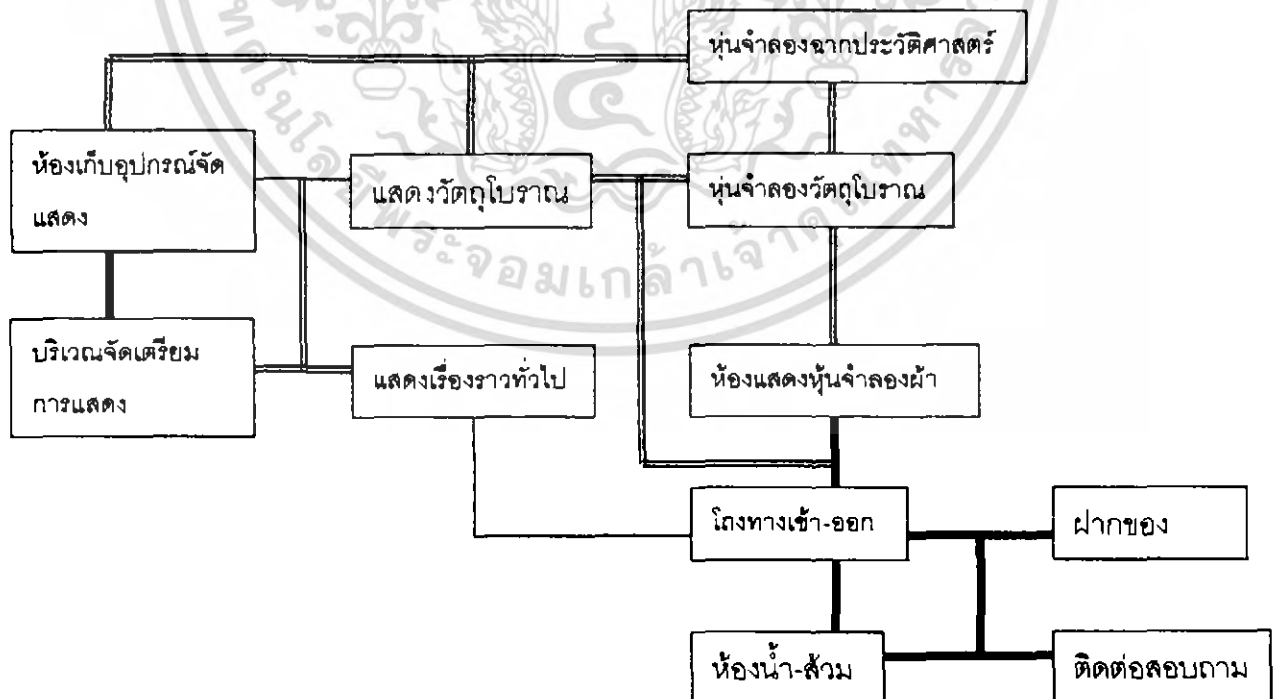
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของส่วนจัดนิทรรศการ

INTERACTION MATRIX

	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	โถงทางเข้า พักคอย											
2	ติดต่อสอบถาม	3										
3	ฝากของ	3	3									
4	ห้องแสดงหุ่นจำลองผ้า	3	3	0								
5	หุ่นจำลองวัตถุโบราณ	2	2	0	2							
6	หุ่นจำลองฉากประวัติศาสตร์	1	1	0	2	2						
7	แสดงวัตถุโบราณ	2	2	0	2	2	2					
8	แสดงเรื่องราวทั่วไป	1	1	0	1	0	2	0				
9	ห้องเก็บอุปกรณ์จัดแสดง	0	0	0	2	3	2	3	2			
10	บริเวณจัดเตรียมการแสดง	0	0	0	1	3	2	3	2	3		
11	ห้องน้ำ-ส้วม	3	3	3	0	0	0	0	0	0	0	

RELATIONSHIP DIAGRAM

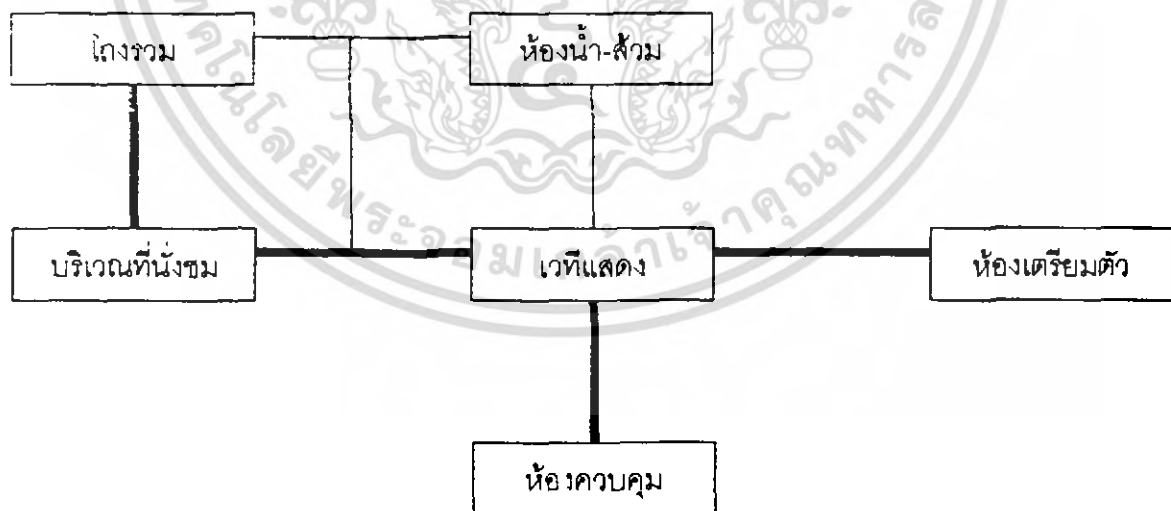
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของส่วนงานแสดงกลางแจ้ง

INTERACTION MATRIX

	องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7
1	โถงรวม							
2	บริเวณที่นั่งชม	3						
3	เวทีแสดง	2	3					
4	ห้องเตรียมตัวแสดง	1	0	3				
5	ห้องควบคุมระบบเทคนิค	1	0	3	0			
6	ห้องน้ำ-ส้วม	1	1	0	1	0		

RELATIONSHIP DIAGRAM

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

การวิเคราะห์และกำหนดที่ตั้งโครงการ

5.1 หลักในการเลือกพิจารณาที่ตั้งโครงการ

อาคารศูนย์อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านและวิถีชีวิต.ศรีสัชชนาลัย เป็นอาคารกึ่งพิพิธภัณฑ์ที่จัดนิทรรศการเกี่ยวกับวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม เพื่อเผยแพร่เป็นความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวและประชาชน จึงมีความเกี่ยวข้องกับอาคารประเภทพิพิธภัณฑ์ จึงมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาร่วมกันในบางส่วนที่คล้ายคลึงกับการพิจารณาเลือกที่ตั้งที่เป็นพิพิธภัณฑ์ จากหนังสือวิชาการพิพิธภัณฑ์ กล่าวถึง สถานที่ที่เหมาะสมของพิพิธภัณฑ์ หรือศูนย์วัฒนธรรม กล่าวถึงสถานที่ก่อสร้างอาคารชนิดดังกล่าวไว้ดังนี้

- ควรตั้งอยู่ในศูนย์กลางของเมือง อยู่ในเส้นทางการเดินทาง เพราะสนใจเจ้าหน้าที่ประชาชนนักเรียนนักศึกษา ไปยังศูนย์ได้ง่ายและสะดวก
- ย่นถนนซึ่งยานพาหนะสามารถเดินทางได้สะดวก
- มีรถประจำทางผ่านเป็นระยะ
- มีคุณค่าด้านทัศนียภาพทางประวัติศาสตร์ และสุนทรียภาพทางด้านสิ่งแวดล้อม การระบายน้ำ สภาพที่ดิน ไฟฟ้าและการเข้าสู่อาคาร
- พิพิธภัณฑ์ คือศูนย์วัฒนธรรม จึงควรอยู่ในย่านที่สัมพันธ์กับศูนย์วัฒนธรรมอื่นๆ
- มีสถานที่ที่จอดรถได้สะดวก
- ขนาดของที่ตั้งกว้างพอสมควร และรูปแบบพอเหมาะที่จะสร้างและขยายเพิ่มเติมไปตามแนวอาคาร และเพื่อคงความงามด้านสุนทรียภาพที่เหมาะสม รวมทั้งเพื่อการแสดงวัตถุกลางแจ้งด้วย
- ภาวรักษาความปลอดภัยต้องสัมพันธ์กับกอรดับเพลิง สถานีตำรวจและเขตที่พักอาศัยของประชาชน
- ไม่อยู่ในย่านอันตรายที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม อากาศเสีย อัคคีภัย แผ่นดินไหว
- สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งที่ตั้งและสิ่งแวดล้อมข้างเคียงได้มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- โดยหลักเกณฑ์ในการพิจารณาที่ตั้งโครงการระดับการเลือกที่ตั้งโครงการแล้วได้เสนอแนะหลักในการเลือกที่ตั้งโครงการอ้างอิงจากหนังสือวิชาการพิพิธภัณฑ์ โดยศึกษาโครงการเบื้องต้นเพื่อพิจารณาพื้นที่สำหรับจัดสร้างศูนย์ศึกษาและจัดแสดงทางด้านพิพิธภัณฑ์ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมาช่วยในการพิจารณาคือ

แหล่งที่ตั้ง (Zone)

- ความเหมาะสมของย่าน (Land use) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 4)
- โครงสร้างประชากร (Population Structure) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 3)
- พูดยุเกี่ยวกับเรื่องความหนาแน่นของประชากร
- ความเป็นศูนย์กลาง (Center) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 4)
ควรมีความเป็นศูนย์กลางของแหล่งชุมชน และสัมพันธ์กับหมู่อาคารสถาบันข้างเคียงเพื่อติดต่อและประสานงานได้อย่างทั่วถึง
- ความสัมพันธ์เส้นทางทางการท่องเที่ยว (Route of Tourist) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 3)
- ความสัมพันธ์กับสถานศึกษา (Education zone) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 3)
อยู่ไม่ไกลจากสถานศึกษาโดยเฉพาะสถานศึกษาที่มีการศึกษาเกี่ยวศิลปวัฒนธรรม
- ทดงมีคุณภาพทางด้านทัศนียภาพ (Atmosphere) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 4)
บริเวณที่ตั้งโครงการ ควรมีลักษณะที่จะเกิดประโยชน์ และส่งเสริมโครงการในด้านความงาม
- ลักษณะทางกายภาพที่ตั้ง (Geography)
- รูปร่างและขนาดของที่ดิน (Existing site Site) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 3)
ควรพิจารณาและวางแผนจะสมกับพื้นที่โครงการ รวมถึงแนวการขยายตัวในอนาคตควรมีความยืดหยุ่น
- สภาพภูมิทัศน์และสภาพภูมิประเทศ (Land Development) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 2)
บริเวณที่ตั้งโครงการปรับปรุงมากต้องมีการใช้จ่ายมากและยุ่งยาก
- สภาพแวดล้อมของโครงการ (Environment) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 2)
การแพร่กระจายของโครงการ จะต้องเข้าใจประโยชน์ของโครงการที่มีผลกระทบต่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ค) การเข้าถึงโครงการ(Accessibility & Traffic)

- การสัญจรของคนและรถที่มีมาสู่โครงการ และการจราจรบริเวณรอบๆ (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 2)

ควรอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมและสะดวก โครงข่ายถนนครอบคลุมพื้นที่ทุกๆ พื้นที่ เส้นทางไม่ถูกรบกวน

- การดึงดูดและจูงใจเข้าสู่โครงการ (Approach & Invitation)(ค่าน้ำหนักการพิจารณา 3)
เนื่องจากเป็นโครงการเฉพาะอย่างหลายกิจกรรมรวมกัน และรับปริมาณผู้เข้าชมเป็นจำนวนมากพอสมควร โครงการควรอยู่ย่านที่รู้จักกันดี ควรอยู่ในที่ที่เข้าถึงได้ง่าย สังเกตมองเห็นได้ง่าย

- สภาพการจราจร (Traffic Flow) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 2)

- ควรอยู่ในสภาพของถนนการไหลเวียนของการจราจรที่คล่องตัวโดย มีขนาดถนนกว้างพอผิวจราจร มีการเชื่อมต่อโครงข่ายถนนได้หลายสาย เพื่อสะดวกในการมาในทิศทางขอเสนอ

- การคมนาคม (Transportation) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 2)

- ควรมีความสะดวกในการเข้าถึงของรถประจำทาง รถส่วนบุคคล เรือ หรือ สัญจรทางเท้า

จ) ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 2)

ควรอยู่ในบริเวณที่มีระบบสาธารณูปโภคอย่างพร้อมมูล เพื่อตอบสนองโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข) ความปลอดภัย (Safety Factor) (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 2)

1) ถนนที่ตั้ง ควรอยู่ในบริเวณที่ติดต่อได้ง่ายจากเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ทั้งจากอัคคีภัย ภัยธรรมชาติและจากอาชญากรรม

- สภาพโดยรอบที่ตั้งโครงการควรอยู่ในบริเวณที่ให้ความรู้สึกปลอดภัย

- ระบบโครงข่ายการจราจรที่ดี เช่นขนาดของถนนไม่ควรเล็กแคบและซับซ้อนทำให้ขาดความสะดวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข) ความเป็นไปได้ในการพัฒนาพื้นที่ (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 4)

- การได้มาซึ่งที่ดิน
- เจ้าของที่ดินและกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดิน
- งบประมาณและสิทธิพิเศษของรัฐบาลในเฉพาะบางเขตบางกิจกรรม

ข) ลักษณะเฉพาะของโครงการ (ค่าน้ำหนักการพิจารณา 4)

ตำแหน่งที่ตั้งและบริเวณใกล้เคียงที่กำหนดสอดคล้องกับแหล่งวัฒนธรรมของ
ศรีสะเกษนาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

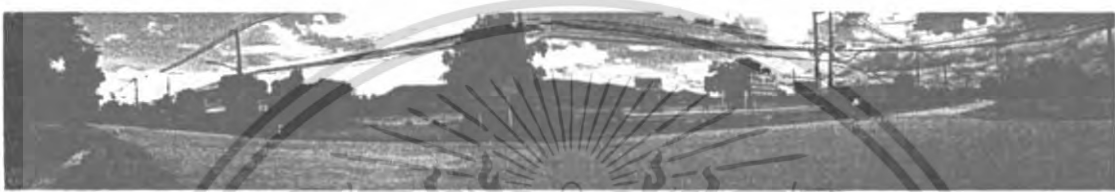
5.2 การวิเคราะห์และพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ

5.2.1 ที่ตั้งโครงการ A

อยู่บริเวณย่านบ้านหาดสูง ตำบลหาดเสี้ยว อ.ศรีสัชนาลัย สยามแยกหน้าโรงพยาบาล

ศรีสัชนาลัย

ทัศนียภาพ ตัวที่ตั้งโครงการ A

รูปภาพ 5.1 แสดงบริเวณมุมมองจากถนนด้านหน้าโครงการสู่ภายในที่ตั้งโครงการ A

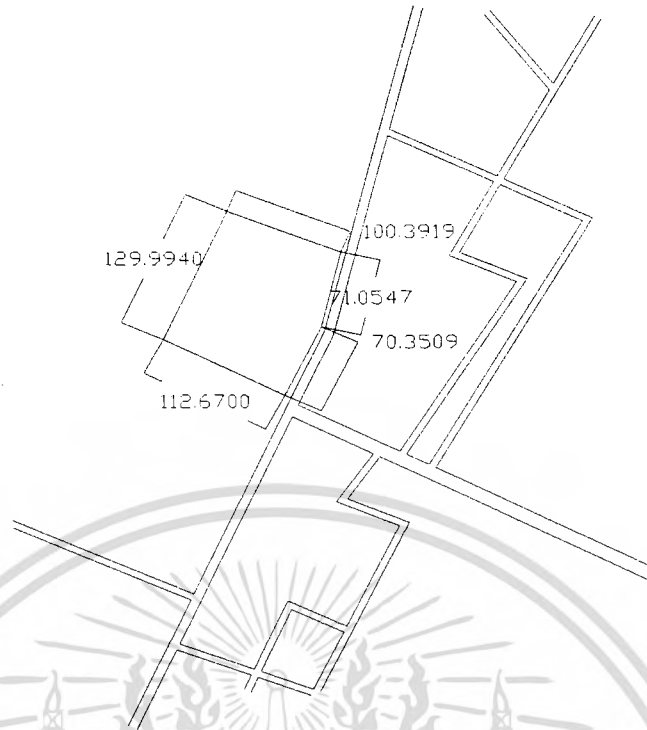

รูปภาพ 5.2 แสดงมุมมองจากด้านหน้าโครงการมาสู่ถนนด้านหน้าที่ตั้งโครงการ A

รูปภาพ 5.3 แสดงภาพบริเวณที่ตั้งโครงการและสถานที่สำคัญรอบที่ตั้งโครงการ A

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 5.4 แสดงขนาดของที่ตั้ง A

การวิเคราะห์ลักษณะที่ตั้งโครงการ

1. ลักษณะภูมิประเทศ

- พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ลุ่มมีการทำนา
- ด้านหลังที่เป็นภูเขาที่มีทิวทัศน์งดงาม

2. กฎหมาย

- อยู่ในเขตเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว

3. เส้นทางเข้าสู่โครงการ

- อยู่ห่างจากตัวเมืองหาดเสี้ยวซึ่งเป็นย่านพาณิชย์ประมาณ 0.5 กิโลเมตร
- ไม่ไกลจากย่านพักอาศัย
- อยู่บริเวณสามแยกด้านหน้าโรงพยาบาลศรีสัชชนาลัยและโรงเรียนวัดหาดสูง เป็นจุดตัด

ระหว่างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 และ 1201

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4 การคมนาคม

- ตั้งอยู่บนถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1201 ด้านหน้าโรงพยาบาลศรีสังขนาลัยเป็นทางเชื่อมสู่ทางหลวงหมายเลข 101 โดยการข้ามสะพานข้ามแม่น้ำยม
- ระบบการจราจร 2 ช่องทางมีการจราจรเบาบาง
- ผิวถนนลาดยางสภาพดี

5 สภาพลมฟ้าอากาศ

- ไม่มีอาคารข้างเคียง
- ลมพัดจาก

6 สภาพแวดล้อม

- มีบ้านพักอาศัยอยู่บริเวณด้านข้าง
- ถนนที่ผ่านบริเวณที่ตั้งโครงการมีสายเดียว การจราจรเบาบางปราศจากเสียงรบกวน

7 สิ่งดึงดูดและเชื้อเชิญ

- ถนนที่ผ่านที่ตั้งโครงการเป็นเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่พักผ่อน คือ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสังขนาลัย อุทยานแห่งชาติศรีสังขนาลัย แหล่งวัฒนธรรมบ้านหาดสูง สถานที่ซื้อของฝากในบริเวณตลาดหาดเสี้ยว
- สามารถใช้เป็นแหล่งพักผ่อนของประชาชนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีบรรยากาศเป็นธรรมชาติและเงียบสงบ
- อยู่ระหว่างสถานที่สำคัญได้แก่ โรงพยาบาลศรีสังขนาลัย โรงเรียนวัดหาดสูง ที่ว่าการอำเภอศรีสังขนาลัย สถานีตำรวจภูธรอำเภอศรีสังขนาลัย

8.สาธารณูปการ-สาธารณูปโภค

- มีเส้นทางระบบไฟฟ้า ระบบประปาตัดผ่าน
- มีสถานที่ราชการและสถานศึกษาอยู่ใกล้เคียงหลายแห่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9 ความปลอดภัย

- อยู่ห่างจากเขตใกล้เขตชุมชน ด้านหน้าโครงการมีถนนผ่านโครงการเพียงสายเดียว สะดวกต่อการควบคุม

- อยู่ใกล้สถานีตำรวจ

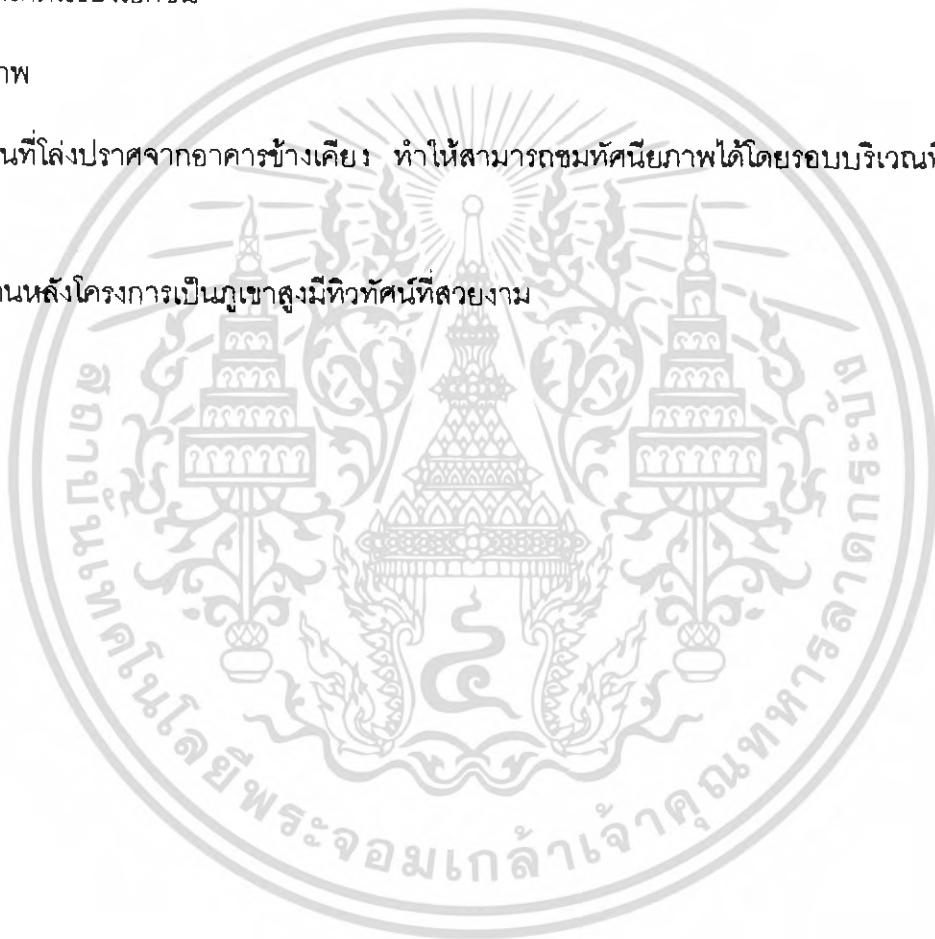
10 ราคาที่ดิน - เจ้าของ

- เป็นที่ดินขอรเอกชน

11.ทัศนียภาพ

- เป็นที่โล่งปราศจากอาคารข้างเคียง ทำให้สามารถชมทัศนียภาพได้โดยรอบบริเวณที่ตั้งโครงการ

- ด้านหลังโครงการเป็นภูเขาสูงมีวิวทัศนียภาพที่สวยงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.2 ที่ตั้งโครงการ B

บริเวณทางหลวงหมายเลข 101 ในเขตตำบลศรีลำชาลินี บริเวณข้างซอยเทศบาล 36
ข้างวัดศรีลำชาลินี

ทัศนียภาพ ตัวที่ตั้งโครงการ B

รูปภาพ 5.5 แสดงบริเวณมุมมองจากด้านหน้าโครงการสู่ภายใน ที่ตั้งโครงการ B

รูปภาพ 5.6) แสดงมุมมองจากด้านหน้าโครงการมาสู่ถนนบริเวณด้านหน้าที่ตั้งโครงการ B

รูปภาพ 5.7 แสดงที่ตั้งโครงการ B และบริเวณข้างเคียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ลักษณะที่ตั้งโครงการ

1 ลักษณะภูมิประเทศ

- พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ลุ่มมีการทำนาและเป็นที่รกร้าง
- ด้านข้างที่เป็นแนวภูเขา

2.กฎหมาย

- อยู่ในเขตเทศบาลตำบลศรีสังขนาลัย

3 เส้นทางเข้าสู่โครงการ

- เป็นทางผ่านจากอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสังขนาลัยไปตำบลหาดเลี้ยว ด้านหลังเป็นแม่น้ำยม เรียกว่า “แก่งหลวงW”
- อยู่ไกลจากย่านพักอาศัยประมาณ 1.5 กิโลเมตร
- อยู่ใกล้บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสังขนาลัย
- อยู่บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101

4 การคมนาคม

- ตั้งอยู่บนถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101
- ระบบการจราจร 2 ช่องทาง มีการจราจรเบาบาง
- ผิวถนนลาดยางสภาพดี

5 สภาพลมฟ้าอากาศ

- ไม่มีอาคารข้างเคียง

6.สภาพแวดล้อม

- มีบ้านพักอาศัยอยู่จำนวนน้อย
- ถนนที่ผ่านบริเวณที่ตั้งโครงการมีสายเดียว การจราจรเบาบางปราศจากเสียงรบกวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7 สิ่งดึงดูดและเชื้อเชิญ

- ถนนที่ผ่านที่ตั้งโครงการเป็นเส้นทางอยู่ระหว่างแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่พักผ่อน คือ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย สถานที่ที่ซื้อของฝากในบริเวณตลาดหาดเสี้ยว
- สามารถใช้เป็นแหล่งพักผ่อนของประชาชนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีบรรยากาศเป็นธรรมชาติและเงียบสงบ

8 สาธารณูปการ-สาธารณูปโภค

- มีเส้นทางระบบไฟฟ้า ระบบประปาตัดผ่าน

9 ความปลอดภัย

- อยู่ห่างจากเขตใกล้เขตชุมชน สะดวกต่อการควบคุม
- อยู่ใกล้สถานีตำรวจ

10 ราคาที่ดิน – เจ้าของ

- เป็นที่ดินของเอกชน

11 ทัศนียภาพ

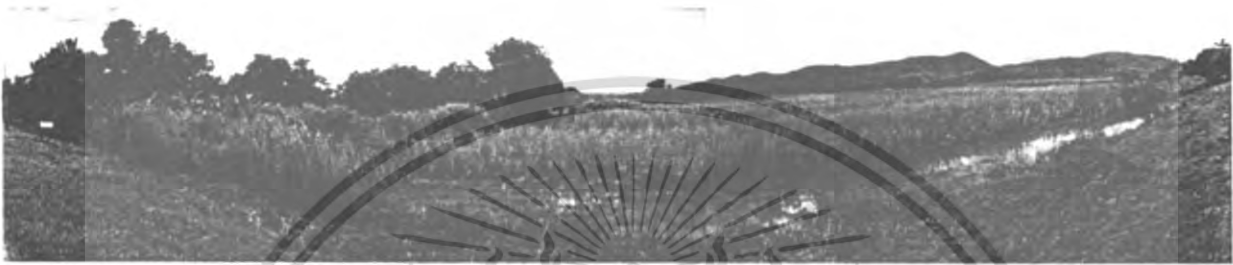
- เป็นที่โล่งปราศจากอาคารข้างเคียง ทำให้สามารถชมทัศนียภาพได้โดยรอบบริเวณที่ตั้งโครงการ
- ด้านข้างโครงการเป็นภูเขามีสวนที่สวยงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.3 ที่ตั้งโครงการ C

บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1201 ชนานแม่น้ำยม ในเขตตำบลศรีสังขนาลัย อำเภอสรีสังขนาลัย บริเวณใกล้ทางแยกไปอุทยานศรีสังขนาลัยและโรงเรียนวัดดลิ่งชัน

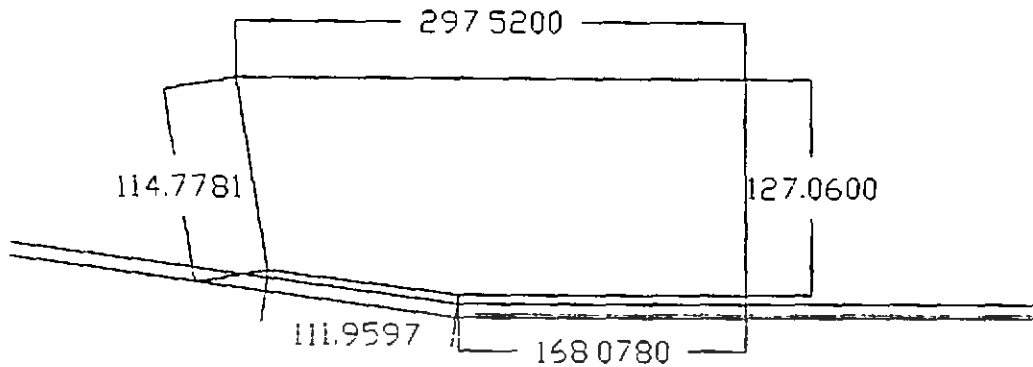
ทัศนียภาพ ตัวที่ตั้งโครงการ C

รูปภาพ 5.9 แสดงบริเวณมุมมองจากด้านหน้าโครงการสู่ภายใน ที่ตั้งโครงการ C

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
รูปภาพ 5.10 แสดงภาพแสดงที่ตั้งโครงการ C และบริเวณรอบข้าง
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SITE C

รูปภาพ 5.11 แสดงภาพแสดงระยะขนาดของ SITE C

การวิเคราะห์ลักษณะที่ตั้งโครงการ

1. ลักษณะภูมิประเทศ

- พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่โล่งมีการทำนาและทำสวน
- พื้นที่โดยรอบเป็นย่านที่พักอาศัย และที่ดินทำเกษตรกรรม

2. กฎหมาย

- อยู่ในเขตเทศบาลตำบลศรีษะชนาลัย

3. เส้นทางเข้าสู่โครงการ

- เป็นทางไปจากอุทยานประวัติศาสตร์ศรีษะชนาลัยจากตัวเมืองสุโขทัย ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1201

- อยู่ใกล้จากย่านพักอาศัย
- อยู่ใกล้บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีษะชนาลัย

4. การคมนาคม

- ตั้งอยู่บนถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1201
- ระบบการจราจร 2 ช่องทาง มีการจราจรเบาบาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 วิศวกรรมลาดยางสภาพดี
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. สภาพลมฟ้าอากาศ

- ไม่มีอาคารข้างเคียง
- มีบ้านพักอาศัยบ้างไม่หนาแน่น

6. สภาพแวดล้อม

- มีลักษณะความเป็นธรรมชาติมาก ทิศนียภาพรอบๆ ที่ตั้งโครงการสวยงามมาก
- ถนนที่ผ่านบริเวณที่ตั้งโครงการมีสายเดียว การจราจรเบาบางปราศจากเสียงรบกวน

7 สิ่งดึงดูดและเชื้อเชิญ

- ถนนที่ผ่านที่ตั้งโครงการเป็นเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยวและสถานที่พักผ่อน คือ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชชนาลัย และอุทยานศรีสัชชนาลัย
- สามารถใช้เป็นแหล่งพักผ่อนของประชาชนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีบรรยากาศเป็นธรรมชาติและเงียบสงบ

8. สาธารณูปการ-สาธารณูปโภค

- มีเส้นทางระบบไฟฟ้า ระบบประปาตัดผ่าน

9. ความปลอดภัย

- อยู่ห่างจากเขตใกล้เขตชุมชน ด้านหน้าโครงการมีถนนผ่านโครงการเพียงสายเดียว สะดวกต่อการควบคุม
- อยู่ใกล้สถานีตำรวจ

10. ราคาที่ดิน – เจ้าของ

- เป็นที่ดินของเอกชน

11 ทิศนียภาพ

- เป็นที่โล่งปราศจากอาคารข้างเคียง ทำให้สามารถชมทัศนียภาพได้โดยรอบบริเวณที่ตั้งโครงการ
- ด้านหลังโครงการเป็นภูเขาสูงมีทิวทัศน์ที่สวยงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงการพิจารณาเลือกที่ตั้ง

หลักเกณฑ์ในการพิจารณา เลือกที่ตั้ง	ค่าน้ำหนัก การพิจารณา	ตัวเลือกที่ตั้งโครงการ		
		SITE A	SITE B	SITE C
<u>1 แหล่งที่ตั้ง</u>				
1.1 ความเหมาะสมของย่าน	4	4	3	2
1.2 โครงสร้างประชากร	3	3	2	3
1.3 ความเป็นศูนย์กลาง	4	4	2	2
1.4 ความสัมพันธ์กับเส้นทาง ท่องเที่ยว	3	4	3	2
1.5 ความสัมพันธ์กับสถานศึกษา	3	4	2	2
1.6 คุณค่าทางทัศนียภาพ	4	4	3	4
<u>2 ลักษณะทางกายภาพของที่ตั้ง</u>				
2.1 รูปร่างของขนาดที่ดิน	3	4	3	3
2.2 ลักษณะภูมิประเทศ	2	4	2	3
2.3 สภาพแวดล้อมของโครงการ	2	4	2	4
<u>3. การเข้าถึงโครงการและการจราจร</u>				
3.1 การสัญจรของรถและคนบริเวณ รอบๆโครงการ	2	3	2	2
3.2 การดึงดูดเข้าสู่โครงการ	3	4	2	4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณา เลือกที่ตั้ง	ค่าน้ำหนัก การพิจารณา	ตัวเลือกที่ตั้งโครงการ		
		SITE A	SITE B	SITE C
3.3 สภาพการจราจร	2	3	3	3
3.4 การคมนาคม	2	4	3	3
4 ระบบสาธารณูปโภคและ สาธารณูปการ	2	4	2	3
5 ความปลอดภัย	2	4	2	3
6 ความเป็นไปได้ในการพัฒนา	4	3	4	4
7 ลักษณะเฉพาะของโครงการ	4	4	4	2
ค่าเฉลี่ย		1.36	0.93	1.02

ตารางที่ 5.1 แสดงการเปรียบเทียบการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ

สรุปการเลือกที่ตั้งของโครงการศูนย์อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านและวิถีชีวิต ศรีสังขนาลัย ได้เลือก SITE A บริเวณตั้งอยู่บนถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1201 ด้านหน้าโรงพยาบาลศรีสังขนาลัยเป็นทางเชื่อมสู่ทางหลวงหมายเลข 101 โดยการข้ามสะพานข้ามแม่น้ำยม อยู่บริเวณย่านตำบลหาดเสี้ยว สามแยกหน้าโรงพยาบาลศรีสังขนาลัยมีขนาดประมาณ 14,950 ตารางเมตร หรือมีพื้นที่ประมาณ 9.3 ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 การศึกษาและวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

Regional Location

ที่ตั้งโครงการ อยู่ที่ จังหวัดสุโขทัย อำเภอศรีสำราชนาลัย ตำบล หาดเลี้ยว บ้านหาดสูง บนถนนทางหลวงหมายเลข 1201 ห่างจากตั้งอำเภอเมืองจังหวัดสุโขทัยประมาณ 60 กิโลเมตร

Existing Road Network

ระบบการเดินรถที่มีอยู่เดิมจะเป็นตัวกำหนดการจราจร โดยรอบโครงการทำให้มีผลต่อโครงการทางด้านทางเข้าออกโครงการ

- ด้านหน้าโครงการมีถนนตัดผ่านเป็นถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1201 มีลักษณะ 2 ช่องทางเดินรถ
- ถนนด้านหน้าโครงการถูกเชื่อมต่อ กับถนนหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- มีลักษณะ 2 ช่องทางเดินรถเป็นสะพานข้ามแม่น้ำยมเชื่อมต่อกับถนนทางหลวงหมายเลข 101 ซึ่งเป็นถนนหลัก
- ถนนหลักทางหลวงหมายเลข 101 เป็นถนนตัดผ่านจากตำบลศรีษะชนาลัยมาตำบลหาดเสี้ยวมีลักษณะ 4 ช่องทางเดินรถ

Mass Transit

การสัญจรของรถโดยสารผ่านทาง
ถนนทางหลวง
หมายเลข 1201 และถนนทางหลวงหมายเลข
101
โดยทั้ง 2 เส้นทางจะผ่านอุทยานประวัติศาสตร์
ศรีษะชนาลัย รถจะจอดตลอดระยะทางโดยยัง
ไม่
ได้กำหนดป้ายรถเมล์ที่แน่นอน จากด้านหน้า
บริเวณโครงการสามารถลงจากรถโดยสารเข้า
มา
ยังโครงการได้อย่างสะดวก

Zoning

ที่ตั้งโครงการอยู่บริเวณทุ่งนา ล้วน
เป็นบริเวณ
ที่เงียบสงบ และยังติดกับสวนสำคัญดังนี้

- ด้านทิศเหนือติดกับหมู่บ้าน
วัฒนธรรม
บ้านหาดสูงและบ้านใหม่ที่มีทั้งบ้าน
โบราณของชาวไทยพวน และ
วัฒนธรรม
การทอผ้า
- ด้านทิศตะวันออกติดกับ
สถานศึกษาและโรงพยาบาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Noise

เสียงจากยานยนต์มีผลกระทบต่อที่ตั้งโครงการ
น้อยมาก เพราะ ถนนหน้าโครงการเป็นถนนเข้า
สู่มูบ้านมีการจราจรไม่แออัดมากนัก

View

ทัศนียภาพของที่ตั้งโครงการเป็นที่ตั้งที่สวยงามมาก เป็นจุดเด่นของบริเวณนั้นด้านทิศตะวันตกของที่ตั้งโครงการเป็นภูเขาที่มีทิวทัศน์ที่สวยงามมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Land Contour Elevation

ที่ตั้งโครงการสามารถ
มองเห็นได้อย่างเด่นชัดเนื่อง
จากระดับของถนนและระดับของที่ตั้ง
โครงการต่าง
กัน 1.00 เมตรไม่มีอาคารบดบัง

Vegetation

ไม่มีต้นไม้ใหญ่ในบริเวณที่ตั้ง
โครงการ เพราะ
บริเวณที่ตั้งโครงการเป็นทุ่งนา แต่
บริเวณ
ที่ตั้งโครงการมีต้นไม้รอบๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Power

บริเวณด้านหน้าที่ตั้งโครงการ
มีสายไฟฟ้าแรงสูง
ผ่านเข้าสู่หมู่บ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

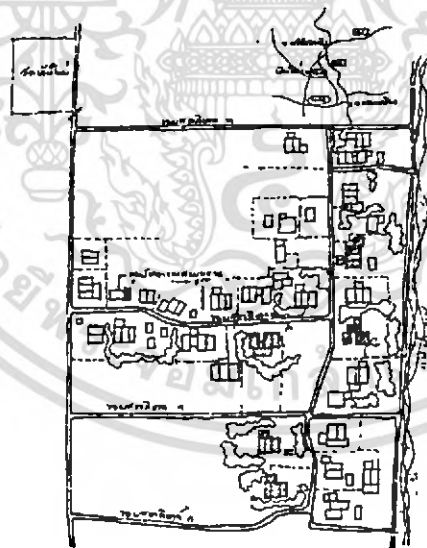
5.3.1 การวิเคราะห์ลักษณะสถาปัตยกรรมข้างเคียงที่มีผลต่อโครงการ

ความสูงอาคาร

- ลักษณะอาคารโดยรอบที่ตั้งโครงการเป็นอาคารสูงไม่เกิน 2 ชั้น
- ด้านหน้าโครงการเป็นโรงเรียนสูง 4 ชั้น
- ด้านหน้าโครงการมีโรงพยาบาลสูง 2 ชั้น
- ส่วนมากเป็นบ้านพักอาศัยสูง 1 ชั้นถึง 2 ชั้น

ลักษณะอาคาร

- มีอาคารที่เป็นตึกอยู่ทางด้านทิศตะวันออกและทิศใต้เป็นอาคารศูนย์และสถาบันการศึกษา
- ทางด้านทิศเหนือของที่ตั้งโครงการเป็นหมู่บ้านหาดสูง มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่ เป็นบ้านของชาวไทยพวนโบราณส่วนมากสร้างมานานกว่า 60 ปี บางหลังสร้างมานานกว่า 100 ปี ซึ่งบ้านหาดสูงมีบ้านที่ทางจังหวัดได้อนุรักษ์ไว้ด้วย

รูปภาพ 5.14 แผนที่บ้านบ้านใหม่ ตำบลหาดสูง อำเภอ ศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 5.15 เรือนกลุ่มที่มีอายุการสร้าง 51-99 ปี (จากการสำรวจ สอบถามชาวบ้าน)

5.3.2 รายละเอียดลักษณะเรือน

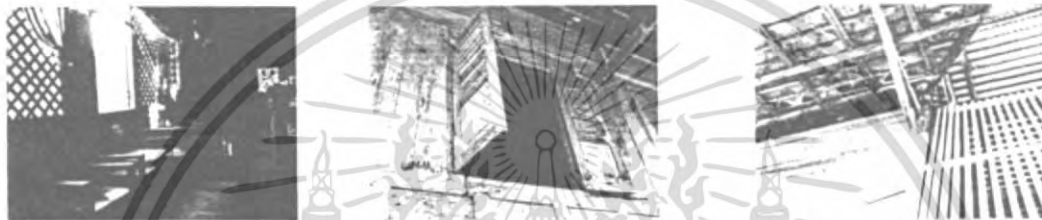
ลักษณะ	รายละเอียด
จำนวนชั้น	สูง 2 ชั้นเปิดใต้ถุนโล่ง
โครงสร้าง	ใช้ระบบเสาคานรับน้ำหนัก
หลังคา	เรือนแผ่นดินมีทั้งหลังคาจั่วแหลมแบบไทยเดิม หลังคาจั่ว บ้านยา และมโนลา
พื้น	พื้นไม้จริง
ฝาเรือน	ฝาไม้ตีตามแนวนอน ฝาปะกนลูกฟัก ฝาสายบัวฝาไม้ไผ่ขัดแตะ ฝาปากไม้ไผ่ ฝาสังกะสี ฝาระแนงโปร่งทั้งหลัง ฝาตีที่บช่วงล่างตีโปร่งช่วงบน
ประตู	บานเปิดคู่
หน้าต่าง	บานเปิดคู่ไม้และแบบเจาะช่องลม บานลูกฟักเปิดออกมีชิงลมใต้หลังคา ลวดลายประดับ
ฝ้าเพดาน	แบบแผ่นไม้กระดานตีซ้อนทับกัน ไม้ตีฝ้าเพดาน

ตารางที่ 5.2 แสดงลักษณะของเรือนพื้นดินของชาวไทยพวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 5.13-5.16 แสดงระบบโครงสร้างแบบเสา และคาน

รูปภาพ 5.19-5.21 การเจาะของหน้าต่าง และช่องระบายอากาศ

รูปภาพ 5.22-5.24 ฝาเพดานไม้ตีตามยาวซ้อนกันและแบบไม้ตีฝาเพดาน

รูปภาพ 5.25-5.27 ลักษณะฝาเรือนแบบต่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 5.28-5.30 ลักษณะบ้านโบราณของชาวไทยพวน

5.3.3 สภาพปัญหาด้านสถาปัตยกรรม

- เริ่มมีอาคารที่มีขนาดความสูงลดส่วนและวัสดุก่อสร้าง ไม่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของชุมชนแทรกอยู่กัชุมชนเก่าแก่
- สภาพอาคารที่ทรุดโทรมขาดการบูรณะปรับปรุงให้กลับมาใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดการอนุรักษ์และปรับปรุงอาคารที่เก่าแก่มีคุณค่า เพื่อส่งเสริมศักยภาพของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

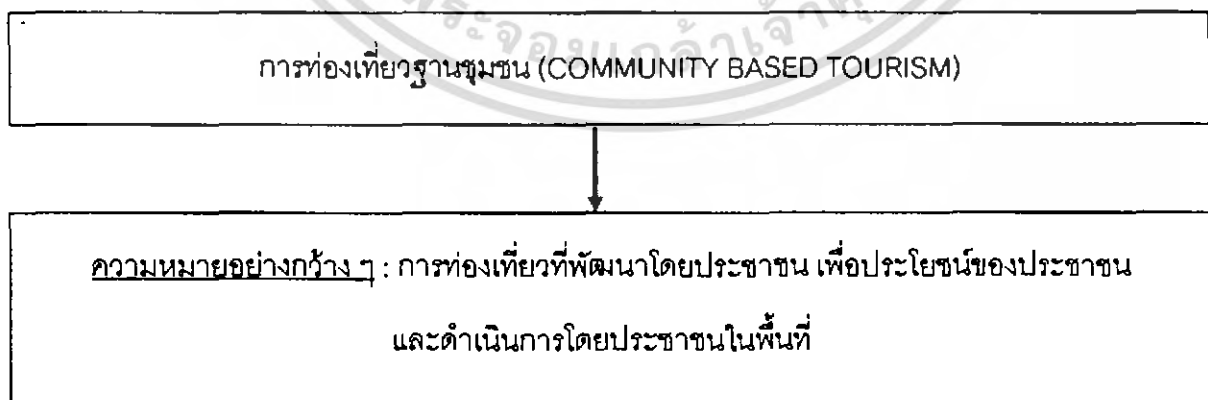
อิทธิพลที่มีผลต่อการออกแบบ

6.1 องค์ประกอบที่มีผลต่อการออกแบบโครงการ

6.1.1 องค์ประกอบทางเศรษฐกิจที่เหมาะสม

การท่องเที่ยวและการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เป็นความหวังของการฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจของศรีสะเกษนาลัย โดยปัจจุบันมีการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่บ้างแล้วในพื้นที่ แต่ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ชุมชนชาวไทยพวนและโบราณสถานสำคัญต่างๆ ยังไม่เป็นที่รู้จัก ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว บุคลากร และความรู้ความเข้าใจ ในการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว นอกจากนี้การกระจายรายได้และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวก็เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องคำนึงถึง ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาการท่องเที่ยวในลักษณะของการท่องเที่ยวฐานชุมชน (Community-based Tourism) ซึ่งจะช่วยให้รายได้จากการท่องเที่ยวตกอยู่ในชุมชน และกระจายผลประโยชน์ทั่วถึงกว่าการท่องเที่ยวลักษณะอื่น ทั้งยังช่วยสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรมของชุมชนอีกด้วย โครงสร้างและรูปแบบการท่องเที่ยวฐานชุมชนสรุปได้กว้างๆ ดังแผนภูมิที่ 7.1

เพื่อให้การกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างทั่วถึง จึงควรมีการสนับสนุนการรวมกลุ่มผู้ประกอบการท้องถิ่นขึ้น เพื่อสร้างมาตรฐานในด้านราคา การให้บริการ และมาตรฐานผลิตภัณฑ์ รวมทั้งควบคุมการพัฒนาให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณสมบัติ / ลักษณะเฉพาะ

- 1 ริเริ่มโดยชุมชน → ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการคิด และช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน
- 2 สร้างและพัฒนาโดยชุมชน → ใช้แรงงานและวัสดุในชุมชน ใช้เทคนิคและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหลัก
- 3 บริหารและดำเนินงานโดยชุมชน → รายได้ส่วนใหญ่ได้ตกอยู่กับคนในชุมชน
- 4 ผลประโยชน์และรายได้คืนสู่ชุมชน → ภาษี / กองทุนสนับสนุนการอนุรักษ์ / การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน
- 5 เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของชุมชน → ไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน
- 6 สนับสนุนการอนุรักษ์ชุมชน → สร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์วิถีชีวิต / วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชุมชน

ผลตอบแทนที่คาดหวัง

1 นักท่องเที่ยว ได้รับ

ประสบการณ์

ความรู้ / ความเข้าใจ

ความประทับใจ / ความพึงพอใจ

2 ชุมชน / ท้องถิ่น ได้รับ

ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

ความภูมิใจ

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม/ศิลปวัฒนธรรม

แผนภูมิที่ 6.1 โครงสร้างและรูปแบบของการท่องเที่ยวฐานชุมชน

6.1.2 องค์ประกอบทางสังคม / วัฒนธรรมที่ยั่งยืน

ปัจจุบันชาวไทยพวนยังคงรักษาวัฒนธรรมของศรีสัชชนาลัยไว้ได้อย่างครบถ้วน วัฒนธรรมประเพณีต่างยังคงอยู่ การทอดผ้าขึ้นจากการทอเพื่อใช้เองปัจจุบันเปลี่ยนมาเป็นงานหัตถกรรมที่สำคัญของชาวศรีสัชชนาลัยการทอผ้าเพื่อจำหน่ายเองภายในครัวเรือนควบคู่กับการใช้วิถีชีวิตเป็นอยู่แบบชาวบ้านการสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในชุมชนเพื่อให้เศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถือเป็นทางเลือกที่น่าสนใจที่สุด แม้ว่าจะมีราคาผ้าทอเบา อย่างจะคอนข้าว สูง แต่ก็ให้ผลตอบแทน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่สูงด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน

ในด้านการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกในการอนุรักษ์แก่ประชาชนและเยาวชน ตลอดจนผู้ประกอบการทั้งหลาย เป็นสิ่งที่จำเป็นควบคู่ไปกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งต้องทำ อย่างต่อเนื่องทั้งในส่วนขอ การอบรม / สัมมนาและการจัดกิจกรรม

6.1.3 องค์ประกอบทางการเมือง / การปกครองที่เหมาะสม

ชุมชนที่เข้มแข็งและเครือข่ายการอนุรักษ์ ตลอดจนการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพและ ธุรกิจ เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งสำหรับการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ยั่งยืนของศรีสะเกษนาถัย ซึ่ง จะต้องได้รับการสนับสนุนเพื่อขยายเครือข่ายและจัดตั้งกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนด้าน วิชาการจากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้อง การท่องเที่ยวฐานชุมชนจะประสบความสำเร็จได้ ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่าง กว้างขวางตั้งแต่แรกเริ่ม ดังนั้นการขยายเครือข่ายและการ จัดตั้งกลุ่มต่างๆ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน

6.2 แนวทางการกำหนดระเบียบข้อบังคับการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณหมู่บ้านชาวไทยพวนและแหล่งโบราณสถาน

แผนภูมิที่ 6.1 แสดงกรอบแนวทางการกำหนดระเบียบข้อบังคับการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณหมู่บ้านชาวไทยพวนและแหล่งโบราณสถาน องค์ประกอบสำคัญได้แก่ ชุมชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ซึ่งต้องมีการกำหนดพื้นที่อนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติหรือ "มรดกทางธรรมชาติ" และพื้นที่อนุรักษ์ชุมชนหรือ "มรดกทางวัฒนธรรม" ให้ชัดเจน ขณะเดียวกันก็ต้องมีการควบคุมการใช้ที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างในพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ข้างเคียงให้เหมาะสม เพื่ออนุรักษ์พื้นที่ที่มีคุณค่าและเป็นเอกลักษณ์ของศรีสัชชนาลัย เหล่านี้ไว้ให้คงอยู่ต่อไป รวมถึงการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์การสัญจรในชุมชนอย่างเหมาะสม เพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและวิถีชีวิตที่สัมพันธ์สอดคล้องกับพื้นที่อนุรักษ์ดังกล่าว

ระเบียบข้อบังคับที่สร้างขึ้น อาจจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

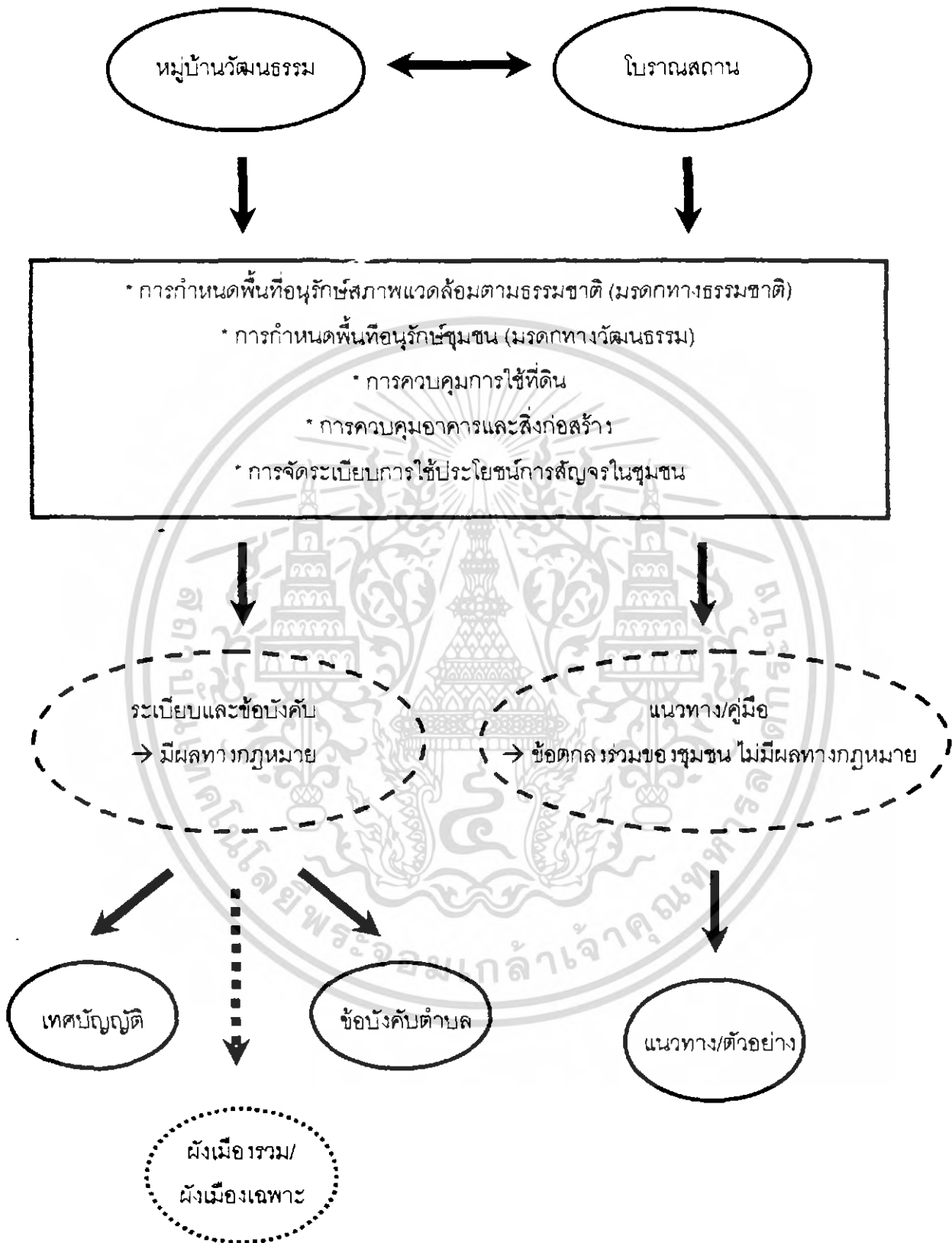
1. ระเบียบข้อบังคับที่มีผลทางกฎหมาย

ประกอบด้วย ผังเมืองรวม ซึ่งครอบคลุมพื้นที่เมืองและบริเวณที่คาดว่าจะมีการขยายตัวของเมืองในอนาคตและกำลังจะมีผลบังคับใช้แล้ว และผังเมืองเฉพาะที่อาจวางแผนและจัดทำขึ้นในอนาคต ผังเมืองรวมศรีสัชชนาลัยฉบับปัจจุบัน ยังไม่ได้มีการกำหนดพื้นที่อนุรักษ์บริเวณชุมชนเก่าแก่ จึงควรแก้ไขให้มีการกำหนดพื้นที่อนุรักษ์ประเภทต่างๆ เอาไว้ให้ชัดเจนและควบคุมการใช้ประโยชน์ในเขตอนุรักษ์ให้เหมาะสม นอกจากนี้ยังมีข้อบัญญัติท้องถิ่น ซึ่งเทศบาลและ อบต. สามารถออกเทศบัญญัติและข้อบังคับตำบลเพื่อควบคุมอาคารและสิ่งปลูกสร้าง โดยอาศัยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543

2. ระเบียบข้อบังคับที่ไม่มีผลทางกฎหมาย

เป็นข้อตกลงที่ยอมรับร่วมกันของชุมชน สามารถจัดทำออกมาในลักษณะของคู่มือ (Manual) หรือแนวทาง (Guidelines) ในการออกแบบอาคารและสิ่งปลูกสร้างต่างๆ คู่มือหรือแนวทางดังกล่าวจะเขียนด้วยถ้อยคำที่เข้าใจง่าย และมีรูปแบบหรือตัวอย่างประกอบเพื่อให้ประชาชนทั่วไปนำไปใช้เป็นแบบอย่าง โดยอาจมีรายละเอียดต่างๆ ที่ไม่สามารถใช้มาตรการทางกฎหมายควบคุมเพิ่มเติมตามความต้องการของชุมชน จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถใช้ในการสนับสนุนการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนและโบราณสถาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิ 6 2 แนวทางการกำหนดระเบียบข้อบังคับ

การใช้ประโยชน์ชุมชนกับโบราณสถาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3 แนวทางการออกแบบโครงการ

การศึกษาลักษณะองค์ประกอบของโครงการ เพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานในการออกแบบส่วนต่างๆของโครงการ ซึ่แบ่งเป็นส่วนได้ดังนี้

6.3.1 ส่วนสำนักงานบริหาร

เป็นส่วนสำนักงานปฏิบัติการภายในเพื่อบริหารโครงการอันจะทำให้กิจการดำเนินไปได้ด้วยดี ส่วนทำงานในส่วนสำนักงานแบรออกได้เป็น

ส่วนทำงานที่ต้องการความเป็นส่วนตัว (PRIVACY) เป็นส่วนทำงานตั้งแต่ระดับบริหารซึ่งต้องการความเป็นส่วนตัวเพื่อให้มีสมาธิในการบริหารงานและมีความโอ้อ่าเป็นพิเศษ มีประชุมวางแผนบริหาร ห้องต้อนรับแขกบุคคลสำคัญพร้อมอุปกรณ์อำนวยความสะดวกมาถึงส่วนสำนักงานก็แบ่งกันส่วนบริหารออกจากส่วนต่าง ๆ โดยจัดการให้ติดต่อกันสะดวก ส่วนฝ่ายที่มีการปฏิบัติงานพิเศษ ได้แก่ ไฟฟ้า ระบบปรับอากาศ ระบบดับเพลิง ต้องแยกควบคุมเป็นพิเศษ

ส่วนงานที่ต้องมีการติดต่อกับบุคคลผู้มาติดต่อได้แก่ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายธุรการ ในส่วนนี้ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ชุดรับแขกเพื่อกันมิให้เข้าไปยุ่งยากในส่วนสำนักงานภายใน หากเป็นส่วนที่อาจมีผู้คนเข้ามาติดต่อมาก ๆ เช่น ฝ่ายธุรการ อาจใช้เคาน์เตอร์แยกออกมาโดยเด็ดขาดจากภายในเพื่อความปลอดภัยและความสะดวกในการทำงาน ส่วนนี้จึงต้องการให้เป็นห้องที่สามารถมองเห็นผู้สัญจรไปมาได้ชัด

การจัดสำนักงานปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 2 ระบบคือ

- ระบบการจัดห้องโดยเฉพาะ (INDIVIDUAL ROOM LAY – OUT SYSTEM) เป็นระบบที่ประเทศในยุโรปนิยมมาก มีกฎคือ การกำหนดการติดต่อเข้าถึงห้องต่าง ๆ ลักษณะนี้จะมีข้อดีคือ เป็นสัดส่วน และสบาย แต่ข้อเสียคือ มีราคาสูง
- ระบบการจัดแบบเปิด (OPEN PLAN LAY – OUT SYSTEM) ไม่ต้องคำนึงถึงการใช้ทางติดต่อภายในระหว่างห้อง (CORRIDOR) ระบบนี้เราสามารถใช้น้ำของห้องทั้งหมดได้อย่างเต็มที่ในการจัดเป็นส่วนทำงานต่าง ๆ โดยไม่มีผนังห้องมากนัก ราคาจึงถูกกว่าแบบแรก แต่ต้องมีระบบระบายอากาศที่มีคุณภาพค่อนข้างสูงและระบบไฟฟ้าที่กระจายได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3.2 ส่วนบริการการศึกษา

1 ห้องสมุด

ห้องสมุดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นสำหรับศูนย์วัฒนธรรม ที่จะเสริมให้โครงการมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ใช้เป็นที่สำหรับค้นคว้าขอ ศูนย์วัฒนธรรม ในเรื่องของการจัดแสดงและการทำ งานที่ ยังเป็น ที่เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกิจการของ ศูนย์วัฒนธรรม ในการเปิดให้คนนอกเข้ามา ใช้ ไปด้วย การวางตำแหน่งของห้องสมุดในศูนย์วัฒนธรรม จะต้องพิจารณาถึงความสะดวกในการเข้าออกและการติดต่อภายนอก โดยมีส่วนประกอบดังนี้

- ส่วนชั้นหนังสือ โดยมากมักเรียงไปตามฝาห้อง ทั้งนี้ไม่ให้กินเนื้อที่สำหรับอ่าน นอกจากนี้ยังทำให้บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสควบคุมดูแลห้องสมุดได้มากขึ้น การจัดวางชั้นอาจจัดวางตรงกลางห้องหรือข้าง ๆ มีที่วางสำหรับที่อ่านหนังสือให้เป็นสัดส่วนมากขึ้น การวางหนังสือกลางห้องควรวางระยะห่างกันระหว่างชั้น 1.50 เมตร ผู้ใช้จะหยิบหนังสือได้โดยสะดวก
- ส่วนชั้นวารสาร วารสารเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจและเชิญชวนให้คนเข้าไปใช้ห้องสมุดได้มาก เพราะมีปกสวยงามดูมีชีวิตชีวาควรวางหนังสือทั่วไป ดังนั้นชั้นวางควรอยู่ใกล้ทางเข้าหรือเป็นที่ที่คนเข้าถึงได้ง่ายและไม่ไกลจากการควบคุมมากนัก
- โต๊ะรับ - จ่ายหนังสือ จะเป็นโต๊ะที่จะมีผู้มาติดต่อยืม และคืนหนังสือเสมอ โดยส่วนใหญ่มักจะจัดวางอยู่ใกล้ทางออกเพราะเป็นการสะดวกแก่ผู้ใช้ในการยืมและส่งหนังสือ ทั้งยังเป็น การช่วยให้เจ้าหน้าที่ควบคุมการดูแลการยืมได้ดียิ่งขึ้น เพราะเมื่อผู้ใช้ได้ทำการยืมหนังสือไปแล้ว เจ้าหน้าที่จะได้ตรวจสอบดูเป็นครั้งสุดท้ายก่อนออกจากห้องสมุด
- โต๊ะบัตรรายการ ควรอยู่ในที่ที่เห็นได้ง่ายจากทางเข้า อยู่ตรงกลางระหว่างหนังสือทั่วไปกับหนังสืออ้างอิงหรือให้ใกล้กับเจ้าหน้าที่บริการตอบคำถามและโต๊ะรับจ่ายซึ่งจะทำให้ผู้ใช้สามารถค้นหาหนังสือของห้องสมุดได้โดยสะดวก
- ส่วนชั้นหนังสืออ้างอิง ควรอยู่ใกล้บรรณารักษ์เพื่อจะได้ให้คำอธิบายหรือคำแนะนำแก่ผู้ใช้ ควรจัดให้มีที่นั่งอ่านด้วยในกรณีนี้เนื้อที่มากพอ
- โต๊ะเจ้าหน้าที่บริการสอบถาม ควรอยู่ในที่ที่มองเห็นได้ง่ายใกล้กับหนังสือทั่วไป และสะดวกในการติดต่อสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ส่วนแสดงหนังสือใหม่หรือข่าวสารที่น่าสนใจ ควรอยู่ตรงทางเข้าออกให้ผู้ใช้ได้เห็นทันทีเมื่อเข้ามาใช้ห้องสมุด
- โต๊ะอ่านหนังสือ ควรจัดไม่ให้แน่นเกินไปเพื่อสะดวกในการเดินไม่เกะเกะ ควรจัดให้มีที่นั่งสอดแทรกตามบริเวณชั้นหนังสือบ้าง เพื่อให้ผู้ใช้ไม่ต้องเดินไกลและสามารถหยิบหนังสืออ่านได้อย่างรวดเร็วและเป็นการผ่อนคลายอีกด้วย ระยะห่างระหว่างโต๊ะควรห่างประมาณ 1.50 – 1.80 เมตร ระหว่างเก้าอี้ตัวหนึ่งถึงอีตัวหนึ่งจากที่กลางเก้าอี้ประมาณ 0.75 – 0.90 เมตร
- เครื่องถ่ายเอกสาร ควรอยู่ใกล้ส่วนบริเวณหนังสืออ้างอิง

ข้อคำนึงเกี่ยวกับการออกแบบห้องสมุด

- ตำแหน่งที่ตั้งของสมุด ไม่ควรมีเสียงรบกวนจากภายนอกได้
- มีการควบคุมดูแลโดยเจ้าหน้าที่หรือบรรณารักษ์ห้องสมุด
- การให้แสงอย่างสม่ำเสมอ
- สามารถขยายได้เมื่อหนังสือเพิ่มขึ้น
- มีการควบคุมอุณหภูมิความชื้นเพื่อรักษาสภาพหนังสือโดยระบบปรับอากาศภายในอย่างสม่ำเสมอและยังให้ความสบายแก่ผู้ใช้ห้องสมุด
- การใช้แสงธรรมชาติเพื่อช่วยประหยัดพลังงานไฟฟ้า
- การควบคุมอุณหภูมิภายในห้องสมุดควรให้อยู่ระหว่าง 70 – 78 องศาฟาเรนไฮต์ ซึ่งจะ เป็นสภาพที่ความชื้นของอากาศอยู่ในสภาพปกติ
- ความเข้มแสงในบริเวณที่อ่านหนังสือประมาณ 75 – 85 กำลังเทียน

2 ส่วนวิถีทัศน์

จัดขึ้นเพื่อบริการและเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมแก่ผู้ที่สนใจ ซึ่งการจัดเก็บรักษาซึ่ง จะต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษเพราะอุปกรณ์ต่าง ๆ นั้นจำเป็นต้องมีวิธีเก็บรักษาโดยเฉพาะ ลักษณะของห้องเป็นห้องใช้วิดีโอ สำหรับกรณีมีผู้สนใจมาเป็นกลุ่มซึ่งอาจจะจัดให้มีการบรรยาย พิเศษ ห้องนี้จึงจำเป็นต้องมีระบบเสียงที่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ค่าใช้จ่ายการติดตั้งอุปกรณ์ประหยัดกว่าแบบ Control system
- ผู้ฟังสามารถควบคุมเครื่อง เล่นได้ด้วยตัวเองเพื่อการศึกษา
- ข้อเสียขอระบบ
 - การใช้แผ่นเสียงอย่างอิสระอาจทำให้เกิดความเสียหายได้
 - แผ่นเสียงเทปหนึ่ง ๆ สามารถใช้ฟังได้เพียงคนเดียวทำให้จำเป็นต้องมีชุดฟังหลาย ๆ ชุด
 - การใช้หูฟังไม่ทำให้เกิดความสะดวกในการอัดเสียงและความสบายของผู้ใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.4 รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดพิพิธภัณฑ์

หลักในการจัดเสนา

- ประโยชน์ของการจัดแสดงพิพิธภัณฑ์สมัยใหม่ ถือเป็นหลักการว่า นิทรรศการต้องเร้าหรือส่งเสริมให้เกิดผลดีงาม ส่งเสริมทัศนคติที่ดี ส่งเสริมระบอบนิยมสูง เกิดความเข้าใจ เห็นคุณค่า เกิดความรู้สึกรักใคร่คิดจินตนาการ มีชีวิตชีวา เกิดความรื่นรมย์เพลิดเพลิน
- พิพิธภัณฑ์สถานแต่ละประเภทอาจใช้เทคนิคการจัดแสดงต่างกัน แต่โดยหลักการที่เป็นพื้นฐานแล้ว มีหลักการอย่างเดียวกันดังนี้
- ความสำคัญของการจัดแสดงอยู่ที่วัตถุ นิทรรศการของพิพิธภัณฑ์สถานต่างกับนิทรรศการโดยทั่วไป คือ เน้นความสำคัญที่วัตถุ ส่วนคำบรรยายหรือส่วนประกอบอย่างอื่นเป็นเพียงองค์ประกอบที่ช่วยให้วัตถุที่จัดแสดง มีความสำคัญและมีความหมายสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์
- การให้เรื่องราวความรู้เกี่ยวกับวัตถุที่จัดแสดง องค์ประกอบวัตถุที่จะทำให้วัตถุมีความหมายสำคัญจะต้องมีคำบรรยาย โดยจะต้องมีความหมายที่เหมาะสมกับเรื่องที่จัดแสดง ตัวอย่างพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์จะใช้องค์ประกอบ เช่น ตัวหนังสือบรรยาย แผนที่ ภาพถ่าย แผนผัง
- การจัดแสดงวัตถุต้องมีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง ให้เรื่องราวขั้นตอนเป็นไปตามลำดับ จากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่ง ให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราวติดต่อกัน ดังนั้นการจัดแสดงต้องมีหัวข้อใหญ่ เรื่องย่อย ซึ่งความสัมพันธ์รับกันเป็นลำดับ
- ให้ความประทับใจ ความเพลิดเพลิน ความชื่นชมเป็นสำคัญและคุณค่าของวัตถุควรให้ผู้ชมยอมรับว่าวัตถุที่พิพิธภัณฑ์สถานรวบรวมรักษาและจัดแสดงไว้นี้มีคุณค่าสูงควรแก่การคุ้มครองรักษาสืบไป
- การจัดแสดงถือหลักการจัดแสดงง่าย ๆ ไม่จัดการแสดงให้พิสดารซับซ้อน แต่ต้องออกแบบให้ไม่มากไม่น้อยเกินไป
- ให้มีความปลอดภัยแก่วัตถุ ต้องระมัดระวังในเรื่องอุณหภูมิ ความร้อน ความเย็น ฝุ่นละออง ความชื้น ความสว่าง ซึ่งจะทำให้วัตถุเสื่อมสภาพได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักการออกแบบห้องจัดแสดง

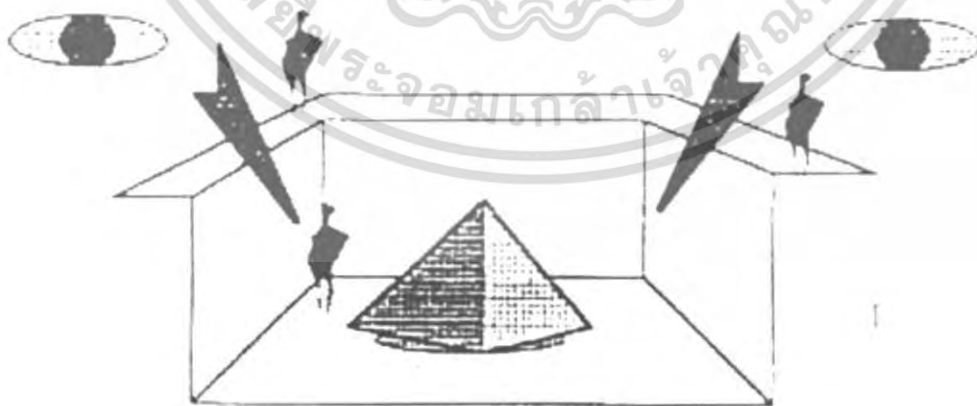
หลักการสำคัญของการวางผังรูปห้องแสดงนั้นไม่จำกัดแบบ รูปลักษณะแน่นอนแต่อย่างใด หากแต่จะมากน้อยเรื่องการจัดแสดงเรื่องราวก็เพียงตอนเดียวเท่านั้น ไม่ควรจัดหลายตอนในแผงเดียว เพราะผู้ชมจะเกิดความสับสนในเวลาเข้าชม

ลักษณะห้องจัดแสดง

ห้องจัดแสดงแบบธรรมดา คือ ห้องแสดงที่มีหน้าต่างซึ่งอาจเป็นหน้าต่างสูงหรือมีหน้าต่างด้านหนึ่งและใช้ไฟฟ้าช่วยในการจัดแสง

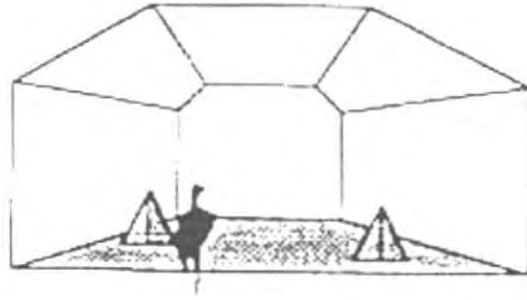

รูปภาพ 6.1-6.2 แสดงแบบห้องจัดแสดงธรรมดา

รูปภาพ 6.3 แสดงห้องแสดงแบบยกพื้นโถง เป็นลักษณะห้องโดมมีบันไดขึ้นสามารถมองเห็นห้องโถงได้

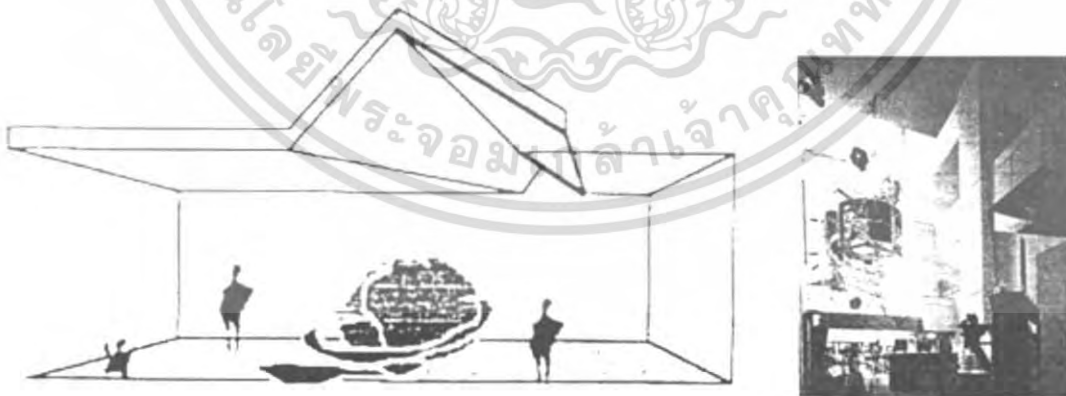
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 6.4 แสดงห้องแสดงแบบหอประชุมใหญ่ เป็นห้องแสดงขนาดใหญ่มีหน้าต่าง 2 ด้าน

รูปภาพ 6.5 แสดงห้องแสดงแบบเจดีย์ จัดเจดีย์ให้เป็นที่แสดงงาน

รูปภาพ 6.6 แสดงห้องแสดงที่ใช้แสงจากหลังคา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดแสดงนิทรรศการ

อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดนิทรรศการทำขึ้นเพื่อการจัดระเบียบให้มีความเป็นสัดส่วนเรียบร้อย ดังนั้นคุณสมบัติที่ต้องคำนึงถึง คือ ความมั่นคงแข็งแรง สะดวกในการเคลื่อนย้าย ป้องกันโจรกรรม ต่อต้านไฟ การควบคุมอุณหภูมิและการจัดตัวในระดับสายตาของผู้ชมด้วย

วิธีการจัดนิทรรศการ มีหลายแบบตามขนาดและตามลักษณะของงานที่ต้องการจัดแสดง และห้องหรือตามเรื่องราวของนิทรรศการจำแนกได้ดังนี้

- 1 จัดบอร์ดติดต่อกันด้วยข้อต่อติดพื้น
- 2 จัดบอร์ดลอยโดยมีโครงสร้างช่วย
- 3 จัดเป็นชั้นหรือตู้ด้วยแผนหรือข้อต่อ
- 4 จัดตั้งลอย
- 5 ต่อห้อยจากเพดานลงมา
- 6 จัดแขวนด้านข้างตามผนังหรือโครงสร้างต่างๆ

นิทรรศการถาวร มักจะใช้อุปกรณ์ส่วนใหญ่จะเป็นสิ่งประดิษฐ์ หุ่นจำลอง ตู้แสดงและบอร์ดติดแสดง และถ้าเป็นนิทรรศการชั่วคราว ส่วนใหญ่จะใช้บอร์ดในการจัดแสดง

ตู้แสดง

สามารถแบ่งแยกชนิดตู้แสดงได้ดังนี้

- 1 TABLE SHOW-CASE เป็นแบบที่เหมาะสมสำหรับการจัดแสดงวัตถุ ซึ่งมีขนาดเล็ก เพราะสามารถ มองเห็นได้โดยรอบ แม้แต่ด้านบนของวัตถุ
- 2 UPLIGHT SHOW-CASE สามารถแบ่งเป็น 3 แบบใหญ่ๆ คือ
 - 2 1 FREE STANDING SHOW-CASE เป็นตู้ขนาดใหญ่สามารถออกแบบจัดแบ่งห้องแสดงได้ เป็นส่วนๆ ถ้าด้านใดที่บสามารถใช้เป็นบอร์ดแสดงได้
 - 2 2 WALL SHOW-CASE ออกแบบเพื่อแสดงวัตถุที่ความสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 INSET SHOW-CASE อยู่ทีระดับพื้นหรือเหนือระดับพื้นเหมาะสำหรับพิพิธภัณฑ์ที่มีผนังด้านหนึ่งสามารถเคลื่อนย้ายได้

หลักเกณฑ์การจัดตู้แสดง

การจัดตู้แสดงในพิพิธภัณฑ์มีการจัดเหมือนการจัดเวทีแสดงละคร คือ ต้องมีฉากหรือผู้แสดงลดหลั่นตามความสำคัญของตัวแสดง ซึ่งต้องมีการให้แสง สีในตู้แสดงมีความกลมกลืนกันให้ได้บรรยากาศของสิ่งแสดง จึงทำให้ผู้ชมเกิดความประทับใจในการชมและตลอดไป

รูปภาพ 6.7-6.8 ตัวอย่างของตู้แสดงติดผนัง

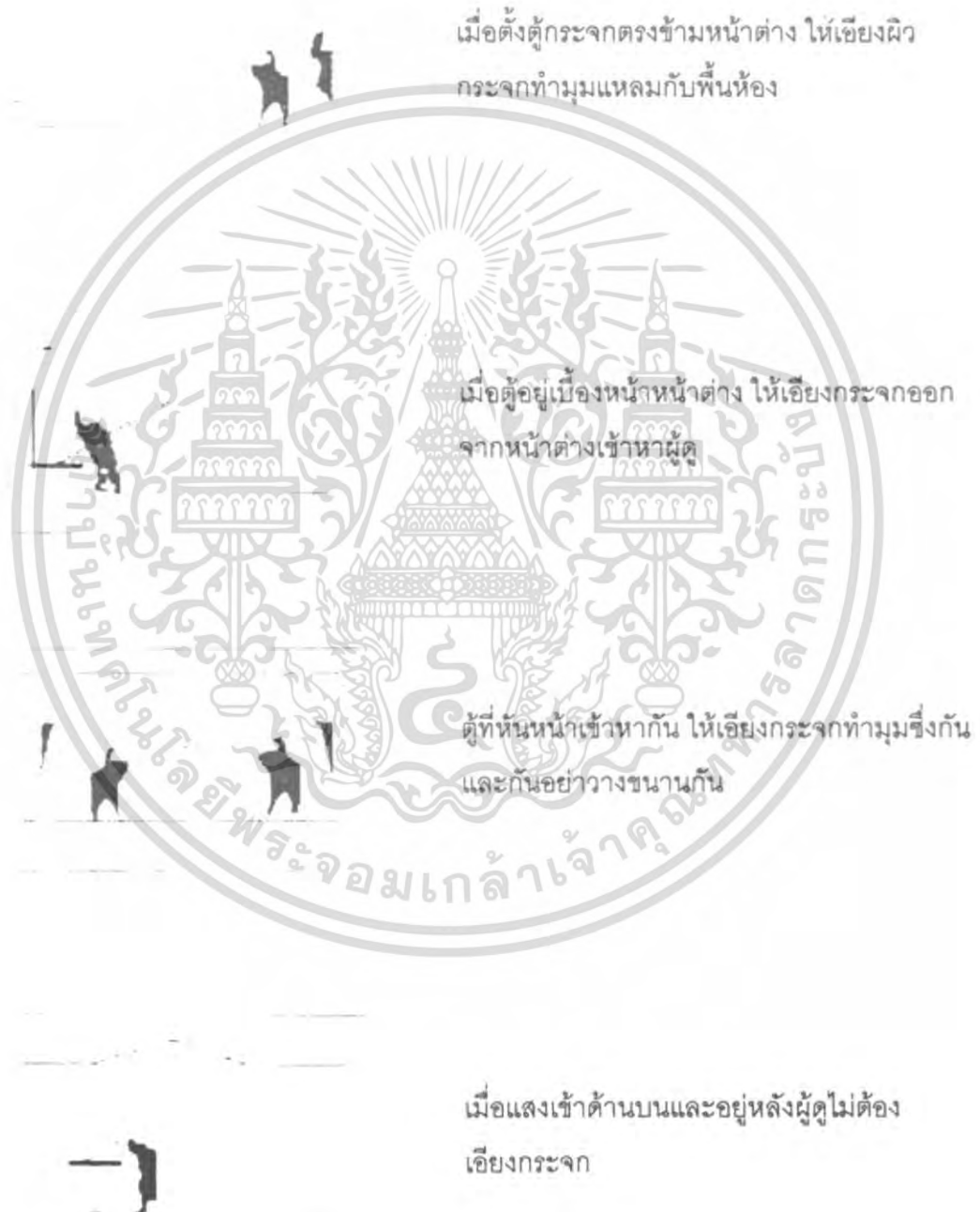

รูปภาพ 6.9 ตัวอย่างของตู้แสดงลอยตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตู้แสดงและมิวสสะท้อนของฉิวกระจก

ตู้ฉิวกระจกจะเกิดการสะท้อนแสงมากขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่ตั้ง ความลาดเอียงเป็นการแก้ปัญหาการสะท้อนแสงจากต้นกำเนิดแสง

รูปภาพ 6.10-6.13 ตู้แสดงและมิวสสะท้อนของฉิวกระจก

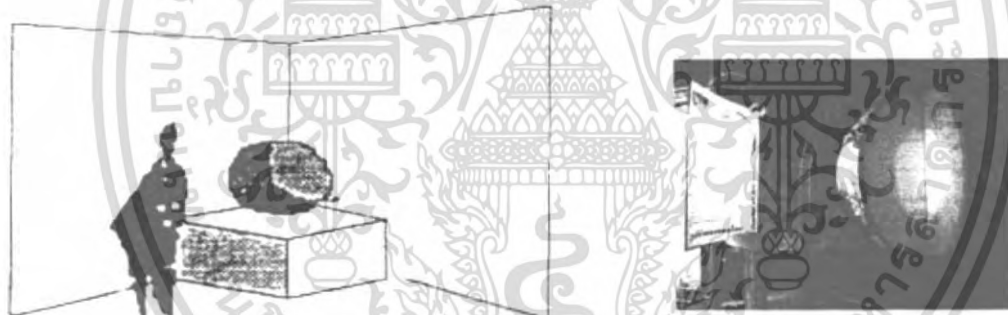
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แท่นโชว์ (STAND)

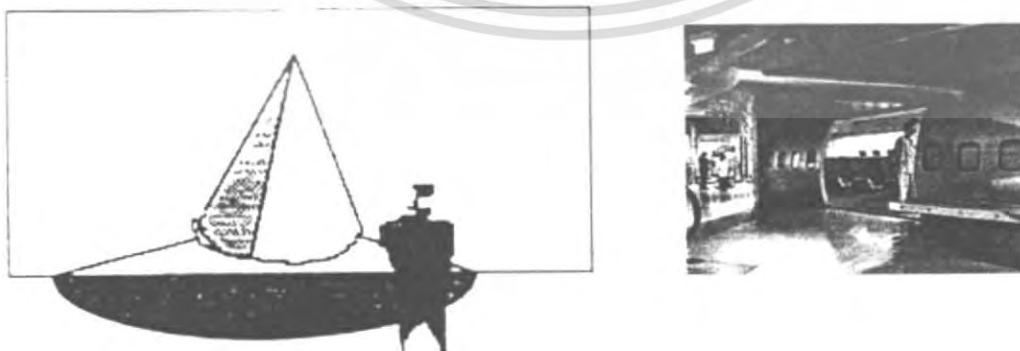
แท่นโชว์แสดงสิ่งนั้นอาจเป็นแท่นโชว์ที่สามารถดูได้ด้านเดียวจนถึง 4 ด้าน

รูปภาพ 6.14 แสดงแท่นโชว์มองได้ด้านเดียว

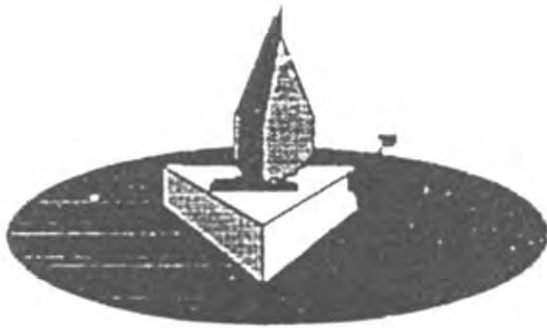

รูปภาพ 6.15 แสดงแท่นโชว์มองได้สองด้าน

รูปภาพ 6.16 แสดงแท่นโชว์มองได้สามด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 6.17 แสดงแท่นโชว์มองได้รอบด้าน

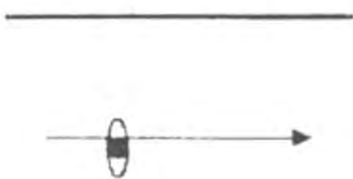
นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งแท่นโชว์ออกตามลักษณะการติดตั้งแบบต่างๆ แบ่งได้ดังนี้

1. คำนึงถึงสิ่งที่จัดแสดงว่ามีอย่างไร ควรมีการติดตั้งลักษณะใดจึงจะเหมาะสม
2. ลักษณะทั่วไปของนิทรรศการ
3. ขนาดความพอเพียงของเนื้อที่จัด
4. ในนิทรรศการหลายนิทรรศการ คำนึงถึงแท่นโชว์ที่มีประโยชน์ใช้สอยมากที่สุด เพื่อความประหยัดและดัดแปลงได้ในอนาคต

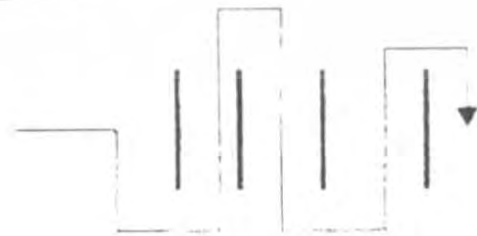
การกำหนดทางนำไปสู่สิ่งแสดง

ทางเดินเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะนำผู้ชมไปยังสิ่งแสดง การจัดโซนแบ่งกลุ่มและตระเตรียมทางผ่านเป็นองค์ประกอบใหญ่ที่ให้ความสะดวกหากการชมงานและสิ่งแสดงต่างๆ สามารถแบ่งออกเป็น 2 แบบใหญ่ๆ คือ

1. เส้นทางที่ถูกกำหนดแน่นอน สัมผัสหรือพิจารณาจากการจัดลำดับสิ่งแสดงโดยมีทางเข้าออกแยกกัน

รูปภาพ 6.18 ชมต่อเนื่องด้านเดียวกันรูปภาพ

รูปภาพ 6.19 ชมได้สองด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

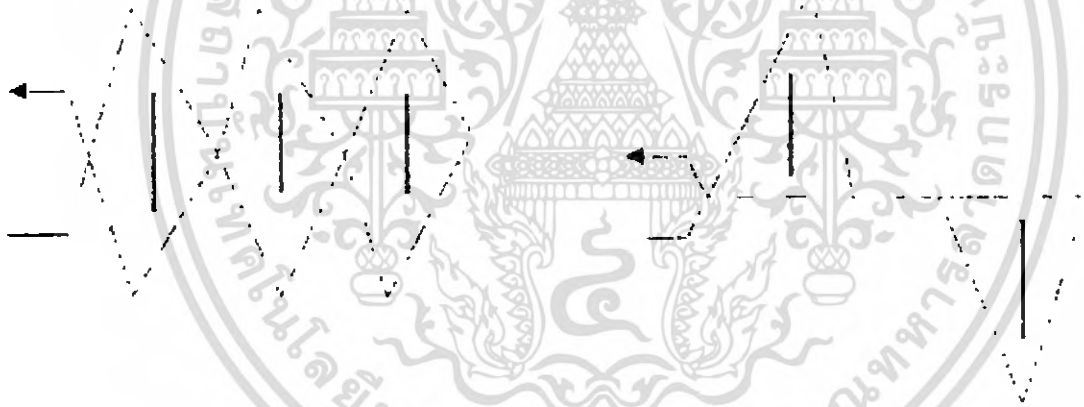
2. เส้นทางที่ถูกกำหนดชัดเจนแน่นอนมีทางเข้าออกทาง

รูปภาพ 6.20 ชมต่อเนื่องด้านเดียวกันรูปภาพ

รูปภาพ 6 21 ชมได้สองด้าน

3. เส้นทางถูกกำหนดแน่นอน มีทางเข้าออกชัดเจน

รูปภาพ 6.20 เส้นทางตัดกัน

รูปภาพ 6 21 เส้นทางแยก

INTERSECTION PATH

PATH BRANCHING OFF

การพิจารณาลักษณะการจัดกลุ่มห้องแสดง

1 ROOM TO ROOM ARRANGEMENT เป็นการจัดห้องแสดงที่ให้ผู้ชมเดินเรื่อยไปโดยไม่ต้องย้อนกลับ ทำให้ชมได้ทั่วถึงตามลำดับ อาจใช้เป็นห้องใหญ่แล้วกันเป็นส่วนๆ

- ข้อดี เป็นการจัดแบบง่ายๆ ประหยัดเนื้อที่

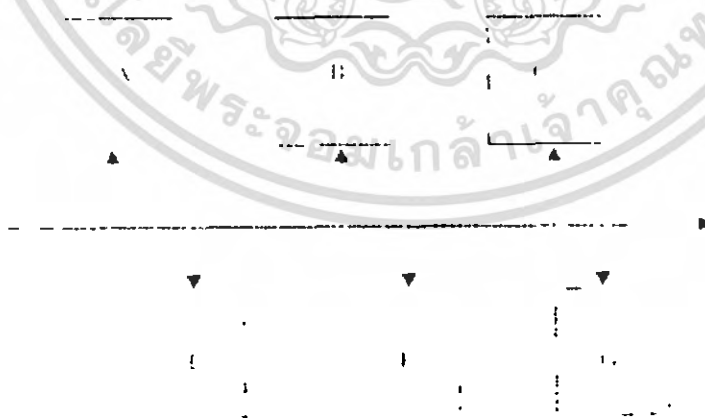
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ข้อเสีย ถ้าใช้จัดพิพิธภัณฑ์ใหญ่ เมื่อปิดห้องหนึ่งแล้วจะกระทบกระเทือนห้องอื่นไปด้วย และไม่อาจเลือกชมเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งได้

2. CORRIDOR TO ROOM ARRANGEMENT เป็นการจัดกลุ่มห้องแสดงลักษณะ นี้เป็นทางเดินยาว และมีทางแยกออกไปตามห้องแสดงต่างๆ แต่ละห้องมีทางเข้าออกโดยไม่ผ่านห้องอื่น และส่วนทางเดินยังใช้แสดงภาพได้อีกด้วย

- ข้อดี ผู้ชมสามารถเลือกชมได้ตามชอบใจ
- ข้อเสีย การแสดงไม่ติดต่อกันเป็นการขัดจังหวะการแสดงและเปลี่ยนเนื้อหาทางเดินอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

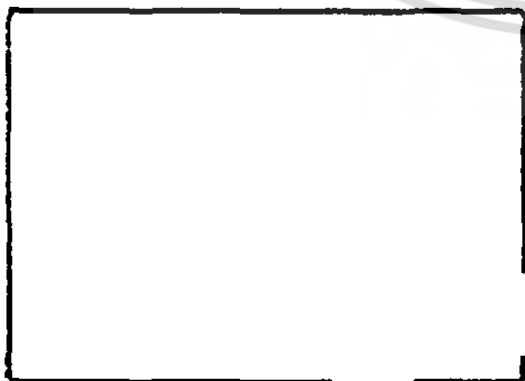
3 NAVE TO ROOM ARRANGEMENT เป็นการจับกลุ่มห้องแสดงที่ห้องโถงอยู่ตรงจุดศูนย์กลาง (CENTRAL CORE) แล้วจากห้องโถงสามารถเข้าถึงส่วนต่างๆ ได้ทุกห้องจากการแสดงหลายๆชั้นก็ได้ โดยมีห้องโถงเป็นจุดศูนย์กลางเช่นเดิม เป็นการเลือกเอาทั้งข้อดี ข้อ 1 และข้อ 2 มาใช้

ทางออกที่อยู่คนละฟากของห้อง จะทำให้กำแพงด้านความได้รับความสนใจมากถ้าทางออกอยู่ด้านซ้าย ประตูทางออกควรอยู่ใกล้มุมห้องห่างจากกำแพงได้ระแวกเท่าใดยิ่งดี สรุปได้ว่าส่วนที่ควรอยู่ติดประตู คือ

- การมีประตูทางออกสองทางเข้าออก
- ประตูไม่ควรอยู่กลางห้อง
- ประตูไม่ควรอยู่ที่ที่ผู้ชมจะออกมาชมนิทรรศการได้ทั้งหมด

การจัดทางเดินสามารถให้ผู้ชมเดินได้

ทางออกที่ดีทำให้ผู้ชมสามารถชมได้ทั้งห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดทางเดินที่สามารถชมไว้ทั่วถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.5 จิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทางจิตวิทยาเพื่อพิจารณาถึงพฤติกรรม และการรับรู้ของบุคคลในสภาวะแวดล้อมต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ และการจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์ ดังนั้นจึงพิจารณาเพียงบางส่วนที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

การจัดที่ว่างและจังหวะเวลา (SPACE AND TIME)

เวลาเป็นเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการพิจารณา SPACE ของการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ โดยต้องพิจารณาร่วมไปกับแนวความคิด ในการจัดวางการเดินชมการแสดง ในการประเมินค่าที่เกิดขึ้นทางกายภาพของผู้ชม ดูเหมือนว่าเวลาจะเข้ามามีบทบาทในการรับรู้ข้อมูลต่างๆ การจำลองสภาพการยอมรับเรื่องราวเฉพาะอย่างแล้ว พบว่าข้อมูลที่มนุษย์สนใจ และสามารถรับได้อยู่ระหว่าง 16 รายการ/วินาที โดยทั้ง 16 รายการนี้จะมีเพียง 30 % เท่านั้นที่มนุษย์จะจดจำไปได้ จากความเป็นจริงที่ว่า จำนวนความจุของการยอมรับข้อมูลของมนุษย์มีค่าเกือบคงตัว ดังนั้นสิ่งที่จะพิจารณาอันมีความสำคัญต่อการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ได้ มีดังนี้

- ความต้องการเวลา และ SPACE เป็นสิ่งที่พิจารณาในเบื้องต้นที่แสดงวัตถุ
- SPACE ทางสถาปัตยกรรมอาจทำให้ง่ายได้ โดยพิจารณากับสภาวะการรับรู้
- จำนวนการยอมรับของมนุษย์ต่อช่วงเวลาหนึ่งๆ มีค่าเกือบคงที่อาจจะนำมาใช้ประกอบการพิจารณา การจัดแสดงที่เหมาะสมไม่มากเกินไป จนจำอะไรสับสนหรือจำไม่ได้เลย และไม่น้อยเกินไปจนดูเหมือนไม่มีสาระในการจัดแสดงนั้น
- ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องราวที่จัดแสดง กับการใช้เวลาในการชมมีข้อพิจารณา คือ วงจรที่รวดเร็วแต่ครอบคลุมที่เรื่องราวที่เหมาะสมพอดี อาจจะให้ข้อมูลพอกๆกับเวลา
- จากข้อมูลมนุษย์จะสามารถรับรู้ข้อมูลที่เป็ภาพได้ง่ายกว่าที่เป็นข้อมูลและจะสามารถจดจำและเข้าใจได้ดีถ้าได้ทำการทดลองเอง

การผ่อนคลาย (RELAXATION)

เป็นความจริงที่ว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ มักจะเกิดความล้าทางกายภาพขึ้นได้ หลังจากการเดินชมภายในพิพิธภัณฑ์ช่วงเวลานึง ความสมดุลทางร่างกายและการรับรู้จะลดน้อยลง ซึ่งระบบประสาทตาจะถูกใช้งานจนเกิดความล้า จึงควรเปิดโอกาสให้สายตาได้เคลื่อนที่ในลักษณะที่พักผ่อน เช่นพักมองสายตาสายตาจากสีสดใสด้วยสีที่เย็นลง จากที่สว่างไปที่แคบ ฯลฯ

การผ่อนคลายของระบบประสาท ควรมีการจัดเตรียมพื้นที่สำหรับกิจกรรมพิเศษ เช่น จัดให้มีบริเวณพักผ่อนและร้านอาหาร การพักผ่อนนี้อาจจะนำผู้ชมไปสัมผัสกับธรรมชาติ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 7

งานระบบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

7.1 ระบบโครงสร้างอาคาร

การเลือกใช้ระบบโครงสร้างอาคารต้องคำนึงถึงการใช้งาน ความเหมาะสมของอาคารในแต่ละส่วน ลักษณะของโครงสร้างในอาคารประกอบด้วย

7.1.1 ระบบเสาคาน (SKELETON CONSTRUCTION)

เนื่องจากโครงสร้างระบบเสาคานและคานเป็นระบบที่นิยมและประหยัดในด้านโครงสร้างเหมาะสำหรับอาคารในประเทศไทย ฐานรากจำเป็นต้องตอกเสาเข็ม ซึ่งในการพิจารณาเลือกระบบโครงสร้าง ส่วนใหญ่ไม่ใช่โครงสร้างที่แปลก แต่เป็นแบบธรรมดา ระยะห่างของช่วงกว้างและช่วงยาวก็จัดอยู่ในระยะที่เหมาะสม สามารถใช้ระบบคานคอนกรีตได้

ระบบในการจัดวางคานและพื้น จัดเป็น 3 ระบบ คือ

- ระบบตารางสี่เหลี่ยมจัตุรัส (SQUARE GRID)
- ระบบตารางสี่เหลี่ยมผืนผ้า (RECTANGULAR GRID)
- ระบบตารางทแยง (SCREW GRID)

ระบบตารางสี่เหลี่ยมจัตุรัสและระบบตารางสี่เหลี่ยมผืนผ้า ในบางกรณีสามารถใช้ร่วมกันได้ ในกรณีที่ช่วงกว้างเท่ากัน หรือเป็นครึ่งหนึ่งของช่วงยาวก็สามารถใช้ระบบตาราง 2 แบบนี้ได้ ซึ่งเป็นระยะที่เหมาะสมสำหรับอาคารช่วงสั้นและอาคารช่วงยาวซึ่งขนาดเฉลี่ย 6-9 เมตร

ส่วนระบบตารางทแยง เหมาะสำหรับพื้นที่มีขนาดช่วงกว้าง 1-2 การใช้ระบบตารางทแยงจะเป็นการประหยัดที่สุด อีกทั้งต้องคำนึงถึงระบบการเดินท่อต่างๆ เพราะจะต้องการเดินท่อผ่านหรือเจาะพื้นและคานในบางส่วน ซึ่งจะสามารถนำมาพิจารณาได้ คือ

1. พื้นระบบตรง (RIBBED FLOOR)

1.1 แบบทางเดียว สามารถทำให้พื้นที่มีความบางมากได้ และยืดหยุ่นได้ (FLEXIBLE) ในการเจาะรูสำหรับใส่ท่อได้ แต่ไม่เหมาะที่จะเจาะผ่านคานเพราะมีความหนาและจำเป็นต้องเสริมเหล็กเพิ่มในคานบางตัว ทำให้ลำบากในการก่อสร้าง และไม่เหมาะในกรณีที่มีการยื่นคาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1 2แบบสองทาง สามารถทำให้พื้นบางได้มากเช่นกัน แต่ควรถ่ายน้ำหนักในช่วงกว้างมาก ๆ การก่อสร้างจึงจะคุ้มค่าเพราะยืดหยุ่นมาก (FLEXIBLE) ในการเจาะพื้นไม่จำเป็นต้องเสริมเหล็กเพิ่ม และสามารถวางท่อได้ทุกทิศทาง แต่ในการเจาะผ่านคานจะลำบากต้องเจาะหลายตัวและต้องเสริมเหล็กพิเศษ โดยทฤษฎีและเสารับน้ำหนักที่วิศวกรจะเป็นจตุรัสและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในลักษณะอื่นๆได้ เช่น ลักษณะของวงกลมที่กระจายน้ำหนักออกจากศูนย์กลาง เป็นต้น

2 ระบบแฟลตสแลบ (FLAT SLAB)

เป็นโครงสร้างที่ไม่มีคาน การก่อสร้างง่ายแต่พื้นจะหนา โดยแปรผันตามลักษณะของช่วงเสา (อย่างน้อย 15 - 30 เมตร) และเป็นโครงสร้างที่มีการยึดหยุ่นที่ตีมากในการแปรพื้นที่ใช้สอย ระบบออกแบบตำแหน่งในการเจาะ รวมทั้งต้องมีการเสริมเหล็กบริเวณที่เจาะด้วย

3 ระบบชิ้นส่วน (PANEL)

เป็นระบบที่ประหยัด ง่ายในการก่อสร้างและโครงสร้างที่มความเบา แต่ในการเจาะท่อจะทำลำบากและระบบชิ้นส่วนแบบนี้ไม่เหมาะที่จะให้มีการเจาะ เพราะจะทำให้กำลังวัสดุเหมาะสมสำหรับพื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้า

สรุปข้อดีของระบบเสาคานและในการใช้กับโครงการ

1 ลักษณะสามารถทำให้เป็นอาคารเปิดโล่ง หรือปิดทึบได้ตามความเหมาะสมของแต่ละส่วนที่ใช้งาน เช่น ส่วนบริหาร ส่วนบริการจะเปิดโล่ง ส่วนปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และจะปิดทึบในส่วนแสดงนิทรรศการ เพื่อเน้นวัตถุที่จัดแสดงให้เด่น

2. ยึดหยุ่นได้มากในการเจาะของหน้าต่างในจุดที่จำเป็น

3 ยึดหยุ่นได้มากในเรื่องของการกันฝน

4 เป็นโครงสร้างรับน้ำหนักปานกลาง รับน้ำหนักได้ตามความต้องการ

5 ยึดหยุ่นในด้านระบบทางเดินท่อภายในอาคาร

6. เหมาะสมสำหรับอาคารที่ต้องขยายต่อเติม เพราะทำได้ง่าย

7. การกันห้องสามารถทำได้ตามความต้องการ

8. การก่อสร้างง่าย และช่วงในประเทศไทยมีความสามารถเพียงพอ นั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 9 สามารถใช้ร่วมกับโครงการอื่นๆได้ เช่น ส่วนมหรหกรรม (AUDITORIUM)
- 10.ขนาดชวกรกว้าง 9×9 เมตร เหมาะสำหรับโครงสร้างอาคารช่งยาว
- 11 ขนาดความยาวและความกว้างขออาคารไม่จำกัด
- 12 สามารถทำเป็นอาคารสูงได้มาก
- 13 การออกแบบเสา คานและพื้นสามารถออกแบบต่างกันได้ ตามลักษณะของการจัดน้ำหนัก
- 14 สามารถใช้ทำโครงสร้างสำหรับทางเดินต่อหรือทางเดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.2 ระบบประปา

น้ำประปาที่นำมาใช้ในอาคาร ใช้น้ำจากการประปาส่วนภูมิภาค แต่เนื่องจากจำเป็นต้องมีแหล่งจ่ายน้ำสำรองยามฉุกเฉิน จึงจำเป็นต้องสร้างถังเก็บน้ำสำรองไว้เพื่อรับจากท่อสาธารณะ ด้วยถังเก็บน้ำนี้มักจะก่อสร้างในระดับดิน เพื่อให้ น้ำจากท่อจ่ายน้ำของการประปา สามารถไหลเข้ามาได้สะดวกโดยใช้ลูกลอยเป็นตัวควบคุมการเปิด-ปิดประตูน้ำ นอกจากนั้นยังต้องติดตั้งเครื่องวัดระดับน้ำ เพื่อควบคุมการทำงานของเครื่องสูบน้ำที่จะทำการสูบน้ำไปสู่ส่วนต่างๆ เพื่อป้องกันความเสียหายของเครื่องสูบน้ำอันเกิดจากการเดินแห้ง ในกรณีที่น้ำประปาเกิดขาด และได้ใช้น้ำสำรองจนหมดโดยให้ตัดไฟเมื่อระดับน้ำอยู่สูงกว่าท่อสูบน้ำประมาณ 10 เซนติเมตร และเริ่มการทำงานใหม่เมื่อปริมาณน้ำไหลเข้ามาในถังพอสมควร เช่น 30 เซนติเมตร

การเลือกระบบน้ำระบบจ่ายน้ำ มี 3 วิธี คือ

- ระบบการจ่ายน้ำจากถังสูง
- ระบบถังอัดความดัน
- ระบบสูบน้ำเพิ่มความดันในเส้นท่อโดยตรง

ซึ่งทั้ง 3 ระบบนี้มีทั้งข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันดังนี้

ตารางที่ 7 1 ตารางเปรียบเทียบข้อดีขอระบบจ่ายน้ำแบบต่างๆ

ระบบจ่ายน้ำจากถังสูง	ระบบดึงอัดความดัน	ระบบสูบน้ำเพิ่มความดันใน เส้นท่อโดยตรง
<p>1 มีความแน่นอนในการ ทำงานสูงและมีน้ำเก็บ สำรองเอาไว้</p> <p>2 ระบบการทำงานง่ายสะดวก ในการซ่อม</p> <p>3 ค่าก่อสร้างไม่แพงกว่าระบบ อื่นๆและค่าใช้จ่ายในการ ทำงานต่ำ</p> <p>4 ให้ประตุน้ำควบคุมความดัน ในระบบจ่ายน้ำน้อยกว่า ระบบอื่นๆ</p> <p>5 สามารถเก็บน้ำเพื่อใช้ในการ ดับเพลิง</p> <p>6 ใช้พลังงานน้อยและเลือกใช้ เครื่องสูบน้ำที่มี ประสิทธิภาพสูงได้ง่าย</p> <p>7 มีการเปลี่ยนแปลงความดัน ในท่อจ่ายน้ำน้อยลง</p> <p>8 ถึงแม้จะเลือกใช้เครื่องสูบน้ำ ขนาดใหญ่เกินไปก็ไม่มี ผลเสียต่อการทำงานขอ ระบบ</p>	<p>1 ไม่ต้องมีถังสูงขนาดใหญ่</p> <p>2 สามารถติดตั้งที่ส่วนไหน ขออาคารก็ได้ ทำให้ไม่เสีย เนื้อที่ให้สอย</p> <p>3.เครื่องสูบน้ำไม่ต้องเดินใน ขณะที่ไม่ใช้น้ำ</p> <p>4 สามารถเลือกเครื่องสูบน้ำ ให้ทำงานที่มีประสิทธิภาพ สูงได้ง่าย</p>	<p>1 ใช้เนื้อที่น้อย</p> <p>2 อาจลงทุนต่ำในบางกรณี</p> <p>3 ไม่ต้องเก็บน้ำเอาไว้ใน อาคารทำให้ประหยัดค่า ก่อสร้าง</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7.2 ตารางเปรียบเทียบข้อเสียของระบบจ่ายน้ำแบบต่างๆ

ระบบจ่ายน้ำจากถังสูง	ระบบถังอัดความดัน	ระบบสูบน้ำเพิ่มความดันใน เส้นทางโดยตรง
<p>1 ถังน้ำต้องอยู่สูงอาจทำให้ เสียความสวยงาม</p> <p>2 มีน้ำหกมากทำให้ สิ้นเปลืองค่าก่อสร้าง</p> <p>3 ถ้ำก่อสร้างไม่ดีอาจเกิดการ รั่วซึมและถ้ำเกิดรอยรั่ว ขนาดใหญ่อาจทำให้เกิด ความเสียหายได้</p>	<p>1.เนื่องจากมีออกซิเจนละลาย อยู่ในน้ำสูงทำให้มีแบคทีเรีย ก่อโรค</p> <p>2 ความดันเปลี่ยนแปลง ประมาณ 1.44 กก/ตร.ซม</p> <p>3 ต้องใช้เครื่องสูบน้ำที่มีความ สูงกว่าระบบจ่ายน้ำแบบถัง สูง</p> <p>4 ราคาก่อสร้างสูงและควบคุม การทำงานยาก</p>	<p>1 การควบคุมการทำงาน ยุ่งยาก</p> <p>2 อาจมีปัญหาในการทำงาน หากเครื่องสูบน้ำไม่ถูกต้อง</p> <p>3.ไม่มีปริมาณน้ำสำรอง</p> <p>4 การทำงานจะต้อง เดินเครื่องสูบน้ำหนึ่ง ตลอดเวลา</p> <p>5.เครื่องสูบน้ำต้องทำงานที่ ช่วงกว้างมากทำให้ ประสิทธิภาพต่ำ</p> <p>6.เสียค่าใช้จ่ายสูง</p> <p>7 ถ้าเลือกเครื่องสูบน้ำขนาด ใหญ่เกินไปนอกจากจะ ลงทุนสูงแล้วยังเสีย ค่าใช้จ่ายในการทำงานสูง ตลอดเวลา</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.3 ระบบบำบัดน้ำเสีย

น้ำเสีย คือ น้ำที่ผ่านการใช้มาแล้ว ก่อนที่จะทำการระบายลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะควรจะผ่านกรรมวิธีต่างๆ เพื่อให้สิ่งเจือปนในน้ำลดลง

ระบบบำบัดน้ำเสีย แบ่งการบำบัดเป็น 3 ชั้น คือ

1 การบำบัดโดยวิธีฟิสิกส์ ได้แก่ การใช้ตะแกรงรกรอ เหม ขอดักไขมันและบ่อดักทรายในที่นี้กล่าวเฉพาะบ่อดักไขมัน น้ำเสียที่มาจากห้องครัวและห้องอาหารจะมีไขมันปนออกมามากจะก่อให้เกิดปัญหาไขมันอุดตันในเส้นท่อ และเกาะตามผนังของบ่อด่างๆ เป็นปัญหาในการบำบัดน้ำเสียเนื่องจากไขมันจะลอยขึ้นสู่ผิวน้ำ จึงสามารถแยกออกจากน้ำโดยให้มีระยะเก็บกักที่นานพอสมควรบ่อดักไขมันควรสร้างใกล้จุดทิ้งน้ำเสีย เพราะไขมันสามารถแยกออกง่ายที่อุณหภูมิและไม่เกิดปัญหาท่ออุดตันภายในบ่อจะแบ่งเป็น 2 ส่วน โดยมีผนังกั้นกลางในบ่อแรกจะเป็นการดักชั้นแรกจะได้ไขมันจำนวนมากลอยที่ผิวน้ำ น้ำส่วนที่อยู่ด้านล่างจะไหลเข้าบ่อที่ 2 ดักไขมันส่วนที่เหลือแล้วจึงไหลออกจากบ่อ

2 การบำบัดโดยวิธีชีวะ การบำบัดโดยแบคทีเรียที่ไม่ต้องใช้ออกซิเจน (Anaerobic Bactena) วิธีนี้จะใช้ Septic Tank ในการบำบัดเนื่องจากการก่อสร้างง่ายไม่มีเครื่องจักรและไม่ต้องดูแลรักษามาก วัตถุประสงค์ขอ การใช้เพื่อแยกของแข็งที่ตกตะกอนนอกจากน้ำเสีย ส่วนน้ำใสจะถูกส่งไปบำบัดที่อื่น ตะกอนที่ก้นถังจะถูกแบคทีเรียย่อยสลายให้มีปริมาณน้อยลง แล้วสูบไปทิ้งเป็นครั้งคราวยังมีตะกอนที่ลอยน้ำ เช่น ไขมันอยู่บ้าง ประสิทธิภาพในการลดมลสารโดยเฉลี่ย พบว่าสามารถลด BOD (Biochemical Oxygen Demand) ได้ 40-65 % ลดไขมัน 70-80 % และลดฟอสฟอรัสได้ 15 %

- หลักการออกแบบ Septic Tank

- ต้องสามารถเก็บน้ำเสียได้ประมาณ 24 ชั่วโมง โดยไม่รวมชั้นตะกอนและสิ่งแขวนลอยที่ผิวน้ำ (scum)
- ต้องมีท่อหรือ Baffle กั้นที่ช่องน้ำเข้าออกเพื่อป้องกันตะกอนลอยออกไป
- ต้องมีปริมาณเก็บตะกอนลอย และตะกอนที่ก้นถังอย่างเพียงพอ เพื่อไม่ให้มีการล้นออกนอกถังในระยะเวลาอันสั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ต้องมีท่อระบายก๊าซมีเทน (CH₄) คาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) และไฮโดรซัลไฟด์ (CH₂S) ซึ่งเกิดจากการย่อยสลายตะกอนนอกจากนี้
- ควรแบ่งถังออกเป็น 2-3 ส่วน เพื่อให้มีการตกตะกอนที่ดีขึ้น

3 การบำบัดโดยแบคทีเรียที่ใช้ออกซิเจน (AEROBIC BACTERIA) วิธีที่นิยมใช้กันในอาคารทั่วไป คือ ขบวนการ (Activated Sludge) เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพสูงใช้เนื้อที่ก่อสร้างน้อย โดยแบคทีเรียจะรวมกันเป็นกลุ่มลอยอยู่ในถังเติมอากาศซึ่งส่งน้ำเสียเข้ามาบำบัดและมีเครื่องเติมอากาศ (Aerator) ทำการอยู่ตลอดเวลาจากนั้นน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้วและตะกอนแบคทีเรียจะไหลไปเข้าถังตะกอนเพื่อแยกเอาแบคทีเรียกลับมาเลี้ยงถังเติมอากาศใหม่ ส่วนน้ำใสจะไหลออกจากระบบฆ่าเชื้อโรค และทิ้งลงท่อระบายน้ำสาธารณะ

ในการออกแบบระบบบำบัดน้ำเสียจากอาคารสูงส่วนใหญ่จะมีอัตราการไหลของน้ำเสียไม่เกิน 1000 ลบ./วัน นิยมออกแบบให้ทำงานในช่วง (Extend aeration) เพื่อที่จะได้เกิดตะกอนแบคทีเรียส่วนเกินที่จะต้องกำจัดต่อไปให้มีปริมาณน้อย การสร้าง (Septic tank) ก่อนที่จะเข้าถังเติมอากาศสามารถลดความเข้มข้นของของแข็งแขวนลอยได้ และกำจัดเศษผงที่มากับน้ำเสียออกมาได้มาก ไม่เกิดปัญหาการอุดตันในเส้นท่อและเครื่องสูบน้ำ

การทำงานของระบบ สามารถเลือกใช้แบบให้น้ำไหลต่อเนื่อง (Continuous Flow) โดยน้ำเสียไหลเข้าถังเติมอากาศ และไหลต่อไปยังถังตกตะกอนตามปริมาณของน้ำเสีย หรือจะให้ทำงานแบบเติมเข้า-สูบออก (Fill and Draw) โดยให้น้ำเสียไหลเข้าถังเติมอากาศ (มีอย่างน้อย 2 ถัง) และเป่าอากาศให้ออกซิเจนจนน้ำเสียเต็มถังจึงหยุดเครื่องเป่าอากาศและเปลี่ยนส่งน้ำเสียไปเข้าถังเติมอากาศอีกถังหนึ่งหลังจาก หยุดเครื่องเป่าอากาศ และเปลี่ยนส่งน้ำเสียไปเข้าถังเติมอากาศอีกหลังจากหยุดเครื่องเป่าอากาศเป็นเวลา 2 ชั่วโมง น้ำใสส่วนบนซึ่งผ่านกระบวนการบำบัดแบคทีเรียแล้ว จะถูกสูบออกไปทิ้งและเติมน้ำเสียเข้าใหม่

ถังเติมอากาศควรมีระยะเวลาเก็บน้ำเสียได้ประมาณ 24 ชั่วโมงและมีค่าออกซิเจนที่ละลายอยู่ในน้ำในถังเติมอากาศไม่น้อยกว่า 1-3 มิลลิกรัม/ลิตร เครื่องเติมอากาศสามารถใช้ได้ทั้งแบบเป่าอากาศ (Diffused Air aerator) แบบใบพัดตีผิวน้ำ (Surface aerator) หรือแบบใต้น้ำ (Submersible aerator)

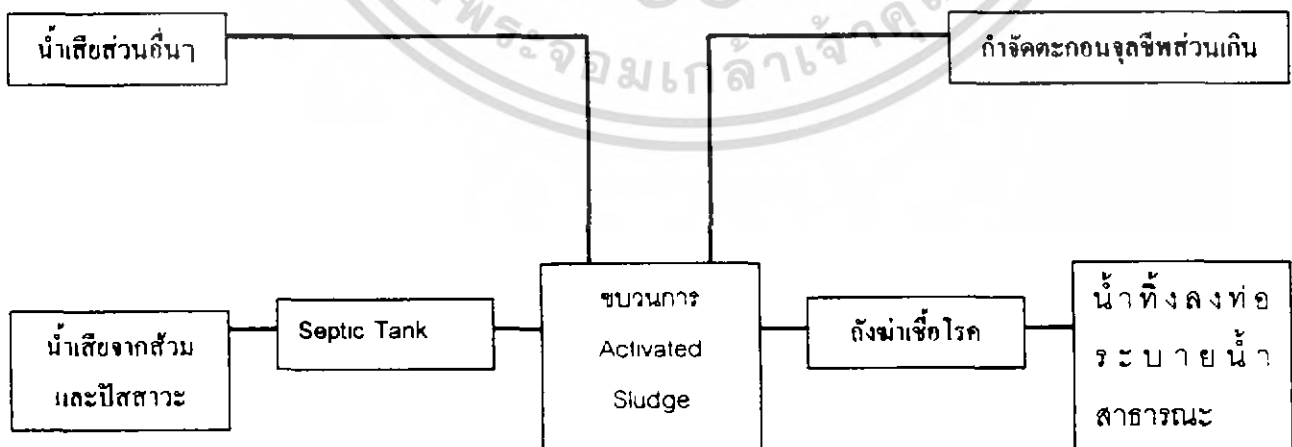
ขบวนการแผ่นชีวะหมุน (Rotation Biological Contactor) เป็นวิธีที่ใช้แผ่นฟิล์มแบคทีเรีย ซึ่งเกาะอยู่กับแผ่นพลาสติกที่เป็นตัวกลาง รูปวงกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง 2-3 เมตร โดยจะจมอยู่ในน้ำประมาณ 10% ของพื้นที่ผิว และส่วนที่เหลือจะอยู่ในอากาศแผ่นพลาสติกที่ใช้เป็นการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวกลางนี้จะวางซ้อนกันประมาณ 1.5-2.5 ซม. และหมุนด้วยความเร็ว 1-2 รอบ/นาที แผ่นพลาสติกหมุนลงไปในน้ำตะกอนก็จะติดขึ้นมาด้วย และไหลตกลงไปใหม่ทำให้เกิดการถ่ายเทออกซิเจนจากอากาศสู่น้ำ แบคทีเรียที่เกาะอยู่กับแผ่นหมุนก็จะเกิดออกซิเจนทั้งโดยตรง และทางอ้อมจากการไหลของน้ำในถังปฏิบัติการแผ่นฟิล์มแบคทีเรียซึ่งติดอยู่กับตัวกลางและลอยอยู่ในน้ำจะเป็นตัวลดมวลสารอินทรีย์ทั้งที่อยู่ในรูปของสารละลาย Dissolved หรือ Colloids เมื่อระบบทำงานต่อไปแผ่นฟิล์มจะหนาขึ้นทำให้ชั้นภายในที่ติดอยู่กับแผ่นพลาสติกขาดออกซิเจนเกิดการเน่าหลุดออกมากในน้ำ และไหลออกไปกับน้ำ (Effluent) จากนั้นก็จะเกิดแผ่นชีวะใหม่ขึ้นมาทดแทนต่อไป

การบำบัดโดยวิธีเคมี คือการใช้สารเคมีฆ่าเชื้อโรคที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ที่เหลืออยู่ให้หมดไปก่อนจะทิ้งออกสู่ธรรมชาติ สารเคมีที่นิยมใช้ คือ คลอรีน ไอโอดีนและโอโซน โดยใช้สารเคมีเหล่านี้ผสมกับน้ำที่ผ่านมาจากบ่อบำบัดทางชีวะในถังเชื้อโรคเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 75 นาที และให้มีความเข้มข้นของสารเคมีอิสระเหลืออยู่ในน้ำออก เพื่อให้แน่ใจว่าเชื้อโรคได้ถูกฆ่าตายเป็นส่วนใหญ่

สรุปกระบวนการบำบัดน้ำเสีย

- น้ำโสโครกจากโถส้วมและโถปัสสาวะจะต่อเข้า Septic Tank
- น้ำเสียจากอ่างล้างมือ ห้องน้ำ คร้ว จะต่อเข้าบ่อดักไขมัน
- นำน้ำที่ได้จากข้อ 1 และ 2 ไปบำบัดโดยวิธี Activated Sludge
- เติมคลอรีนลงในถัง ฆ่าเชื้อโรค ที่บรรจุน้ำได้จากข้อ 3
- สูบน้ำออกสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะ

แผนภูมิที่ 7.1 แสดง ผังการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.4 การป้องกันน้ำท่วมและการระบายน้ำที่ผิวดิน

เนื่องจากพื้นที่ตั้งโครงการ เป็นพื้นที่ติดกับคลองส่งน้ำ จึงต้องคำนึงถึงผลกระทบจากระดับที่อาจท่วมสูงขึ้นเนื่องจากการระบายน้ำ จึงต้องคำนึงถึงเรื่องการป้องกันน้ำท่วมด้วย ระบบป้องกันน้ำท่วมมีดังนี้

- 1 ระบบการระบายน้ำ
- 2 การทำเขื่อนกันน้ำ

7.5 ระบบระบายน้ำ

ในโครงการนี้แบ่งประเภทน้ำที่ต้องระบายได้ 3 ประเภท คือ

- 1 น้ำฝน
- 2 น้ำที่ผิวดิน
- 3 น้ำโสโครก

7.5.1 การระบายน้ำฝน

น้ำที่ไหลไปตามผิวดินเป็นตัวการสำคัญในการก่อให้เกิดการกัดเซาะและพังทลาย โดยเฉพาะน้ำฝนในพื้นที่ป่าเขาที่ยังไม่มีสิ่งก่อสร้างมากนัก น้ำฝนส่วนใหญ่สามารถซึมลงดินได้เหลือ 20-30 % เท่านั้นที่ยังไหลอยู่ตามผิวดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อปฏิบัติที่ดีในการระบายน้ำ

- การกัดเซาะเป็นปัญหาที่ใหญ่ที่สุดในกรณีระบายน้ำ น้ำไหลช้าจะก่อให้เกิดที่แฉะ และน้ำที่ไหลเร็วจะก่อให้เกิดการกัดเซาะเป็นร่องน้ำที่ไม่ต้องการ ดังนั้นจึงควรคำนวณอัตราความลาดอย่างระมัดระวัง และควรปลูกพืชบนไหล่เนินทันที เมื่อมีการปรับระดับแล้วเสร็จ

- การทำให้น้ำผิวดินไหลช้าๆ จะมีผลในแง่ของนิเวศวิทยา โดยน้ำมีโอกาสซึมลงไปในดินได้มากกว่าการขจัดน้ำโดยให้ไหลซึมลงไปในดิน มีผลดีกว่าการปล่อยให้ไหลไปตามผิวดิน

- การระบายน้ำไปตามผิวดินยอมดีกว่าการใช้ระบบท่อฝังใต้ดิน เพราะท่ออาจตันได้ง่าย นอกจากนี้ระบบท่อใต้ดินยังแพงกว่าและไม่เปิดโอกาสให้น้ำไหลซึมลงไปในดิน

- น้ำปริมาณมากๆ เช่นน้ำจากลานจอดรถไม่ควรปล่อยให้ไหลข้ามทางเดินเท้าไปลงถนน ควรมีบ่อดักก่อนถึงทางเท้า

- ในการออกแบบระบบระบายน้ำฝนในบริเวณ ควรคำนึงว่าเมื่อทางระบายน้ำที่ทำได้เกิดการอุดตันขึ้นน้ำจะระบายไปทางไหนได้บ้าง นั่นคือการทำทางระบายน้ำสำรองไว้รองรับในกรณีที่เกิดการอุดตัน

ปัจจัยในการกำหนดระบบระบายน้ำ

- การใช้ที่ดิน ระบบระบายน้ำขึ้นอยู่กับการใช้ที่ดิน และความหนาแน่นของชุมชน ซึ่งจะมีผลทำให้น้ำซึมลงดินได้มากน้อยและต่อหาวิธีการให้น้ำไหลไปตามผิวดิน เพียงระยะเวลาสั้นๆ แล้วปล่อยลงสู่ท่อระบายน้ำ ส่วนในพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของชุมชนน้อยอาจปล่อยให้ไหลซึมไปตามภูมิทัศน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สภาพภูมิประเทศ บริเวณที่ชันมากการระบายน้ำจะเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว จะมีโอกาสซึมลงไปดินน้อย ปริมาณน้ำจะมีมาก การระบายน้ำจึงจำเป็นต้องมีทางด้านบนและด้านล่างของเนินเพื่อตักน้ำผิวดินไว้ แล้วให้ไหลไปตามทางระบายน้ำที่สร้างขึ้น มิฉะนั้นจะเกิดการพังทลายได้ ง่าย เนิ่นหรือไหลทางทุกแห่งควรปลูกพืชคลุมดินทันทีที่มีการปรับระดับเสร็จ

- ขนาดของบริเวณที่ทำการระบายน้ำ ขนาดของบริเวณที่ทำการระบายน้ำจะเป็นตัวบอกจำนวนน้ำที่เกิดขึ้นหลังฝนตก และเป็นตัวบอกขนาดของระบบระบายน้ำ ขนาดของบริเวณในที่นี้ หมายถึง บริเวณที่ถูกปิดหรือลาดแข็งที่น้ำซึมลงไปไม่ได้

- ชนิดของดิน ชนิดของดินเป็นตัวบอกอัตราการซึมของน้ำฝน ดินที่มีอนุละเอียด เช่น ดินเหนียวจะมีการดูดซึมต่ำ เมื่อเทียบกับดินที่มีอนุใหญ่ เช่น ดินทราย จะมีอัตราการดูดซึมได้เร็วกว่า

- พืชคลุมดิน บริเวณใดที่มีพืชคลุมดินหนาแน่น แล้วเมื่อฝนตกลงมาน้ำจะไหลได้ช้ากว่า ทำให้ดินมีโอกาสดูดซึมน้ำได้ดีกว่า ช่วยลดภาระการระบายน้ำได้

- ปริมาณความถี่ของฝน ปริมาณและความถี่ของฝนที่ตกลงมาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ปริมาณน้ำฝนต่อปีที่สูงแต่เฉลี่ยตกสม่ำเสมอ จะไม่เป็นปัญหามากนัก เมื่อเทียบกับปริมาณน้ำฝนต่อปีปานกลางแต่ตกครั้งละมาก ๆ และติดต่อกันเป็นเวลานาน

น้ำฝนจะถูกขจัดไปจากบริเวณ มี 4 วิธี คือ

- โดยการไหลไปตามผิวดิน (Surface Runoff) น้ำฝนไหลลงสู่ที่ต่ำไปตามบริเวณและช่องระบายน้ำต่างๆ จนในที่สุดจะออกสู่ทะเล

- โดยการระบายน้ำใต้ดิน (Underground Draining) ส่วนหนึ่งของน้ำฝนจะไหลซึมลงใต้ดินโดยแรงดึงดูดของโลก น้ำจะไหลลงไปในทั้งทางดินและทางลาด แต่การไหลใต้ดินเป็นไปในอัตราที่ต่ำกว่าบนดินมาก

- โดยการระเหย (Evaporation) น้ำที่ตกค้างอยู่ตามผิวต่างๆ เช่นตามใบไม้, สระน้ำ บ่อ ฯลฯ จะระเหยไปในอากาศ

- โดยการคายน้ำจากใบพืช (Transpiration) พืชจะดูดน้ำเพื่อใช้ในการเจริญเติบโต จะคายน้ำระหว่างการสังเคราะห์แสง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.5.2 ระบบการระบายน้ำผิวดิน

น้ำฝนที่เหลือจากการซึมลงดินจะไหลไปตามผิวดินลงสู่ที่ต่ำ ตามลักษณะการระบายน้ำตามธรรมชาติ หรือไหลไปตามทางระบายน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น

ระบายน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยแบ่งได้เป็น 2 ระบบใหญ่ๆ คือ

- ระบบรวม (Combine Sewer) คือ ระบบน้ำฝนและน้ำโสโครกรวมกันสู่โรงบำบัดก่อนปล่อยลงสู่แม่น้ำลำคลอง เหมาะกับบริเวณที่มีฝนตกน้อย เพราะถ้าฝนตกหนักการบำบัดน้ำเสีย จะไม่สามารถรับน้ำได้หมด จะไหลล้น (Over Flow) ลงสู่แม่น้ำลำคลอง ซึ่งมีน้ำโสโครกปนอยู่ด้วย

- ระบบแยก (Separate Sewer) คือ แยกปล่อยน้ำฝนไหลลงสู่แม่น้ำลำคลองโดยตรง เพราะถือว่าไม่ใช้น้ำเสีย เหมาะสำหรับบริเวณที่มีฝนตกมาก

การระบายน้ำฝนบนพื้นราบ

จะต้องปรับพื้นให้เอียงเล็กน้อยเพื่อให้ น้ำไหลไปสู่ทางระบายน้ำวิธี ดังนี้

- ระนาบเอียง (Sloping Plane) เป็นวิธีที่ง่ายที่สุดและถูกที่สุดโดยเฉพาะเมื่อน้ำที่ระบายออกไปนั้นสามารถซึมลงไปในภูมิประเทศบริเวณนั้น แต่มีปัญหาเรื่องการรวมน้ำ

- ระนาบเอียงและแอ่ง (Sloping plane with Valley) เริ่มโดยการเอียงระนาบลงจากด้านอาคารเมื่อห่างออกไประยะหนึ่งจะลาดชันขึ้นทำให้เกิดแอ่งตรงกลางและแอ่งน้ำตรงกลางจะเป็นตัวรับน้ำและให้น้ำไหลไปสู่ทางระบายน้ำ

- ระบบกรวย (Funnel System) จะมีรูระบายอยู่ประมาณกลางบริเวณ แล้วทำระดับ
ทุกๆด้านให้ลาดมาสู่รูระบายน้ำ จะใช้วิธีนี้ในย่านชุมชนหนาแน่นเพราะส่วนใหญ่จะมีอาคาร
ล้อมรอบ ข้อเสียของวิธีนี้ คือ ต้องใช้ระบบท่อที่มีราคาแพงและถ้าท่อตันจะไม่สามารถจัดเส้นทาง
ระบายน้ำอื่นๆได้

7 5 3 การระบายน้ำฝังใต้ดิน

หมายถึง การรวมน้ำที่ผิวดินแล้วนำไปตามท่อซึ่งฝังไว้ใต้ดินสู่ท่อระบายน้ำ โดยปกติ
โครงสร้างของระบบระบายน้ำฝังใต้ดินมีอยู่ 4 ชนิดใหญ่ๆที่ใช้กันมาก คือ

ช่องระบายน้ำบริเวณ (Area Drain)

หมายถึง ช่องรับน้ำที่รวมมาจากบริเวณเฉพาะที่แห่งใดแห่งหนึ่งลงสู่ท่อใต้ดิน จุดที่ตั้งช่อง
ท่อระบายน้ำบริเวณนั้น จะต้องอยู่ในจุดต่ำสุดของบริเวณนั้นและมีตะแกรงปิดหน้าเพื่อดักขยะ
และสิ่งที่ทำให้ท่อระบายน้ำอุดตัน

เขียนโดย รศ.ดร.สุวิมล งาม

ท่อดักน้ำ (Catch Basin)

เหมือนช่องระบายน้ำบริเวณข้างต้น เพียงแต่มีกั้นบ่อลึกกว่าปากท่อระบายน้ำออก เพื่อดักตะกอนกันท่อตัน บริเวณที่ควรใช้จึงเป็นบริเวณที่มีการกัดเซาะเกิดขึ้นมาก หรือบริเวณที่มีฝุ่นมาก

ท่อระบายน้ำแบบฝรั่งเศส (France Drain)

เป็นรางน้ำรูปยาวสำหรับดักน้ำตามขอบ พื้นที่เป็นรูปยาว เมื่อรับน้ำแล้วจึงปล่อยเข้าท่อใต้ดินต่อไป

ท่อลอด (Culvert)

คือ ท่อที่ฝังลอดถนนและทางเท้าโดยระบายน้ำข้างหนึ่งไปอีกข้างหนึ่งของถนน

ท่อลอด

ถนน

ท่อระบายน้ำที่ใช้ในระบบระบายน้ำฝังใต้ดิน

อาจเป็นท่อดินเผา ท่อซีเมนต์หรือท่อคอนกรีต ท่อพลาสติก เช่น ท่อ PVC อาจเป็นท่อตันหรือท่อพรุนก็ได้ การเดินท่อระบายน้ำควรให้มีมุมหักน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ ที่ท่อแยกควรเป็นรูปตัว Y ไม่ควรเป็นรูปตัว T และไม่ควรมี Cross Connection พยายามใช้ท่อที่สั้นที่สุด ความลาดของท่อควรสม่ำเสมอและควรให้ความลาดของท่ออย่า น้อย 1 %

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.6 การป้องกันอัคคีภัย

การใช้ระบบป้องกันอัคคีภัยหรือระบบดับเพลิง สำหรับโครงการแยกออกได้ดังนี้

- ระบบรดดับเพลิง
- ระบบติดตั้งตายตัวและควบคุมการทำงานด้วยมนุษย์
- ระบบที่สามารถเคลื่อนที่ไปยังที่ต่างๆได้
- ระบบติดตั้งตายตัวและควบคุมการทำงานโดยอัตโนมัติ
- ระบบป้องกันเพลิง

ระบบรดดับเพลิง

ขนาด, ชนิดและจำนวนของอุปกรณ์และรถยนต์ขึ้นอยู่กับอุปกรณ์ที่ใช้เป็นมาตรฐานในการออกแบบถนน เข้า-ออกตามตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 7.3 แสดงมาตรฐานในการออกแบบถนนเข้า-ออก

ขนาด	ความกว้าง(เมตร)	ความแปรเปลี่ยน
ความกว้างถนน (ต่ำสุด)	3.60	ในกรณีที่ใช้ขาดังไฮโดรลิก ความกว้างจะเพิ่มขึ้น
ความสูงเพดาน (ต่ำสุด)	3.60	ในกรณีที่ใช้ขาดังไฮโดรลิก ความสูงจะเพิ่มขึ้น
รัศมีการกัลดรถ	18-22	ขึ้นอยู่กับความเร็ว
ระยะทำการ	20-30	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระบบติดตั้งตายตัวและควบคุมการทำงานด้วยมนุษย์

เครื่องมือในระบบนี้แบ่งตามการใช้สอยการทำงานด้วยมนุษย์ ได้ดังนี้

1. อุปกรณ์แจ้งเหตุเพลิงไหม้

เป็นผู้กระจกเล็ก ๆ พร้อมกับมีค้อนไว้สำหรับทุบกระจกให้แตกแล้วกดปุ่มแจ้งเตือนอัคคีภัย

2. อุปกรณ์ดับเพลิง

เป็นแบบหน้าหัวฉีดดับเพลิงพร้อมสาย ซึ่งมักจะใช้ในอาคารที่มีบริเวณกว้างพอสมควรและสามารถดับเพลิงด้วยน้ำได้โดยไม่เกิดอันตราย ระบบนี้จะติดตั้งในตำแหน่งที่สามารถเดินสายไปได้ไกลและสะดวก คือ ไม่เลี้ยวมาก รัศมีทำการประมาณ 30 เมตร หัวฉีดและท่อมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 ½ นิ้ว และต้องมีปั๊ม ซึ่งสามารถเพิ่มแรงดันน้ำในกรณีที่มีไฟไหม้ในชั้นสูงๆ

ระบบติดตั้งตายตัวและควบคุมการทำงานโดยอัตโนมัติ

เครื่องมือในระบบนี้แบ่งตามการใช้สอยได้เป็น

1. อุปกรณ์แจ้งเหตุเพลิงไหม้

ซึ่งมีหลายชนิด สามารถเลือกใช้ได้ตามความต้องการและความเหมาะสม ได้แก่

- อุปกรณ์ตรวจจับความร้อนแบบอุณหภูมิคงที่ (HEAT DETECTOR) อุปกรณ์ตรวจสอบความร้อนแบบอุณหภูมิคงที่เป็นแบบมาตรฐานและราคาถูกที่สุด และมีความไวในการตรวจสอบน้อยที่สุด ดังนั้นโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุให้ระบบดับเพลิงทำงานโดยไม่มีเพลิงไหม้จึงมีน้อยที่สุด อุปกรณ์ประเภทนี้ควรเลือกใช้เมื่อคาดว่าเพลิงที่จะเกิดขึ้นมีความร้อนสูงมาก เช่น น้ำมันหล่อลื่น เป็นต้น

- อุปกรณ์ตรวจสอบแก๊ส (GAS DETECTOR) ตรวจสอบปริมาณการรั่วของก๊าซในที่อยู่คาดว่าอาจมีการรั่วของก๊าซได้และใช้ในการควบคุมการปล่อยก๊าซดับเพลิง

- อุปกรณ์ตรวจสอบควัน (SMOKE DETECTOR) อุปกรณ์ตรวจสอบควันนี้มักจะใช้กับเพลิงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างช้าๆและมีควันมาก ตัวอย่าง ที่อาจนำมาประยุกต์ใช้งานได้ คือ ห้องคอมพิวเตอร์ และห้องเก็บกระดาษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- อุปกรณ์ตรวจสอบเปลวไฟ (FRAME DETECTOR) ในการใช้งานนั้นจะต้องใช้มากกว่าหนึ่งชนิดร่วมกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละห้องแต่ละพื้นที่ สำหรับอุปกรณ์ตรวจสอบเปลวไฟจะใช้งานในที่ที่มีความต้องการตรวจสอบที่รวดเร็วมาก และคาดว่าเพลิงที่ลุกไหม้จะมีเปลวไฟมากในระยะเริ่มลุกไหม้ ตัวอย่างเช่น ห้องเครื่องสูบน้ำมันหรือของเหลวไวไฟอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งต้องการที่จะหยุดการทำงานขอเครื่องสูบน้ำมันโดยเร็วในขณะที่เกิดเพลิงไหม้
- HEAT INCREASING DETECTOR จะตรวจสอบอัตราการเพิ่มความร้อนมีความไวในการตรวจสอบมากเหมาะสมกับกรณีที่ไฟความร้อนสูงและลุกลามได้เร็ว การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิอันเนื่องจากการใช้งานตามปกติเป็นปัญหาได้ เช่น การเดินหรือหยุดการทำงานของพัดลมระบายอากาศอาจทำให้อุปกรณ์ทำงานได้

2 อุปกรณ์ดับเพลิง

อุปกรณ์สำหรับดับเพลิงในระบบนี้มี 2 ชนิด คือ

- ระบบดับเพลิงแบบโปรยน้ำฝอยอัตโนมัติ (SPRINKLER SYSTEM)
- ระบบดับเพลิงด้วยก๊าซ

7.7 การกำจัดขยะมูลฝอย

ขยะสามารถกำจัดให้หมดไปได้โดยวิธีการดังต่อไปนี้

- กองรวมกัน (DUMP)
- ถมที่ดิน (SANITARY FILL)
- เผา (INCINERATOR)

7.7.1 การกองรวมกัน (DUMP)

ขยะถูกนำไปกองรวมกันในบริเวณที่กำหนด โดยแยกขยะที่สามารถสลายตัวไปโดยธรรมชาติได้จากขยะที่ไม่สลายตัว เช่น กระป๋อง ภาวพลาสติก หรืออาจกองรวมกันเลยก็ได้ แล้วกำจัดทำลายโดยการเผาเป็นระยะๆ นำซีเมนต์ไปโรยกลบสลับไปกับดินเหมาะสำหรับบริเวณที่มีความหนาแน่นน้อยมีพื้นที่มาก

- ข้อดี
 - ใช้ถมบริเวณไม่เหมาะสมในการเพาะปลูก
 - เป็นวิธีที่ง่าย ราคาถูก สะดวกต่อการทำงานและความปลอดภัย
- ข้อเสีย
 - เป็นที่เพาะพันธุ์ของแมลงและสัตว์จำพวกหนู
 - มีกลิ่นเหม็นน่ารังเกียจ

บริเวณกำจัด

- 1 ควรอยู่ห่างบริเวณที่พักอาศัย
- 2 ทิศทางเขตรมไม่พัดสู่บริเวณที่พัฒนาแล้ว
- 3 ควรอยู่ในโซนอุตสาหกรรม

พื้นที่

- 5 ไร่ ต่อการบริการประชาชน 10,000 คน

7.1.2 ถมที่ดิน (SANITARY FILL)

วิธีการคล้ายกับวิธีการแรกโดยแยกขยะที่ไม่สามารถนำเปื่อยออกแล้วนำขยะที่สามารถนำเปื่อยได้ไปถมที่ดิน กลบด้วยดินอีกชั้นหนึ่ง เหมาะสำหรับบริเวณที่มีความหนาแน่นปานกลาง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำมาใช้จะต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ข้อดี
 - เปรียบเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับแล้วเป็นวิธีที่ราคาถูกลง
 - ไม่เกิดมลภาวะ (POLLUTION)
 - ใช้พื้นที่ฟูสภาพที่ดิน

- ข้อเสีย

ในขณะที่ทำการถมต้องการการควบคุมดูแลใกล้ชิด

- การทำ งานที่ไม่ถูกวิธีจะทำให้บริเวณที่ถมเป็นแหล่งเพาะแมลงและสัตว์จำพวกหนู

บริเวณกำจัด

บริเวณที่ต้องการฟื้นฟูสภาพที่ดิน

พื้นที่

10 ไร่ ต่อการบริการประชาชน 10,000 คน

7.1.3 เเผ (INCINERATOR)

กำจัดขยะทั้งหมดโดยการเผาในเตาเผา ซึ่งมีวิธีการเผาต่างๆแตกต่างกันออกไป แต่ละแบบต้องมีการดูแลควบคุมอย่างใกล้ชิด เหมาะสำหรับบริเวณที่มีประชาชนหนาแน่น

- ข้อดี
 - ไม่มีปัญหาเรื่องแมลง, หนู
 - ใช้ร่วมกับวิธีถมที่ดิน โดยการเผาขยะที่ไม่สามารถนำเป็ยได้
 - มีพลังงานนอกจากการเผาซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

- ข้อเสีย

- ค่าใช้จ่ายสูง
- ปัญหาเรื่องอากาศเป็นพิษ

บริเวณกำจัด

- 1 ควรอยู่ในโซนอุตสาหกรรม
- 2 ต้องค้ำนึ่งถึงทิศลม

พื้นที่

ใช้พื้นที่ 25 - 50 ไร่
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.8 ระบบปรับอากาศในอาคาร

การดำเนินการโครงการต้องมีการควบคุมและระบายอากาศที่ดี ดังนั้นการใช้ระบบปรับอากาศให้เหมาะสมกับอาคารประกอบแต่ละส่วนภายในอาคาร จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ แบ่งออกเป็น 2 ระบบ ดังนี้

7.8.1 เครื่องปรับอากาศส่วนกลาง (CENTRAL AIR-CONDITIONER)

เป็นเครื่องปรับอากาศที่มีระบบเหมือนระบบอื่นๆ เพียงแต่มีสารทำความเย็นเพิ่มขึ้นอีกอย่างหนึ่ง คือ น้ำแทนที่จะเดินท่อน้ำยาแอร์ไปที่ FAN COIL ในแต่ละแห่งเพื่อทำความเย็นโดยใช้น้ำผ่านไปทำความเย็นแทน ระบบนี้เหมาะกับสถานที่กว้างๆหากเป็นระบบธรรมดาจะเสียค่าน้ำยาแอร์เป็นจำนวนมากแต่ต้องขึ้นอยู่กับกำลังปั๊มน้ำ และต้องมีเครื่องระบายความร้อนที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีหอทำน้ำเย็นขนาดใหญ่ (COOLING TOWER) เพื่อทำความเย็นในระบบ

ห้องแอร์และ COOLING TOWER ในระบบนี้จะมีเสียงรบกวน การสัมผัสความร้อน และการระบายความร้อน และอาจรบกวนส่วนอื่นๆของอาคารได้ แต่ระบบปรับอากาศแบบนี้จะมีการกระจายลมในห้อง การกำจัดฝุ่นละอองและสิ่งสกปรก การถ่ายเทอากาศและการควบคุมเสียง และการควบคุมความชื้นได้ดีกว่าเครื่องปรับอากาศแบบชุด จึงเลือกใช้ในส่วน ห้องแสดงนิทรรศการ ห้องโถงขนาดใหญ่ ห้องประชุม

7.8.2 ระบบปรับอากาศ (ROOM AIR-CONDITION)

เป็นเครื่องปรับอากาศขนาดเล็ก มีความสามารถทำความเย็นเครื่องละ 0.5-2 ตัน ที่นิยมแบบแยกส่วน (SPRIT TYPE) ส่วนที่ระบายความร้อนด้วยอากาศ (CONDENSER) จะติดตั้งนอกอาคาร ส่วนตัวทำความเย็น (COOLING COIL) และพัดลมติดตั้งภายในห้อง เรียกรวมว่า FAN COIL UNIT เครื่องปรับอากาศแบบนี้มีขนาดเล็ก จึงติดตั้งง่ายมีความสามารถรักษาความเย็นภายในห้อง เลือกใช้ในส่วนที่มีช่วงการใช้งานแตกต่างกันออกไป หรือใช้งานเป็นครั้งคราวเพื่อความประหยัด เช่น ห้องบรรยาย ห้องทดลอง ห้องโสตทัศนศึกษา

7.9 การจัดการพลังงานในอาคาร

แนวคิดในเรื่องการจัดการเรื่องการลดค่าไฟฟ้าซึ่งในการออกแบบ งานระบบแสงสว่างในอาคารสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายได้เป็นอย่างมาก เรื่องการให้แสงสว่างในอาคาร ถ้าสามารถใช้แสงฟลูออเรสเซนต์ได้ดี แต่ก็ใช้ประเภทอินแคนเดสเซนต์ก็อาจจะช่วยลดค่าใช้จ่ายลงได้อย่างน่าพอใจ ห้ขอบรรยายหากใช้ไฟฟ้าเหมือนอย่างที่ใช้ในห้องแสดงได้ดี ส่วนการจัดแสดงวัตถุเป็นพิเศษในระยะสั้นก็ใช้แสงใดก็ได้ตามต้องการ

แสงสว่างภายนอกอาคารเป็นส่วนสำคัญที่จะพิจารณาถึง เพราะสามารถเน้นให้เห็นว่าอาคารดังกล่าวนี้เป็น พิพิธภัณฑ์สถานและเป็นการเน้นให้พิเศษลงไปแก่อาคาร ในฐานะที่เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ชุมชนที่สำคัญนอกจากนั้น เป็นส่วนสำคัญยิ่งในการรักษาความปลอดภัยและให้ความปลอดภัยแก่ชุมชนที่อยู่นอกอาคาร และทางออกทุกทางควรติดไฟฟ้า

ตารางที่ 7.4 แสดงการเปรียบเทียบการสะท้อนของสีต่างๆ เพื่อประกอบการให้สีภายในอาคาร

สี	อัตราการสะท้อน (%)
ขาว	80-90
เหลือง-ครีม	65-75
เหลือง-ออกน้ำตาล	55-65
ชมพู	40-70
เทา	35-50
เขียวแก	25-50
น้ำเงินแก	10-20
น้ำตาล	8-12
แดง	15-25
แดงเข้ม	7
ดำ	2-5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปอร์เซ็นต์ในการสะท้อนแสงสว่างของส่วนต่างๆของห้องภายในห้องนั้นปริมาณขอ แสงย่อมขึ้นกับคุณภาพในการสะท้อนแสงของสี จากพื้น เพดาน ผนัง การออกแบบให้มีแสงสว่างที่เหมาะสมในการกระจายแสง ไม่เคียดตา ควรมีค่าขอ การสะท้อนเป็นเปอร์เซ็นต์ ดังนี้

ตารางที่7.5 แสดงการเปรียบเทียบการสะท้อนของสีต่างๆเพื่อประกอบการให้สีภายในอาคาร

เพดาน	80 %
ผนังตอนบนติดเพดานถึงขอบล่าง	70-80 %
ผนังตอนใต้ขอบหน้าต่างลงมา	50-60 %
โต๊ะอุปกรณ์	25-40 %
กระดานเขียนชอล์ก	20 %
พื้น	20-30 %

- ข้อสังเกต**
- เพดาน ต้องใช้สีอ่อนที่สุด
 - พื้น ใช้สีแก่ที่สุด
 - ผนัง ใช้สีปานกลาง
 - ความกว้าง ห้องยิ่งกว้าง แสงสว่างยิ่งลดลง
 - ความสูง ห้องยิ่งสูง แสงสว่างจะมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7 10 ระบบเสียงและระบบโทรศัพท์

ระบบเสียงประกาศ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการแจ้งข่าวสารหรือสัญญาณต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกอาคาร มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิคคอยควบคุม ติดตั้งลำโพงขยายเสียงในส่วนที่แสดงนิทรรศการโดยแบ่งเป็น ZONE เพื่อให้สามารถควบคุมเฉพาะที่ต้องการได้ ติดตั้งระบบ INTERCOM ติดต่อกับห้องควบคุม เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินและจุดประสงค์อื่นๆ และในส่วนสำนักงาน รวมทั้งบริเวณมีระบบเสียงเฉพาะ เช่น ส่วนการประชุม, ห้องบรรยาย ที่มีการควบคุมแยกออกมาแต่สามารถติดต่อกับห้องควบคุมรวมได้

7 11 ระบบรักษาความปลอดภัย

ภายในพิพิธภัณฑ์เป็นอาคารที่เก็บแสดงชิ้นงานที่มีค่ามากมาย รวมทั้งอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีราคาสูง ดังนั้นจึงต้องคำนึงถึงความปลอดภัยทั้งทางธรรมชาติ อัคคีภัย และการโจรกรรม โดยได้แบ่งระบบรักษาความปลอดภัยเป็น

7 11.1 การป้องกันการโจรกรรม

เริ่มตั้งแต่การออกแบบ โดยจะต้องคำนึงถึงการจำกัดให้ทางเข้าออกมีน้อยทวารมากที่สุดและการควบคุมประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันการโจรกรรม

เทคนิคการป้องกันภัย ซึ่งมีระบบแจ้งภัยที่ใช้ สามารถแบ่งเป็น

- เทคนิคทางกลศาสตร์ (MECHANICAL TECHNIQUES) เป็นการป้องกันรักษาความปลอดภัยที่ใช้กันอยู่ทั่วไป เช่น

- การล้อมรั้วที่มั่นคงแข็งแรง
- ใช้ระบบกุญแจ ใส่ประตูและตู้จัดแสดง
- ตู้กระจกกันสั่นสะเทือน (SHOCK-PROOFING) และ (BULLET-PROOFING)
- ใช้พลาสติกหนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ใช้บานประตูเหล็กสำหรับห้องสำคัญ

- เทคนิคทางไฟฟ้า (ELECTRICAL TECHNIQUE) ALARM SYSTEM ประกอบด้วย ดักฟ้า DETECTOR ซึ่งจะรายงาน TRANSMISSION เป็นเสียง ALARM ซึ่งเครื่องช่วยป้องกันและรักษาความปลอดภัย มีเทคนิคอยู่มาก เช่น

ELECTRIC AND ELECTRONIC DEVICE

- SOUND DETECTOR ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์จับเสียงตามมีคนเข้าไป ในสถานที่ที่ติดเครื่อง ดักฟ้าเอาไว้ หรือ ถ้ามีการรื้อแกะ ทำให้เกิดเสียงขึ้นแล้วเครื่องจับเสียง รายงานไปยังสัญญาณแจ้ง เหตุที่ทำให้เกิดเสียงกริ่งแจ้งภัย

- CAPACITANCE-VARISTOR DEVICE โดยอาศัยหลักการเปลี่ยนแปลงของประจุ ไฟฟ้า ถ้ามีคนเข้าไปในเขตติดตั้ง ประจุไฟฟ้าจะถูกรบกวน เพราะตัวคนเป็นตัวนำไฟฟ้าจึงทำให้ ประจุไฟฟ้าเปลี่ยนแปลง

- ULTRASONIC DETECTOR ใช้เครื่องเสียง ULTRASONIC เมื่อมีการเคลื่อนไหวผ่าน เสียง ทำให้ค่าคลื่นเสียงที่ตั้งไว้ลดลง และยังสามารถป้องกันอัคคีภัยได้อีกด้วย

เทคนิคทางกลศาสตร์และอิเล็กทรอนิกส์ (ELECTROMECHANICAL DEVICE)

- เครื่องดักการกระทบกระเทือน มักใช้ป้องกันวัตถุ ตู้แสดง ตู้เซฟ กำแพง ประตูและ หน้าต่าง

- ขดลวดไฟฟ้า WIRE CAPETS เพื่อป้องกันการใช้เครื่องมือเจาะเหล็กด้วยตะเกียงฟู

- การควบคุมทางเข้า ELECTRO MECHANICAL CONTROL AND COCKING OF EXIT จะทำงานเมื่อเกิดเหตุโดยจะปิดอัตโนมัติหรือจะใช้คนกดสวิทช์ก็ได้

- ระบบ ELECTROMAGNETIC ได้แก่ เครื่องเรดาร์ ความเปลี่ยนแปลงของลักษณะ กริ่งแม่เหล็กที่สะท้อนกลับมาจากการที่มีวัตถุเคลื่อนที่ผ่านเข้ามาใกล้แรงของคลื่นแม่เหล็กที่สะท้อนกลับจะถูกส่งเข้ามาเครื่องรับและเกิดเป็นเสียงสัญญาณเสียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เทคนิคทางทัศนะ OPTICAL TECHNIQUES

- เครื่องกันด้วยแสงขาว (VISIBLE LIGHT TELEVISION) ใช้ลำแสงพุ่งตรงไปยัง PHOTO ELECTRIC CELL ถ้ามีสิ่งใดรบกวนทางเดินของแสง สัญญาณเสียงจะดังขึ้น
- เครื่องกันด้วยแสงชนิด INFRA-RED
- เครื่องโทรทัศน์ (VISIBLE LIGHT TELEVISION) ใช้กล้องโทรทัศน์จับสิ่งคุ้มครอง
- เครื่อง PHOTOGRAPH

เทคนิคทั้งหมดนี้ เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการจับคนร้ายที่เข้ามาโจรกรรมสิ่งของในอาคาร แต่ ยังต้องอาศัยความสามารถของเจ้าหน้าที่รักษาเวรยามเป็นสิ่งสำคัญ โดยทำการป้องกัน

7 11 2 การป้องกันตลอด 24 ชั่วโมง โดยจะแบ่งเป็น

- การรักษาความปลอดภัยในเวลาเปิด
- การรักษาความปลอดภัยในเวลากลางคืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 8

การศึกษา-วิเคราะห์และสรุปผลในการออกแบบ

8.1 แนวความคิดในการวางผังอาคาร

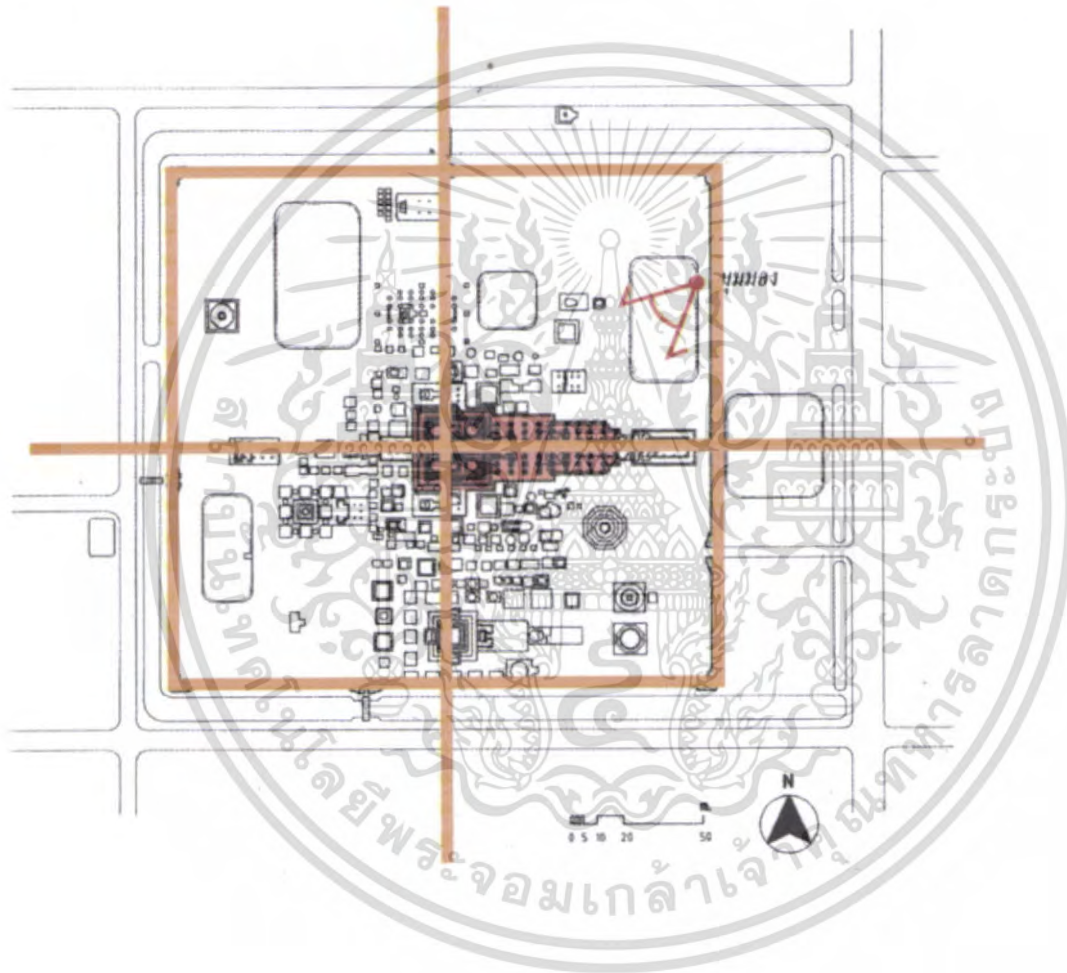
การนำแนวความคิดการเกิดชุมชนดั้งเดิมของชาวคริสต์ชนาลัทธิโรมันน่ายมที่ทำให้เกิด ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่สืบทอดมายาวนาน ก่อเกิดการเปลี่ยนแปลงชุมชนแต่จะเห็นได้ว่า ชุมชนจะก่อตัวไม่ห่างไกลจากกริมน้ำจากแนวคิดนี้จึง นำลักษณะของแม่น้ำยมที่ทำให้เกิด วัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมาใช้ในโครงการเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของโครงการแสดงให้เห็นว่า ตัวโครงการนี้เป็นสถานที่ที่ก่อให้เกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมของคริสต์ชนาลัทธิและเป็นเสมือนที่ ก่อให้เกิดการอนุรักษ์อย่างถูกต้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวางแผนอาคารได้ล้ามาจากการวางแผนอาคารของโบราณสถานแกนอาคารถูกเน้นด้วยอาคารใจกลางและแกนที่ตรงไปตรงมานำมาเปลี่ยนเป็นทางสัญจรที่เน้นจุดศูนย์กลางเป็นตัวสถาปัตยกรรมที่สำคัญของตัวโครงการ

การนำลักษณะพื้นที่ที่ปิดล้อมด้วยกำแพงแก้วของโบราณสถานเพื่อความเป็นส่วนตัวถูกนำมาเปลี่ยนเป็นตัวอาคารที่ล้อมรอบแล้วเกิดเป็นคอร์ตกลางเพื่อเน้นบรรยากาศที่เงียบสงบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.2 แนวความคิดในการออกแบบ โทนสีที่ใช้ในโครงการ

โทนสีที่ใช้ในโครงการเป็นโทนสีที่เห็นได้จากโบราณสถานและสีของวัสดุประกอบงานสถาปัตยกรรมจะเป็นโทนสีที่เกี่ยวกับหลังคาดินเผา อิฐมอญ สีลาแลง

- การนำบรรยากาศของวิถีชีวิตและชุมชนเข้ามาร่วมในการจัดแสดง ผู้เข้าชมโครงการ สามารถมีส่วนร่วมในการเข้าชมโครงการ เพื่อทำให้เกิดความสนใจ และเกิดบรรยากาศในการเข้าชมการนำบรรยากาศของวิถีชีวิตและชุมชนเข้ามาร่วมในการจัดแสดง

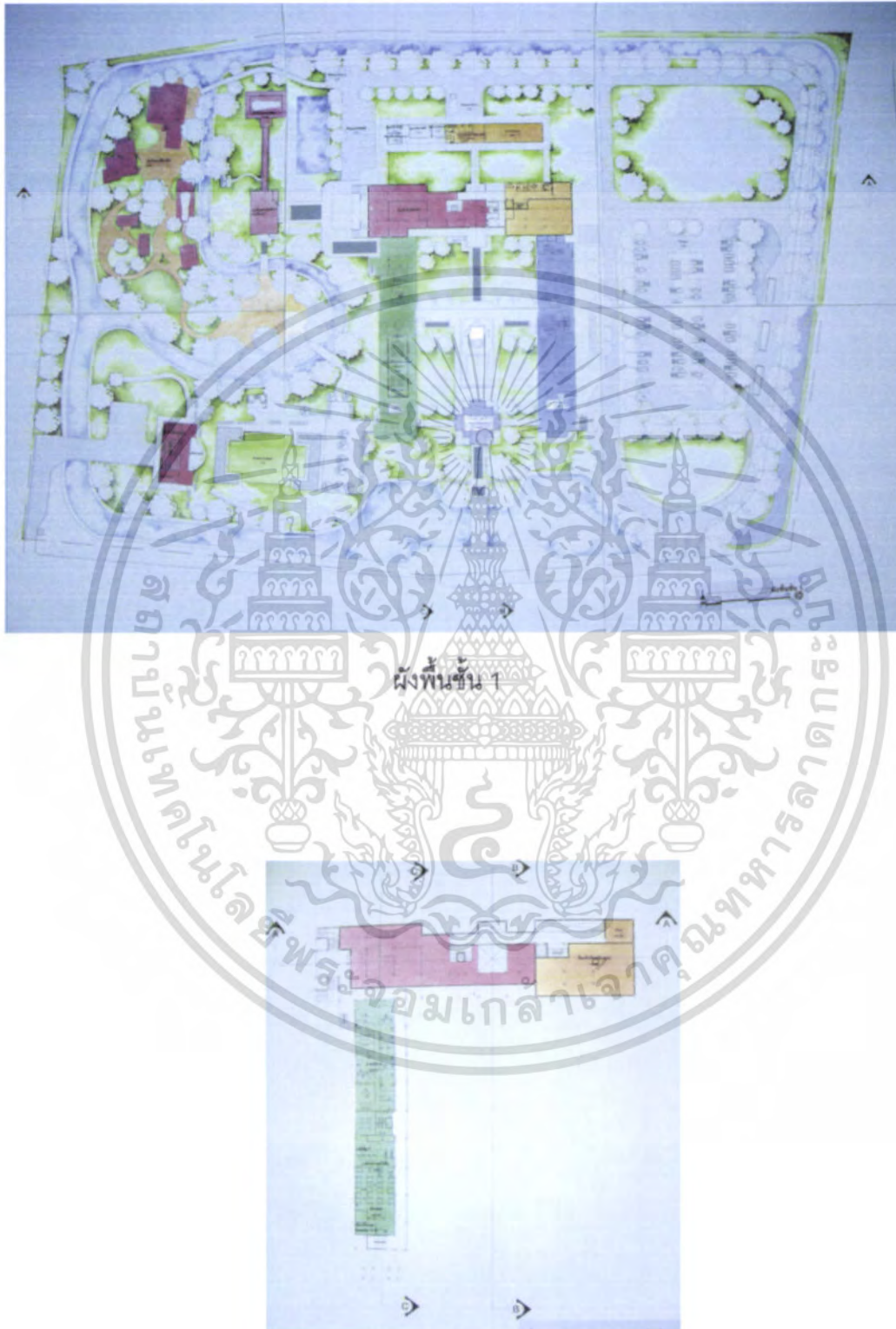

- ความกลมกลืนกันของตัวโครงการกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่น

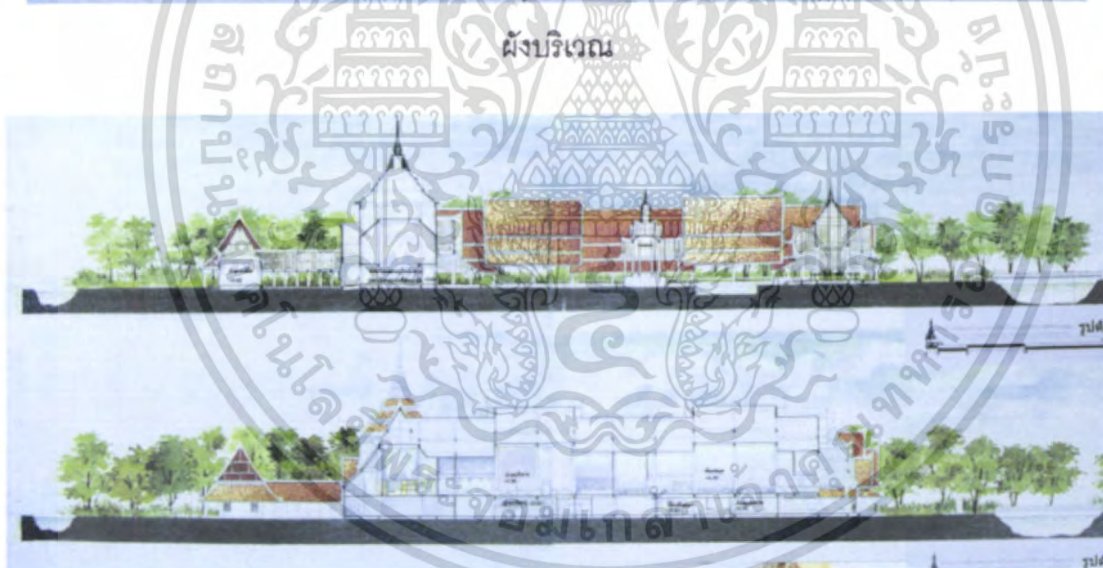
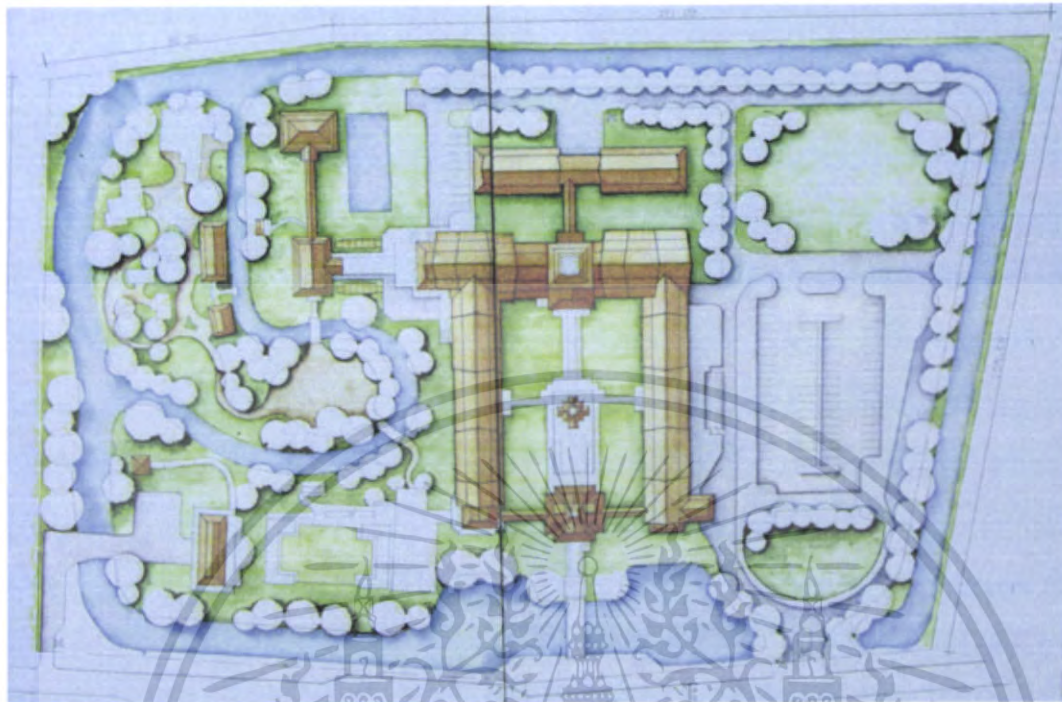
เอกสารที่นำมาใช้เพื่อศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตและชุมชนที่เห็นได้จากโบราณสถานและสีของวัสดุประกอบงานสถาปัตยกรรมจะเป็นโทนสีที่เกี่ยวกับหลังคาดินเผา อิฐมอญ สีลาแลง
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.3 ผลงานการออกแบบ

ผังพื้นที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปตัด

รูปด้านหน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปด้านข้าง

รูปด้านข้าง

รูปด้านหลัง

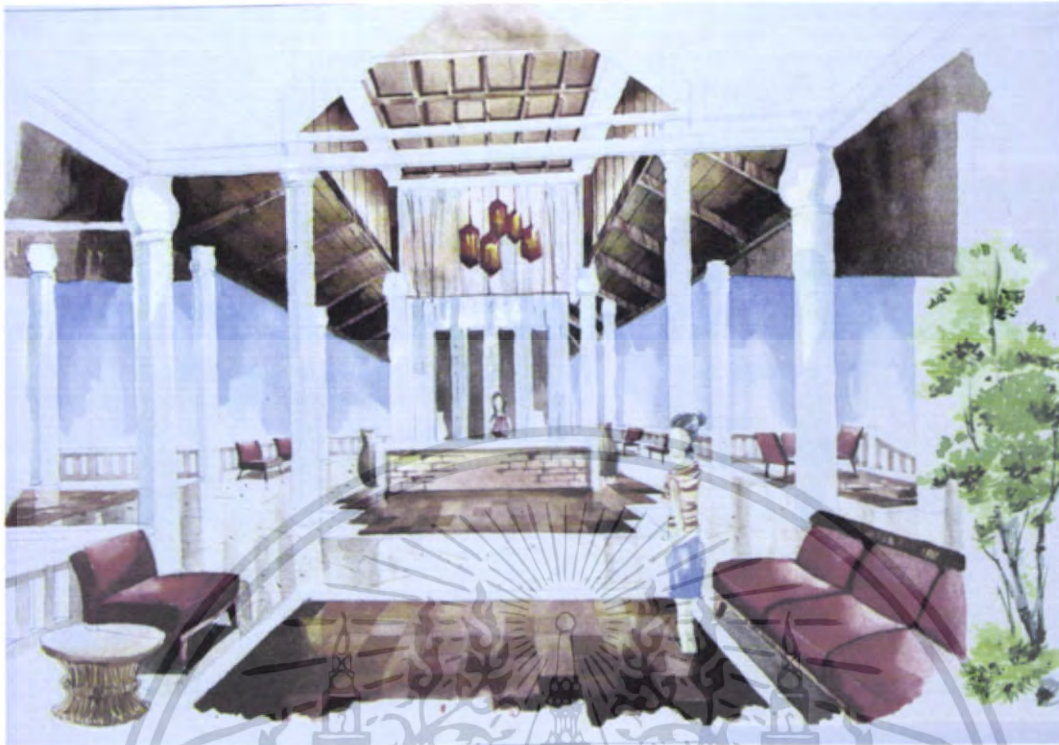
ทัศนียภาพภายนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

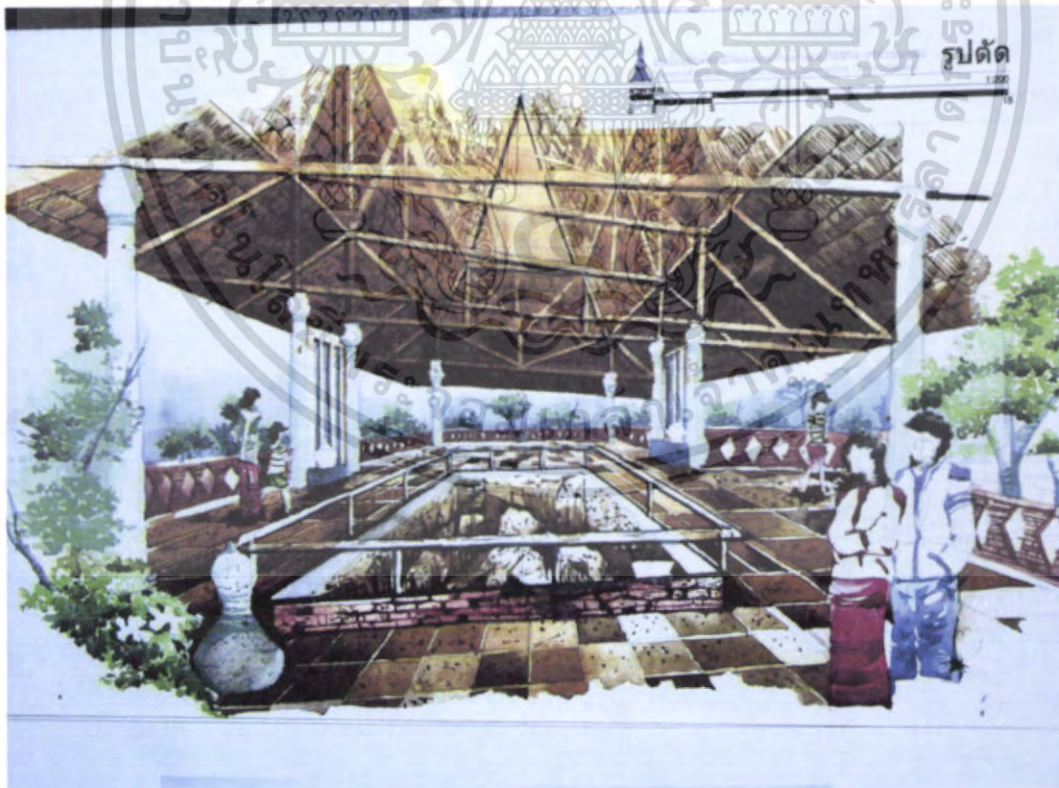

ทัศนียภาพภายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทัศนียภาพภายใน

ทัศนียภาพภายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

ธิดา สารระยา. เมืองศรีสุพรรณาลัย ชุดเมืองประวัติศาสตร์ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2537

ฝ่ายวิชาการโรงเรียนสุโขทัยวิทยาคม จังหวัดสุโขทัย. เอกสารหลักสูตร สืบสานภูมิปัญญา
ท้องถิ่นสุโขทัย : สำนักพิมพ์รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3, 2541

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติรามคำแหง

กรมศิลปากร. จารึกสมัยสุโขทัย. พิมพ์เนื่องในโอกาสฉลอง 700 ปีลายสือไทย กรุงเทพฯ . เมือง
สยาม, 2547

มนต์ชัย เทวัญโรปรกรณ์. พลิกประวัติศาสตร์สุโขทัย ฉบับ 700 ปีลายสือไทย.
กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526

กรมศิลปากร . นำชมอุทยานประวัติศาสตร์ สุโขทัย ศรีสุพรรณาลัย กำแพงเพชร พิมพ์ครั้งที่ 2 :
โรงพิมพ์วิทยาคอมพิวเตอร์-ออฟเซต, 2546

อรศรี ปาณินท์. บ้านและหมู่บ้านพื้นถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2539. หน้า 122

กรมศิลปากร, นำชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสวรรคนายก กรุงเทพฯ : นอร์ตันชัยการพิมพ์,
2527

กรมศิลปากร, นำชมโบราณวัตถุสถาน อำเภอศรีสุพรรณาลัย จังหวัดสุโขทัย พระนครศรี : โรง
พิมพ์การศาสนา, 2513

เขียน ยิ้มศิริ พุทธศาสนสุพรรณ (พระนครศรี, 2500)

จิรา จงกล "ประวัติศาสตร์สุโขทัย" ศิลปะและประวัติศาสตร์สุโขทัย

ดำรงเดชาภาพ, สมเด็จพระเจ้า, กรมพระยา ดำรงเดชาภาพ

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ เรื่องของสองนคร (กรุงเทพฯ , 2524)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โพธิ์ แซ่มล้าเจียก . วัฒนธรรมและประเพณีไทยพวน. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2538
หน้า 29

ณัฐภักดิ์ จันทวิษ. เครื่องถ้วยจีนที่พบจากแหล่งโบราณคดีในประเทศไทย. กรุงเทพฯ :
อมรินทร์การพิมพ์, 2529.

ประทีติ สังขนุกิจ. "เตาสังคโลก" สังคโลกศรีล้านนาลัย, หน้า 10-33 .กรุงเทพฯ: เครือ
ซีเมนต์ไทยกรมศิลปากร, 2530.

ประเสริฐ ณ นคร. ผลงานค้นคว้าประวัติศาสตร์ไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2514.

พิริยะ ไกรฤกษ์. จารึกพ่อขุนรามคำแหง: การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ศิลปะ กรุงเทพฯ:
อมรินทร์พรินติ้งกรุ๊ป, 2532

ศิลปากร,มหาวิทยาลัย. การค้าสังคโลก: รายงานการสัมมนาวิเคราะห์เรือโบราณที่ค้นพบ
ในอ่าวไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2519

ศรีศักร วัลลิโภดม. เมืองโบราณในอาณาจักรสุโขทัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532

สายันต์ ไพเราะญจิตร. "เตาป่ายาง" สังคโลกศรีล้านนาลัย. หน้า 57-69 . กรุงเทพฯ : เครือ
ซีเมนต์ไทยร่วมกับศิลปากร, 2530

ภาคผนวก

ก) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1.กฎหมายสำคัญเกี่ยวกับการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ 2522

แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2543

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร เป็นกฎหมายแม่บทที่บัญญัติเกี่ยวกับข้อกำหนดต่างๆทางสถาปัตยกรรมและวิศวกรรม การควบคุมอาคาร การก่อสร้างอาคาร การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร อำนาจเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น และอื่นๆ และมีกฎหมายที่ออกโดยอาศัยพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ ประกาศกระทรวงมหาดไทย กฎหมายที่ออกโดยองค์กรหรือพนักงานท้องถิ่น เป็นต้นสาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้ประกอบด้วย

มาตรา 2* พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และจะใช้บังคับในท้องที่ใด มีบริเวณเพียงใด ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา สำหรับเขตท้องที่ที่ได้มีการประกาศให้ใช้บังคับผังเมืองรวมตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง หรือเขตท้องที่ที่ได้เคยมีการประกาศดังกล่าว ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับตามเขตของผังเมืองรวมนั้นโดยไม่ต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา สำหรับอาคารสูง อาคารขนาดใหญ่พิเศษ อาคารชุมนุมคนและโรงแรมหรู ให้ใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้บังคับไม่ว่าท้องที่ที่อาคารนั้นตั้งอยู่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ก็ตาม

*[มาตรา 2 วรรคสองและวรรคสาม เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 3)พ.ศ. 2543]
มาตรา 8* เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร ตลอดจนการอื่นที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด

- (1) ประเภท ลักษณะ แบบ รูปทรง สัดส่วน ขนาด เนื้อที่ และที่ตั้งของอาคาร
- (2) การรับน้ำหนัก ความต้านทาน ความคงทน ตลอดจนลักษณะและคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้
- (3) การรับน้ำหนัก ความต้านทาน ความคงทนของอาคาร และพื้นดินที่รองรับอาคาร
- (4) แบบและวิธีการเกี่ยวกับการติดตั้งระบบประปา ก๊าซ ไฟฟ้า เครื่องกล ความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัยหรือภัยพิบัติอย่างอื่น และการป้องกันอันตรายเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน
- (5) แบบ และจำนวนของห้องน้ำและห้องส้วม
- (6) ระบบการจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของอาคาร เช่น ระบบการจัดแสงสว่าง การระบายอากาศ การปรับอากาศ การฟอกอากาศ การระบายน้ำ การบำบัดน้ำเสีย และการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (7) ลักษณะ ระดับ ความสูง เนื้อที่ของที่ว่างภายนอกอาคาร หรือแนวอาคาร
- (8) ระยะหรือระดับระหว่างอาคารกับอาคารหรือเขตที่ดินของผู้อื่น หรือระหว่างอาคารกับถนน ตรอก ซอย ทางเท้า ทาง หรือที่สาธารณะ
- (9) พื้นทีหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กักเก็บรถ และทางเข้าออกของรถสำหรับอาคารบางชนิดหรือบางประเภท ตลอดจนลักษณะและขนาดของพื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นดังกล่าว
- (10) บริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร ชนิดใดหรือประเภทใด
- (11) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้ายใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร
- (12) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต การอนุญาต การต่ออายุ ใบอนุญาต การโอนใบอนุญาต การออกใบรับรอง และการออกใบแทนตามพระราชบัญญัตินี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- (13) หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ออกแบบ ผู้ควบคุมงาน ผู้ดำเนินการ ผู้ครอบครอง อาคารและเจ้าของอาคาร
- (14) คุณสมบัติเฉพาะและลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจสอบ ตลอดจนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียนและการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ตรวจสอบ
- (15) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจสอบอาคาร ติดตั้ง และตรวจสอบอุปกรณ์ ประกอบของอาคาร
- (16) ชนิดหรือประเภทของอาคารที่เจ้าของอาคาร หรือผู้ครอบครองอาคาร หรือ ผู้ดำเนินการต้องทำการประกันภัยความรับผิดตามกฎหมายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอก

*[มาตรา 8 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543]

มาตรา 9* ในกรณีที่ได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องใดตามมาตรา 8 แล้ว ให้ ราชการส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติตามกฎหมายกระทรวงนั้น เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา 10

ในกรณีที่ยังมีได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องใดตามมาตรา 8 ให้ราชการส่วน ท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเรื่องนั้นได้

ในกรณีที่ได้มีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเรื่องใดตามวรรคสองแล้ว ถ้าต่อมา มีการ ออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องนั้น ให้ข้อกำหนดของข้อบัญญัติท้องถิ่นในส่วนที่ขัดหรือแย้งกับ กฎกระทรวงเป็นอันยกเลิก และให้ข้อกำหนดของข้อบัญญัติท้องถิ่นในส่วนที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ กฎกระทรวงยังคงใช้บังคับต่อไปได้จนกว่าจะมีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นใหม่ตามมาตรา 10 แต่ ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นใช้บังคับ

การยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคสามย่อมไม่กระทบกระเทือนต่อการดำเนินการที่ได้ กระทำไปแล้วโดยถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น

*[มาตรา 9 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535]

มาตรา 10* ในกรณีที่ได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องใดตามมาตรา 8 แล้ว ให้ ราชการส่วนท้องถิ่น มีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในเรื่องนั้นได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) เป็นการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดรายละเอียดในเรื่องนั้นเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ ในกฎกระทรวง โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงดังกล่าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- (2) เป็นการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเรื่องนั้นชัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงดังกล่าว เนื่องจากความจำเป็นหรือมีเหตุผลพิเศษเฉพาะท้องถิ่น

การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตาม (2) ให้มีผลใช้บังคับได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมอาคารและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี

คณะกรรมการควบคุมอาคาร จะต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบในข้อบัญญัติท้องถิ่นตาม (2) ให้เสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ถ้าไม่ให้ความเห็นชอบ ให้แจ้งเหตุผลให้ราชการส่วนท้องถิ่นนั้นทราบด้วย

ถ้าคณะกรรมการควบคุมอาคารพิจารณาข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคสามให้ถือว่าคณะกรรมการควบคุมอาคารได้ให้ความเห็นชอบในข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นแล้ว และให้ราชการส่วนท้องถิ่นเสนอรัฐมนตรีเพื่อส่งการต่อไป ถ้ารัฐมนตรีไม่ส่งการภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นให้ถือว่ารัฐมนตรีได้อนุมัติตามวรรคสอง

*[มาตรา 10 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535]

มาตรา 10 ทวิ* ในกรณีที่รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารเห็นว่าข้อบัญญัติท้องถิ่นใดที่ออกตามมาตรา 10 (1) ชัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 8 หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา 10 (2) มีข้อกำหนดที่ก่อภาระหรือความยุ่งยากให้แก่ประชาชนเกินความจำเป็นหรือก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อสุขภาพ ชีวิตร่างกาย หรือทรัพย์สินของประชาชนให้รัฐมนตรีมีอำนาจแจ้งให้ราชการส่วนท้องถิ่นนั้นดำเนินการยกเลิกหรือแก้ไขข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าวเสียใหม่ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันรับแจ้งจากรัฐมนตรี กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุมของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

การยกเลิกหรือแก้ไขข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งย่อมไม่กระทบกรเทือนต่อการดำเนินการที่ได้กระทำไปแล้วโดยถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น

*[มาตรา 10 ทวิ เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535]

มาตรา 11 ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา 9 หรือมาตรา 10 เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา 12 กฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 8 หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา 9 หรือมาตรา 10 ถ้าขัดหรือแย้งกับกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง ให้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง

2. กฎหมายสำคัญเกี่ยวกับการควบคุมการใช้ที่ดินและการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

- พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518

แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2525 และพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2535

พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 เป็นกฎหมายที่กำหนดการวาง จัดทำ และดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองรวม และผังเมืองเฉพาะ ในบริเวณเมือง และบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท เพื่อสร้างหรือพัฒนาเมือง หรือส่วนรองเมืองขึ้นใหม่ หรือแทนเมืองหรือส่วนรองเมืองที่ได้รับความเสียหายเพื่อให้มีหรือทำให้ดียิ่งขึ้นซึ่งการใช้ประโยชน์ ความปลอดภัย และสวัสดิภาพ เพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม สาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้ประกอบด้วย

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

"การผังเมือง" หมายความว่า การวาง จัดทำและดำเนินการ ให้เป็นไปตามผังเมืองรวม และผังเมืองเฉพาะในบริเวณเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท เพื่อสร้างหรือพัฒนาเมืองหรือส่วนรองเมืองขึ้นใหม่ หรือแทนเมืองหรือส่วนรองเมืองที่ได้รับความเสียหายเพื่อให้มีหรือทำให้ดียิ่งขึ้น ซึ่ง殊ลักษณะความสะอาดสบาย ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน ความปลอดภัยของประชาชน และสวัสดิภาพของสังคม เพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เพื่อดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่า ในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี หรือเพื่อบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิประเทศที่งดงาม หรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ

"ผังเมืองรวม" หมายความว่า แผนผัง นโยบายและโครงการ รวมทั้งมาตรการควบคุม โดยทั่วไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชนบทในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การ

สาธารณูปโภค บริการสาธารณะและสภาพแวดล้อม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง

"ผังเมืองเฉพาะ" หมายความว่า แผนผังและโครงการดำเนินการ เพื่อพัฒนาหรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่ง หรือกิจการที่เกี่ยวข้องในเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบทเพื่อประโยชน์แก่การผังเมือง

"อาคาร" หมายความว่า อาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้าง อาคาร รวมทั้งสิ่งปลูกสร้างทุกชนิดหรือสิ่งอื่นใดที่วางบน ใต้ หรือผ่านเหนือพื้นดิน หรือพื้นน้ำ

"ที่อุปถัมภ์" หมายความว่า ที่ดินของเอกชน ซึ่งผังเมืองเฉพาะจัดให้เป็นที่ยื่นวางหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างอื่นด้วย เช่น ทางเท้า ทางเดิน ตรอกหลังหรือข้างอาคาร ทางน้ำ ทางหรือท่อระบายน้ำ

"ที่โล่ง" หมายความว่า บริเวณที่ดินอันได้ระบุไว้ในผังเมืองรวมหรือผังเมืองเฉพาะให้เป็นที่ยื่นวางเป็นส่วนใหญ่ และเพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้

"เจ้าพนักงานการผัง" ในกรณีที่มีการประกาศใช้บังคับพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะทำการสำรวจเพื่อวาง จัดทำ หรืออนุมัติผังเมืองรวมและหรือผังเมืองเฉพาะ หมายความว่า เจ้าพนักงานการผังตามที่ได้ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกา ในกรณีที่มีการใช้บังคับผังเมืองรวม หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น ผู้วางและจัดทำผังเมืองรวม ในกรณีที่มีการใช้บังคับผังเมืองเฉพาะ หมายความว่า ผู้วางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ

"เจ้าพนักงานท้องถิ่น" ในเขตเทศบาล หมายความว่า คณะเทศมนตรี ในเขตสุขาภิบาล หมายความว่า คณะกรรมการสุขาภิบาล ในเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายความว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ทำการแทน ในเขตกรุงเทพมหานคร หมายความว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือหัวหน้าเขตซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้ทำการแทน

"เจ้าหน้าที่ดำเนินการ" หมายความว่า เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือ องค์การหรือบริษัทของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่หรือซึ่งได้รับมอบหมายให้มีอำนาจหน้าที่กระทำการให้เป็นไปตามผังเมืองเฉพาะ

"องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล หรือกรุงเทพมหานคร

"ผู้ว่าราชการจังหวัด" หมายความว่า รวมถึงผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในกรณีที่เป็นการวางและจัดทำผังเมืองรวมหรือผังเมืองเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมวด 3
การวางและจัดทำผังเมืองรวม

มาตรา 17 ผังเมืองรวมประกอบด้วย

- (1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังเมืองรวม
- (2) แผนที่แสดงเขตของผังเมืองรวม
- (3) แผนผังซึ่งทำขึ้นเป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ พร้อมด้วยข้อกำหนด โดยมีสาระสำคัญทุกประการหรือบางประการ ดังต่อไปนี้

(ก) แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภท

(ข) แผนผังแสดงที่โล่ง

(ค) แผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่ง

(ง) แผนผังแสดงโครงการกิจการสาธารณูปโภค

(4) รายการประกอบแผนผัง

(5) นโยบาย มาตรการและวิธีดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของผังเมืองรวม

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายควบคุมดูแลด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการควบคุมมลพิษทางน้ำ ทางอากาศ และเสียง พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มีข้อบัญญัติเกี่ยวกับการออกกฎในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมวด 3 การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 3 เขตอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

มาตรา 43 ในกรณีที่น่าปรากฏว่าพื้นที่ใดมีลักษณะเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารหรือมีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นโดยทั่วไป หรือมีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ได้โดยง่ายหรือเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติหรือศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์ และพื้นที่นั้นยังมิได้ถูกประกาศกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

มาตรา 44 ในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา 43 ให้กำหนดมาตรการคุ้มครองอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ไว้ในกฎกระทรวงด้วย

- (1) กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ หรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติ หรือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม
- (2) ห้ามการกระทำหรือกิจกรรมใด ๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบในทางเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศน์ของพื้นที่นั้นจากลักษณะตามธรรมชาติ หรือเกิดผลกระทบต่อคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม
- (3) กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่จะทำการก่อสร้าง หรือดำเนินการในพื้นที่นั้นให้มีหน้าที่ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- (4) กำหนดวิธีจัดการโดยเฉพาะสำหรับพื้นที่นั้นรวมทั้งการกำหนดขอบเขต หน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือ และประสานงานให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติหรือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในพื้นที่นั้น
- (5) กำหนดมาตรการคุ้มครองอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพของพื้นที่นั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข)ความเชื่อที่ตกทอดมายังเรือน

ศาลผี และศาลพระภูมิ

ในการดำรงชีวิตแบบเกษตรกรรมที่สงบสุข และพอเพียงของชาวไทพวนก็คล้ายคลึงกับชีวิตในสังคมเกษตรกรรมทั่วไป คือ การพึ่งพาธรรมชาติและความหวังในความอุดมสมบูรณ์เพื่อการอยู่รอดของชีวิต รวมทั้งความร่มเย็นเป็นสุขของครอบครัว ดังนั้นจะพบว่าทุกบ้านจะมีศาลพระภูมิ ซึ่งมักจะตั้งไว้หน้าหมู่บ้านทางทิศตะวันออก และสำหรับทั้งหมู่บ้านก็จะมีศาลปู่ตาของหมู่บ้านเอาไว้ทำขวัญหมู่บ้าน ศาลปู่ตาของหมู่บ้านนี้อาจเรียกชื่อต่างๆ ตามความเชื่อของแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งชาวบ้านจะมาเซ่นไหว้เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขตลอดเวลานอกเหนือจากการเซ่นไหว้ประจำปี ศาลนี้สังเกตเห็นได้ง่ายว่าศาลใดเป็นศาลพระภูมิศาลใดเป็นศาลผี พระศาลพระภูมิเจ้าที่จะเป็นศาลเสาเดียวแต่ศาลผีหรือศาลปู่ตาของศาลเจ้าพ่อเจ้าแม่จะเป็นศาลที่มี 4 หรือ 6 เสา พร้อมทั้งมีลานหน้าศาลเพื่อทำการเซ่นไหว้

รูปภาพ 1 ศาลปู่ตา บ้านวังร่อ

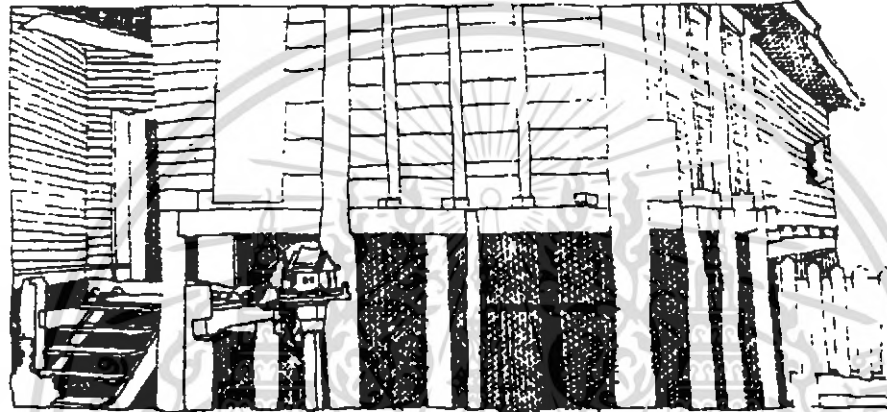

รูปภาพ 2 ศาลปู่ตา ของเจ้าของโรงเรียนบ้านวังร่อ

รูปภาพ 3 ศาลพระภูมิ มุมบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 4 ศาลพระภูมิ ที่กินอาณาเขตเป็นสัดส่วน

รูปภาพ 5 ศาลพระภูมิ ที่อยู่ติดกับตัวเรือน

ห้องพระ หิ้งพระ

ห้องพระเป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของเรือนคนไทยทุกกลุ่ม บางเรือนอาจไม่มีระบุเป็นห้องพระอย่างเฉพาะเจาะจง แต่อาจมีหิ้งพระ หรือส่วนเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งของห้องนอนหรือห้องโถง เพื่อประดิษฐานพระพุทธรูป ซึ่งทุกคนในบ้านกราบไหว้

ตำแหน่งของห้องพระที่นิยม คือ อยู่ทางทิศตะวันออก ซึ่งมีถึง 38 ใน 50 หลัง แต่ก็ยังมี 8 หลังที่ห้องพระอยู่ทางทิศตะวันตก ซึ่งเจ้าของบ้านให้เหตุผลว่าห้องพระที่อยู่ทางทิศตะวันตก พระศักดิ์ของพระจะหันไปทางทิศตะวันออก ตามความเชื่อของเจ้าของบ้าน นอกจากทิศตะวันออกแล้ว บางเรือนหันไปทางทิศเหนือ แต่มีจำนวนน้อยเพียง 4 หลัง และมีเพียงหลังเดียวใน 50 หลังที่ห้องพระอยู่ทางทิศใต้ ซึ่งเจ้าของบ้านเองก็ไม่มีเหตุผลสนับสนุนตำแหน่งห้องพระของตนเอง เพียงแต่บอกว่าไม่ถืออะไรมากนัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค)คุณลักษณะของสถาปัตยกรรมที่สั่งอินจากภูมิปัญญาชาวบ้านในเรือน

ปัจจุบันทั้งภาครัฐและเอกชนต่างหันมาให้ความสนใจกับสภาพแวดล้อม และชีวิตที่ยั่งยืน ผสมกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี เมื่อพิจารณาคุณลักษณะของเรือนพื้นถิ่น เรา จะพบคุณค่าของชีวิตและสภาพแวดล้อมที่ยั่งยืนอย่างครบถ้วน ได้แก่

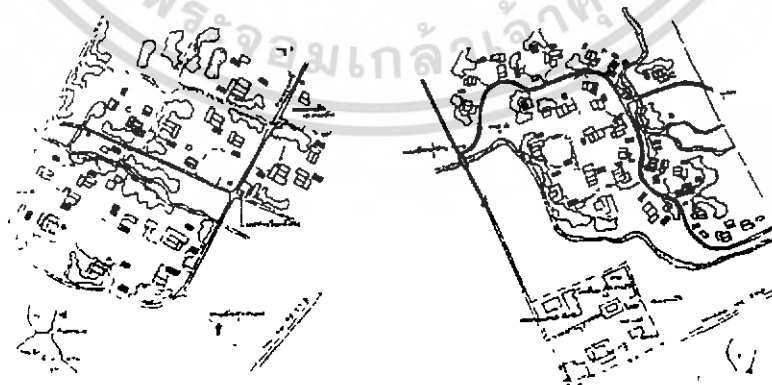
- การใช้ทรัพยากรหมุนเวียนในพื้นที่
- การใช้พลังงานในระดับต่ำ แต่ให้คุณค่าของสภาวะสบายต่อการอยู่อาศัย
- การพึ่งพาตนเอง และการปรับสภาพแวดล้อมเพื่อให้การดำรงชีวิตมีความสุข

การใช้ทรัพยากรหมุนเวียนในพื้นที่

เรือนพื้นถิ่นไทพวนในหมู่บ้านที่ทำการสำรวจทุกหลัง เมื่อมีอุณหภูมิอากาศปกติไม่เกิน 29 องศาเซลเซียส และมีความชื้นสัมพัทธ์ไม่เกินกว่าร้อยละ 75 แต่ปัจจัยหลักที่ทำให้เรารู้สึกสบาย ตัวของการมีกระแสลมพัดผ่านตัวของเรา ทำให้เราไม่มีเหงื่อและรู้สึกสบาย และภูมิปัญญา ชาวบ้านที่เกี่ยวข้องกับการระบายอากาศในเรือนนี้ดูเสมือนจะเป็นข้อเด่นในการอยู่อาศัยของไทพวน เพราะปรากฏเด่นชัดในหลายๆตำแหน่งขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเรือน ตั้งแต่การ วางผังหมู่บ้าน ผังบริเวณบ้าน และรายละเอียดในตัวเรือน

1. ผังหมู่บ้าน

การวางผังหมู่บ้านที่ลมธรรมชาติผ่านได้ตลอดผังบริเวณ เป็นภูมิปัญญาพื้นฐานที่ เกี่ยวเนื่องตั้งแต่การวางตำแหน่งตัวเรือนที่สัมพันธ์กับเรือนข้างเคียงในกลุ่มเดียวกัน

รูปที่ 133 แผนที่ 1 และ 2 ชี้ให้เห็นถึงการระบายอากาศได้ดีผ่านตลอดทุกบ้าน

รูปที่ 133 แผนที่ 1 และ 2 ชี้ให้เห็นถึงการระบายอากาศได้ดีผ่านตลอดทุกบ้าน

รูปภาพ 6-7 แสดงให้เห็นว่าลมประจำจากทิศใต้พัดผ่านตลอดทุกบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากรูปภาพ 6-7 จะเห็นได้ชัดว่า เมื่อทิศทางของลมประจำมาทางทิศใต้ และตะวันตกเฉียงใต้ เมื่อศึกษาจากตำแหน่งเรือนและยุงข้าวในหมู่บ้านที่แสดงในรูป การวางตำแหน่งเรือนก็ตีระยะห่างระหว่างเรือนก็ดี เอื้ออำนวยต่อลมประจำที่จะพัดผ่านเข้าในทุกพื้นที่ในผังหมู่บ้าน ซึ่งถ้าลองเปรียบเทียบกับผังหมู่บ้านจัดสรรสมัยใหม่ จะเห็นได้ว่าต่างกันมากมาย เพราะผังสมัยใหม่จะจัดแบ่งพื้นที่และจัดเตรียมถนนและสาธารณูปโภคก่อน และเรือนสร้างตามมาในพื้นที่ที่แบ่งสรร ทำให้ยากในการหลบหลีกตำแหน่งเรือนที่จะให้ลมพัดผ่านได้ทุกหลัง

2. ผังบริเวณบ้าน

พิจารณาเรือนในผังหมู่บ้านตามรูป ----- ในบริเวณบ้านจะมีองค์ประกอบหลัก คือ เรือนใหญ่ และยุงข้าว ซึ่งสร้างห่างกันตามความเชื่อที่ไม่ให้เงาของเรือนทับยุงข้าว เพื่อกันสิ่งอัปมงคลไปทับ แม่โพสพ การสร้างเรือนตามความเชื่อดังกล่าวทำให้ต้องมีระยะห่างระหว่างเรือนใหญ่และยุงข้าวพอสมควร ที่ทำให้ลมผ่านได้สะดวกและได้แสงแดดรอบด้านทำให้ไม่อับชื้น

รูปภาพ 8 ตำแหน่งเรือนใหญ่ และยุงข้าวที่วางห่างกันเล็กน้อย

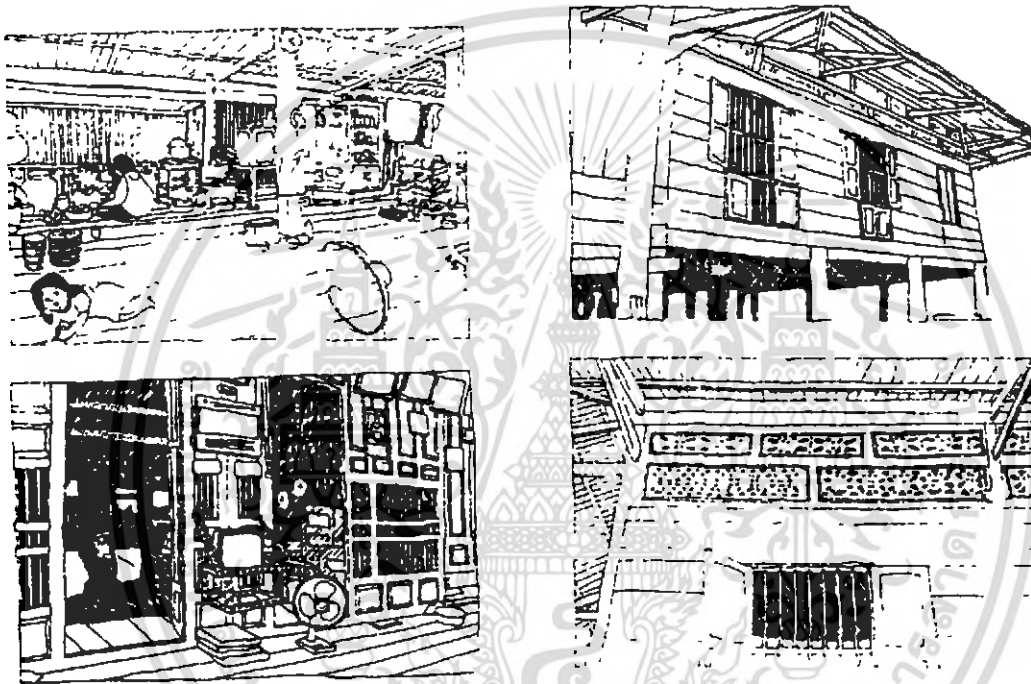
3. การระบายอากาศในเรือน

เนื้อหาสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับการระบายอากาศในเรือน เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่ทันสมัยเพราะตำแหน่งช่องเปิดของเรือนและลักษณะความเข้าใจในการระบายอากาศในเรือน พิสูจน์ข้อเท็จจริงได้จากการใช้สอย และการดำรงชีวิตของท้องถิ่น และยังพิสูจน์ตามหลักภูมิอากาศวิทยาได้อย่างชัดเจนด้วย

การอยู่ในเรือนของไทพวน อยู่แบบนั่ง นอน กับพื้นเรือน ดังนั้นการระบายอากาศในระดับช่วงตัว (Body zone) เป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง การเปิดช่องเปิดในระดับต่ำติดพื้นก็ดี การเปิดผนังเป็นระแนงเปิดตลอดผนัง หรือตลอดช่องโถง ซึ่งนั่งพักผ่อนกับพื้นก็ดี ทำให้ผู้อยู่อาศัยที่นั่งนอนในเรือน สามารถมีอากาศระบายผ่านช่วงตัวให้มีสภาวะสบายได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตามลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างความร้อนและกระแสลม เมื่ออากาศร้อนจะลอยสู่ระดับบน ดังนั้นอากาศร้อนในห้องจะลอยอยู่ในระดับเพดาน หรือหลังคา ถ้าไม่ตีฝ้าเพดาน การเปิดช่องลมโปร่งเหนือผนัง ได้หลังคาการเปิดช่องระบายอากาศในระดับบนสุดของผนังหรือหลังคาจะเป็นช่องที่อากาศร้อนระบายออกได้สะดวก และมีการไหลหมุนเวียนของอากาศที่เข้าไปแทนที่ ทำให้มีสภาวะสบายในอาคาร ลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งที่แสดงภูมิปัญญาชาวบ้านในเรือนไทพวนที่ทำการสำรวจ ซึ่งได้ทั้งความสบายตัว ความคล่องตัวในการใช้งาน และความงามของตัวเรือนได้พร้อมๆกัน

รูปภาพ 9-11

ตำแหน่งการระบายอากาศในเรือน

- ฝ้าระแนงโปร่งระบายอากาศได้ตลอดช่วงเรือน
- ฝาโปร่งช่วงล่าง
- ช่องระบายอากาศตอนบนของฝาเรือน

และนอกจากการเน้นการระบายอากาศบนเรือนหลายตำแหน่งแล้ว การเน้นพื้นที่โล่งต่อเนื่องที่อากาศถ่ายเทสะดวก เพื่อการพักผ่อน และการทำงานที่เป็นกิจกรรมในครัวเรือน ก็ต้องการพื้นที่โล่งที่ระบายอากาศได้สะดวกด้วย ซึ่งเรือนไทพวนมีการจัดเตรียมพื้นที่ใช้งานได้อย่างคล่องตัว และการเน้นการระบายอากาศในอาคารนี้ แม้แต่โรงเลี้ยงสัตว์ ซึ่งสร้างอย่างง่าย ๆ ไว้เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ ก็แลดูโปร่งโล่งสบายด้วยฝาโปร่งไม้ไผ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 12-15 ที่ทอดผ้าหน้าบ้าน ได้หลังคามิกนกกคลุมบันได
ที่ทอดผ้า ได้ถุนเรือน
พื้นที่นอกประสงค์ ได้ขายคานหน้าบ้าน
ฝาโปร่งของโรงเลี้ยงสัตว์

จากการวิเคราะห์ความเหมือน ความต่างของเรือนตามช่วงเวลาของการสร้าง ซึ่งศึกษา
เปรียบเทียบเกี่ยวเนื่องกับผังบริเวณ ผังพื้น มวล และรูปลักษณะของเรือน โครงสร้าง ระบบการ
ก่อสร้าง และวัสดุก่อสร้าง ความเชื่อที่ตกทอดมายังเรือน และคุณลักษณะของสถาปัตยกรรมที่
ยังยืนจากภูมิปัญญาชาวบ้านในเรือน ได้พบว่า
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การวิเคราะห์รูปลักษณะของเรือนตามช่วงอายุการสร้างได้พบพัฒนาการของเรือน ซึ่งจะได้เสนอรายละเอียดในบทสรุปต่อไป
2. ผังหมู่บ้านที่อายุเก่าแก่ 100-150 ปี ไม่นิยมกันรั้วแยกแต่ละเรือน แต่ปลูกเรือนรวมเป็นกลุ่ม แต่ในหมู่บ้านที่สร้างหลัง 100 ปี เริ่มมีการแยกเรือนด้วยรั้ว
3. ในทุกกลุ่มอายุของเรือน ได้ตัวแทนรูปลักษณะของเรือนไทพวน คือ เรือนจั่วแฝด มีเรือนครัวขวางด้านหลัง
4. เรือนไทพวนโดยรวมมีพื้นที่ใช้งานชั้นบนค่อนข้างใหญ่ เกินกว่าร้อยละครึ่งขึ้นไป
5. เรือนส่วนใหญ่มีห้องพระทางทิศตะวันออก
6. เรือนส่วนใหญ่นิยมบันไดขึ้นหน้าบ้านทางทิศตะวันออกและทิศเหนือ
7. เรือนส่วนใหญ่มีความต่างระดับของพื้นมากกว่า 3 ระดับ
8. เรือนไทพวนเป็นตัวแทนของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่ยั่งยืน โดยเฉพาะภูมิปัญญาชาวบ้านที่มากับการระบายอากาศในตำแหน่งต่างๆของเรือน

และท้ายที่สุด เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการอยู่อาศัย และรับระบบนิเวศของไทพวนแล้ว พบปัญญาสร้างสรรค์ชาวบ้านที่เกี่ยวข้องกับการปรับระบบการจัดการน้ำ การระบายน้ำจากบริเวณสู่ไร่นาและการเก็บกักน้ำไว้ใช้อีกหลายประการ ซึ่งแสดงให้เห็นคุณสมบัติของสถาปัตยกรรมที่ยั่งยืนของเรือนพื้นถิ่นไทพวน

ลักษณะเด่นของเรือนพื้นถิ่นไทพวน

เรือนไทพวนทั้ง 12 แห่งที่ตั้งที่ทำการสำรวจและเลือกเป็นกรณีศึกษา 50 หลัง ที่มีอายุการสร้างตั้งแต่ 30-150 ปี นี้มีปัจจัยที่สามารถบ่งชี้ลักษณะเด่นเฉพาะตัวของเรือนไทพวนได้ ออกเป็น 2 ประเภท คือ

ผังหมู่บ้าน ผังบริเวณบ้านมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติของแต่ละพื้นที่ มีระบบการจัดการทรัพยากรน้ำที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นตกทอดมาตั้งแต่ครั้งปู่ ย่า ตา ยาย เช่น การขุดบ่อ การเชื่อมโยงแหล่งน้ำภายในพื้นที่ และแหล่งน้ำสาธารณะ ระบบการระบายน้ำฝน และน้ำให้ออกจากบริเวณบ้าน ไปยังแหล่งน้ำสาธารณะ

ลักษณะรูปลักษณะของเรือน ที่เป็นตัวแทนของเรือนในกลุ่มอายุการสร้างได้ มี 2 ลักษณะ คือ

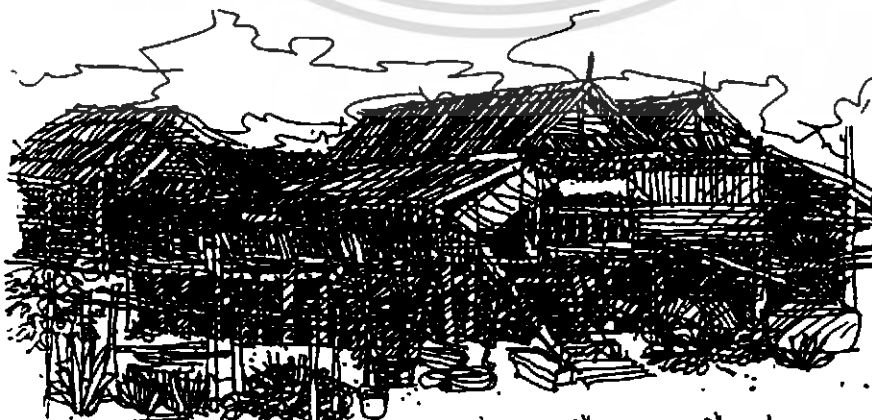
1. เรือนจั่วแปดมีเรือนครัววางด้านหลัง เรือนลักษณะที่เป็นเรือนแปดมีทุกกลุ่มอายุการสร้าง มีทั้งเรือนไทยเดิมจั่วแปด เรือนจั่วแปด และเรือนจั่วแปดหลังคาจั่วผสมปั้นหยา มนิลา ซึ่งสรุปได้ชัดเจนว่ารูปลักษณะเด่นของเรือนไทพวน คือเรือนจั่วแปดมีเรือนครัววางด้านหลัง มีหลังคาที่มุมไม่ชันมากแบบเรือนไทยเดิม และไม่ลาดมากแบบเรือนสมัยใหม่ หลังคาเรือนจะมีอยู่ประมาณ 30-40 องศา

เรือนจั่วแปดที่เป็นตัวแทนเรือนไทพวนนี้ จั่วหนึ่งจะเป็นห้องนอนและห้องพระ จั่วหนึ่งจะเป็นห้องโถงต่อเนื่องกับชานเปียกและชานแดดของครัวที่อยู่ด้านหลัง เรือนลักษณะดังกล่าว ไม่ว่าจะวางทิศทางเรือนแบบขวางตะวัน หรือตามตะวัน ก็สามารถรับลมธรรมชาติได้ทั้งสิ้น เพราะโดยรวม ห้องนอนและห้องพระ จะอยู่ทางทิศตะวันออก ลมจะผ่านจากโถงทางทิศใต้เข้าสู่เรือนได้สะดวก

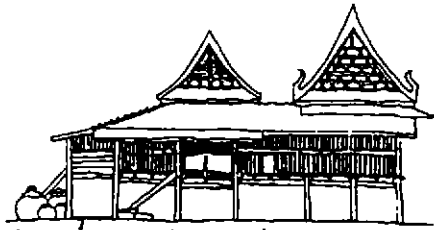
เรือนครัวก็เป็นเรือนจั่วด้วยเช่นกัน แต่ด้านสกัดเล็กกว่าของเรือนใหญ่ เรือนครัว และผู้ข้าว อยู่ทางทิศเหนือเป็นส่วนใหญ่ เรือนลักษณะนี้พบเห็นได้ในทุกหมู่บ้านที่ทำการสำรวจภาคสนาม

รูปภาพ 16 เรือนจั่วแปดมีเรือนครัววาง ที่บ้านมะขามล้ม สรรพนบุรี ซึ่งเป็นหมู่บ้านอายุกว่า 100 ปี

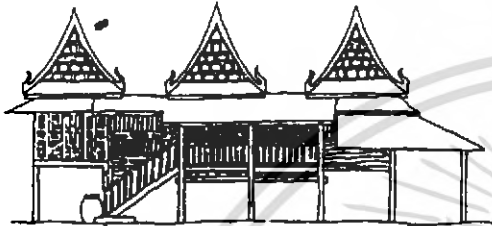
รูปภาพ 17 เรือนจั่วแปดมีเรือนครัววาง ที่บ้านวังรอน นครสวรรค์ ซึ่งเป็นหมู่บ้านอายุกว่า 50 ปี
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น เมื่อผู้เห็นเห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้านเลขที่ 6 ม.4 บ้านนาทมพิม ต.วัดโบสถ์ อ.นาบพูนบุรี
เจ้าของบ้าน นายสมิณ กุศลทอง : จ.สุพรรณบุรี
อายุการสร้าง 150 ปี

บ้านเลขที่ 12 ม.3 บ้านนาทมพิม ต.วัดโบสถ์ อ.นาบพูนบุรี
เจ้าของบ้าน นายพินทุ์ มาตย์จิตร : จ.สุพรรณบุรี
อายุการสร้าง 100 ปี

บ้านเลขที่ 1 บ้านนาทมพิม ต.วัดโบสถ์ อ.นาบพูนบุรี
เจ้าของบ้าน นายสุวิทย์ รัตติยพงษ์ : จ.สุพรรณบุรี
อายุการสร้าง 100 ปี

บ้านเลขที่ 104 ม.6 บ้านวัดโบสถ์ ต.นาบพูน อ.นาบพูนบุรี
เจ้าของบ้าน นายสมิณ มาตย์ : จ.สุพรรณบุรี
อายุการสร้าง 96 ปี

บ้านเลขที่ 15 ม.3 บ้านวังอ ต.วังนาค อ.ท่าตะโก
เจ้าของบ้าน นายสุวิทย์ กุศลทอง : จ.นครสวรรค์
อายุการสร้าง 50 ปี

บ้านเลขที่ 59 ม.6 บ้านวังอ ต.วัดโบสถ์ อ.นาบพูนบุรี
เจ้าของบ้าน นายสมิณ หอมสุวรรณ : จ.สุพรรณบุรี
อายุการสร้าง 50 ปี

บ้านเลขที่ 30 ม.3 บ้านวังอ ต.วังนาค อ.ท่าตะโก
เจ้าของบ้าน นายสมิณ กุศลทอง : จ.นครสวรรค์
อายุการสร้าง 40 ปี

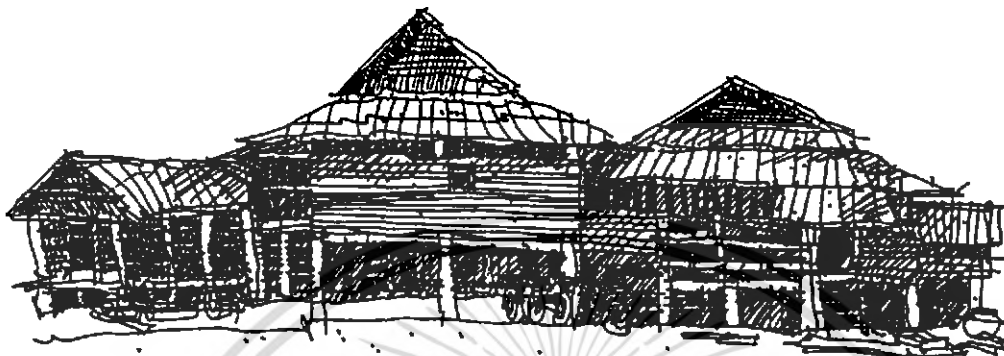
บ้านเลขที่ 4/3 ม.4 บ้านวังอ ต.วังนาค อ.ท่าตะโก
เจ้าของบ้าน นายสมิณ หอมสุวรรณ : จ.นครสวรรค์
อายุการสร้าง 30 ปี

รูปภาพ 17-24 เปรียบเทียบเรือนจั่วแฝดหลายรูปแบบ

2. เรือนไทยชนบทแบบโดงโปรง เรือนจั่ว บ้านหยา มนिला ที่เน้นความโปร่งและการระบายอากาศในโดง เรือนดังกล่าวมีลักษณะเฉพาะที่ต่างจากเรือนกลุ่มอื่นๆ และต่างไปจากเรือนไทยของแหล่งอื่นๆ เรือนลักษณะนี้โดยรวมของผังพื้นคล้ายคลึงกับเรือนจั่วแฝด มีเรือนครัววางด้านหลัง เพียงแต่หลังคาอาจไม่อยู่ในระบบหลังคาเรือนแฝด แต่เน้นห้องโดงโปรงต่างกับห้องนอนซึ่งทึบ มีหน้าต่าง 1 บานตามชวงเสา หลังคาเน้นผนังระแนงไม่โปรงบ้างทึบบ้าง มีลักษณะการแสดงออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

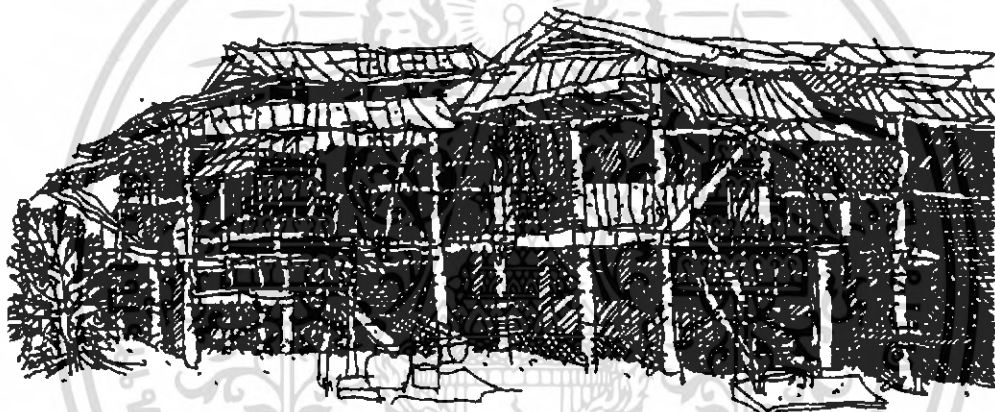
ของความงามในผนังโปร่ง เรือนลักษณะนี้พบมากที่บ้านม่วงขาว ตำบลโคกปี่ อำเภอศุริมโหด
จังหวัดปราจีนบุรี และบ้านห้วยกระดังง์ ตำบลบ้านช่อง อำเภอนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

รูปภาพ 25-26 เปรียบเทียบเรือนไทพวนโคงโปร่งที่บ้านห้วยกระดังง์ ต.บ้านช่อง อ.นมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

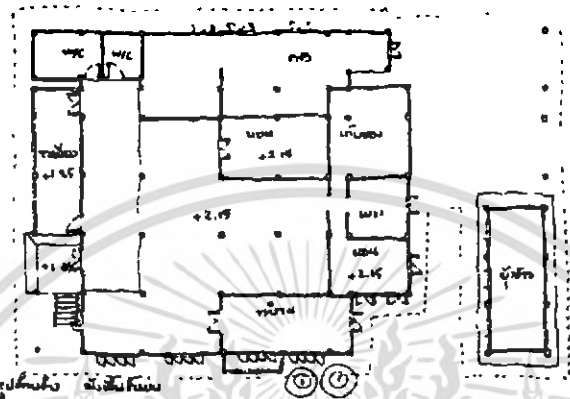
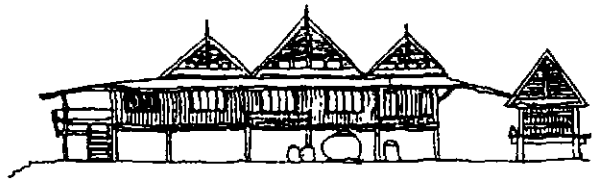

รูปภาพ 27-29 เปรียบเทียบเรือนไทยพวนโค้งโปร่งที่บ้านม่วงขาว ต.โคกปึก อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

พัฒนาการของเรือน

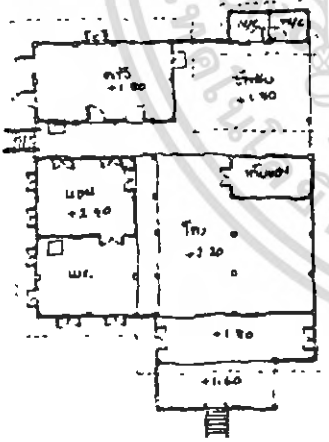
จากผลการวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพซึ่งส่งผลถึงลักษณะเด่นของเรือนไทยพวน จากการสำรวจและการจัดกลุ่มตามอายุการสร้าง พบว่ารูปลักษณะเด่นของเรือนไทยพวน คือ เรือนจั่วแฝดมีเรือนครัวขวางด้านหลัง และเมื่อเลือกเรือนลักษณะดังกล่าวมาวิเคราะห์ห้ำาโดยเรียงลำดับตามอายุการสร้างจากกลุ่มย่อยของอายุในช่วงการสร้างเดียวกัน ได้ตัวแทนในกลุ่มย่อยๆ ทั้งหมด 9 หลัง คืออายุ 150 ปี 100 ปี 93 ปี 90 ปี 80 ปี 75 ปี 50 ปี 40 ปี และ 30 ปี ดังภาพเปรียบเทียบที่นำมาแสดงทั้ง 9 หลังจะพบพัฒนาการของเรือนอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามวิถีชีวิตของไทยพวน ซึ่งมีต้นกำเนิดจากจุดเดียวกัน แล้วค่อยๆ กระจายตัวไปตามแหล่งที่ตั้งต่างๆ ตามช่วงเวลาการตั้งถิ่นฐานต่างกัน 3 ช่วงเวลา คือ เกินกว่า 100 ปีกลุ่มหนึ่ง ระหว่าง 51-99 ปีกลุ่มหนึ่ง และต่ำกว่า 50 ปีกลุ่มหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

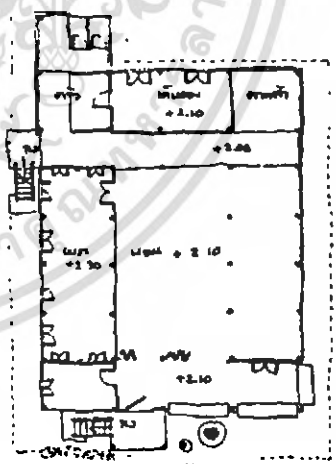
- บ้านเลขที่ 104 ม. 2 บ้านรัตนบุรี ต.รัตนบุรี อ.รัตนบุรี จ.สุรินทร์
- เจ้าของบ้าน นายสุรินทร์ นามะณี
- อายุการก่อสร้าง 43 ปี
- วันที่สำรวจ 21 มีนาคม 2564

อาคารไม้ชั้นเดียวแบบบ้านเลขที่ 104 บ้านรัตนบุรี อ.รัตนบุรี จ.สุรินทร์

- บ้านเลขที่ 104 ม. 2 บ้านรัตนบุรี ต.รัตนบุรี อ.รัตนบุรี จ.สุรินทร์
- เจ้าของบ้าน นายสุรินทร์ นามะณี
- อายุการก่อสร้าง 43 ปี
- วันที่สำรวจ 21 มีนาคม 2564

อาคารไม้ชั้นเดียวแบบบ้านเลขที่ 104 บ้านรัตนบุรี อ.รัตนบุรี จ.สุรินทร์

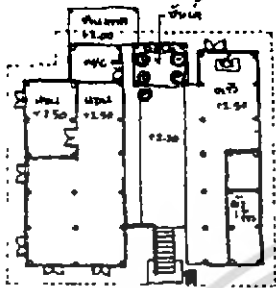

- บ้านเลขที่ 19/2 ม. 2 บ้านรัตนบุรี ต.รัตนบุรี อ.รัตนบุรี จ.สุรินทร์
- เจ้าของบ้าน นายสุรินทร์ นามะณี
- อายุการก่อสร้าง 43 ปี
- วันที่สำรวจ 21 มีนาคม 2564

อาคารไม้ชั้นเดียวแบบบ้านเลขที่ 19/2 บ้านรัตนบุรี อ.รัตนบุรี จ.สุรินทร์

รูปภาพ 32-34 เปรียบเทียบเรือนอายุ 93 ปี 90 ปี และ 80 ปี

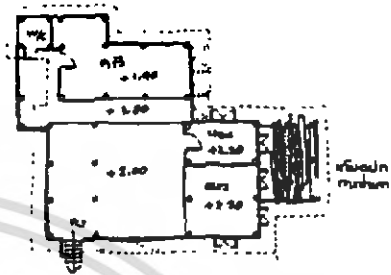
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- บ้านเลขที่ 437 ม.4 ซอยใหม่ ต.บ้านดง อ.สามชัย จ.สุพรรณบุรี
- เจ้าของบ้าน นายพิศ ทองเกิด
- อายุการก่อสร้าง 75 ปี
- วันที่สำรวจ 4 กันยายน 2564

ขนาดพื้นที่รวมของอาคาร ๑๖๖.๖๖ ตารางเมตร

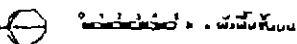
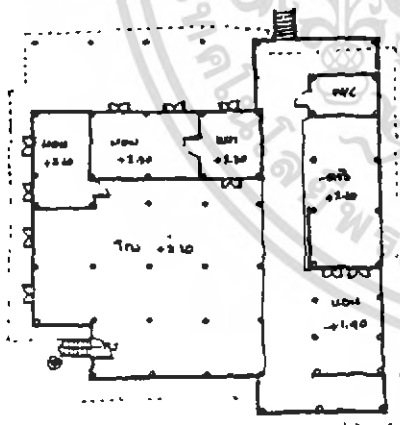
A B C D E F G ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

- บ้านเลขที่ 15 ม.5 ซอยใหม่ ต.บ้านดง อ.สามชัย จ.สุพรรณบุรี
- เจ้าของบ้าน นายบุญชูรัตน์ ภูมิกาน
- อายุการก่อสร้าง 70 ปี
- วันที่สำรวจ 11 มีนาคม 2564

ขนาดพื้นที่รวมของอาคาร ๑๖๖.๖๖ ตารางเมตร

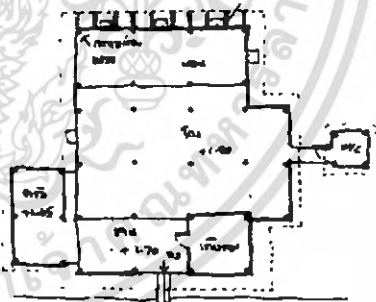
A B C D E F G ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

- บ้านเลขที่ 3๑ ม.3 ซอยใหม่ ต.บ้านดง อ.สามชัย จ.สุพรรณบุรี
- เจ้าของบ้าน นายทิม ไทชนะ
- อายุการก่อสร้าง 4๐ ปี
- วันที่สำรวจ 11 มีนาคม 2564

ขนาดพื้นที่รวมของอาคาร ๑๖๖.๖๖ ตารางเมตร

A B C D E F G ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

- บ้านเลขที่ 16/3 ม.3 ซอยใหม่ ต.บ้านดง อ.สามชัย จ.สุพรรณบุรี
- เจ้าของบ้าน นายสุรศักดิ์ ทองนพ
- อายุการก่อสร้าง 3๐ ปี
- วันที่สำรวจ 11 มีนาคม 2564

ขนาดพื้นที่รวมของอาคาร ๑๖๖.๖๖ ตารางเมตร

A B C D E F G ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

รูปภาพ 32-34 เปรียบเทียบเรือนอายุ 75 ปี 50 ปี 40 ปี และ 30 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อพิจารณาผังพื้นชั้นบน และรูปลักษณะของเรือนจะพบว่า เนื้อหาหลังของผังพื้นชั้นบนของเรือนไม่ได้เปลี่ยนแปลง ยังคงยึดกรอบเดิม คือจั่วแฝดมีเรือนครีววางด้านหลัง จั่วหน้าคลุมห้องนอน ห้องพระ และจั่วหนึ่งคลุมห้องโถง อาจทิ้งชายคาต่อเนื่องเล็กน้อย เพื่อให้การใช้สอยในห้องคล่องตัวขึ้น ส่วนเรือนครีวจะเป็นเรือนจั่วเล็ก หันจั่วคนละทิศกับเรือนแฝด มีชายคาปีกนกต่อมายังเรือนแฝด หรือเว้นชานแดดระหว่างเรือนครีวกับเรือนใหญ่

ลักษณะผังพื้นชั้นบน ตั้งแต่หลังที่ 1 ที่อายุ 150 ปีถึงหลังที่ 9 ที่มีอายุ 30 ปี ดูจะมีสูตรเดียวกันทั้งหมด มีปรับเปลี่ยนเล็กๆน้อยๆ เช่นเพิ่มห้องน้ำ เก็บของบ้างตามส่วน ซึ่งเห็นได้ชัดว่า ผังพื้นตั้งแต่เรือนจนถึงใหญ่ที่สุดยังยึดกรอบเดิม

- จุดที่ปรับเปลี่ยนของรูปลักษณะเรือนไทพวนคืออะไร?

จุดที่ปรับเปลี่ยนคือรูปทรงของเรือนแฝดนั่นเอง เพราะถ้าพิจารณาตาราง 1 ประกอบจะพบว่ารูปลักษณะของเรือนแฝด เริ่มจาก เรือนไทยเดิมจั่วแฝด ซึ่งพบเห็นในเรือนอายุ 100-150ปี เป็นส่วนใหญ่ และอายุต่ำลงมา คือ 80-90 ปี ก็ยังพบเรือนไทยเดิมจั่วแฝดปริมาณมาก ประมาณร้อยละ 30 ในกลุ่มอายุเดียวกัน และเมื่อพิจารณาในกลุ่มอายุต่ำลงมา 80 ปี 75 ปี 50 ปี 40 ปี และ 30 ปี พบว่า เรือนไทยเดิมจั่วแฝด เริ่มแปรเปลี่ยนเป็นเรือนจั่วแฝดที่ไม่ใช่เรือนไทยเดิมอีกต่อไปแล้ว แต่เริ่มปรับตัวเป็นเรือนจั่วแฝดที่มีความเอียงลาดของหลังคาต่ำกว่าทรงของเรือนไทยเดิม แต่ยังไม่ต่างมากจนเป็นเรือนร่วมสมัย การปรับเปลี่ยนรูปลักษณะของหลังคา เนื่องจากสาเหตุหลายประการ ซึ่งส่วนใหญ่คืองบประมาณและมีมือช่าง เรือนไทยเดิมที่สร้างมาตั้งแต่โบราณเริ่มมีปัญหาเรื่องการก่อสร้าง มีมือช่างที่สืบทอดกันมาลดน้อยลง ราคาค่าช่างแพง ทำให้ต้องปรับตัวเป็นเรือนจั่วแฝดที่เรียบง่ายขึ้น ทั้งง่ายต่อการสร้างและคล่องตัวในงบประมาณ

โดยสรุป จะเห็นได้ชัดเจนว่าพัฒนาการของเรือนแฝดไทพวน มีการปรับเปลี่ยนรูปลักษณะภายนอกของเรือนอย่างค่อยเป็นค่อยไป จากเรือนไทยเดิมจั่วแฝด เป็นเรือนจั่วแฝด และเรือนแฝดแบบผสมจั่วปั้นหยา มนิลา แต่จุดที่เปลี่ยนแปลงน้อยหรือเกือบไม่มีการเปลี่ยนแปลง คือ รูปแบบของผังพื้นชั้นบนของเรือนที่ยังยึดกรอบเดียวกัน ตั้งแต่เรือนอายุ 150 ปี จนมาถึงเรือนรุ่นอายุ 30 ปี คือเรือนแฝดมีเรือนครีววางด้านหลัง จั่วแฝดจั่วหนึ่งคลุมห้องพระและห้องนอน อีกจั่วหนึ่งคลุมห้องโถง จั่ววางคลุมเรือนครีว ที่ผังพื้นชั้นบนของเรือนไม่เปลี่ยนแปลงทั้งที่อายุเรือนที่นำมาเปรียบเทียบต่างกัน 9 ช่วงเวลาของการสร้าง เพราะผังพื้นชั้นบนของเรือนมากับการดำรงชีวิตประจำวันของเจ้าของเรือน ซึ่งแสดงผลรูปให้เห็นได้ชัดเจนว่า วิธีการดำรงชีวิตของชาวไทพวนที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการอยู่อาศัยยังคงยึดรูปแบบดั้งเดิม ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปตามรูปทรงภายนอกของเรือนแต่อย่างใด ไม่ว่าจะรูปลักษณะเรือนจะเปลี่ยนแปลงไปเท่าไรก็ตาม ชีวิตยังคงเดิม และเหตุผล

สนับสนุนชีวิตดั้งเดิมของไทพวนเหตุผลหนึ่งคือ ความเชื่อที่ส่งผลต่อการอยู่อาศัย ที่ยังคงยึดถือเหมือนกันหมดในทุกแห่งที่ตั้ง คือ การสร้างเรือนให้สมบูรณ์ในคราวเดียวไม่มีการต่อเติม เพราะเชื่อว่า การต่อเติมเรือนหรือธาตุเป็นการอัปมงคล จะนำความหายนะมาสู่ลูกหลาน ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนว่าคือที่ใช้งานบนเรือนใหญ่โต เมื่อเปรียบเทียบกับเรือนไทยอื่นๆ จากความเชื่อดังกล่าวทำให้ไม่มีความต่างของการใช้สอยชั้นบน ไม่มีการต่อเติมให้รูปทรงเปลี่ยนไปมากมาย มีแต่การซ่อมแซมส่วนที่ผุพังไปตามกาลเวลา ดังนั้น สิ่งที่เปลี่ยนแปลงคือวัสดุผนังหลังคา การเปลี่ยนจากหลังคาทรงไทยเดิมเป็นหลังคาจั่วบนโครงสร้างเดิมและมุงพื้น ส่วนวัสดุและผนัง มีการเปลี่ยนเมื่อผุพัง แต่ส่วนใหญ่เปลี่ยนใหม่โดยใช้วัสดุเดิมคือ ไม้

การเพิ่มการใช้สอยบางประเภทในกรอบโครงสร้างเดิมอาจพบในบางพื้นที่ เช่น ห้องน้ำส้ม ใต้ถุนเรือน กันใต้ถุนเรือนบางส่วนใช้สอย เช่น พักผ่อน เก็บของ แต่ทั้งนี้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากกรอบโครงสร้างดั้งเดิม ในเรือนไทพวนแบบเรือนอยู่อาศัยไม่พบการเปลี่ยนวัสดุจากไม้เป็นก่ออิฐหรือปูนเลย แต่ในกลุ่มบ้านหาดเสี้ยวซึ่งปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและสังคมพอสมควร จากชุมชนพักอาศัยเป็นชุมชนพาณิชย์พักอาศัย เพราะมีการขายผ้าทอของชาวบ้านในบริเวณที่เรือนอยู่ใกล้ทางสัญจร ดังนั้น เจาะบ้านหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัยเท่านั้นที่พบความเปลี่ยนแปลงของวัสดุก่อสร้างในรูปแบบของเรือนค้าขาย พื้นที่ริมถนนใหญ่ เริ่มเปลี่ยนแปลงจากห้องแถวไม้เป็นตึกแถวตามกระแสโดยรวมของเศรษฐกิจสังคม แต่ในพื้นที่ห่างจากทางสัญจรหลัก วัสดุก่อสร้างเรือนยังคงเดิม คือเป็นไม้ แต่สร้างกันอย่างหนาแน่นตามรูปแบบของชุมชนพาณิชย์พักอาศัย

รูปภาพ 35 ทศนิยมภาพหมู่บ้านความหนาแน่นสูงของบ้านหาดเสี้ยวที่ค่อยๆ เปลี่ยน มีการค้าขายเข้ามาแทรกเป็นบางส่วน

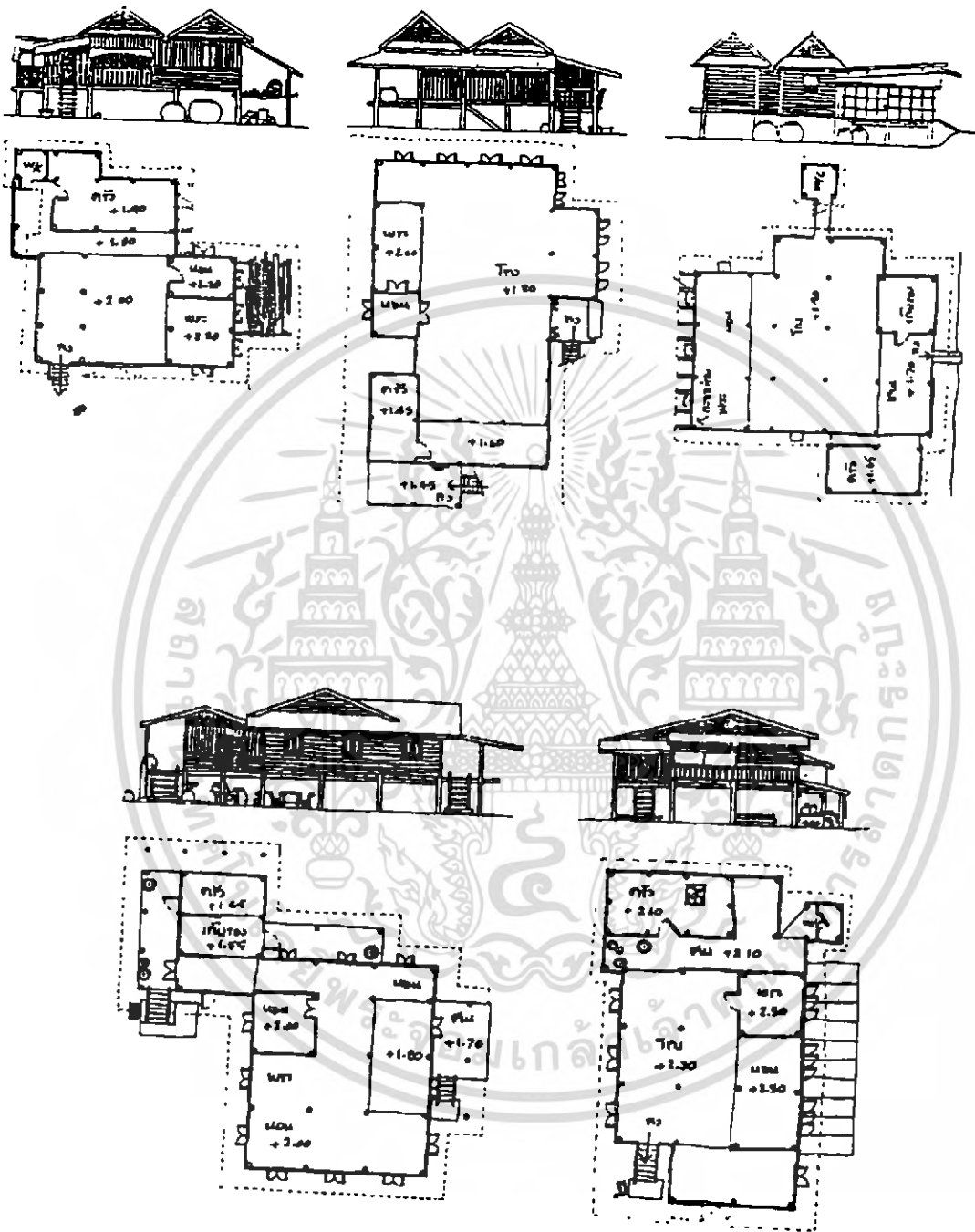
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวโน้มในอนาคตของเรือน

เมื่อพิจารณาจากพัฒนาการของเรือนพอจะพยากรณ์แนวโน้มในอนาคตได้พอสมควร หากศึกษาจากเรือนในกลุ่มอายุน้อย (30-50 ปี) จะพบว่ามีกรปรับตัวของรูปทรงเรือน 2 รูปแบบ บนผังพื้นกรอบเดิม คือ

1. ยังคงยึดถือรูปลักษณะของเรือนจั่วแฝด มีเรือนครัวขวางด้านหลัง แต่ปรับรูปทรงให้ง่าย ก่อสร้างสะดวก และประหยัด คือ หลังคาหลังตัวแบบง่ายๆ ความลาดเอียงของหลังคาต่ำลง จาก 50-55 องศา เหลือ 30-35 องศา ส่วนใดที่ต้องการใช้พื้นที่มากขึ้นก็ใช้วิธียื่นชายคาปีกนก — ซึ่งเหมาะสมกับการอยู่และเศรษฐกิจในปัจจุบัน วัสดุยังเป็นไม้จริง โครงสร้างเสาชั้นล่างมีแนวโน้มจะเปลี่ยนเป็นเสา คสล. สำเร็จรูป ต่อด้วยไม้ชั้นบน หลังคามุงกระเบื้องลอน หรือสังกะสี พื้น ผังยังคงเป็นไม้จริง

2. บนผังพื้นกรอบเดิมของเรือนจั่วแฝด มีเรือนครัวขวางด้านหลัง คือมีห้องนอน ห้องพระ อยู่ด้านหนึ่ง ห้องโถงกลางอยู่ถัดไป และต่อท้ายของด้วยชานแดด และครัวไฟ แต่แทนที่จะปรับตัวเป็นจั่วแฝดแบบง่ายๆ ซึ่งสร้างง่ายกว่าเรือนจั่วแฝดของเรือนไทยเดิมแต่โบราณ แนวโน้มในอนาคตอาจปรับตัวให้งานลงไปอีก คือ เหลือรูปลักษณะเดิมเฉพาะผังพื้นเท่านั้น แต่รูปลักษณะของเรือนจั่วแฝดหายไป กลายเป็นเรือนจั่วแฝดเดี่ยวคลุมผังพื้นทั้งหมด ซึ่งเรือนลักษณะดังกล่าว ในกลุ่มอายุ 30-50 ปี พบถึงร้อยละ 70 ของเรือนที่สำรวจในกลุ่มอายุน้อย ซึ่งแสดงให้เห็น แนวโน้มในอนาคตอีกรูปแบบหนึ่งที่มีความเป็นไปได้สูงว่า รูปลักษณะเรือนจั่วแฝดมีโอกาส บางส่วนที่จะเลือนหายไป กลายเป็นเรือนจั่วเดี่ยวบนผังพื้นเดิม เพราะสร้างง่ายกว่า เร็วกว่า และประหยัดกว่า ตัดปัญหาการรั่วซึมของรางน้ำกลางออกไปได้ โดยวัสดุยังคงเดิม — เมื่อพิจารณาจากข้อมูลการสำรวจทางกายภาพทั้ง 50 หลังแล้ว มีความเป็นไปได้ที่จะพบเห็นเรือนไทย พจนจั่วเดี่ยวครอบบนผังพื้นรูปแบบดั้งเดิมเพิ่มมากขึ้น แต่คงไม่ใช่ทั้งหมด เพราะความยึดมั่นในระบบความเป็นอยู่ดั้งเดิมและรูปลักษณะเดิมของไทยวน ยังคงหลงเหลืออยู่มากมาย

รูปภาพ 36-38 เรือนจำแฝดรูปสี่เหลี่ยมง่ายกว่าเดิม

รูปภาพ 39-40 เรือนจำเดี่ยวบนฝั่งพื้นเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำตอบที่ได้จากการศึกษา

หลังจากที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์เรือนพื้นไทพวนในประเทศไทยมาจนได้ลักษณะเด่นของเรือนพื้นไทพวน พัฒนาการของเรือนและแนวโน้มในอนาคตแล้ว ยังมีคำตอบที่ต้องการคำตอบจากสรุปผลการศึกษา คือ

1 ลักษณะทางกายภาพของเรือนไทพวนเป็นอย่างไร มีลักษณะเฉพาะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวหรือไม่? คติความเชื่อต่างๆ ยังหลงเหลืออยู่หรือไม่?

ลักษณะเด่นของเรือนไทพวน คือ

- ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับสภาพแวดล้อม
- รูปลักษณะที่เป็นตัวแทน คือ
 1. เรือนจั่วแปดมีเรือนครัวขวางด้านหลัง
 2. เรือนไทพวนแบบโถงโปร่ง

คติความเชื่อต่างๆยังหลงเหลืออยู่หรือไม่

- ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับการสร้างเรือนให้สมบูรณ์ในครั้งเดียว ไม่นิยมการต่อเติมเรือน เพราะถือว่าการต่อเติมเรือนจะนำสิ่งอัปมงคลมาสู่ครอบครัว มีวลีที่ว่า “ต่อตูปเสีย หลาน ต่อฉานเสียลูก” และ “เรือนमार ชานต่อ”
 - เรือนหลายหลังยังมี ป่องจับสาว หรือ ช่องจับสาว ซึ่งเป็นช่องเปิด หรือพื้นเรือนที่ไม่ยึดติดกับตง เปิดออกได้ ซึ่งอยู่ตรงฝาเรือนด้านสกัด ซึ่งเป็นห้องลูกสาวของบ้าน เพื่อให้หนุ่มขึ้นเสามาคุยกันได้
 - ยังมีการขิ้นลอดยาวตรงป่อง เพื่อให้หนุ่มปิ่นเข้าสาวได้
 - มีความเชื่อเกี่ยวกับการวางทิศทางของขี้ข้าว ถือว่า “ขี้ข้าวอยู่เหนือ ขี้เกลืออยู่ใต้” และ “เงาบ้านห้ามทับขี้ ขี้เงาห้ามทับบ้าน” ทำให้ต้องวางขี้ข้าวห่างจากบ้าน
- ทอสมควร**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ความสัมพันธ์ระหว่างเดือนและชีวิตเป็นอย่างไร? ประเพณีเนื่องชีวิตยังคงอยู่หรือไม่?

เดือนและวิถีชีวิตยังคงมีความสัมพันธ์แนบแน่น และไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง พิจารณาได้จากผังพื้นและการใช้สอยเรือนคงเดิม ไม่ว่าจะสร้างมานานหรือสร้างใหม่

โถงของเรือนเป็นศูนย์กลางของประเพณีเนื่องชีวิตของพวกไทพวน ตั้งแต่ เกิด โคนผมไฟ โคนจุก บวช และตาย

3. พัฒนาการเรือนเป็นอย่างไร หากใช้กรอบการศึกษาที่ใช้อายุการสร้างเป็นตัวกำหนดอ่านอะไร ออกได้บ้าง?

การใช้อายุการสร้างเป็นกรอบในการศึกษา พบว่าในอายุการสร้างต่างๆ กัน 3กลุ่ม ระหว่าง 30-50ปี 51-99ปีและ100-150ปี ค้นพบทั้งความเหมือนและความต่างๆ สิ่งเหมือนกันในทุกกลุ่มอายุ คือ ลักษณะกรอบของผังพื้นชั้นบนจะเหมือนกันทั้งสิ้น สิ่งที่ปรับตัวตามช่วงเวลาการสร้างคือ รูปทรงของเรือนเก่าสุดจะเป็นเรือนไทยเดิมจั่วแฝด มีเรือนครีวขวางด้านหลังปรับเปลี่ยนตามช่วงเวลาการสร้างเป็นเรือนจั่วแฝด เรือนแฝดผสมจั่ว บันหยาก มินิลา และสุดท้ายเป็นเรือนจั่วแฝดแบบเรียบง่ายหลังคาความเอียงลาดเล็กน้อยลงและมีแนวน้มน้มน้ำจกกลายเป็นเรือนจั่วเดี่ยว มีเรือนครีวขวางด้านหลังสิ่งที่ยังคงเดิมคือ วัสดุโครงสร้างผนังและพื้นการปรับเปลี่ยนมากที่สุดก็คือ วัสดุมุงหลังคาจากแฝก จาก กระเบื้องดินเผา สังกะสี

4. แนวโน้มในอนาคตของเรือนไทยพวงจะเป็นอย่างไร?

พิจารณาจากปัจจัยแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีวิต ผนวกกับพัฒนาของเรือนตามช่วงเวลา ของการสร้างแล้ว มีแนวโน้มว่าความง่ายในการก่อสร้าง ราคาขอมเยา และความสะดวกต่อการใช้งาน จะเป็นปัจจัยหลักในการสร้างเรือน

ดังนั้น บนพื้นฐานของกรอบการใช้งานผังพื้นชั้นบนเดิม รูปลักษณะของอาคารมีแนวโน้มเปลี่ยนเป็น เรือนจั่วแฝดอย่างง่าย ๆ มีเรือนจั่วขวางเป็นครีว กับเรือนจั่วเดี่ยวหลังคา ความลาดชันน้อยกว่าเดิม มีเรือนครีวขวางด้านหลัง ที่เป็นดังนี้เพราะวิถีการดำรงชีวิตยังคงเดิม ซึ่งส่งผลต่อพื้นที่ที่ยึดติดกับรูปแบบเดิมไม่เปลี่ยนแปลงมาก

5. ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีท้องถิ่นที่ส่งผลต่อคุณสมบัติของสถาปัตยกรรมที่ยั่งยืนเป็นอย่างไร?

ลักษณะของภูมิปัญญาชาวบ้านที่เกี่ยวข้องกับการวางผังหมู่บ้านและตัวเรือน พื้นถิ่นไทยพวนมีหลายประการ พวงนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

ผังหมู่บ้านเป็นลักษณะที่การวางทิศทางเรือน กลุ่มเรือน และยุงข้าวมาก่อน สาธารณูปโภคดังนั้นจะพบการวางตัวเรือนที่ไม่บังทิศทางลมซึ่งกันและกัน ระยะห่างระหว่างเรือน เหนือลมกับเรือนได้ลม ห่างกันเกินกว่า 2 เท่าครึ่ง ของความสูงเรือนหลังหน้าและเรือนส่วนใหญ่ เป็นเรือนได้ฤกษ์โลก ผ่านทั่วผังบริเวณได้อย่างคล่องตัว การวางอาคารดังกล่าวเป็นไปตาม ลักษณะ การอยู่และตรรกวิทยาของชาวบ้านที่ถ่ายทอดกันมาตั้งแต่ ครั้งปู่ย่าตายาย การวางตัวเรือนก่อน ถนนมาทีหลังทำให้ระบบถนนคดเคี้ยว แต่สามารถใช้เป็นทางสัญจรผ่านเรือนทุกหลังได้ โดยที่ เรือนแต่ละหลังสามารถวางทิศทางตามคติความเชื่อได้สะดวก

การใช้ปัญญาปรับสภาพแวดล้อมธรรมชาติให้คุณภาพชีวิตอยู่ในความสมดุล

หมู่บ้านแต่ละแห่งมีความอุดมสมบูรณ์ต่างกันโดยเฉพาะการผันน้ำเข้ามาใช้ประโยชน์ใน บริเวณบ้าน และการจัดการกักน้ำเมื่อมีปริมาณมากเกินไป คือพื้นที่ที่น้ำท่วม ชาวไทยพวนมี ระบบวิธีการจัดการน้ำทั้ง 2 ประเภท คือการขุดน้ำเข้ามาในพื้นที่ทั้งเป็นแหล่งน้ำเฉพาะจุด และ แหล่งน้ำต่อเนื่องกับภายนอก มีระบบการขุดบ่อต่อเนื่อง กับความลึกต่างกันเพื่อการใช้สอยต่างกัน และมีระบบการขุดรางน้ำเปิดเพื่อนำน้ำระบายออกไปสู่คูคลอง การจัดการน้ำของไทยพวนมีทั้งเพื่อ อุปโภคและเพื่อการเกษตร

ภูมิปัญญาชาวบ้านที่เกี่ยวกับเรือน

(1) การเน้นระบบระบายอากาศในตัวเรือน โดยเฉพาะในโรงซึ่งเป็นหัวใจของการอยู่ มี การระบายอากาศทุกระดับ ทั้งติดพื้น ระดับตัว และช่องลมเหนือผนัง โดยเฉพาะเรือนแบบโรง โปรงในพื้นที่ จังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี ซึ่งเป็นเรือนกลุ่มที่ตากไปจากเรือนจั่วแฝดพื้นที่อื่นๆ เน้นการระบายอากาศที่เด่นชัดมาก

(2) ความเชื่อของชาวบ้านการวางตำแหน่งของเรือนและยุงข้าว “ห้ามเงาบ้านทับยุงข้าว ห้ามเงายุงข้าวทับเงาบ้าน” ทำให้ต้องถอยยุงห่างจากเรือนพอสมควร และเมื่อยุงข้าวอยู่ทาง ทิศเหนือตามความเชื่อ “ยุงข้าวอยู่เหนือ ยุงเหลืออยู่ใต้” ทำให้เกิดผล 2 ประการคือ ลมพัดผ่านยุง ข้าวได้ทั้งใต้ถุนและตัวเรือน และแดดส่องได้ตลอดวันทำให้ข้าวไม่อับชื้น

(3) รูปแบบเด่นของเรือนไทยพวน คือ เรือนจั่วแฝดหลายๆ ลักษณะทั้งขนาดจั่วเท่ากัน และต่างกัน ในการสร้างเรือนต้องมีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับตำแหน่งรางน้ำที่มารวมกันทำให้เกิด ความหลากหลายของการยื่นชายคาปีกนกและ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับระดับปลายของชายคา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการใช้ภายในเท่านั้น เมื่อผู้ผู้ใดเห็นใบเขียวประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(4) เรือนไทยพวนมีความต่างระดับพื้นอย่างน้อย 3 ระดับ และสูงสุด 7 ระดับ การมีความต่างระดับพื้นทำให้เกิดช่องว่างระหว่างระดับพื้นทำให้อากาศถ่ายเทในระดับใต้ถุนและพื้นเรือนได้ดี อยู่อย่างเย็นสบาย

(5) ลักษณะผังพื้นแบบเรือนแฝดเมื่อพิจารณาสัดส่วน ความกว้าง ความยาว ของเรือน แฝดแล้วใกล้เคียงกัน ดังนั้น การวางทิศทางจึงไม่ว่าจะเป็นตามตะวัน หรือ ขวางตะวัน ห้องโถงซึ่งเป็นฝาโปร่งจะรับลมได้ใกล้เคียงกัน

(6) นอกจากภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับเรือนในเนื้อหาของการอยู่ยังพบรายละเอียดปีกบงย่อยของภูมิปัญญาบรรพบุรุษ อีกหลายประการ อาทิเช่น

- การใช้ผ้าชุบน้ำมันพันหัวเสาใต้ถุนเรือนเพื่อกันงู เห็บ และปลวก
- ในครัวไทยพวนนิยมแขวน สิ่งของโดยเฉพาะอาหารสด อาหารแห้ง ซึ่งใส่ตะกร้าบริเวณที่แขวนระหว่างซอกเกี่ยวกับตะกร้า ชาวบ้านจะปั่นซี่ได้ผสมน้ำมันติดตรงจุดที่แขวนตรงมดและแมลง
- การหล่อน้ำ เสาตู้ในครัวดูง่าย ๆ แต่ได้ผลดีกว่าครัวสมัยใหม่

ในหมู่บ้านไทยพวนเท่าที่สำรวจเป็นที่หน้าแปลกใจเพราะผิดไปจากหมู่บ้านอื่นๆ หลายที่ที่เคยศึกษา เช่น เรือนจีน ฮ่อ เรือนมอญ เรือนไทยใหญ่ และไทยร้อย ซึ่งล้วนแต่มีความเปลี่ยนแปลงและปรับตัวเร็วมาก เรือนสมัยใหม่ แทกรัดอยู่ในกลุ่มเดิมมากมายในเวลาอันสั้น แต่เรือนไทยพวนยังมีความเปลี่ยนแปลงน้อยมาก ทั้งสภาพวัสดุและชีวิต คุณสมบัติของสถาปัตยกรรม สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (GREEN and SUSTAINABLE) ยังอยู่ครบถ้วน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

จากความน่าสนใจของเรือนไทยพวนดังที่สรุปแล้ว พบว่ายังมีเรือนอีกประเภทหนึ่งที่มีความสัมพันธ์แนบแน่นกับเรือนอาศัย คือ ยุงข้าว ซึ่งมีบทบาทเด่นในสังคมเกษตรกรรมไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าเรือนอาศัย และยังพบความหลากหลายและความน่าสนใจหลายๆประการ ทั้งขนาด รูปทรง รายละเอียดการใช้สอย ตำแหน่ง และความสัมพันธ์กับการใช้สอยเรือน ดังตัวอย่างที่เก็บข้อมูลมาพอสังเขป พร้อมกับการสำรวจตัวเรือน ซึ่งมียุงข้าวเดี่ยวๆ ยุงข้าวผวกที่เก็บอุปกรณ์การเกษตร ยุงข้าวคู่ ยุงข้าวหลายหลังเรียงต่อกัน

ดังนั้นการศึกษารายละเอียดของยุงข้าวประเภทต่างๆ ของไทยพวน จึงเป็นหัวข้อศึกษาที่น่าสนใจจะดำเนินการศึกษาต่อไป

รูปภาพ 40-42 ช่างชาวบ้านหนองหัวลิง ต.หนองแสง อ.ปางทลี จ.นครนายก

รูปภาพ 43 ช่างชาวบ้านหนองหัวลิง ต.หนองแสง อ.ปางทลี จ.นครนายก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนเวลาสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 44 ช่างข้าวคู บ้านหินปึกใหญ่ ต.หินปึก อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี

รูปภาพ 45 ช่างข้าวบ้านวัดโบสถ์ ต.มะขามล้ม อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งรูปภาพ 46 ช่างข้าวบ้านไผ่เดียว อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพ 47 ผู้ช่างบ้านรางบัว ต.วัดโมสถ์ อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี

รูปภาพ 48 ผู้ช่างบ้านโคกภักดี ต.บางน้ำเชี่ยว อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี

จากตัวอย่างภาพหลายเส้น ซึ่งเขียนจากการสำรวจภาคสนามในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาวิจัย เรือนไทพวน จะเห็นได้ว่าช่างมีความน่าสนใจ ทั้งการใช้งาน รูปทรง โครงสร้าง วัสดุก่อสร้าง และคติความเชื่อที่มากับวัฒนธรรมชาวของคนไทย

ในการศึกษาวิจัย “ภูมิปัญญาชาวบ้าน ในเรือนพื้นถิ่นไทพวนในประเทศไทย การนำไปสู่สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นใหม่บนฐานของภูมิปัญญาและเทคโนโลยีท้องถิ่น” นั้นนอกจากจะได้ความรู้เพิ่มเติมมากมายเกี่ยวกับเรือนพื้นถิ่น ยังมีความรู้สึกที่ว่าเรือนพื้นถิ่นซึ่งต้องมีการปรับตัวเองตามช่วงเวลานั้นสามารถระลอกการปรับตัวได้หากมีรากฐานของวัฒนธรรมดั้งเดิมหนักแน่นเพียงพอ ดังตัวอย่างกลุ่มไทพวนที่ยังคงรักษาสถาปัตยกรรมดั้งเดิมไว้ได้นานมาก และมีแนวโน้มว่าจะยังคงอยู่ต่อไปอีกนาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ นายถนอม ดาวเวียง
- เกิดวันที่ 24 กันยายน 2526
- ภูมิลำเนา 379 หมู่ 9 ถ.วิเชียรจันทน์ ต.ปากแคว อ.เมืองสุโขทัย จ.สุโขทัย 64000
- การศึกษา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
ภาควิชาสถาปัตยกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้